سریزه

د منتخبو قوانینو مجموعه

د منتخبو قوانینو مجموعه د افغانستان د عدلي او قضائي چارو د پروژې (AROLP) له پلوه چاپ شوه. د افغانستان د عدلي او قضائي چارو پروژه د امریکا د متحدو ایالاتو د نړیوالې پراختیا اداري (USAID) له پلوه تمویلیږي. د افغانستان د عدلي او قضائي چارو پروژه (AROLP) په لاندې برخو کې د افغانستان د عدلي او قضائي سکتور له ارګانونو سره مرسته کوي:

(۱) د محکمو د سیستمونو پیاوړی کول او د عدلي او قضائي کارکوونکو روزنه؛

(۲) د قوانینو اصلاح او تسوید ؛

(۳) عدالت، غیر رسمي سکتور ته لاس رسی؛

(۴) د اسلام په رڼا کې د ښځو حقوق او د بشر حقوق؛

(۵) دزیربناوو جوړښت.

د افغانستان د عدلي او قضائي چارو

مقدمه

مجموعۀ قوانین منتخب

مجموعۀ قوانین منتخب به کوشش پروژۀ امور عدلی و قضائی افغانستان (AROLP) به زیور چاپ آراسته گردید. پروژۀ امور عدلی و قضائی افغانستان از طرف اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID) تمویل می گردد. پروژۀ امور عدلی و قضائی افغانستان (AROLP) نهاد های سکتور عدلی و قضائی افغانستان را در عرصه های ذیل مساعدت می نماید:

(۱) تقویت سیستم های محاکم و آموزش کارمندان عدلی و قضائی؛

(۲) اصلاح و تسوید قوانین؛

(۳) دسترسی به عدالت، سکتور غیر رسمی؛

(۴) حقوق بشر و حقوق زن در پرتو اسلام؛

(۵) ساخت زیر بناها.

یکی از فعالیتهای مهم (AROLP)،

د پــروژې (AROLP)یــو لــه مهمــو فعالیتونو څخه د افغانستان د قوانینو راټولول او خپرول دي، چې په ډي وي ډي (DVD) کـې د حقـوقي ډیټـابېس جـوړول؛ او همـدا رازد ټولـو قوانینـو، فرمانونو، مقررو او نورو مهمو حقوقي سـندونو مفصـل فهرسـت رانغــاړي. مینه وال یا هر هغه څوك چې د قوانینو متنونـو تـه لاس رسـی غـواړي کـولای شي د افغانستان د اسلامي جمهوریت د عـدلیې لـه وزارت څخـه یـې نیـغ پـه نیغـه تـر لاسـه کـړي او یـا یـې هـم د عــدلیې د وزارت پــه رسـمي ویبپانـه (www.moj.gov.af) کـې پیـدا کـړي. پــه دې مجمـــــوعه کـې د الفبـا پـه ترتیــب د منتخبــو قوانینــو منــدرج موضــوعي فـــهرست تـــه هــم اشــاره شویده.

دمنتخبو قوانینو د مجموعې خپرول د امریکـا د متحـدو ایـالاتو د نړیـوالې پراختیــا اداري (USAID) لــه لارې د امریکـا د خلکـو د مـالي او تخنیکـي مرسـتې پـه مـټ شـوني شـول. د دغـې مجمـوعې د محتـوا مسـئولیت یـوازې او یوازې د افغانستان د دولت پر غـاړه دی او په هـیڅ ډول د امریکـا د متحـدو ایــالاتو د نړیــوالې پراختیــا اداري

عبـارت از گـردآوری و انتشـار قـوانین افغانسـتان اسـت کـه شـامل ایجـاد و گــردآوری یــك مأخـذ اطلاعــاتی یــا دیتابیس حقوقی در قالب یك دی وی دی (DVD) و گـرد آوری یـك فهرست مفصل از همه قوانین، فرامین، مقرره هـا و سـایر اسـناد مهـم حقـوقی مـی باشـد. علاقمنـدان و کسـانیکه مـی خواهنـد بـه متـون قـوانین افغانسـتان دست یابند، مـی تواننـد مـواد مـذکور را مســــتقیما از وزارت عدلیــــه جمهـــوری اســـلامی افغانســـتان دریــافـت داشــتــه و یـــا از طـــریق ویـب سـایت(www.moj.gov.af) ایـن وزارت بـــه آنهـــا دسترســی حاصـل نماینـد. دریـن مجموعـه بـه فهرست موضوعی مندرجه قـوانین منتخب بـه ترتیب الفبا نیز اشاره شده است.

نشر مجموعۀ قوانین منتخب با کمك و مســاعدت مـردم ایـالات متحـده امریکا و از طریق ادارۀ انکشـاف بـین المللـی ایــالات متحــده امریکــا (USAID) میسـر گردیـد. از محتـوای ایـن تالیفـات فقـط دولـت افغانسـتان مســـئولیت دارد و بـــس، الزامـــاً منعکس کنندۀ نظرات اداره انکشـاف بـین المللـی ایـالات متحـده امریکـا

(USAID) یا د امریکا د حکومت نظر نه څرګندوي.

د افغانســتان د قوانینــو او حقــوقي سندونو هغـه مؤثـق، اصـلي او رسـمي متنونه چې دلته بیا له سره چاپ شوي د افغانسـتان د دولـت لـه اصـلي چـاپ شویو خپرونو څخه تر لاسه کیدای شي. دحقــوقي چــارو کــارکوونکو تــه سپارښتنه کیږي تر څو ددي مجموعې هر یو متن له هغو رسمي خپرونو سره پرتلـه کـړي چـې پـه دې وروسـتیو کـې چاپ شوي.

دمنتخبو قوانینو مجموعـه لـه لاندي عناوینو څخه تشکیل شوي ده:

١. د افغانستان اساسي قانون

٢. د بشر دحقوقو نړیواله اعلامیه.

٣. د افغانسـتان د بشـر دحقوقـو د خپلـواك کمېسـیون د تشـکیل، دندو او واکونو قانون.

۴. د هر ډول تـوکمیز تـوپیر (تعبیض) د له منځه وړلو نړیوال تړون.

۵. د اقتصـادی، ټولنیز و او کلتـوری بین المللی تړون.

۶. د مـدنی او سیاسـی حقونـو بـین

(USAID) و یـــا حکومـــت ایـــالات متحده امریکا نمی باشد.

متـون رسـمی اصـلی و مؤثـق قـوانین افغانستان و دیگر اسناد حقوقی ایرا کـه در اینـــجا تجدید چـاپ گردیـده اند، می توان در نشرات چاپی اصلی دولت افغانستان دریافت. برای دست انـدر کـاران امـور حقـوقی یـاد دهـانی میگـــردد تا هر یك از متـون موجود در ایـن مجـــموعـــه را بـا جدیـد تـــرین نشـــرات رســمی مقابلـــه نمایند.

مجموعـــه قـــوانین منتخـــب حـــاوی عناوین ذیل اند:

١. قانون اساسی افغانستان

٢. اعلامیه جهانی حقوق بشر.

٣. قـــانون تشـــکیل، وظـــایف و صلاحیت های کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان.

۴. میثـاق بـین المللی رفـع هـر نـوع تعبیض نژادی.

۵. میثـــاق بـــین المللـــی حقـــوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.

۶. میثاق بین المللی حقوق مدنی و

المللی تړون.	سیاسی.
۷. په ټولو شکلونو کې د ښځو په وړاندې د توپیر د له منځه وړلو تړون.	۷. میثاق رفع کلیه تبعیضات علیه زنان.
۸. د شکنجې، ظالمانه مجازات او انساني ضد یا دسپکاوی چلندپرخلاف تړون.	۸. میثاق علیه شکنجه،مجازات ظالمانه، رفتار غیر انسانی یا اهانت آمیز.
۹. د ماشومانو د حقوقو تړون.	۹. میثاق حقوق طفل.
۱۰. د افغانستان د اسلامي جمهوریت د قضائیه قوی د محکمو د تشکیلاتو او واك قانون.	۱۰. قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم قوهٔ قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان .
۱۱. د قضاتو لپاره د قضائی سلوك د طرز مقرره.	۱۱. مقرره طرز سلوك قضائی برای قضات.
۱۲. د افغانستان جمهوریت د څارنوالۍ د تشکیل او صلاحیت قانون له تعدیلونو سره.	۱۲. قانون تشکیل و صلاحیت څارنوالی جمهوری افغانستان معه تعدیلات.
۱۳. د افغانستان اسلامی امارت د مامورینو قانون.	۱۳. قانون مامورین امارت اسلامی افغانستان.
۱۴. د پولیسو قانون.	۱۴. قانون پولیس.
۱۵. مدنی قانون (۱-۴) ټوك له تعدیلونو سره.	۱۵. قانون مدنی (۱-۴) جلد معه تعدیلات.
۱۶. د افغانستان د جمهوریت د مدنی محاکماتو د اصولو قانون.	۱۶. قانون اصول محاکمات مدنی جمهوری افغانستان.

۱۷. د حقوقو د تحصیل د څرنګوالی قانون.	۱۷. قانون طرز تحصیل حقوق.
۱۸. د تجارت اصولنامه له تعدیلونو سره.	۱۸. قانون تجارت معه تعدیلات.
۱۹. د تجارتی محاکمو د اصولو قانون له تعدیلونو سره.	۱۹. قانون اصول محاکمات تجارتی معه تعدیلات.
۲۰. د تجارتی نښنو اصولنامه	۲۰. اصولنامۀ علایم تجارتی
۲۱. د بانکدارۍ قانون.	۲۱. قانون بانکداری.
۲۲. د خصوصي پانګې اچونې قانون.	۲۲. قانون سرمایه گذاری خصوصی.
۲۳. د افلاس او لاس تنګۍ اصولنامه.	۲۳. اصولنامه افلاس و ورشکست.
۲۴. دجزأ قانون له تعدیلونو سره.	۲۴. قانون جزأ معه تعدیلات.
۲۵. د جزائی اجراآتو قانون له تعدیلونو سره.	۲۵. قانون اجراآت جزائی معه تعدیلات .
۲۶. د محکمو لپاره د جزائي اجراآتو مؤقت قانون.	۲۶. قانون اجراآت جزائی مؤقت برای محاکم.
۲۷. د جرمونو د کشف او تحقیق او د تطبیق په قانونیت یی د څارنوالۍ د څارنی قانون له تعدیلونو سره.	۲۷. قانون کشف و تحقیق جرایم و نظارت څارنوالی بر قانونیت تطبیق آن معه تعدیلات.
۲۸. له ارتشاء او اداري فساد سره د مبارزې قانون.	۲۸. قانون مبارزه علیه ارتشاء و فساد اداری.
۲۹. د محبسونو او توقیف ځایونو	۲۹. قانون محابس و توقیف خانه

قانون.	ها.
۳۰. د ناریه وسلې، مهماتو او چاودېدونکو موادو قانون.	۳۰. قانون سلاح ناریه، مهمات و مواد منفلقه.
۳۱. د اطفالو د سرغړونو د رسیدګۍ قانون.	۳۱. قانون رسیدگی به تخلفات اطفال.
۳۲. د کورني او بهرني امنیت پر ضد جرمونو قانون	۳۲. قانون جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی.
۳۳. د ټولنو، اعتصابونو او تظاهراتو قانون.	۳۳. قانون اجتماعات، اعتصابات و تظاهرات.
۳۴. د مخدره موادو پر ضد د مبارزې قانون.	۳۴. قانون مبارزه علیه مواد مخدر.
۳۵. د تروریزم د تمویل پر خلاف د مبارزې قانون.	۳۵. قانون مبارزه علیه تمویل تروریزم.
۳۶. د پیسو د تطهیر او له جرمونو څخه د راپیدا شوو عوایدو پر خلاف د مبارزې قانون.	۳۶. قانون مبارزه علیه تطهیر پول و عواید ناشی از جرایم.
۳۷. د واټ ترافیک قانون، دنقلیه واسطو د سیر جواز، دچلولو جواز او د سیر او حرکت مقرری له تعدیلونو سره.	۳۷. قانون ترافیك جاده و مقرره های((جواز سیر و سایط نقلیه، جواز رانندگی، سیر و حرکت)) معه تعدیلات.
۳۸. د افغانستان اسلامي امارت د ځمکوالۍ (زمینداری) د چارو د تنظیم قانون.	۳۸. قانون تنظیم امور زمینداری امارت اسلامی افغانستان.
۳۹. د ځمکې داستملاک قانون له	۳۹. قانون استملاك زمین معه

تعدیلونو سره.

۴۰. د املاکو په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس فرمان.

۴۱. د مهاجرینو د باعزته راستنیدو په باب، د افغانستان د مؤقتې اداري د رئیس فرمان.

۴۲. د ملکیتونو د دعواوو د حل او فصل د ځانګړې محکمې د ایجاد په باب، دافغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس فرمان.

۴۳. د ملکیتونو د ولایتي خاصې ابتدائیه محکمې د لغوې په هکله د افغانستان د اسلامي جمهوریت د رئیس فرمان.

۴۴. د کار قانون.

۴۵. د ټولیزو رسنیو قانون.

مونږ دخپلي مننې مراتب د قوانینو ددې منتخبې مجموعې د راټولوونکو او تصحیح کوونکو هر یو: عبدالقدوس (انډیوال)، حضرت گل (حسامی)، فریدون (یوسفی) او کمپوزر فرهاد (هاشمی) څخه څرګندوو.

تعدیلات.

۴۰. فرمان رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در بارۀ املاك.

۴۱. فرمان رئیس ادارۀ مؤقت افغانستان در مورد عودت باعزت مهاجرین.

۴۲. فرمان رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد ایجاد محکمۀ خاص حل و فصل دعاوی ملکیت ها.

۴۳. فرمان رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد لغو محکمه خاص ابتدائیه ولایتی ملکیت ها.

۴۴. قانون کار.

۴۵. قانون رسانه های همگانی.

ما مراتب سپاس خود را از گرد آورندگان و تصحیح کننده گان این مجموعۀ منتخب قوانین هر یك: عبدالقدوس (انډیوال)، حضرت گل (حسامی)، فریدون (یوسفی) و فرهاد (هاشمی) کمپوزر ابراز میداریم.

د منتخبو قوانینو د مجموعې دا ټوک لاندې تقنیني سندونه رانغاړي:

۱ .مدني قانون څلورم ټوک.

د افغانستان د عدلي او قضائي چارو پروژه

این مجلد از مجموعۀ قوانین منتخب شامل اسناد حقوقی ذیل می باشد:

۱- قانون مدنی جلد چهارم.

پروژه امور عدلی و قضائی افغانستان

مدني قانون

درېيم کتاب – عيني حقوق

(له اړوندو تعديلونو سره)

څلورم ټوک

په رسمي جريده کې د خپرېدو نېټه: **۱۵/۱۰/۱۳۵۵** هـ . ش
پرله پسې ګڼه (**۳۵۳**)

فهرست

کتاب سوم – حقوق عینی

مادۀ (۱۹۰۰-۲۴۱۶)

عنوان	صفحه
باب اول – حقوق عینی اصلی........................	۱
فصل اول – حقوق ملکیت........................	۱
قسمت اول – تعریف، ساحه و حمایت ملکیت........................	۱
قسمت دوم – قیود ملکیت........................	۲
قسمت سوم – ملکیت مشاع........................	۱۲
قسمت چهارم – رفع مشاع به اثر تقسیم........................	۱۸
قسمت پنجم – تقسیم منافع........................	۲۴
قسمت ششم – مشاع اجباری و ملکیت طبقات منازل........................	۲۶
مبحث اول – مشاع اجباری........................	۲۶
مبحث دوم – ملکیت طبقات منازل........................	۲۶
فصل دوم – اسباب کسب ملکیت........................	۲۹
قسمت اول – تصاحب........................	۲۹
قسمت دوم – انتقال ملکیت به سبب وفات........................	۳۱
مبحث اول – میراث........................	۳۱
فرع اول – احکام عمومی........................	۳۱
فرع دوم – متروکه و توزیع آن........................	۳۲
فرع سوم – موانع میراث........................	۳۳
فرع چهارم – اسباب میراث........................	۳۴
جزء اول – میراث بطریق فرض........................	۳۵
جزء دوم – میراث به طریق عصوبت........................	۳۹
جزء سوم – حجب........................	۴۵
جزء چهارم – رد........................	۴۹
جزء پنجم – ارث ذوی الارحام........................	۵۰

جزء ششم – مقرله به نسب ۵۶
جزء هفتم – احکام متفرق.. ۵۷
اول – حمل.. ۵۷
دوم – مفقود.. ۵۹
سوم – خنثی.. ۵۹
چهارم – ولد زنا و ولد لعان.. ۶۰
پنجم – حوادث غرق، حریق و انهدام.. ۶۰
ششم – تخارج.. ۶۰
فرع پنجم – تصفیه متروکه ۶۱
فرع ششم – تجرید ترکه ۶۴
فرع هفتم – تسویه دیون متروکه ۶۷
فرع هشتم – تسلیم اموال متروکه و تقسیم آن.. ۷۰
مبحث دوم – وصیت.. ۷۵
فرع اول – احکام عمومی.. ۷۵
فرع دوم – رجوع از وصیت.. ۸۰
فرع سوم – قبول یا رد وصیت.. ۸۱
فرع چهارم – آثار وصیت.. ۸۴
جزء اول – شخصی که بوی وصیت شده ۸۴
جزء دوم – شی وصیت شده (موصی به).. ۸۷
جزء سوم – وصیت به منافع.. ۹۴
جزء چهارم – وصیت به معاش.. ۱۰۱
جزء پنجم – احکام زیادت در مال وصیت شده ۱۰۶
فرع پنجم – وصیت واجبه.. ۱۰۹
فرع ششم – تزاحم وصایا ۱۱۲
فرع هفتم – احکام متفرق.. ۱۱۴
مبحث سوم – التصاق.. ۱۱۶
فرع اول – التصاق بر غیر عقار.. ۱۱۶
فرع دوم – التصاق، اتصال بر منقول.. ۱۱۹

مبحث چهارم – عقد انتقال ۱۲۰
مبحث پنجم – شفع ۱۲۱
فرع اول – احکام عمومی ۱۲۱
فرع دوم – ثبوت شفع ۱۲۳
فرع سوم – طلب شفع ۱۲۶
فرع چهارم – احکام شفع ۱۳۰
فرع پنجم – سقوط شفع ۱۳۴
مبحث ششم – حیازت ۱۳۷
فرع اول – کسب، انتقال و زوال حیازت ۱۳۷
فرع دوم – حمایت حیازت ۱۴۱
فرع سوم – آثار حیازت ۱۴۵
فرع چهارم – تملک اشیاء منقول به اساس حیازت ۱۴۸
فرع پنجم – تملک ثمر به حیازت ۱۵۰
فرع ششم – استرداد مصارف ۱۵۰
فرع هفتم – مسئولیت از بین رفتن شی تحت حیازت ۱۵۱
فصل سوم – حقوق متفرع از حق ملکیت ۱۵۲
قسمت اول – حق انتفاع ۱۵۲
مبحث اول – احکام عمومی ۱۵۲
مبحث دوم – انتهای حق ۱۵۷
قسمت دوم – حق استعمال و سکونت ۱۵۸
قسمت سوم – حق حکر ۱۶۱
قسمت چهارم – حقوق مجرد ۱۶۶
مبحث اول – حق ارتفاق ۱۶۶
مبحث دوم – حقابه ۱۶۸
مبحث سوم – حق مرور، مجرا ومسیل ۱۷۰
مبحث چهارم – احکام ارتفاق ۱۷۱
مبحث پنجم – انتهای ارتفاق ۱۷۴
باب دوم – حقوق عینی تبعی ۱۷۶

فصل اول – حق حبس مال (قید)... ۱۷۶
فصل دوم – حق اختصاصی ۱۷۸
قسمت اول – انشاء حق اختصاصی... ۱۷۸
قسمت دوم – آثار تنقیص وانقضای اختصاص... ۱۸۲
فصل سوم – حقوق تقدم... ۱۸۳
قسمت اول – احکام عمومی... ۱۸۳
قسمت دوم – انواع حقوق تقدم... ۱۸۶
قسمت سوم – حقوق تقدمی که بر عقار وارد می شود..... ۱۹۵

دريم کتاب
عيني حقوق

لومړی باب
اصلي عيني حقوق

لومړي فصل
د ملکيت حقوق

لومړي قسمت
د ملکيت تعريف، ساحه او ساتنه

۱۹۰۰ - ماده:
ملکيت داسي حق دي چه د هغې په مقتضا شي د شخص د ارادي او تسلط لاندي واقع کيږي. يواځی مالک کولي شي چه د قانون د حکمونو په حدودو کښې د هغې استعمال، ګټه اخيستل او هره نوعه مالکانه تصرف ته اقدام وکړ.

۱۹۰۱ - ماده:
د يو شي مالک د ټولو هغو څه چه د هغې د اصلي عناصرو د جملي څخه حسابيږی او د شي څخه د هغې انفصال بي د شي د هلاکيدو، تلفيدو يا تغيريدو ممکن نه وي، مالک ګڼل کيږي.

کتاب سوم
حقوق عينی

باب اول
حقوق عينی اصلی

فصل اول
حقوق ملکيت

قسمت اول
تعريف، ساحه و حمايت ملکيت

مادهٔ - ۱۹۰۰:
ملکيت، حقی است که به مقتضای آن شی تحت اراده و تسلط شخص قرار ميگيرد و تنها مالک ميتواند در حدود احکام قانون به استعمال، بهره برداری و هر نوع تصرف مالکانه در آن بپردازد.

مادهٔ - ۱۹۰۱:
مالک شی، مالک تمام آنچه که از عناصر اصلی آن شمرده شده و انفصال آن از شی بدون از بين رفتن يا تلف شدن يا تغيير يافتن شی ممکن نباشد، شناخته ميشود.

۱۹۰۲ - ماده:
(۱) د ځمکې د ملکيت ساحه هغه څه ته چه د ژوروالي او لوړوالی له حيثه عادت او مجاز دي ، شامله ده.

(۲) د ځمکې د سطحي ملکيت د موافقي يا د قانون د حکم سره سم د هغې د لوړوالی اوژوروالي د ملکيت څخه جلا کيداي شي.

۱۹۰۳ - ماده:
د هيچا ملکيت د هغه د لاسه نه شي ايستل کيداي ، مگر د قانون د حکم په موجب.

دوهم قسمت
د ملکيت قيود

۱۹۰۴ - ماده:
مالک کولي شي پخپل ملکيت کښې د قانون په حدودو کښې تصرف وکي

۱۹۰۵ - ماده:
که د ملکيت سره د بل چا حق تعلق ونيسي نو مالک نه شي کولي په هغې کښې داسي تصرف و کي چه د بل چا د ضرر موجب وگرځی، مگر د حق د خاوند په اجازي.

۱۹۰۶ - ماده:
فاحش ضرر پخواني وي او که نوي د

مادۀ - ۱۹۰۲:
(۱) ساحۀ ملکيت زمين، به آنچه که عمقاً و ارتفاعاً معتاد و مجاز است شامل می باشد.

(۲) بموجب موافقه يا حکم قانون، ملکيت سطح زمين از ملکيت مافوق و ماتحت آن مجزا شده می تواند.

مادۀ - ۱۹۰۳:
ملکيت هيچ شخص از دست او کشيده شده نميتواند ، مگر بموجب قانون.

قسمت دوم
قيود ملکيت

مادۀ - ۱۹۰۴:
مالک ميتواند در ملکيت خود در حدود قانون تصرف نمايد.

مادۀ - ۱۹۰۵:
هرگاه به ملک حق غير تعلق بگيرد ، مالک نميتواند در آن طوری تصرف نمايد که موجب ضرر غير گردد. مگر به اجازه صاحب حق.

مادۀ - ۱۹۰۶:
ضرر فاحش قديم باشد يا جديد از

مینځه ورړل کیږي.

۱۹۰۷ - ماده:

فاحش ضرر هغه دي چه د بنا د ماتیدو یا نړیدو سبب شي یا داچه د اصلي احتیاجونو چه د هغې د مقصوده ګټو څخه عبارت دي، مانع وګرځی.

۱۹۰۸ - ماده:

د کور څخه په کلي توګه د رڼا مانع کیدل، فاحش ضرر ګڼل کیږي. هیڅوك نه شي کولي چه داسي بنا جوړه کي چه د ګاونډی د کور کړکي بنده کي او په هغې کښې په کلي توګه د رڼا کړه نو ګاونډی کولي شي د امکان په صورت کښې د ضرر د لیري کیدلو او که ئی امکان نه لرلو، نو د ضرر د لیري کیدلو د پاره د بنا د مینځه وړلو غوښتنه وکي.مانع شي. که چا داسي بنا جوړه

۱۹۰۹ - ماده:

که څوك عمارت جوړ وي، نو باید چه هغه په داسي توګه جوړ کي چه د ګاونډي د عمارت د پخواني کړکي څخه متضرر نه شي.

۱۹۱۰ - ماده:

که څوك پخپل مصرف د اوبه کولو

بین برده میشود.

مادۀ - ۱۹۰۷:

ضرر فاحش آن است که سبب شکست یا انهدام بنا گردیده و یا مانع حوایج اصلی که عبارت از منافع مقصود آن است گردد.

مادۀ - ۱۹۰۸:

مانع شدن روشنی بطور کلی از خانه ضرر فاحش شمرده میشود، هیچکس نمیتواند چنان بنائی اعمار نماید که کلکین خانه همجوار را مسدود ساخته و بطور کلی مانع روشنی در آن گردد. در صورت احداث چنین بنأ، همجوار میتواند دفع ضرر را در صورت امکان و در غیر آن از بین بردن بنأ را برای دفع ضرر مطالبه نماید.

مادۀ - ۱۹۰۹:

شخصیکه عمارتی بناء میکند باید آنرا طوری اعمار نماید که از کلکین، عمارت قدیمه همجوار متضرر نگردد.

مادۀ - ۱۹۱۰:

شخصیکه بمصرف خود منبع

منبع يا دزياتڅي اوبو مجري د دي دپاره جوړوي چه ورڅخه خپلي ځمکې او به کي، نو نور خلک حق نه لري چه بي د هغه د اجازي څخه ورنه ګټه واخلي.

۱۹۱۱ – ماده:
عامو خلکو ته د ضرر نه رسولو په مراعات کولو سره، د عمومي ويالي څخه د اوبو د ګټې اخيستلو د حق او د هغې د توزيع تاکل به د هغې ځمکې په اندازي وي چه اوبه کول ايجابوي.

۱۹۱۲ – ماده:
د هغو ځمکو مالک چه د آلاتو يا نهرپه وسيلي خپله ځمکه او به کوي، نوکه دبل چا په ځمکو د اوبو تيرولو حق و نه لري، نه شي کولي چه بي د ذکر شوي ځمکې د مالک د اجازي څخه، هغه د خپلو اوبو په تيرولو مجبوره کي.

۱۹۱۳ – ماده:
که څوك دبل چا په ځمکې د اوبو د تيرولو حق ولري، نو د ذکر شوي ځمکې مالک نه شي کولي چه پخپلي ځمکې کښې د هغه داوبو د تيرولو مانع شي.

آبياری يا مجرای آب فاضل را بمنظور آبياری اراضی خويش احداث می نمايد، اشخاص ديگر بدون اجازه وی حق انتفاع را از آن ندارند.

مادۀ – ۱۹۱۱:
با رعايت عدم ضرر رساندن به عامه، تعيين حق استفاده از آب، نهر عمومی و توزيع آن به اندازه زمينی ميباشد که آبياری را ايجاب ميکند.

مادۀ – ۱۹۱۲:
مالک اراضی ايکه بواسطۀ آلات يا نهر زمين خود را آبياری مينمايد در حاليکه حق جريان آب را بر اراضی غير نداشته باشد نميتواند مالک زمين مذکور را به جريان آب خود مجبور گرداند.

مادۀ – ۱۹۱۳:
هرگاه شخص حق جريان آب را بر زمين ديگری داشته باشد، مالک زمين مذکور نمی تواند مانع جريان آب او در زمين خود گردد.

۱۹۱۴ - ماده:

که څوك خپله ځمکه په عادي صورت چه ځمکه يي زغم و کولي شي او به خوړکي او د هغې په اثر او به د بل چاپه ځمکې کښې جريان پيداکي او کښت يي د مينځه لاړشي، ضامن نه ګڼل کيږي. که خپله ځمکه په غير عادي صورت او به کي او بل چا ته ورڅخه ضرر ورسيږي، ضامن ګڼل کيږي.

۱۹۱۵ - ماده:

د اوبو حق په ميراث وړل کيږي. د هغې څخه په ګټه اخيستلو وصيت کول جواز لري.

۱۹۱۶ - ماده:

(۱) داوبو حق د ځمکې تابع دي.

(۲) د ځمکې د خاوند داوبه خوړ د ضرورت څخه د زياتو اوبو د حق خرڅول، هبه او اجاره، د ځمکې د اوبه خوړ د پاره جواز نه لري.

(۳) د ځمکې د حق آبي او اوبو کولو نور مربوط حکمونه چه په دي قانون کښې پيشبيني نده شوي د خاص قانون د حکمونو تابع دي.

مادهٔ - ۱۹۱۴:

شخصيکه زمين خود را بصورت عادی طوريکه زمين آن را تحمل بتواند، آبياری نمايد و به اثر آن آب در زمين شخص ديگری جريان پيدا کند و زراعت او را از بين ببرد، ضامن شناخته نميشود و اگر زمين خود را بصورت غير عادی آبياری نموده و شخص ديگری از آن متضرر گردد، ضامن شناخته ميشود.

مادهٔ - ۱۹۱۵:

حقابه به ميراث برده ميشود و با استفاده از آن وصيت جواز دارد.

مادهٔ - ۱۹۱۶:

(۱) حق آبهٔ زمين، تابع زمين می باشد.

(۲) فروش، هبه و اجاره حقابه زمين زايد از ضرورت صاحب زمين، جز بمنظور آبياری زمين جواز ندارد.

(۳) ساير احکام مربوط به حق آبه و آبياری زمين که در اين قانون پيش بينی نشده، تابع احکام قانون خاص ميباشد.

۱۹۱۷ - ماده:

د ځمکې مالک مکلف دي چه د اوبو د منبع څخه د هغو خلکو د ځمکو داوبه کولو دپاره د خپلو ځمکو څخه د کافي اوبو د تیریدلو اجازه ورکي چه ځمکی یې لیرې پرتې دي. همدارنګه مکلف دي چه د نږدی ځمکو خاوندانو ته اجازه ورکي چه د هغوي زیاتګی اوبه په ډیرې نږدی عمومي ویالي کښې توی شي، خو په دې شرط چه د هغې په بدل کښې عادلانه تعویض ورکړه شي.

۱۹۱۸ - ماده:

که د اوبو ټول شریکان پخپله رضا د نهر یا ویالي ضروري اصلاحاتو ته اقدام ونه کي نو که د شریکانو څخه هریو د دې کار غوښتنه وکړه، نور شریکان په هغې مجبوره کول کیږي.

۱۹۱۹ - ماده:

د هغې ځمکې مالک چه د عمومي لارې سره بیخي اتصال نه لري یا د هغې ته دتلو راتلو لار کافي نه وي اوسخته وي، په دې توګه چه د کافي لارې جوړ ول بې د زیاتو مصرفونو یا بې د زیاتو سختیو څخه ممکن نه وي، نوکولی شي چه د عادلانه تعویض په بدل کښې د ګاونډی په ځمکې کښې په لازمې اندازې تصرف وکي،او هغه

مادۀ - ۱۹۱۷:

مالک زمین مکلف است، بجریان آب کافی بمنظور آبیاری زمین های دور ملکیت اشخاص دیگر از منبع آب بر زمین خود اجازه بدهد و همچنان به فاضل آب آبیاری شدۀ زمین های مذکور که در نزدیک ترین جوی عمومی بریزد، اجازه نماید. مشروط بر اینکه در برابر آن تعویض عادلانه داده شود.

مادۀ - ۱۹۱۸:

هرگاه تمام مشترکین آب به رضائیت خویش به اصلاحات ضروری نهر یا جوی نپردازند، به اساس مطالبۀ هر یک از شرکاء به این امر وادار ساخته میشوند.

مادۀ - ۱۹۱۹:

مالک زمینیکه اصلاً براه عام اتصال ندارد و یا راه مرور به آن ناکافی و دشوار باشد، طوریکه احداث راه کافی بدون تحمل مصارف گزاف یا دشواری بزرگ میسر نباشد، میتواند در برابر تعویض عادلانه در زمین همجوار به اندازه لازم تصرف و آن را استعمال نماید. مشروط بر اینکه از حد معتاد

استعمال کي. خوپه دي شرط چه د معتادي اندازي څخه تيري ونه کي او دا حق په هغې ځای کښې استعماليدي شي چه تنګ او راتنګ درباندي په ډيرکم ضرر ممکن شي.

۱۹۲۰ - ماده:
که د عمومي لاري سره د وصليدو مانع د عقار د قانوني ويشلو او تجزيي څخه پيدا شوي وي او د کافي لاري جوړول د ذکر شوي عقار په اجزاوو کښې ممکن وي، نو د تلو او راتلو د حق غوښتنه بي د همغي اجزاوو څخه جواز نه لري.

۱۹۲۱ - ماده:
د ګاونډيو ځمکو د مالکانو څخه هر يو کولي شي بله خوا د وصل شوو ځمکو د حدودو په ټاکلو مجبوره کي، د حدودو د ټاکلو مصرفونه به د دواړو خواوو ترمنځ شريک وي.

۱۹۲۲ - ماده:
که د دوه نفرو د منيځ يو ديوال شريک وي نو د دواړو خواوو څخه هيڅ يو نه شي کولي، بي د بلي خوا د اجازي څخه د ديوال لوړوالی ته تغيير ورکي او يا ور باندي بله بنا زياته کي.

تجاوز ننمايد و اين حق تنها در موضع استعمال شده مي تواند که با كمترين ضرر رفت و آمد مقصود بدست آيد.

مادهٔ - ۱۹۲۰:
هرگاه مانع اتصال براه عام از تقسيم و تجزيه قانوني عقار نشات كرده باشد و احداث راه كافي در اجراء عقار مذكور ممكن باشد، مطالبهٔ حق مرور بجز در همان اجزاء جواز ندارد.

مادهٔ - ۱۹۲۱:
هر يک از مالكين اراضي همجوار، ميتوانند طرف ديگر را با تعيين حدود در اراضي اتصال يافتهٔ يكديگر مجبور سازند. مصارف تعيين حدود بين طرفين مشترک مي باشد.

مادهٔ - ۱۹۲۲:
هرگاه ديواري بين دو نفر مشترک باشد، يكي از طرفين نميتواند بدون اجازه طرف ديگر به تغيير ارتفاع آن بپردازد يا بناء ديگري را به آن بيفزايد.

۱۹۲۳ - ماده:
هر شریک کولي شي چه په شریک دیوال باندي د شریک په اندازي لرګي یا نور استنادي مواد کښېږدي، خو په دي شرط چه د ذکر شوي دیوال د مقاومت د حدود و څخه زیات نه وي. د دیوال دسلامتیا د مراعات کولو سره که یو شریک بي د بل شریک د اجازي څخه د لرګو ځای ته تغیر ورکي او یا په کښېي زیاتوالي راوړي، جواز نه لري.

مادهٔ - ۱۹۲۳:
هر یک از شرکاء می توانند بالای دیوار مشترک باندازه شریک، چوب یا دیگر مواد استنادیه های خویش را بگذارد، مشروط بر اینکه از حدود مقاومت دیوار مذکور تجاوز نکند. تزئید یا تغییر مکان چوب از طرف یک شریک بدون اجازه شریک دیگر با رعایت سلامت دیوار جواز ندارد.

۱۹۲۴ - ماده:
که شریک دیوال خپل مقاومت دلاسه ورکي او د ړنګیدو ویره یي موجوده وي، نو که یو شریک د هغې د خرابولو اراده وکي او بل شریک ئې ممانعت وکي،منع کوونکي د دیوال په خرابولو مجبور کول کیږي.

مادهٔ - ۱۹۲۴:
هرگاه دیوار مشترک مقاومت خود را از دست داده و خوف انهدام آن موجود باشد، اگر یکی از شرکاء اراده خراب کردن آنرا بنماید و شریک دیگر ممانعت کند. منع کننده به تخریب دیوار مجبور کرده میشود.

۱۹۲۵ - ماده:
که شریکان د دیوال نړیدو ته اقدام وکي یا ذکر شوي دیوال و غور ځیږي او هر شریک په هغې یو استنادي شي اینبي وي او د هغې دبیا جوړولو څخه یو شریک ممانعت وکي، نو منع کوونکي شریک په مطلق صورت د هغې په جوړولو مکلف کیږي. که یو شریک د محکمې په اجازي د هغې بیاجوړولو ته اقدام وکي نو د شریک د

مادهٔ - ۱۹۲۵:
هرگاه شرکاء به انهدام دیوار مشترک بپردازند، یا دیوار مذکور به افتد و هر شریک بالای آن چیزی گذاشته باشد و در تعمیر مجدد آن یکی از شرکاء ممانعت نماید، شریک منع کننده بصورت مطلق به ساختن آن مکلف میشود. در صورتیکه یکی از شرکاء به اجازهٔ محکمه به اعمار آن بپردازد، مصارف آنرا به مقدار حصهٔ

حصې په اندازې د هغې د مصرف غوښتنه کولی شي ، ترڅو چه ذکر شوي شریک خپله حصه ورنه کې، بل شریک کولی شي چه هغه د دیوال څخه د ګټې اخیستلو نه منع کې.

۱۹۲۶ - ماده:

که یو دیوال د بناء په وخت کښې د دوه عمارتونو ترمنځ فاصل حد وي، د دواړو بنا ګانو د جداکولو تر وخته پوري، دیوال شریک ګڼل کیږي، مګر دا چه د هغې په عکس بل کوم دلیل پیدا شي.

۱۹۲۷ - ماده:

کوم ګاونډی چه ددیوال د جوړولو په مصرفونو کښې برخه نه وي اخیستي، نو هغه وخت په دیوال کښې شریک ګڼل کیږي چه د بنا مصرف او د هغې ځمکې قیمت چه دیوال وربانده ولاړ دي ورکې.

۱۹۲۸ - ماده:

یو ګاونډی نه شي کولي چه خپل ګاونډی د هغه د ملکیت په حدودو کښې د دیوال یا د بل کوم شي په جوړولو مکلف کې، همدارنګه نه شي کولي چه هغه د دیوال په یوې برخې په ورکولو او یا د هغې ځمکې د برخي په ورکولو مکلف کې چه دیوال ور

شریک دیگر مطالبه کرده میتواند و تا زمانیکه شریک مذکور حصۀ خویش را نپردازد شریک دیگر میتواند او را از استفاده از دیوار منع نماید.

مادۀ - ۱۹۲۶:

دیواریکه هنگام بناء حد فاصل بین دو عمارت باشد، تا زمان جدائی دو بناء دیوار مشترک دانسته میشود. مگر وقتیکه دلیل دیگری بعکس آن ظاهر شود.

مادۀ - ۱۹۲۷:

همجواریکه در مصارف اعمار دیوار سهم نگرفته، وقتی شریک دیوار شناخته میشود که نصف مصارف بناء و نصف قیمت زمین را که دیوار بر آن واقع است، بپردازد.

مادۀ - ۱۹۲۸:

همجوار، نمیتواند همجوار دیگر را به اعمار دیوار یا چیز دیگری در داخل حدود ملکیت او مکلف سازد، همچنان نمیتواند او را به دادن قسمتی از دیوار او یا قسمتی از زمینیکه دیوار بر آن بنأ

باندي ولاړ دي مګر د دي قانون د (۱۹۲۷) مادې د حکم په حدودو کښېږي.

۱۹۲۹ - ماده:

ګاونډی حق نه لري ديوه متر څخه په کمي اندازي کښېږي د ګاونډی په طرف کړکي ياوړه کړکي ولري. مسافه د هغې د يوال د شا چه کړکي ياوړه کړکي په کښې واقع ده يا دديوال دباندني غاړي څخه اندازه کيږي.

۱۹۳۰ - ماده:

ګاونډی کولي شي چه د ګاونډی د داسي عقار په مقابل کښې کړکي ياوړه ملاقي کړکي ولري چه په عين وخت کښې د عمومي لاري په مقابل کښې وي.

۱۹۳۱ - ماده:

درنها ور کولو ځای چه قاعده يې د اطاق د سطحي څخه د انسان د قد څخه زيات لوړ والي ولري او د هغې څخه د هوا جريان او د رڼا ننوتل منظور وي په داسي توګه چه عادتاً د هغې څخه د ګاونډی د عقار کتنه ممکنه نه وي، نو په هغې کښې د مسافي اندازه شرط نه ده.

شده وا دار سازد مگر در حدود حکم مادۀ (۱۹۲۷) این قانون.

مادۀ - ۱۹۲۹:

همجوار حق ندارد، بطرف همجوار خود در مسافۀ کمتر از یک متر کلکین یا کلکینچه داشته باشد مسافه از عقب دیواریکه کلکین یا کلکینچه در آن واقع است یا از کنار خارجی دیوار اندازه میشود.

مادۀ - ۱۹۳۰:

همجوار میتواند که کلکین، کلکینچه ملاقی در برابر عقار همجوار که در عین وقت در برابر راه عام باشد، داشته باشد.

مادۀ - ۱۹۳۱:

روشن دانیکه قاعدۀ آن از سطح اطاق بیشتر از قامت انسان ارتفاع داشته باشد و منظور از آن جریان هوا و داخل شدن روشنی باشد، طوریکه دیدن از آن عادتاً بر عقار همجوار ممکن نباشد، اندازۀ مسافه در آن شرط نیست.

۱۹۳۲ - ماده

فابریکه، دستګاه یا کوهي یا نور داسي تأسیسات چه ګاونډی ته ضرر رسوي، باید په داسي مسافي کښې آباد شي چه ګاونډی ته یې ضرر ونه رسیږي.

۱۹۳۳ - ماده:

که عقد یا وصیت د داسي شرط متضمن وي چه د هغې په مقتضا په مال کښې تصرف منعي شوي وي، ذکر شوي شرط چه ترڅو په مشروع سبب او د معقولي مودي پوري منحصر نه وي، صحیح نه دي. سبب هغه وخت مشروع ګڼل کیږي چه د هغې څخه د تصرف کوونکي حایز یا د متصرف الیه یا د بل چا دګټې ساتنه منظور وي. موده هغه وخت معقوله ګڼل کیږي چه د تصرف کوونکي یا د متصرف الیه یا دبل چا د ژوند پوري مقیده وي.

۱۹۳۴ - ماده:

که د تصرف څخه د منع کولو په باره کښې په عقد یا وصیت کښې وارد شوي شرط ددي قانون دي (۱۹۳۳) مادې د حکم سره سم صحیح وي د هغې څخه هره نوعه مخالف تصرفه باطل دي.

مادۀ - ۱۹۳۲:

فابریکه، دستگاه تجارتی، چاه و دیگر تأسیساتیکه به همجوار ضرر می رساند، باید در مسافه اعمار گردد که ضرر آن به همجوار نرسد.

مادۀ - ۱۹۳۳:

هرگاه عقد یا وصیت متضمن شرطی باشد که بمقتضای آن تصرف در مال منع گردیده باشد، شرط مذکور تا زمانیکه مبنی بر سبب مشروع و منحصر بمدت معقول نباشد صحیح نمیباشد. سبب وقتی مشروع پنداشته میشود که منظور از منع تصرف حمایت منفعت حایز متصرف یا متصرف الیه یا شخص ثالث باشد و مدت هنگامی معقول شمرده میشود که مقید به حیات متصرف یا متصرف الیه یا شخص ثالث باشد.

مادۀ - ۱۹۳۴:

هرگاه شرط وارده در عقد یا وصیت مبنی بر منع از تصرف طبق حکم مادۀ (۱۹۳۳) این قانون صحیح باشد هر نوع تصرف مخالف آن باطل شمرده میشود.

دریم قسمت
شریک ملکیت

۱۹۳۵ - ماده:
که دیوه عین ملکیت د دوه نفرو یا د هغوي څخه د زیاتو ترمنځ شریک وي نو هریو د خپلي حصي په اندازي د هغې څخه د ګټې اخیستلو حق لري، او کولي شي په هغې کښې داسي تصرف وکي چه بل شریک ته ورڅخه ضرر ونه رسیږی همدارنګه که د شریک عین اندازه معلومه وه نو په شریکه توګه د هغې خرڅول، استثمار او استعمال جواز لري، خو په دي شرط چه د نورو شریکانو حقوقو ته ضرر ونه رسیږي.

۱۹۳۶ - ماده:
که یو شریک د شریک مال یوه ټاکلی برخه تصرف کي ، او ذکر شوي برخه د ویشلو په وخت کښې د هغه په حصي کښې واقع نه شي، نو د متصرف الیه حق همغي جزء ته نقلیږي چه دویشلو وروسته د متصرف پوري تعلق نیسي، په هغې صورت کښې چه تصرف کوونکي په شریک ملکیت کښې خپله نا خبرتیا په تصرف کړه شوي عین کښې ثابته کي، کولي شي چه د تصرف باطلیدوته اقدام وکي.

قسمت سوم
ملکیت مشاع

مادۀ - ۱۹۳۵:
هرگاه ملکیت عین، بین دو نفر یا زیاده از آن مشاع باشد ، هر یک آنها به اندازۀ حصۀ خویش از آن حق استفاده داشته و میتواند در آن طوری تصرف نماید که به شریک دیگر ضرر عاید نگردد. همچنان در صورتیکه مقدار مشاع معلوم باشد بیع و بهره برداری آن بصورت مشاع جواز دارد و استعمال آن نیز جواز دارد ، مشروط بر اینکه به حقوق سایر شرکاء ضرر عاید نگردد.

مادۀ - ۱۹۳۶:
هرگاه یکی از شرکاء یک قسمت معیین مال مشاع را تصرف نماید و آن قسمت مال حین قسمت در حصۀ او واقع نشود ، حق متصرف الیه به همان جزئیکه بعد از تقسیم به متصرف تعلق میگیرد ، انتقال می نماید و در صورتیکه متصرف عدم معرفت خویش را مبنی بر مکلیت مشاع در عین متصرف فیها ثابت نماید ، میتواند به ابطال تصرف بپردازد.

۱۹۳۷ - ماده:
د شریک مال اداره کول د ټولو شریکانو حق دي، مګر دا چه موافقه بل رنګه شوي وي.

۱۹۳۸ - ماده:
شریکان په شریک مال کښې د اکثریت د رایو تابع وي او اکثریت د حصو د قیمت په اندازو محاسبه کیږي، نوکه اکثریت محقق نه شو، محکمه کولي شي د یوه شریک په غوښتنه ضروري تدبیرونه ونیسي. همدارنګه محکمه کولي شي د ضرورت په وخت کښې یو شخص و ټاکي چه شریک مال اداره کي.

۱۹۳۹ - ماده:
د شریک مال هر شریک کولي شي چه د ذکر شوي مال د ساتني د پاره د لازمي وسیلو څخه کار واخلي، که څه هم نور شریکان پري موافقه ونه لري.

۱۹۴۰ - ماده:
په شریک کور کښې هر شریک د خپلي حصي په اندازي د اوسیدلو حق لري.

۱۹۴۱ - ماده:
د دوه شریکانو د جملې څخه دیوه شریک حصه دبل شریک سره د امانت حیثیت لري، نو که بي د هغه د قصور

مادۀ - ۱۹۳۷:
اداره مال مشاع حق تمام شرکاء میباشد، مگر اینکه موافقه طور دیگری صورت گرفته باشد.

مادۀ - ۱۹۳۸:
شرکاء در مال مشاع تابع رای اکثریت میباشند و اکثریت به اساس قیمت حصصی محاسبه میشوند. در صورت عدم تحقق اکثریت محکمه میتواند تدابیر ضروری را به اساس درخواست یکی از شرکاء اتخاذ نماید، همچنان محکمه میتواند هنگام ضرورت شخصی را تعیین نماید تا مال مشاع را اداره نماید.

مادۀ - ۱۹۳۹:
هر یک از شرکاء مال مشاع میتواند وسایل لازمی را جهت حفاظت مال مذکور اتخاذ نماید، گرچه سایر شرکاء به آن موافقت نداشته باشند.

مادۀ - ۱۹۴۰:
هر یک از شرکاء به اندازۀ حصۀ خود در خانه مشترک حق سکونت را دارد

مادۀ - ۱۹۴۱:
حصۀ یکی از دوشریک در دست شریک دیگر حیثیت امانت را داشته، در صورتیکه بدون قصور او از بین

ثخه هلاک شو، ضامن نه ګڼل کیږي.

۱۹۴۲ - ماده:
که شریک ملکیت اصلاح کولو او ترمیمولو ته محتاج وي، نو شریکان به په هغې کښې د خپلو حصو په اندازي برخه اخلي.

۱۹۴۳ - ماده:
که یو شریک د نورو شریکانو په اجازي شریک ملکیت آبادکي، نو کولي شي چه د هر شریک د حصي په اندازي د هغې د مصرف غوښتنه وکي. که ئي د شریکانو د اجازي په غیر آبادولو ته اقدام کړی وو، متبرع ګڼل کیږي او هر شریک چه دخپلي حصي د آبادولو اجازه نه وي ورکړی د هغې په قیمت ور باندي رجوع نه شي کولي.

۱۹۴۴ - ماده:
(۱) که داسي شریک ملکیت چه دویشلو قابلیت نه لري، اصلاح کولو او ترمیمولو ته محتاج شي او یو شریک غایب وي نو د هغې د اصلاح کولو او ترمیمولو دپاره د محکمې د اجازي اخیستل هرو مرو دي. په دي صورت کښې هغه چا چه اصلاح او ترمیم کړی ذکر شوي مصرفونه د حاضرو شریکانو ثخه او دغایب ثخه د هغه د حاضریدو وروسته د هغوي د

برود، ضامن شناخته نمیشود.

مادهٔ - ۱۹۴۲:
هرگاه ملکیت مشترک محتاج اصلاح و ترمیم باشد، شرکاء در آن مشترکاً به اندازهٔ حصص خود سهم میگیرند.

مادهٔ - ۱۹۴۳:
هرگاه یک شریک به اجازهٔ سایر شرکاء در اعمار ملکیت مشترک بپردازد، میتواند مصارف آن را به اندازه حصص هر یک مطالبه نماید و در صورتیکه بدون اجازه به چنین عمل مبادرت نموده باشد، متبرع شناخته شده و شریکی که به قیمت حصهٔ خود اجازه نداده رجوع کرده نمی تواند.

مادهٔ - ۱۹۴۴:
(۱) هرگاه ملکیت مشترکی که قابل قسمت نبوده محتاج اصلاح و ترمیم گردد و یکی از شرکاء غایب باشد، حصول اجازهٔ محکمه در خصوص اعمار آن حتمی است. درین صورت کسیکه به ترمیم می پردازد میتواند مصارف مذکور را از شرکاء و شریک و غایب بعد از حضور وی باندازه حصهٔ هر یک مطالبه

حصو په اندازي وغواړي.

(۲) که ذکر شوي اقدام بي اجازي صورت مونډلي وي نو د خپلو مصرفونو په باره کښې نورو شريکانو ته رجوع نه شي کولي.

۱۹۴۵ – ماده:
که داسي ملکيت چه د ويشلو وړ نه وي ړنګ شي اويو شريک د هغې د آبادولو اراده وکي اوبل ورځخه ځان وژغوري، ځان ژغورونکي په آبادولو نه مکلف کيږي. که يو شريک د بل شريک يا محکمې د اجازي په غير د هغې جوړولو ته اقدام وکي، تبرع کوونکي ګڼل کيږي.

۱۹۴۶ – ماده:
که د داسي شريک مال يوه برخه چه دويشلو وړ نه وي ړنګه شي او يو شريک د هغې د آبادولو اراده ولري، او نور شريکان ورځخه ځان وژغوري، نو که شريک د محکمې په اجازي د هغې آبادولو ته اقدام وکي، کولي شي چه نور شريکان د هغوي د مصرف د حصي د اداء کولو تر وخته پوري د ذکر شوي ملکيت د ګټې اخيستلو ځخه منعي کي. که شريک بي د محکمې د اجازي د هغې جوړولو ته اقدام وکي نو

نماید.

(۲) اگر اقدام مذکور بدون اجازه صورت گیرد، راجع به مصارف خود بر سایر شرکاء رجوع کرده نمی تواند.

مادۀ – ۱۹۴۵:
هرگاه ملکیت مشترک غیر قابل قسمت منهدم گردد و یکی از شرکاء ارادۀ اعمار آنرا داشته و دیگری امتناع آورد، ممتنع به اعمار مکلف شده نمیتواند. در صورتیکه یکی از شرکاء بدون اجازۀ شریک دیگر و یا محکمه به آن اقدام نماید، متبرع شناخته میشود.

مادۀ – ۱۹۴۶:
هرگاه قسمتی از ملک مشترک غیر قابل قسمت، منهدم گردد و یکی از شرکاء ارادۀ اعمار آنرا داشته و شرکاء دیگر از آن امتناع آورند، در حالیکه شریک به اجازۀ محکمه به اعمار آن اقدام نماید، میتواند سایر شرکاء را الی زمان تادیۀ مصرف، حصۀ آنها را از انتفاع ملکیت مذکور منع نماید و اگر شریک بدون اجازه محکمه به اعمار آن اقدام نماید،

په نورو شريکانو باندي د هغه د رجوع کولو حق ساقطيږي.

۱۹۴۷ - ماده:
که شريک ملکيت چه د ويشلو وړ نه دي بيخي ړنګ او آوار شي، هيڅ يو شريک د هغې په آبادولو مکلف نه دي او ځمکه يي د هغوي ترمنځ ويشل کيږي.

۱۹۴۸ - ماده:
په شريک مال باندي د اداري کولو، ساتني، ماليو او نورو تکليفونو مصرفونه چه ورته رسيدلي يا ټاکل شوي د هر شريک د حصي په اندازي تحميليږي، مګر دا چه موافقه بل رنګه شوي وي.

۱۹۴۹ - ماده:
کوم شريکان چه کم ترکمه د شريک مال د دري ربعو مالکان وي، کولي شي چه نورو شريکانو ته د اعلان په کولو سره د ذکر شوي مال د تصرف په خصوص کښې تصميم ونيسي، خو په دي شرط چه په پخوانيو موجبه سببونو استناد وکي، کوم شريک چه په داسي تصميم اعتراض ولري، کولي شي چه د اعلان د نيټې څخه د دوه مياشتو په اوږدو کښې واک لرونکي محکمې ته

حق مراجعه او بر ساير شركاء ساقط ميگردد.

مادۀ - ۱۹۴۷:
هرگاه ملكيت مشترک غير قابل قسمت کاملاً منهدم گرديده و هموار شود، هيچ يک از شرکاء به اعمار آن مكلف نبوده زمين آن بين شركاء تقسيم ميشود.

مادۀ - ۱۹۴۸:
مصارف اداره کردن حفاظت و ماليات وساير تكاليف عايده يا تعيين شده، بر مال مشترک را هر شريک به اندازه حصۀ خود در مال مشترک متحمل ميگردد. مگر اينكه موافقه طور ديگری صورت گرفته باشد.

مادۀ - ۱۹۴۹:
شركائيكه حد اقل مالک سه ربع مال مشاع باشند، ميتوانند با اعلان به ساير شركاء در خصوص تصرف بر مال مذكور تصميم اتخاذ نمايند. مشروط بر اينكه به اسباب موجبه قديمه استناد نمايند، شريكی كه بر اتخاذ چنين تصميم اعتراضی داشته باشد، ميتواند در خلال دو ماه از تاريخ اعلان به محكمة با صلاحيت رجوع

رجوع وکي، محکمه کولي شي چه د تصرف په ضرورت حکم وکي او یا یي رد کي.

۱۹۵۰ - ماده:

(۱) شریک په شریک منقول مال کښې یا په ټولو مالونو کښې کولي شي دویشلو ترمخه د هغې شریک حصي مال د بیرته رد ولو غوښتنه وکي چه دبل شریک له خوا خرڅ شوي دي خو په دي شرط چه دا غوښتنه د هغې د خرڅولو د خبریدو د نیټې څخه د دیرش ورځو په اوږدو کښې یا یي د خرڅولو د اعلان د نیټې څخه د خرڅوونکي او اخیستونکي د خبرتیا د پاره توجیه کړې وي . په دي صورت کښې د بیرته ردولو غوښتونکي په ټولو حقوقو او التزامونو کښې د اخیستونکي قایم مقام کیږي، خو په دي شرط چه د هغه ټول مصرفونه تعویض کي.

(۲) که شریکان چه د پورتني فقري د خرڅ کړه شوي مال د بیرته اخیستلو غوښتنه کوي، متعدد وي، نو هر یو کولي شي چه د خپلي حصي په اندازي د هغې د بیرته اخیستلو غوښتنه وکي.

نماید، محکمه می تواند بر ضرورت تصرف حکم و یا آنرا رد نماید.

مادهٔ - ۱۹۵۰:

(۱) شریک در مال مشاع منقول یا در مجموع اموال میتواند قبل از تقسیم مطالبهٔ استرداد آن حصهٔ از مال مشاع را نماید که از جانب شریک دیگر بفروش رسیده، مشروط بر اینکه این مطالبه را در خلال مدت سی روز از تاریخ علم او بفروش، یا از تاریخ اعلان بفروش غرض اطلاع بیایع و مشتری توجیه نموده باشد. در این صورت مسترد کننده در تمام حقوق و تعهدات قایم مقام مشتری قرار میگیرد. بشرطیکه تمام مصارف او را تعویض نماید.

(۲) اگر شرکائیکه رد کردن مال فروخته شده فقرهٔ فوق را مطالبه می نمایند متعدد باشند، هر یک میتواند به اندازهٔ حصهٔ خود رد آنرا مطالبه نماید.

ثلورم قسمت
دويشلو په اثر دشريکی ليری کيدل

۱۹۵۱ - ماده:
ويش د شريکي حصي د ټاکلو او د هغې د اداء کولو څخه عبارت دي، چه د شريکانو په رضائيت يا د محکمې په حکم صورت نيسي.

۱۹۵۲ - ماده:
په رضا سره ويش د يوه ويشوونکي په غياب کښې جواز نه لري د صغير ولي يا وصي په ويش کښې د صغير قايم مقام ګرځی. خو په دي شرط چه واک لرونکي محکمه د قانون د حکمونو سره سم په هغې موافقه وکي.

۱۹۵۳ - ماده:
که شريکان د محکمې د حکم يا موافقي په اساس د شريک مال په پاتي کيدو باندي مکلف شوي نه وي، هر شريک کولي شي چه د محکمې څخه د شريک مال د ويشلو غوښتنه وکي. د موافقي په اساس د شريک مال دويشلو منع کول د دومره مودي دپاره چه د پنځو کلونو څخه زياته وي، جواز نه لري. او په هغې صورت کښې چه د موافقي موده د پنځو کلونو څخه زياته نه وي، د شريک او د هغه د خلف په باره کښې نافذه ګڼل کيږي.

قسمت چهارم
رفع مشاع به اثر تقسيم

مادۀ - ۱۹۵۱:
تقسيم، عبارت است از تعيين حصۀ مشاع و اداء آنکه به رضائيت شرکاء يا حکم محکمه صورت ميگيرد.

مادۀ - ۱۹۵۲:
تقسيم رضائی در غياب يکی از تقسيم کنندگان جواز ندارد، ولی يا وصی صغير در تقسيم قايم مقام صغير ميگردد، مشروط بر اينکه محکمه با صلاحيت مطابق به احکام قانون به آن موافقت نمايد.

مادۀ - ۱۹۵۳:
اگر شرکاء به ابقای مال مشاع به اساس حکم قانون يا موافقه، مکلف نشده باشند، هر يک از شرکاء ميتواند از محکمه تقسيم مال مشاع را مطالبه نمايد. منع تقسيم مال مشاع بااساس موافقه در مدتی که از پنج سال تجاوز نمايد جواز ندارد و در صورتيکه مدت موافقه بيش از پنج سال نباشد، در مورد شريک و خلف او نافذ شمرده ميشود.

۱۹۵۴ - ماده:
باید چه مال د ویشلو قابلیت ولري، او په ویشلو سره د هغې ځخه غوښتل شوې ګټه اخیستل د مینځه لاړه نه شي.

مادهٔ - ۱۹۵۴:
بـایـد مـال قـابلـیت تقسیم را داشته باشد، در غیر آن به اساس تقسیم استفاده مطلوب از بین میرود.

۱۹۵۵ - ماده:
که مال د ویشلو وړ وي، محکمه د ویشلو د غوښتني په وخت کښې کولي شي چه د هر شریک د حصي د ترتیب او ویش دپاره یو یا څو پوهان موظف کي.

مادهٔ - ۱۹۵۵:
هرگاه مال قابل قسمت باشد، محکمه میتواند هنگام مطالبه تقسیم از جانب یکی از شرکاء یک یا چند نفر اهل خبره را به منظور ترتیب و تقسیم حصهٔ هر شریک مؤظف نماید.

۱۹۵۶ - ماده:
پوهان به د ډیری وړې برخې په اساس حصې ویشي، که څخه هم ویش جزئي وي. که دی کار امکان نه لرلو نو د هر شریک حصه به ټاکي او جلا کوي به یي.

مادهٔ - ۱۹۵۶:
اهل خبره حصص را به اساس خوردترین سهم تقسیم میکند. گر چه تقسیم جزئی باشد. در صورت عدم امکان می توانند حصهٔ هر یک از شرکاء را تعیین و مجزا نمایند.

۱۹۵۷ - ماده:
د استحقاق په اندازې د حصو معادله کول چه په هغې کښې فاحش کموالي نه وي، هرو مرو دي.

مادهٔ - ۱۹۵۷:
معادله حصص حسب استحقاق که در آن نقصان فاحش نباشد، حتمی است.

۱۹۵۸ - ماده:
دویش لاندې اعیانو باندې، د ویشونکو شریک حقوق، دویش په وخت کښې مراعات کیږي.

مادهٔ - ۱۹۵۸:
حقوق مشترکه متقاسمین بر اعیان تحت قسمت هنگام تقسیم رعایت میشود.

۱۹۵۹ - ماده:
د اعیانو ویش په دوه ډوله دي، یو دا چه د شریکو اعیانو د مالونو په هر فرد کښې شریکه حصه جمعه شي چه د جمعي د ویش په نامه یادیږي، بل دا چه په یوه شریک عین کښې شریکي حصي وټاکل شي چه د تفریق د ویش په نامه یا دیږي.

مادهٔ - ۱۹۵۹:
تقسیم بدو شکل صورت میگیرد، یکی به جمع حصهٔ مشاع در هر فرد از افراد مال اعیان مشترک که تقسیم جمع یاد میشود و دیگری به تعیین حصص مشاع در یک عین مشترک که تقسیم تفریق نامیده میشود.

۱۹۶۰ - ماده:
د حصو د کموالي معادله د هغه چا له خوا چه زیاته حصه ئي اخیستي ده د اضافي مال په اداء کولو سره ، جواز لري.

مادهٔ - ۱۹۶۰:
معادل کمبود حصص به پرداخت مال اضافی از جانب کسیکه حصهٔ بیشتر گرفته است، جواز دارد.

۱۹۶۱ - ماده:
په رضائي ویش کښې د دواړو خواوو په موافقي او د قانون د حکمونو سره سم د شرط خیار، دلیدلو خیار او دعیب خیار تطبیقیږي.

مادهٔ - ۱۹۶۱:
در تقسیم رضائی خیار شرط، خیار رویت و خیار عیب، طبق موافقه طرفین و احکام قانون تطبیق می گردد.

۱۹۶۲ - ماده:
که یو شریک بي د نورو شریکانو د اجازي په شریک ملکیت کښې تعمیر جوړکي او په ویش کښې د بل شریک په حصي کښې راشي، نو په نړ ولو ئي مکلف کیږي.

مادهٔ - ۱۹۶۲:
هرگاه یکی از شرکاء در ملک مشترک بدون اجازه باقی شرکاء برای خود تعمیری بسازد و در تقسیم به حصهٔ دیگری اصابت کند به انهدام آن مکلف میشود.

۱۹۶۳ - ماده:
دویش په دعوي کښې هغه محکمه

مادهٔ - ۱۹۶۳:
در دعوی تقسیم محکمه ابتدائیه که

دواک لرونکي ده چه د تقسيم لاندي اعيان د هغې په حوزي کښې واقع دي.

اعيان مورد تقسيم در حوزهٔ آن قرار دارد ، ذيصلاح شناخته ميشود .

۱۹۶۴ - ماده:

د دي قانون د (۱۹۶۳) مادې درج شوي محکمه به د حصو د ټاکلوڅخه پيدا شوي منازعي او نوري مربوطي منازعي چه د قانون له حيثه د هغې د واک په ساحي کښې داخلي وي ، **حل** او **فصل** کوي.

مادهٔ - ۱۹۶۴:

محکمه ابتدائيه مندرج مادهٔ (۱۹۶۳) اين قانون منازعات ناشی از تعيين حصص و ساير منازعات مربوط را که قانوناً در ساحهٔ صلاحيت آن داخل باشد ، **حل** و **فصل** می نمايد .

۱۹۶۵ - ماده:

که کوم وخت چه ابتدائيه محکمه د ويش څخه په پيدا شوو منازعو غور کوي په دي وخت کښې نوري منازعي را څرګندي شي ، نو محکمه مکلفه ده چه دويش دعوي ترهغې پوري متوقفه کي ترڅو چه د ذکر شوو منازعو قطعي انفصال راشي.

مادهٔ - ۱۹۶۵:

هرگاه هنگام رسيدگی محکمهٔ ابتدائيه به دعوی تقسيم منازعات ديگری بروز نمايد ، محکمه مکلف است دعوی تقسيم را تا زمان انفصال قطعی منازعات مذکور متوقف سازد .

۱۹۶۶ - ماده:

(۱) که جګړي پري شي او حصي په رضائي صورت و ټاکلی شي، نو محکمه به د هر شريک په جلا شوي حصي حکم کوي.

(۲) په هغې صورت کښې چه حصي په رضائي توګه ونه ټاکلی شي ، نو ويش به دشريکانو ترمنځ دپچي په اچولو سره ترسره کيږي ، د محکمې په

مادهٔ - ۱۹۶۶:

(۱) هرگاه منازعه قطع شود و حصص بطريق رضائی تعيين گردد ، محکمه به اعطای حصهٔ مفرزه هر يک از شرکاء حکم می نمايد .

(۲) در صورتيکه حصص بطريق رضائی تعيين نگردد ، تقسيم بين شرکاء به اساس قرعه صورت گرفته و در محضر محکمه درج

محضر کښــې بــه درجيــږي او د هــر شريک د جلا شوي حصې په ورکولـو بـه حکم صادريږي.

۱۹۶۷ - ماده:
که د مـال د عـين ويـش متعـذره وو يـا هغـه مـال چـه ويـش يـي مطلـوب دي دويشلو په اثر ئي قيمت ډير ټيټيږی، نو مال بـه د مـدنی محـاکمو د اصـول د قـانون د حکمونـو سـره سـم خرخـول کيږي.

۱۹۶۸ - ماده:
د ويـش پـه دعـوي کښـې د هغـو پـور ورکوونکو داخلول چه حقوق ئی قيد شوي او د هغو پور ورکوونکو داخلـول چه د عين د ويش په ترسره کولـو يـا د مزايـدي پـه توگـه د مـال پـه خرخولـو اعتراض لري، هرومرو دي، د هغې په غير د هغوي په حق کښې ويش نافذ نه گڼل کيږي.

۱۹۶۹ - ماده:
که د مړی د ترکي دويش څخه وروسته پرهغه پور ظاهره شي نـو دويش فسـخ کول جواز لري، مگر دا چه وارثـان پـور اداء يا پورور کوونکي د خپل پور څخه هغـوي تـه ابـراء وکـي يـا داچـه د مـړی څخه دويشل شوي مال څخه غيـر نـور دومره مـال پاتي شوي وي چه دپور د

گــــرديده و بـــه اعطـــاء حــــصهٔ مـفرزه هر شـــريـک حـــکم صادر مـی گردد.

مادهٔ - ۱۹۶۷:
هرگاه تقسيم عين مال متعذر بوده يا مـال که تقسيم قيمت آن مطلوب است در اثـر تقسـيم قيمـت آن بسـيار زيـاد تنزيل نمايد، مـال طبق احکـام قـانون اصـول محاکمـات مـدنی بـه فـروش ميرسد.

مادهٔ - ۱۹۶۸:
در دعــــوی تــقـــسيم، ادخـــــال، دائنـــينی که حقوق آنها مقيـد اسـت و دائـــــينی کـه در انجـام تقسـيم عــــين يـا بـه فـــروش مـــال طـور مــزايده اعتـراض مــينمايند، حــتمی شـــمرده مـــــيشود، در غـــير آن تـــقسيم در حـــق آنـــها نـــافذ نــميگردد.

مادهٔ - ۱۹۶۹:
هرگـاه عليـه ميـت بعـد از تقسـيم متروکـه او ديـن ظـاهر شـود، فسـخ تقسـيم جـواز دارد، مگـر اينکـه ورثـه ديـن را تاديـه ياداين از ديـن خـود بـه ورثـه ابـراء نمايـد و يـا از ميت مـال ديگـری غيـر از مـال تقسـيم شـده باقيمانـده باشـد کـه ديـن را تکـافو

اداء کولو دپاره کفايت کوي.

۱۹۷۰ – ماده:
ويشونکي د شريک مال د ملکيت څخه د هغې حصې مالک ګڼل کيږي چه په ويش کښې يې د هغه پوري تعلق نيولي او په پاتي حصو کښې د هيڅ شي مالک نه ګڼل کيږي.

۱۹۷۱ – ماده:
ويشونکي يو د بل په مقابل کښې د هغې تعرض يا استحقاق څخه ضامن دي چه دويش څخه تر مخه سبب باندي واقع شي. د هغوي هريو د خپلې حصې په تناسب د مال دويش دورځې د قيمت په اساس د ضمان مستحق ته د تعويض په ورکولو مکلف دي. که کوم يو ويشوونکي بې وزلی وي، نوکومه اندازه ضمان چه پر هغه لازم دي په ټولو شتمنو او د ضمان مستحقو باندي ويشل کيږي .

۱۹۷۲ – ماده:
په لاندنيو حالونو کښې تضمين مورد نه لري:
۱ – که د صريحې موافقې په اساس د داسي موجبې په بنا چه ضمان ورڅخه پيدا شوي وي ، تضمين عفو شوي وي.

نمايد.

مادهٔ – ۱۹۷۰:
متقاسم از ملکيت مال مشاع، مالک حصهٔ شناخته ميشود که درتقسيم به او تعلق گرفته و در حصص باقيمانده مالک چيزى نمى باشد.

مادهٔ – ۱۹۷۱:
متقاسمان در برابر يکديگر از تعرض يا استحقاق که بنا به سبب قبل از تقسيم واقع شود، ضامن مى باشند. هر يک آنها به تناسب حصهٔ خود به اعتبار قيمت روز تقسيم مال به تاديه تعويض به مستحق ضمان مکلف مى باشد. اگر يکى از متقاسمان نادار باشد، مقدار ضمان که بر او لازم است بر تمام متقاسمان دارنده و مستحق ضمان، توزيع ميگردد.

مادهٔ – ۱۹۷۲:
تضمين در حالات آتى مورد ندارد:
۱ – اگر بموجب موافقه صريح بنابر موجبهٔ خاصيکه ضمان از آن نشاءت کرده تضمين عفو شده باشد.

۲ - که استحقاق پخپله د ویشونکي خطا ته راجع وي.

۱۹۷۳ - ماده:

(۱) د رضایي ویش نقضول په دي شرط جواز لري چه د ویشونکو څخه کوم یو ثابته کي چه د ویش څخه د غبن په اثر د پنځمي حصي د قیمت د اندازي څخه زیات ضرر ورته رسیدلي دي. د غبن د اندازي په ټاکلو کښې د مال د ویش د ورځي قیمت اعتبار لري.

(۲) د ویش د کال پسي کال په تیریدو سره د ویش دعوي نه اوریدله کیږي، مدعي علیه کولي شي د نقدو پیسو یا د عین پوره کولو سره چه د مدعي د حصي کموالي پوره کي، دعوي متوقفه کي.

پنځم قسمت
د ګټو ویش

۱۹۷۴ - ماده:

د ګټو ویش یا زماني وي او یا مکاني، دواړه ډوله ئي په رضائي او قضائي صورت ترسره کیداي شي.

۱۹۷۵ - ماده:

د مکاني ګټو په ویش کښې شریکان

۲ - استحقاق به خطاء شخص متقاسم راجع باشد.

مادۀ - ۱۹۷۳:

(۱) نقض تقسیم رضائی بشرطی جواز دارد که یکی از متقاسمان ثابت نماید که از تقسیم به اثر غبن به اندازۀ بیش از خمس قیمت به او ضرر عاید شده است. در تعیین اندازه غبن قیمت روز تقسیم مال اعتبار داده میشود.

(۲) بعد از انقضای سال ما بعد تقسیم دعوی شنیده نمیشود و مدعی علیه میتواند با پرداخت نقد یا عین که کمبود حصۀ مدعی را پوره کند، دعوی را متوقف نماید.

قسمت پنجم
تقسیم منافع

مادۀ - ۱۹۷۴:

تقسیم منافع یا زمانی میباشد و یا مکانی و هر دوی آن بصورت رضائی یا قضائی انجام میگردد.

مادۀ - ۱۹۷۵:

در تقسیم منافع مکانی، شرکاء

موافقه کوي چه هر يو به د مـال د ګټو د ټاکلي جزء څخه چه د شريک مـال د حصي سره مساوي دي، ګټه اخلي او د هغې په بدل کښې به د خپلي پاتي حصي د اجزاوو د ګټې اخيستلو څخه نورو شريکانو ته تيريږي. د دي موافقي موده د پنځو کلونو څخه نه شي زيا تيدلي. که موده نه وي ټاکل شوي نو موافقه تر يوه کاله پوري دوام کوي ، نو که د کال د پاي ته رسيدو د نيټې څخه دري مياشتي، ترمخه شريک د خپله نا رضائيت څخه نورو شريکانو ته خبرتيا ورنه کي، موافقه د بل کال دپاره هم نوي شوي ګڼل کيږي. که دا ويش په همدي ترتيب د پنځلسو کلونو پوري دوام وکي، ويش بشپړ ګڼل کيږي.

١٩٧٦ - ماده:

(١) د زماني ګټو ويش هغه دي چه شريکان داسي موافقه وکي چه هر يو به د دومره مودي دپاره د ټول شريک مال د ګټو څخه په نوبتي توګه ګټه اخلي، چه د هغه د حصي سره متناسب وي.

(٢) که يو شريک په داسي شريک مال کښې دګټو دويشلو غوښتنه وکي چه دويشلو قابليت نلري او نور شريکان ورڅخه ځان وژغوري، نو د ګټو ويش

موافقه مينمايند که هر يک آن از جزء معيين منفعت مال که با حصۀ او در مال مشترک مشاع مساوی باشد ، استفاده نموده و در مقابل آن از استفاده کردن اجزاء باقيمانده حصۀ خود به شرکاء ديگر تنازل نمايد. مدت اين موافقه از پنج سال تجاوز کرده نميتواند. اگر مدت تعيين نشده باشد ، موافقه تا مدت يکسال دوام ميکند و در صورتيکه قبل از سه ماه از تاريخ ختم سال شريک عدم رضائيت خود را به ساير شرکاء ابلاغ ننمايد ، موافقه برای سال آينده نيز تجديد شده تلقی ميگردد. اگر اين تقسيم بهمين وضع تا مدت پانزده سال دوام کند ، تقسيم نهائی شمرده ميشود.

مادۀ - ١٩٧٦:

(١) تقسيم منافع زمانی، آن است که شرکاء موافقه نمايند بصورت متناوب از منافع تمام مال مشترک هر يک آن برای مدتی که متناسب حصۀ او باشد ، استفاده نمايند.

(٢) اگر يکی از شرکاء در مال غير قابل قسمت، مطالبه تقسيم منافع نمايد و شرکاء ديگر از آن امتناع آورند ، تقسيم منافع بصورت جبری

په جبري توګه صورت مومي.

۱۹۷۷ - ماده:
دګډو ويش په بل چا باندي دتمسک د جواز ، دويشوونکو د اهليت، د هغوي د حقوقو او التزامونو او د اثبات د طريقو له حيثه ، داجاري د عقد د حکمونو تابع ګڼل کيږي، خوپه دي شرط چه ذکر شوي حکمونه د دي ويش د طبيعت سره معارض نه وي.

شپږم قسمت
اجباري شرکت او د کورونو د طبقو ملکيت

لومړي مبحث - اجباري شرکت

۱۹۷۸ - ماده:
که د شريک مال د برابر ولو څخه دا مقصد وي چه ذکر شوي مال دي بايد چه په دايمي توګه پاتي شي، نو شريکان نه شي کولي چه د هغې د ويشلو غوښتنه وکي.

دوهم مبحث - د کورونو دطبقو ملکيت

۱۹۷۹ - ماده:
که يو د عمارت دپورتني طبقي او بل دلاندني طبقي مالک وي، نو دپورتني طبقي مالک په چت باندي داوسيدلو

صورت ميگيرد.

مادۀ - ۱۹۷۷:
تقسيم منافع از حيث جواز تمسک به آن بر غير و از حيث اهليت متقاسمان، حقوق و تعهدات آنها و طرق اثبات تابع احکام عقد اجاره شناخته ميشود، مشروط بر اينکه احکام مذکور با طبيعت اين تقسيم معارض نباشد.

قسمت ششم
مشاع اجباری و ملکيت طبقات منازل

مبحث اول - مشاع اجباری

مادۀ - ۱۹۷۸:
هرگاه از منظور تهيه مال مشاع چنين معلوم گردد که مال مذکور بايد بصورت دايم باقی ماند، شرکاء نمی توانند تقسيم آنرا مطالبه نمايند.

مبحث دوم - ملکيت طبقات منازل

مادۀ - ۱۹۷۹:
هرگاه يکی مالک طبقۀ بالاو ديگری مالک طبقۀ پائين عمارت باشد، مالک طبقۀ بالا حق قرار

حق لري، خوچت دلاندني طبقي د مالک ملکيت ګڼل کيږي. د پورتني طبقي مالک په عادي صورت د هغې د سطحي څخه د ګټې اخيستلو حق لري. د عمارت د لاندني طبقي مالک په پورتني طبقي کښې د خپل حق د صيانت په حدو دو کښې، حق لري.

۱۹۸۰ – ماده:

که د پورتني او لاندني طبقي دننوتلو دروازه يوه وي، د دواړو طبقو مالکان په شريکه توګه د هغې د استعمالولو حق لري . هيڅ يو نه شي کولي چه بل د هغې د ګټې اخيستلو څخه منع کي.

۱۹۸۱ – ماده:

که د عمارت د لاندني طبقي مالک ذکر شوي طبقه په تيري کولو سره خرابه کي، نو د بنا په بيا جوړولو په جبري صورت مکلف دي .

۱۹۸۲ – ماده:

(۱) که د عمارت لاندني طبقه بي د هغه د مالک د فعل څخه ړنګه شي د هغې په بناء مکلف دي. که د لاندني طبقي مالک د هغې د نوي جوړولو څخه ځان و ژغوري، او د پورتني طبقي مالک دلاندني طبقي د مالک په اجازي يا د محکمې په اجازي هغه آباده کي، نوکولي شي چه د آبادولو

را بر سقف داشته و سقف ملکيت مالک طبقهٔ پائين شناخته ميشود. مالک طبقهٔ بالا از سطح آن بصورت معتاد حق استفاده را دارد مالک طبقهٔ پائين عمارت در طبقهٔ بالا در حدود صيانت حق خود حق دارد.

مادهٔ – ۱۹۸۰:

هرگاه دروازهٔ مدخل طبقهٔ بالا و پائين عمارت يکی باشد، مالکين هر دو طبقهٔ حق استعمال آنرا بصورت مشترک داشته هيچ يک ديگری را از استفاده از آن منع کرده نميتواند.

مادهٔ – ۱۹۸۱:

هرگاه مالک طبقهٔ پائين عمارت طبقهٔ مذکور را تجاوزاً تخريب نمايد، به تجديد بنأ بصورت جبری مکلف می باشد.

مادهٔ – ۱۹۸۲:

(۱) هرگاه طبقهٔ پائين عمارت بدون فعل مالک آن منهدم گردد به بناء آن مکلف می باشد. اگر مالک منزل پائين از اعمار مجدد آن امتناع آورد و مالک طبقهٔ بالا به اجازه مالک طبقهٔ پائين يا اجازه محکمه به اعمار آن بپردازد، ميتواند مصارف اعمار را از

مصرفونه د لاندني طبقي د مالک څخه و غواړي.

(۲) که د پورتني طبقي مالک بې د لاندني طبقي د مالک د اجازي یا بې د محکمې د اجازي د هغې جوړولو ته اقدام وکي، نو د لاندني طبقي په مالک باندي د هغې د رجوع کولو حق د بناء د قیمت پوري منحصر کیږي او د پوهانو د نرخ ایښودلو په اساس د جوړولو د ورځې په قیمت ټاکل کیږي نه د رجوع کولو د ورځې په قیمت.

۱۹۸۳ - ماده:
د پورتني طبقي مالک ددي قانون د (۱۹۸۲) مادې په دواړو حالونو کښې کولي شي چه د لاندني طبقي مالک تر هغې پوري د ذکر شوي طبقي د اوسیدلو او ګټې اخیستلو څخه منع کي ترڅو چه د هغه حق اداء کي. همدارنګه کولي شي چه د محکمې په اجازي هغه په اجاري ورکي او د اجاري څخه ئي خپل حق ترلاسه کي.

۱۹۸۴ - ماده:
د پورتني طبقي مالک بې دلاندني طبقي د مالک د اجازي څخه نه شي کولي چه د پورتني طبقي د پاسه نوي آبادي و کي او یا د خپل پورتني کور لوړ والي ته اقدام وکي ، مګر داچه

مالک طبقهٔ پائین حاصل نماید.

(۲) اگر مالک طبقهٔ بالا بدون اجازه مالک طبقهٔ پائین یا بدون اجازهٔ محکمه به اعمار اقدام کند، حق مراجعه او بر مالک طبقهٔ پائین منحصر به قیمت بنا میباشد و قیمت به اساس نرخ گذاری اهل خبره به قیمت روز اعمار تعیین میشود نه قیمت روز مراجعه.

مادهٔ - ۱۹۸۳:
مالک طبقهٔ بالا در هر دو حالت مندرج مادهٔ (۱۹۸۲) این قانون، میتواند مالک طبقهٔ پائین را از سکونت و استفاده طبقهٔ مذکور تا زمانی منع نماید که حق او را تادیه کند. همچنان میتواند به اجازهٔ محکمه آنرا به اجاره داده و از اجرت آن حق خود را بگیرد.

مادهٔ - ۱۹۸۴:
مالک طبقهٔ بالا نمیتواند بدون اجازهٔ مالک طبقهٔ پائین در بالای منزل بنأ جدید اعمار یا به ارتفاع منزل خود اقدام کند، مگر اینکه ثابت شود عمل

ثابتــه شــي چــه د هغــه دا كــار لانــدني طبقي ته ضرر نه رسوي. په دي صورت كښې كولي شي چه بي د لاندني طبقي د مالک د اجازي څخه د هغې آبادولو يا لوړوالی ته اقدام وكي.

دوهم فصل
د ملكيت د كسبولو سببونه

لومړي قسمت
د تسلط لاندي راوړل

۱۹۸۵ – ماده:
كـه څـوك مبـاح مـال تـر نـورو د مخـه ترلاسـه كـي ، د هغـې مـالک پيژنـدل كيږي.

۱۹۸۶ – ماده:
كـه د منقـول مـال مـالک د هغـې د ملكيـت څخـه صرف نظر وكي، نـو پـه مباح مال بدليږی.

۱۹۸۷ – ماده:
ملكيت ته راوړل به يا حقيقي وي چه په شي باندي د فعلي لاس اينښودلو په وسيلي محقق كيږي او يا بـه حكمـي وي چه د سبب په برابر ولو تحقق پيدا كوي.

۱۹۸۸ – ماده:
كه د چا د ملكيت لاندي ځمكو كښـې

مـذكور به طـبقۀ پـائين ضرر عـايد نمی كند. در اينـصورت ميـتواند بـدون اجازه مـالـک طـبقۀ پـائين بـه اعمـار يـا ارتـفاع آن اقـدام كـند.

فصل دوم
اسباب كسب ملكيت

قسمت اول
تصاحب

مادۀ – ۱۹۸۵:
شخصيكه مال منقول مباح را قبل از ديگران بدست آرد، مـالک آن شناخته ميشود.

مادۀ – ۱۹۸۶:
هرگاه مـالک مال منقول از ملكيت آن صرف نظر نمايد ، به مال مباح تبديل ميگردد.

مادۀ – ۱۹۸۷:
احـراز، يـا حقـيقی اسـت كـه بـا گـذاشـتن دسـت فـعلی بـر شـی يـا حـكمی اسـت كـه بـه تهـيه سـبـب آن محـقق مـی گـردد.

مادۀ – ۱۹۸۸:
هرگاه معدن، خزانه يا آثار باستانی

معدن ، خزانه یا تاریخي آثار کشف شي، د هغې ملکیت د دولت دي، په مکافات ورکولو علاوه، د استملاک د قانون سره سم ځمکه استملاک کیږي.

۱۹۸۹ – ماده:
که څوك په دولتي ځمکو کښې معدن ، ښخه کړی خزانه یا تاریخي اثر پیدا کي ، ددولت مال دي او واک لرونکي مقامونه به د هغې په بدل کښې ورته مناسب مکافات ټاکی.

۱۹۹۰ – ماده:
د اوبو او ځمکې په ښکار کښې، لقطي او تاریخي آثارو کښې حقوق د خاصو قوانینو په وسیلي تنظیمیږی.

۱۹۹۱ – ماده:
بې مالکه زراعتي ځمکې د دولت ملکیت دي، بې د دولت د اجازي او د قانون د حکمونو په خلاف د هغې تملک جواز نه لري.

۱۹۹۲ – ماده:
وچې ځمکې چه د کټې اخیستلو قابلیت نه لري او مالک ونه لري، د هغه چا ملکیت ګڼل کیږي چه حکومت په اجازي هغه تصرف او آبادي کي. که بې له مالکه وچې ځمکې دحکومت په اجازي آبادي شي او په هغې کښې

در اراضی مملوکه شخصی کشف گردد ، ملکیت آن از دولت بوده علاوه بر اعطای مکافات برای مالک، زمین مطابق به قانون استملاک می گردد .

مادۀ – ۱۹۸۹:
کسیکه در اراضی دولتی معدن، خزانه دفن شده یا اثر باستانی را بیابد ، ملک دولت شمرده شده مقامات با صلاحیت در مقابل به او مکافات مناسب تعیین میکنند .

مادۀ – ۱۹۹۰:
حقوق در شکار آبی و زمینی، لقطه و آثار تاریخی توسط قوانین خاص تنظیم میگردد .

مادۀ – ۱۹۹۱:
اراضی زراعتی لامالک ملکیت دولت بوده، تملک آن بدون اجازۀ دولت و خلاف احکام قانون، جواز ندارد .

مادۀ – ۱۹۹۲:
اراضی بایر غیر قابل انتفاع که لا مالک باشد ، ملک شخصی شناخته میشود که به اجازه حکومت آن را تصرف و آباد نموده باشد . اگر اراضی بایر و لامالک به اجازۀ حکومت آباد گردد ودر آن کشت

کښت شي يا بنا آباد شي، آبادوونکي د هغې مالک ګڼل کيږي او د ماليو په ورکولو مکلف کيږي، مګر دا چه خاص قانون بل رنګه حکم کړی وي.

زراعت و بنأ آباد کند آباد کننده مالک آن شناخته شده و به تادیه مالیات مکلف میشود ، مگر اینکه قانون خاص طور دیگر حکم کرده باشد .

دوهم قسمت
د مړيني په سبب د ملکيت نقليدل

قسمت دوم
انتقال ملکیت به سبب وفات

لومړي مبحث - ميراث
لومړي فرعه - عمومي حکمونه

مبحث اول - میراث
فرع اول - احکام عمومی

۱۹۹۳ - ماده:
د منقولو او عقاري ، مالونو ملکيت او هغه حقوق چه د مورث څخه په ميراث پريښودل کيږي د لاندنيو درج شوو مادو د قاعدو او حصول سره سم وارثانو ته انتقاليږي:

مادۀ - ۱۹۹۳:
ملکیت اموال منقول و عقار و حقوقیکه از مورث به ارث گذاشته شود ، مطابق قواعد و حصص مندرج مواد ذیل بورثه انتقال می یابد .

۱۹۹۴ - ماده:
د ميراث استحقاق د مورث په مړيني يا په دي اعتبار چه د قاضي په حکم مړ شمارل شوي، تحقق پيدا کوي .

مادۀ - ۱۹۹۴:
استحقاق ارث بمرگ مورث یا به اعتبار اینکه به حکم قاضی مرده شمرده شده، تحقق می یابد .

۱۹۹۵ - ماده:
د ميراث د استحقاق د ثابتولو د پاره د مورث د مړيني يا د هغې د مړيني د حکم د صادريدو په وخت کښي د وارث د حقيقي يا حکمي ژوند تحقق، هرو مرو دي.

مادۀ - ۱۹۹۵:
برای تثبیت استحقاق ارث، تحقق حیات حقیقی یا حکمی وارث هنگام مرگ مورث یا هنگام صدور حکم به مرگ مورث، حتمی شمرده میشود .

۱۹۹۶ - ماده:
که دوه نفره مړه شي او معلومه نه کړي شي چه کوم یو لومړي مړ شوي نو یو د بل په متروکي کښې نه شي مستحق کیدلي، عام له دي چه د هغوي مرګ په یوي حادثي کښې وي یا په مختلفو حادثو کښې .

مادۀ - ۱۹۹۶:
هرگاه دو نفر بمیرد و معلوم شده نتواند که کدام یکی از آنها اول مرده در متروکه دیگری مستحق شده نمی تواند ، اعم از اینکه مرگ آنها دریک حادثه باشد یا در حوادث مختلف.

دوهمه فرعه - متروکه او د هغې توزیع

فرع دوم - متروکه و توزیع آن

۱۹۹۷ - ماده:
د متروکي څخه په لاندني أول تادیه کیږي:
۱ - دښخولو تروختـه پوري د کفن ورکولو او تجهیز مصروفونه.

۲ - د هغې پورونو اداء کول چه د مړی په ذمي لاژم دي.

۳ - د پور داداء کولو وروسته د پاتي متروکي ددریمي حصي څخه دمړی وصیت.

۴ - د میراث د حکمونو سره سم په وارثانو باندي د پاتي متروکي ویشل.

مادۀ - ۱۹۹۷
از متروکه به ترتیب ذیل تادیه میشود:
۱ - مصارف تکفین و تجهیز میت تا زمان دفن.

۲ - اداء دیونیکه بر ذمه او واجب است.

۳ - وصیت میت از ثلث ما بقی متروکه بعد از تادیه دین.

۴ - تقسیم باقیمانده متروکه به ورثه مطابق احکام میراث.

۱۹۹۸ - ماده:
(۱) که ددي قانون د (۱۹۹۷) مادې د (۴) فقري د درج شوي حکم سره سم د

مادۀ - ۱۹۹۸:
(۱) هرگاه طبق حکم فقرۀ (۴) مادۀ (۱۹۹۷) در این قانون مستحق

ميراث مستحق پيدا نه شي نو د متروكي ميراث پاتي حصه په لاندني ډول توزيع كيږي:

۱ - د هغه چا استحقاق چه مړی د هغه په نسب بي د خپله ځانه اقرار كړی وي.

۲ - د هغې حدودو څخه زيات وصيت چه وصيت په كښې تنفيذيږي.

(۲) په هغې صورت كښې چه ددي مادې پورتني اشخاص موجود نه شي، متروكه يا هغه څه چه د هغې څخه پاتي شوي د دولت پوري تعلق نيسي.

دريمه فرعه - د ميراث موانع

۱۹۹۹ - ماده:

د ميراث د موانعو څخه د مورث عمدي قتل دي عام له دي چه قاتل اصلي فاعل يا شريک يا داسي د ناحقوشاهدوي چه د هغه نا حقه شهادت د اعدام د حكم او د هغې د تنفيذ موجب شوي وي، خو په دي شرط چه قتل ناحقه او بي د عذر څخه وي، او قاتل عاقل او د اتلس كلني عمر ئي پوره كړی وي.

۲۰۰۰ - ماده:

(۱) د مسلمان او نامسلمان ترمنځ د

ميراث موجود نگردد، ميراث متروكه متباقی حسب ذيل توزيع ميشود:

۱ - استحقاق شخصيكه ميت به نسب او به غير از خود اقرار نموده باشد.

۲ - وصيت زايد از حدوديكه وصيت در آن تنفيذ ميشود.

(۲) در صورتيكه اشخاص فوق اين ماده موجود نشوند متروكه يا آنچه از آن باقی مانده، به دولت تعلق می گيرد.

فرع سوم - موانع ميراث

مادهٔ - ۱۹۹۹:

از موانع، ميراث قتل عمدی مورث است، اعم از اينكه قاتل فاعل اصلی يا شريک يا شاهد ناحق باشد كه شهادت ناحق او موجب حكم اعدام و تنفيذ آن گرديده باشد. مشروط بر اينكه قتل بدون حق و بدون عذر بوده و قاتل عاقل و سن هجده سالگی را تكميل نموده باشد.

مادهٔ - ۲۰۰۰:

(۱) استحقاق ارث بين مسلمان و

میراث استحقاق نشته. خو د نا مسلمانانو ترمنځ د میراث استحقاق شته. د مسلمانانو او نامسلمانانو ترمنځ د هیوادونو اختلاف د میراث مانع نه ګرځی، مګر دا چه د پردي هیواد قانون د پردو میراث وړل منع کړی وي.

(۲) پردي نه شي کولي د پورتني فقري ددرج شوي میراث د استحقاق په اساس په عقاري مالونو کښې د ملکیت حق کسب کي.

څلورمه فرعه - د میراث سببونه

۲۰۰۱ - ماده:
د میراث سببونه: زوجیت او خپلوي ده.

۲۰۰۲ - ماده:
د زوجیت د میراث وړلو استحقاق یواځی د فرض په طریقي دي، او په خپلوي کښې د فرض، عصوبت یا په دواړو یا رحم د حجب او رد د قاعدو د مراعات کولو سره دي.

۲۰۰۳ - ماده:
که یو وارث ددوه پلوو د میراث د حق مستحق وي ، ددي فصل د حکمو د

غیر مسلمان نیست. اما غیر مسلمان از یکدیگر مستحق میراث شده میتوانند. اختلاف دو کشور در بین مسلمین و غیر مسلمین مانع میراث نمی گردد ، مگر اینکه قانون مملکت بیگانه میراث بردن بیگانه را منع نموده باشد.

(۲) اجانب نمی توانند بر اساس ارث مندرج فقرهٔ (۱) این مادهٔ، حق ملکیت را در اموال عقاری تمسک نماید.

فرع چهارم – اسباب میراث

مادهٔ – ۲۰۰۱:
اسباب میراث: زوجیت و قرابت است.

مادهٔ – ۲۰۰۲:
ارث به اساس زوجیت تنها به طریقهٔ فرض بوده و در قرابت به طریقهٔ فرض عصوبت یا به هر دو یا رحم یا رعایت قواعد حجب و رد می باشد.

مادهٔ – ۲۰۰۳:
هرگاه یکی از ورثه از دو جهت مستحق ارث باشد ، با رعایت

مراعات سره ددواړو پلوو څخه میراث وړلي شي.

لومړي جزء - د فرض په طريقي میراث

۲۰۰۴ - ماده:
فرض د متروکې په توزيع کښې د هر وارث ټاکلی اندازي ته وايي ، او په میراث کښې د فروضو د خاوندانو حصي پر نورووړاندي دي . د فروضو خاوندان عبارت دي د پلار او صحيح نيکه که څه هم د نيکه مرتبې پورته ولاړي شي ، مورني ورور ، مورني خور ، ميره ، ښځه ، لور يا لورګاني . د زوي لوريا لورګاني که څه هم د هغوي مرتبې ټيټي شي. سکني خور ، پلارني خور ، مور ، صحيحه نيا که څه هم د هغوي مرتبې پورته ولاړي شي.

۲۰۰۵ - ماده:
(۱) ددي قانون د (۲۰۲۲) مادې د حکم په نظر کښې نيولو سره که دمړی پلار او زوي يا دزوي زوي که څخه هم د هغه مرتبې ټيټي شي ، موجود شي نو شپږمه حصه د پلارده .

(۲) صحيح نيکه هغه چاته ويل کيږي چه مړی ته د هغه په نسبت کي مؤنثي داخلي نه شي او د هغه حصه په هغې ترتيب چه ددي قانون په (۲۰۰۴)

احکام این فصل از هر دو جهت میراث برده می تواند.

جزء اول - میراث بطریق فرض

مادۀ - ۲۰۰۴:
فرض سهم معیین وارث است. در توزیع متروکه و در میراث سهام صاحبان فروض مقدم به دیگران داده میشود. صاحبان فروض عبارت اند از پدر، جد صحیح گر چه مراتب آن بالا رود، برادر مادری، خواهر مادری، زوج، زوجه، دختر یا دختران دختر یا دختران پسر گر چه مراتب آنها تنزیل نماید خواهر عینی، خواهر پدری، مادر، جد صحیحه گر چه مراتب آن ها بالا رود.

مادۀ - ۲۰۰۵:
(۱) با رعایت حکم مادۀ (۲۰۲۲) این قانون اگر از متوفی پدر و پسر یا پسر پسر گر چه مراتب او تنزیل یابد موجود شود، حصۀ پدر سدس میباشد.

(۲) جد صحیح کسی است که در نسبت وی به میت اناث داخل نشود و حصۀ وی به ترتیبیکه در مادۀ (۲۰۰۴) این قانون درج است سدس

مادې کښې درج شوي شپږمه ده.

۲۰۰۶ – ماده:

مورني اولاد عام له دې چه نارینه وي او که مؤنثه په هغې صورت کښې چه یوائې یونفروي نو د هغه شپږمه حصه ده ، که متعدد وي نو د هغوي دریمه حصه ده ، د هغوي نارینه او مؤنثي په ویش کښې برابردي . په دوهم حالت کښې که د فرضو خاوندان ټوله متروکه واخلي ، نو د مورني اولاد سره سکني ورور یا ورونه په ځانګړې صورت یاد سکني خور یا خویندو سره یو ځای شریکیږي او د هغوي ترمنځ دریمه حصه په پورتني ترتیب ویشله کیږي.

۲۰۰۷ – ماده:

(۱) که ښځه مړه شوه که ئې اولاد یا د زوي اولاد که څه هم مرتبې ئې ټیټې شي نو دمیړه یې د میراث نیمائې حصه رسیږی. که یې اولاد یا د زوي اولاد موجودوو که څه هم مرتبې ئې ټیټې وي نو د میړه د میراث څلورمه حصه رسیږی.

(۲) ښځه که څه هم د رجعي طلاق طلاقه کړه شوي وي په هغې صورت کښې چه میړه د هغې د عدت په دوام کښې مړ شي یا ښځې که میړه اولاد یا

می باشد.

مادۀ – ۲۰۰۶:

اولاد مادری اعم از پسر و دختر در صورتیکه تنها یک فرد باشد، حصۀ او سدس و در حالیکه متعدد باشند حصۀ آنها ثلث می باشد، ذکور و اناث آنها در تقسیم برابر اند. در حالت دوم اگر ذوی الفروض تمام متروکه را در بر گیرد یا اولاد مادری، برادر یا برادران عینی، بصورت جداگانه یا همراه با خواهر یا خواهر ان عینی، شریک میشوند و در بین آنها ثلث به ترتیب فوق تقسیم میشود.

مادۀ – ۲۰۰۷:

(۱) برای زوج در حال نداشتن اولاد یا اولاد پسر گر چه مراتب او تنزیل نماید، نصف میراث میرسد و در حال موجودیت اولاد یا اولاد پسر گر چه مراتب او تنزیل کند، چهارم حصۀ میراث میرسد.

(۲) زوجه گر چه مطلقه رجعی باشد در صورتیکه شوهر در حال بقای عدت او وفات نماید، یا زوجات در صورت نداشتن اولاد یا

د زوي اولاد که څه هم مرتبي ئي ټيټهی وي و نه لري د ميراث څلورمه حصه اولاکه اولاد يا د زوي اولاد موجود وو که څه هم مرتبي ئي ټيټهی وي، نو د ميراث د اتمي حصي مستحق کيږي.

(۳) د مړيني په مرض کښي د بائن طلاق طلاقه کړه شوي د ښځې حکم لري، خو په دي شرط چه ښځه په طلاق راضي نه وي او طلاق کوونکي په همغي مرض کښي مړشي او طلاقه کړی شوي لا په عدت کښي وي.

۲۰۰۸ - ماده:

ددي قانون د (۲۰۱۹) مادي د درج شوي حکم په مراعات کولو سره، لورګاني په لاندي ډول د ميراث مستحق دي:

۱ - يوه لور نيمائي، دوه يا د هغي څخه زياتي د ميراث د دوه ثلثو مستحق کيږي.

۲ - د زوي لورګاني عام له دي چه يوه وي يا ترهغې زياتي که مړی لور يا د زوي لور چه د درجي د حيثه د هغی څخه پورته وي و نه لري، نو د پورتني فقري د درج شوي ميراث مستحق کيږي . په هغې صورت کښي چه لور موجوده شي يا د زوي داسي لور موجوده شي چه په درجي کښي د هغي

اولاد پسر گر چه مراتب او تنزيل نمايد ، چهارم حصهٔ ميراث ودر صورت وجود اولاد يا اولاد پسر گر چه مراتب تنزيل کند هشتم حصة ميراث را مستحق ميشوند .

(۳) مطلقه طلاق بائن در معرض موت حکم زوجه را دارد ، مشروط براينکه زوجه بر طلاق راضی نبوده وطلاق کننده در همان مرض بميرد و مطلقه هنوز در عدت باشد .

مادهٔ - ۲۰۰۸:

دختران با رعايت حکم مادهٔ (۲۰۱۹) اين قانون حسب ذيل مستحق ميراث ميگردند :

۱ - يک دختر نصف، دو يا بيشتر از آن ثلثان ميراث را مستحق ميگردند .

۲ - دختران پسر در حال نداشتن دختر يا دختر پسر که از حيث درجه از وی بالاتر باشد ، مستحق ميراث مندرج فقرهٔ فوق ميگردند . دختران پسر يکی باشند يا بيشتر از آن، در صورت موجوديت دختر يا دختر پسر که در درجه بالاتر از وی قرار داشته باشد ،

پورته وي نو د زوی لورګاني د شپږمی حصي مستحق کیږي.

۲۰۰۹ - ماده:
ددي قانون د (۲۰۱۹ - ۲۰۲۰) مادو د درج شو و حکمونو په مراعات کولو سره سکنۍ خویندي په لاندي ډول د میراث مستحقي دي:
۱ - یوه سکنۍ خور نیمائي او دوه یا زیاتي سکنۍ خویندي د میراث د دوه ثلثو مستحقي دي.

۲ - که څوك سکنۍ خویندي ونه لري نو پلارني خویندي د پور تني فقري درج شوي حصي او که ورسره یوه مورني خور موجوده شوه د میراث د شپږمی حصي مستحقي کیږي . عام له دي چه پلارني خویندي یوه وي او که ترهغې زیاتي.

۲۰۱۰ - ماده:
(۱) مور د اولاد یا د زوي د اولاد د موجودیت سره که څخه هم مرتبی یي ټیټی شي، یا د دوه یا زیاتو ورونو او خویندو د موجودیت سره عام له دي چه عیني وي یا پلارني یا مورني او یا مختلط وي، د شپږمی حصي مستحق کیږي، او د دي حالونو په غیر دټولي ترکي ددریمي حصي میراث مستحق کیږي. په استثني د هغې حالت چه

مستحق ششم حصهٔ میراث میگردند.

مادهٔ - ۲۰۰۹:
خواهران عینی با رعایت حکم مواد (۲۰۱۹ و۲۰۲۰) این قانون حسب آتی مستحق میراث می باشند:
۱ - یک خواهر عینی نصف و دو یا بیشتر از آن ثلثان میراث را مستحق می گردند.

۲ - خواهران پدری در حال نداشتن خواهر عینی، حصص مندرج فقرهٔ فوق را و با موجودیت یک خواهر عینی، ششم حصهٔ میراث را مستحق میشوند. اعم از اینکه خواهران پدری یک نفرباشد یا بیشتر از آن.

مادهٔ - ۲۰۱۰:
(۱) مادر با موجودیت اولاد یا اولاد پسر گر چه مراتب او تنزیل نماید، یا دو یا بیشتر از دو برادران و خواهران عینی باشند یا پدری یا مادری و یا مختلط ششم حصهٔ میراث را و در غیر از این احوال ثلث میراث کل ترکه را مستحق میشود. به استثنای حالتیکه

ددواړو زوجينو څخه يواځې ديوه سره او د پلار سره يو ځاى شي نو په دي حالت كښې د ميره يا د ښځې د حصي وروسته د پاتي دريمي حصي د متروكي مستحق كيږي.

(٢) صحيحه نيا د والدينو د هريو مور يا د صحيح نيكه مور ته ويل كيږي كه څه هم مرتبي پورته لاړي شي ، جده يوه وي او كه زياتي د شپږمی حصي مستحقي دي او دا شپږمه حصه د هغوي ترمنځ په مساوي صورت ويشل كيږي.

٢٠١١ – ماده:

كه د فروضو د خاوندانو حصي په متروكي زياتي شي نو مسأله عول كوي په دي ډول چه په ميراث كښې د هغوي د حصو په تناسب ويشل كيږي.

دوهم جزء - د عصوبت په طريقي ميراث

٢٠١٢ – ماده:

په شرعي كښې د عاصب اطلاق په هغه چا كيږي چه كه د فروضو خاوندان نه يي نو ټوله تركه او كه د فروضو خاوندان موجود وو نو كه د ميراث څخه حجب كړى شوي نه وي د فروضو د خاوندانو څخه د پاتي

تنها با يكى از زوجين و پدر يكجا شود ، درين حالت ثلث باقيمانده تركه را بعد از حصۀ زوج يا زوجه مستحق ميشود.

(٢) جده صحيحه به مادر يكى از والدين يا جد صحيح اطلاق ميشود ، گر چه مراتب بالا رود ، جده يكى باشد يا متعدد مستحق ششم حصۀ ميراث مى باشند و در بين آنها بصورت مساوى تقسيم مى گردد.

مادۀ – ٢٠١١:

هرگاه حصص صاحبان فروض بر متروكه بيشتر گردد ، تركه بتناسب حصص آنها در ميراث تقسيم ميگردد.

جزء دوم – ميراث به طريقه عصوبت

مادۀ – ٢٠١٢:

عصبه شرعاً بالاى كسى اطلاق ميشود كه در صورت نبودن صاحبان فروض تمام متروكه و در صورت موجوديت اصحاب فروض در حاليكه از ميراث محجوب نباشد ، باقيمانده اصحاب فروض را از

متروکي مستحق کيږي.

متروکه مستحق ميشود.

۲۰۱۳ - ماده:

که د فروضو د خاوندانو څخه هيڅ يو موجود نه وو او يا د هغوي د وجود سره ټوله متروکه د فروضو حصوته شامله نه شي، نو ټوله متروکه يا هغه چه د فروضو د خاوندانو څخه پاتي شوي ، نسبي عصبه وو ته ورکوله کيږي.

مادۀ - ۲۰۱۳:

هرگاه هيچ يک از صاحبان فروض موجود نبوده يا با وجود آنها تمام متروکه شامل حصص فروض نشود ، تمام متروکه با آنچه از اصحاب فروض باقيمانده، به عصبه نسبی داده ميشود.

۲۰۱۴ - ماده:

نسبي عصبه په دريو دستوويشل کيږي: پخپله عصبه ، د بل په سبب عصبه او د بل چاسره عصبه.

مادۀ - ۲۰۱۴:

عصبۀ نسبی به سه دسته تقسيم ميشوند: عصبه بنفسه، عصبه به سبب غير، عصبه مع غير.

۲۰۱۵ - ماده:

پخپله عاصب هغه څوك دي چه پخپل عصوبت کښې بل چاته محتاج نه شي، او مړی ته د هغه په نسبت کښې موءنثه داخله نه شي .

مادۀ - ۲۰۱۵:

عصبه بنفسه، کسی است که در قرابت او بميت بغير محتاج نبوده و در نسبت او بميت اناث داخل نمی گردد.

۲۰۱۶ - ماده:

پخپله عصبه په راتلونکي ترتيب سره څلور پلوونه لري:

۱ - زوي ولي چه زامنو او د زامنو زامنو ته شامل دي که څته هم د هغوي درجي ټيټې شي.

۲ - پلارولي چه پلار او صحيح نيکه ته شامل دي، که څه هم درجي ئي

مادۀ - ۲۰۱۶:

عصبه بنفسه به ترتيب ذيل داراى چهار جهت است:

۱ - بنوت، که شامل پسران و پسران پسر ميشود ، گر چه درجه آنها تنزيل يابد.

۲ - ابوت، که شامل پدر و جد صحيح ميشود ، گر چه در جه آنها بالا

پورته وي.

۳ - وروروليـ چـه سـکنیو ورونـو، پلارنیـو ورونـو او د هغـوي زامنـو تـه شامل دي، که څه هم درجي ئي ټيټې شي.

۴ - تـره ولي چه د مړی ترونو ، د پلار ترونو ، او د هغه د صحیح نیکه ترونو تـه شـامل دي کـه څـه هـم درجـي ئـي پورتـه شي. عـام لـه دي چه سکنی، وي يـا پلارنـي وي. همدارنګـه د هغـوي زامنـو او د هغـوي د زامنـو ، زامنوتـه شـامل دي کـه څـه هـم درجي ئی ټيټې شي.

۲۰۱۷ - ماده:

که پخپله عصبه په پلو کښې یو ځای شو، نو د میراث مستحق هغه دي چه په درجي کښې مړی تـه ډیر نـږدي وي، که په پلو او درجي کښې یو ځای شو نو د لومړي والي حق نږدی خپلوي تـه ورکول کیږي. کـه څوك مړی تـه د دوه نږدي خپلو یو لرونکي وو نو په هغه چا د وړانـدي والـي حق لـري چـه مـړی تـه دیوي نږدي خپلوي لرونکي وي. کـه پـه پلو، درجي، او د خپلوي پـه نږدیـوالي کښـي مسـاوي وو، نـو د هغـوي تـرمنځ میراث په مساي توګه ویشل کیږي.

رود.

۳ - اخـوت، کـه شامـل بـرادران عـینی پـدری و پسـران آنـها مـیگردد، گـر چـه درجـات آنـها پـایان رود.

۴ - عمومـت، کـه شـامل کاکاهـای میت، کاکاهای پدر میت و کاکاهای جـد صـحیح میـت میشـود گـر چـه درجـات آنهـا بـالا رود. اعـم از اینکـه عینـی باشـند یـا پـدری و همچنـان شـامل پسـران و پسـران پسـر آنهـا میشـود، گـر چـه درجـات آنهـا پـائین رود.

مادهٔ - ۲۰۱۷:

هـرگاه عصـبه بنفسـه از نظـر جهـت یکی باشند، قریب ترین آنها از لحاظ درجـه بـه میـت مسـتحق شـمرده میـشود. اگـر در جهـت و درجـه یکـی باشـند، حـق اولیـت بـه قرابـت داده میشـود و اگـر شـخص دارای دو قـرابت به میت بـاشد، بر شخصیـکه دارای یـک قرابـت است حـق اولیـت دارد و اگـر از لحـاظ جهـت درجـه و قـوت قرابـت مساوی باشـند، میـراث در بـین آنهـا مسـاویانه تقسـیم مـی گردد.

۲۰۱۸ - ماده:

په بل چا عصبه هر هغه مؤنثه ده چه پخپل عصوبت کښې بل چاته محتاجه وي او په عصوبت کښې ورسره شریکه شي.

۲۰۱۹ - ماده:

(۱) په بل چا عصبي عبارت دي لـه: ۱ - لورګاني د زامنو سره.

۲ - د زوي لورګاني که څه هم درجي ئي ټيټې شي د زوي د زامنو سره که څه هم درجي ئي ټيټې شي خو په دي شرط چه د هغوي سره مطلقاً په يوي درجي کښې وي يا داچه د زوي زامن د زوي دلورګانو څخه په ټيټې درجي کښې وي او د دي په غير د بلي خوا د ميراث مستحقي نه وي.

۳ - سکنۍ خويندي د سکنيو ورونو سره او پلارني خويندي دپلار نيو ورونو سره.

(۲) دپورتني فقري په درج شوو حالونو کښې نارينه د مؤنثي دوه چنده د ميراث حق لريي.

۲۰۲۰ - ماده:

د بل چا سره عصبي عبارت د هغې مؤنثي څخه دي چه پخپل عصوبت

مادۀ - ۲۰۱۸:

عصبه به سبب غير، به مؤنثی اطلاق می شود که در عصبات بميت محتاج بغير بوده و يا با غير در عصوبت شريک باشد.

مادۀ - ۲۰۱۹:

(۱) عصبه به غير عبارت اند از:

۱ - دختران يا پسران.

۲ - دختران پسر، گر چه درجات آن پائين رود با پسران پسر، گر چه تنزيل نمايد. در حاليکه پسران در درجه متوازی با دختران يا پائين تر از آنها قرار داشته و از طريق ديگر مستحق ارث نشوند.

۳ - خواهران عينی با برادران عينی و خواهران پدری با برادران پدری.

(۲) در احوال مندرج فقرۀ فوق اين ماده مرد دو چند زن از ميراث حصه می گيرد.

مادۀ - ۲۰۲۰:

عصبه مع غير، به مؤنثی اطلاق ميشود که در عصوبت خود به

کښې بلې مؤنثې ته محتاج وي او دا بله مؤنثه ورسره په عصوبت کښې شريکه نه وي.

۲۰۲۱ - ماده:

(۱) د بل چاسره عصبي عبارت دي له: سکنيو يا پلار نيو خويندو څخه دلور ګانو سره يا د زامنو د لورګانو څخه، که څه هم درجې ئې ټيټې شي نو په دې صورت کښې د فروضو د حصو وروسته پاتې ترکه د هغوي ده.

(۲) د دې مادې د پورتني فقرې درج شوي اشخاصو ته د نورو عصبو په تناسب لکه سکنۍ ورونه يا پلارنې ورونه اهميت ورکول کيږي په وړاندې والي، درجې او د خپلوي د نږدې والي له لحاظه د هغوي د حکمونو تابع دي.

۲۰۲۲ - ماده:

که پلار يا نيکه دلور يا د ځوی دلور سره، که څه هم درجه يې ټيټه شي يو ځای شي نو شپږمه حصه د فرض په اساس او پاتې د عصوبت د لارې مستحق کيږي.

۲۰۲۳ - ماده:

(۱) که نيکه د سکنيو ورونو يا خويندو يا دپلرنيو ورونو يا خويندو

مونث ديگر محتاج بوده و مونث ديگر در عصوبت با او شرکت نداشته باشد.

مادهٔ - ۲۰۲۱:

(۱) عصبه مع غير عبارت اند از: خواهران عينى يا پدرى با دختران يا دختران پسر، گر چه درجه آنها تنزيل نمايد. درين صورت باقى متروکه را بعد از اداى حصهٔ فروض مستحق ميشوند.

(۲) به اشخاص مندرج فقرهٔ فوق اين ماده نسبت به ساير عصبه مانند برادران عينى و پدرى اعتبار داده شده در حق تقدم، درجه و قوت، تابع احکام آنها مى باشند.

مادهٔ - ۲۰۲۲:

هرگاه پدر يا پدر کلان يا دختر يا دختر پسر، گر چه درجه تنزيل يابد يکجا شود، حصهٔ متروکه را بطريق فرض و باقيمانده را به طريق عصبيت مستحق مى گردد.

مادهٔ - ۲۰۲۳:

(۱) هرگاه جد با برادران و خواهران عينى يا پدرى جمع شود، داراى

سره يو ځای شي نو دوه ارثي حالتونه لري:

۱ - د ورور حصه وړي که يواځی نارينه وو يا نارينه او موئنثي وي او يا موئنثي وي چه د وارث د فرعي سره د ميراث څخه عصبي شوي وي.

۲ - که د خويندو سره چه په نارينه وو نه وي عصبي شوي، يا د وارث په فرعي چه د موئنثو څخه وي نه وي عصبي شوي، که نيکه يوځای شي، د فروضو د خاوندانو د حصو وروسته د پاتي ميراث د عصوبت د لاري مستحق کيږي.

(۲) که مقاسمه يا د ميراث وړل په عصوبت سره په هغې ترتيب چه د دي مادې په پورتني فقري کښې درج شوي صورت و مومي او نيکه د ميراث څخه محروم کي يائي حصهٔ د شپږمی حصي څخه کمه شي، نو د فرض په طريقي د شپږمی حصي مستحق کيږي.

(۳) که پلارني ورونه يا خويندي په مقاسمي کښې حجب کړی شوي وو د ميراث استحقاق نه پيدا کوي.

دو حالت ارثی می باشد:

۱ - سهم يک برادر را مستحق میگردد، در صورتيکه تنها با ذکور يا با ذکور و اناث و يا تنها با اناثی که با فرع وارث در ميراث عصبه شده باشند، جمع شده باشد.

۲ - در حالتيکه جد با خواهرانيکه به ذکور يا با فرع وارث از اناث عصبه نشده باشد، در اينصورت بعد از اصحاب فروض به طريقه عصبيت مستحق ميراث باقيمانده ميگردد.

(۲) هرگاه حالت مقاسمه يا وراثت به عصبيت به ترتيبی که در فقرهٔ فوق اين ماده درج گرديده جد را از ميراث محروم نمايد و يا حصهٔ او را از ششم حصه کم نمايد به طريقهٔ فرض مستحق ششم حصه می گردد.

(۳) در حالت مقاسمه به اولاد پدری که محجوب شده باشند، اعتبار داده نميشود.

دريم جزء – حجب

۲۰۲۴ – ماده:
حجب دي ته وائي چه څوك د ميراث وړلو اهليت ولري مگر د بل وارث د موجوديت له امله د ميراث وړلو نه مستحق کيږي . حجب کړه شوي بل وارث حجبوي.

۲۰۲۵ – ماده:
حجب په دوه نوعو دي:
۱ – د نقصان حجب چه د ميراث وړلو د مستحقي حصي د کموالي باعث کيږي.

۲ – د محروميدو حجب ، چه وارث په کلي صورت د ميراث وړلو څخه محروميږي.

۲۰۲۶ – ماده:
كه څوك د ميراث د موانعو څخه ديوه ما نع په سبب د ميراث وړلو څخه محروم شي د هيڅ وارث د حجب باعث كيداي نه شي.

۲۰۲۷ – ماده:
د وارثانو څخه شپږ نفره هيڅ وخت د محروميدو د حجب سره نه مخامخ کيږي چه عبارت دي د پلار ، مور ، زوي ، لور ، ميړه او ښځی څخه .

جزء سوم – حجب

مادهٔ – ۲۰۲۴:
حجب، آن است که شخص اهليت ارث را داشته مگر نسبت موجوديت وارث ديگر مستحق ارث نمی گردد. محجوب باعث محجوبيت وارث ديگر ميگردد.

مادهٔ – ۲۰۲۵
حجب به دو نوع است:
۱ – حجب نقصان که باعث تقليل حصهٔ مستحقهٔ ارث ميشود.

۲ – حجب حرمان که بصورت کلی از ميراث محروم ميشود.

مادهٔ – ۲۰۲۶:
کسيکه به سبب يکی از موانع ميراث از ارث محروم گردد، باعث حجب هيچ يک از ورثه شده نميتواند.

مادهٔ – ۲۰۲۷:
شش نفر از ورثه هيچ گاه به حجب حرمان مواجه نمی شوند و آنها عبارتند از پدر، مادر، پسر، دختر، زوج و زوجه.

۲۰۲۸ - ماده:
د نقصان حجب د وارثانو څخه په پنځو نفرو واردیږي چه عبارت دي د مور ، د زوي لور، د پلارني خور، د میړه او ښځې څخه .

مادهٔ - ۲۰۲۸:
حجب نقصان بر پنج نفر از ورثه وارد میشود که آنها عبارتند از مادر، دختر، پسر، خواهر پدری، زوج و زوجه.

۲۰۲۹ - ماده:
پلار، نیکه د میراث څخه حجب کوي ، عام له دي چه د عصوبت په سبب ، یا د فرض په سبب یا د دواړو په سبب، میراث ویسي.

مادهٔ - ۲۰۲۹:
پدر باعث حجب جد می گردد ، خواه از طریق فرض مستحق ارث شود یا از طریق عصبیت یا هر دو.

۲۰۳۰ - ماده:
دمړی مور، نیاګاني د میراث څخه حجب کوي عام له دي چه پلارني نیا وي یا مورني او یا نیکني.

مادهٔ - ۲۰۳۰:
مادر میت باعث حجب جدات از میراث میشود ، اعم از اینکه جده پدری باشد یا مادری یا از طرف جد.

۲۰۳۱ - ماده:
زوي ، د زوي زوي حجب کوي . همدارنګه د هر زوي زوي چه درجه یي نږدي وي د هغه زوي زوي د حجب باعث کیږي چه درجه یي لیري وي.

مادهٔ - ۲۰۳۱:
پسر باعث حجب پسر پسر و همچنان هر پسر پسر که درجه او قریب تر باشد ، باعث حجب پسر پسری میگردد که درجه او بعیدتر باشد.

۲۰۳۲ - ماده:
په پلار، نیکه ، په زامنو او د زامنو په زامنو که څه هم درجه ئي ټیټه وي ، خویندي او ورونه د میراث څخه ساقطیږي عام له دي چه سکنۍ وي یا پلارني او یا مورني.

مادهٔ - ۲۰۳۲:
خواهران و برادران عینی باشند یا پدری یا مادری به موجودیت پدر و جد و پسر و پسر پسر گر چه درجه شان تنزیل یابد از میراث محروم میشوند.

۲۰۳۳ - ماده:

پلارني ورور په پلار ، په زوي ، د زوي په زوي ، په سکنی ورور ، او په سکنی خور حجب کیږي، خوپه دي شرط چه سکنی خور د بل چاسره عصبه شي.

مادۀ - ۲۰۳۳:

برادر پدری به موجدیت برادر عینی و خواهر عینی ایکه عصبه با غیر گردد، محجوب میشود.

۲۰۳۴ - ماده:

د سکنی ورور زوي د اوه نفرو وارثانو په وسیلي حجب کیږي چه عبارت دي: د پلار ، نیکه ، زوي ، د زوي زوي ، سکنی ورور ، او په پلارني ورور ، په سکنی خور ، یا په پلارني خور خو په دي شرط چه دري وروستني ذکر شوي دبل چا سره عصبه شي.

مادۀ - ۲۰۳۴:

پسر برادر عینی بواسطه هفت نفر از ورثه محجوب میشود و عبارت اند از: پدر، جد ، پسر، پسر پسر، برادر عینی، برادر پدری و خواهر عینی یا پدری ایکه عصبه با غیر گردد.

۲۰۳۵ - ماده:

ددي قانون د (۲۰۳۴) مادې په درج شوو اوه نفرو علاوه د پلارني ورور زوي په سکنی ورور زوي هم حجب کیږي.

مادۀ - ۲۰۳۵

پسر برادر پدری علاوه بر هفت نفر مندرج مادۀ (۲۰۳۴) این قانون به موجودیت پسر برادر عینی، نیز محجوب میشود.

۲۰۳۶ - ماده:

مورني ورونه په شپږ نفرو حجب کیږي چه عبارت دي له: پلار ، نیکه ، زوي ، د زوي زوي ، صلبي لور، او د زوي لور.

مادۀ - ۲۰۳۶:

برادران مادری به موجودیت شش نفر از ورثه محجوب میشوند که عبارتند از: پدر، جد ، پسر، پسر پسر دختر صلبی و دختر پسر.

۲۰۳۷ - ماده:

سکنی تره په لس نفرو حجب کیږي چه

مادۀ - ۲۰۳۷:

کاکای عینی به وجود ده نفر از ورثه

عبارت دي له: پلار ، نيکه ، زوي ، د زوي زوي ، سکنۍ ورور ، پلارني ورور ، او په سکنۍ خور يا پلارني خور خو په دي شرط چه دواړه نوعي خويندي عصبي شي د سکنۍ ورور په زوي او د پلارني ورور په زوي.

۲۰۳۸ - ماده:

د سکنۍ تره زوي د دي قانون د (۲۰۳۶ - ۲۰۳۷) مادو په درج شوو حجب کوونکو وارثانو علاوه په سکنۍ تره هم حجب کيږي. د پلارني تره زوي د دي مادې په ذکر شوو اشخاصو علاوه د سکنۍ تره په زوي هم حجب کيږي.

۲۰۳۹ - ماده:

که د مړي صلبي لورگاني د هغه د زوي د لورگانو سره يو ځاى شي او صلبي لورگاني د دوه ثلثو ميراث حايزي شي نو د زوي لورگاني ساقطيږي، مگر دا چه د زوي زوي موجود وي، ځکه چه د زوي زوي هغوي عصبي کوي که چيرته د هغوي په درجي کښې وي او يا د هغوي څخه په ټيټې درجي کښې وي، همدارنگه د زوي زوي دزوي لورگاني چه دهغه څخه په ټيټې درجي کښې وي حجبوي.

محجوب ميشود که عبارتند از: پدر، جد، پسر، پسر پسر، برادر عينى، برادر پدرى، خواهر عينى يا پدرى، مشروط بر اينکه هر دو نوع خواهر عصبه شوند با پسر برادر عينى يا پدرى.

مادۀ ۲۰۳۸:

پسر کاکاى عينى با موجوديت وارثين مندرج مواد (۲۰۳۶ و ۲۰۳۷) اين قانون محجوب ميگردد و همچنان با وجود کاکاى عينى محجوب مى گردد و پسر کاکاى پدرى علاوتاً بر اشخاص مندرج اين مادۀ يا پسر کاکاى عينى محجوب ميشود.

مادۀ - ۲۰۳۹:

هرگاه دختران صلبى ميت با دختران پسر ميت اجتماع نمايند و دختران حايز دو ثلث ارث شوند، دختران پسر ساقط ميشوند. مگر اينکه پسر پسر موجود گردد. در اينصورت پسر پسر آنرا عصبه ميسازد، مشروط بر اينکه در درجه آنها يا در درجات پائين تر باشد و اين پسر پسر دختران پسر را که در درجه پايانتر از او قرار دارند، محجوب ميسازد.

۲۰۴۰ - ماده:

که سکنی خویندي دوه ثلثه یا تر هغې زیات میراث واخلي نو پلارني خویندي ورسره ساقطیږي، مگر دا چه ورسره پلارني ورور وي په دي صورت کښې په هغه عصبي کیږي.

مادهٔ - ۲۰۴۰:

هرگاه خواهران عینی دو ثلث متروکه یا بیشتر از آن را حایز شوند، خواهران پدری ساقط میشوند. مگر اینکه با آنها برادر پدری وجود داشته باشد، در این صورت به واسطه آن عصبه میگردند.

۲۰۴۱ - ماده:

که سکنی خور نیمایي متروکه واخلي، نو پلارني خویندي نه حجبوي بلکه ورسره د شپږمی حصي میراث مستحقي کیږي.

مادهٔ - ۲۰۴۱:

هرگاه خواهر عینی نصف متروکه را حایز گردد، خواهران پدری ساقط نگردیده، ششم حصهٔ متروکه را مستحق میشوند.

څلورم جزء - رد

جزء چهارم - رد

۲۰۴۲ - ماده:

(۱) که فروضو ټوله ترکه مستغرقه نه کړه او نسبي عصبه موجود نه شي نو پاتي متروکه بي له زوجینو د فروضو خاوندانو ته د هغوي د حصو په اندازي ردیږي.

(۲) که کوم نسبي عصبه، یا کوم د نسبي فروضو خاوند یا کوم د رحم خاوند پیدانه شونو پاتی متروکه د زوجینو څخه یوه ته ردیږي.

مادهٔ - ۲۰۴۲:

(۱) هرگاه ذوی الفروض تمامی متروکه را در بر نگیرد و عصبه وجود نداشته باشد، باقیمانده فروض به استثنای زوجین متناسب به حصص فروض بالای ذوی الفروض توزیع میشود.

(۲) اگر یکی از عصبه نسبی یا یکی از ذوی الفروض یا ذوی الارحام موجود نباشد، باقی مانده متروکه بیکی از زوجین رد میگردد.

پنځم جزء - د رحم د خاوندانو میراث وړل

۲۰۴۳ - ماده:

(۱) که کوم نسبي عصبه یا کوم یو د نسبي فروضو د خاوندانو څخه موجود نه شو نو ترکه یا د ترکې پاتي حصه د رحم خاوندانو ته ورکول کیږي.

(۲) درحم خاوندان څلور صنفه دي چه ځینې په ځینې نورو په لاندني ترتیب په میراث وړلو کې دوړاندي والي حق لري:

۱ - د لورګانو اولاده که څه هم درجه یې ټیټه شي. او د زوي د لورګانو اولاده که څه هم د رجه یی ټیټه شي.

۲ - نا صحیح نیکه که څه هم درجه ئي پورته شي، ناصحیحه نیاکه څه هم درجه ئي پورته شي.

۳ - دمورني ورور زامن او د هغوي اولاد که څه هم درجه یي ټیټه شي.د سکنې خور، پلارني خور او مورنۍ خور اولادونه که څه هم درجي یي ټیټې شي. د سکنیو پلارنیو او مورنیو ورونو لورګاني او د هغوي اولادونه، که څه هم درجي ئي ټیټې شي. د سکنیو او پلارنیو ورونو د زامنو لورګاني که څه هم درجي ئي ټیټې شي

جزء پنجم - ارث ذوی الارحام

مادهٔ ۲۰۴۳:

(۱) هرگاه هیچ یک از عصبات و اصحاب فروض نسبی وجود نداشته باشند، تمام متروکه یا باقیمانده آن به ذوی الارحام پرداخته می شود.

(۲) ذوی الارحام را چهار صنف ذیل تشکیل میدهد که بالترتیب یکی بر دیگری در ارث مقدم شناخته میشود:

۱ - اولاد دختران، گر چه مراتب آنها تنزیل نماید و اولاد دختران پسر، گرچه تنزیل درجه نمایند.

۲ - جد غیر صحیح، گر چه درجه او بالا برود و جده غیر صحیحه، گر چه درجه او بالا شود.

۳ - پسران برادران مادری و اولاد آنها، گر چه درجه آنها تنزیل نماید و اولاد خواهران عینی یا پدری یا مادری. گر چه مراتب آنها تنزیل کند و دختران برادران عینی یا پدری یا مادری و اولاد آنها، گر چه مراتب تنزیل نماید و دختران پسران برادر عینی یا پدری، گر چه مراتب آنها تنزیل

او د هغوي اولادونه که څه هم درجې ئې ټيټې شي.

نماید و اولاد آنها، گر چه تنزیل درجه نمایند.

۴ - د شپږو راتلونکو طائفو شاملين په لاندني ترتيب سره د ميراث په استحقاق کښې ځينې پرځينو نورو وړاندې ګڼل کيږي:

الف - د مړي مورني ترونه، سکنۍ يا پلارني يا مورني تروړګاني (عمې) ماما ګان او تروړګاني (خالې).

ب - د هغو اشخاصو اولادونه چه د (الف) په جزء کښې درج شوي که څه هم درجې ئې ټيټې شي، دمړي د سکنيو اوپلارنيو ترونو لورګاني او دهغوي د زامنو لورګاني که څه هم درجې ئې ټيټې شي. او د هغو ښځو اولادونه چه په دې فقرې کښې ذکر شوي که څه هم درجې ئې ټيټې شي.

ج- دمړي د پلار مورني ترونه، عمې، ماماګان او تروړ ګاني عام له دې چه سکنۍ وي يا پلارني او يا مورني، د مړي د مور ترونه ، عمې ، ماماګان ، او تروړ ګاني ، عام له دې چه سکنۍ ، پلارني او يا مورني وي.

د - د هغو اشخاصو اولادونه چه د (ج) په فقرې کښې درج شوي، که څه هم

۴ - مشمولین شش طایفه آتی بعضی بر بعضی دیگر به ترتیب ذیل در استحقاق ارث ، مقدم می باشند:

الف - کاکاهای مادری میت و عمه های او و ماما های او، خاله های عینی یا پدری یا مادری او.

ب - اولاد طایفه هائیکه در جز (الف) درج گردیده گر چه مراتب آنها تنزیل نماید و دختران کاکاهای میت عینی یا پدری باشد و دختران پسران آنها ، گر چه درجه آنها تنزیل نماید و اولاد همه آنهایی که درین تصریح ذکر شدند ، گر چه درجه آنها تنزیل کند.

ج - کاکاهای مادری پدر میت، عمه ها ، ماماها و خاله های پدر میت اعم از اینکه عینی یا پدری یا مادری باشند و کاکاهای مادر میت، عمه ها ، ماماها و خاله های مادر میت، اعم از اینکه عینی یا پدری یا مادری باشند.

د - اولاد طایفه های مندرج جزء (ج) گرچه مراتب آنها تنزیل

درجې ئي ټيټې شي. د مړي د سکنيو يا پلارنيو ترونو لورګاني او د هغوي د زامنو لورګاني که څه هم درجې ئي ټيټې شي او د هغو ښځو اولادونه چه ذکر شوي که څه هم درجې ئي ټيټې شي.

نمايد و دختران کاکاهای عينی يا پدری ميت و دختران پسران آنها ، گر چه درجه آنها تنزيل نمايد و اولاد دختران اشخاص مذکور، گرچه تنزيل يابند.

هـ - دمړي د مور دپلار د پلار ترونه او د مړي د مور د مور ترونه، دمړي دمور د پلار ترونه او دمړي د پلار د مور ترونه او د دي ټولو عمي، ماما ګان او ترورګاني عام له دي چه سکنۍ، پلارني او يا مورني وي.

هـ - کاکاهای پدر، پدر مادر ميت و کاکاهای پدر مادر ميت و کاکاهای مادر مادر ميت و کاکاهای مادر پدر ميت و عمه ها وماماها و خاله های همه آنها ، اعم از اينکه عينی يا پدری يا مادری باشند.

و - د هغو اشخاصو اولادونه چه د (هـ) په جزء کښې درج شوي ، که څه هم درجې ئي ټيټې شي . د مړي دپلار د پلار، سکنۍ يا پلارني ترونه او د هغوي د زامنو لورګاني که څه هم درجې يي ټيټې شي. د هغو اشخاصو اولادونه چه په دي جزء کښې درج شوي، که څه هم درجه ئي ټيټه وي.

و - اولاد طايفه های مندرج جز (هـ) گر چه تنزيل نمايند و دختران کاکاهای عينی يا پدری پدر، پدر متوفی و دختران پسران آنها گر چه تنزيل درجه نمايند و اولاد اشخاصيکه در اين جزء درج گرديده اند ، گر چه در درجه پائين قرار داشته باشند.

۲۰۴۴ - ماده:

د رحم د خاوندانو په لومړي صنف کي د ميراث په اخيستلو کښې هغه چاته ترجيح ورکول کيږي چه مړي ته د هغه د خپلوي درجه نږدي وي، که په درجي کښې مساوي وو نو د رحم په خاوندانو کښې د فرض د خاوندانو اولاد ته

مادۀ - ۲۰۴۴:

در صنف اول ذوی الارحام ترجيح به اخذ ميراث به کسانی داده ميشود که درجه قرابت او به متوفی نزديکتر باشد ، اگر در درجه مساوی باشند به اولاد صاحبان فرض ذوی الارحام ترجيح داده ميشود. اگر

ترجيح ورکول کيږي. که په درجې کښې مساوي وو او د فرض د خاوند و لد نه وو اويا ټول د فرض د خاوندانو اولادونه وو، په ميراث کښې شريک دي.

۲۰۴۵ - ماده:

د رحم د خاوندانو په دوهم صنف کښې د ميراث په اخيستلو کښې هغه چاته ترجيح ورکول کيږي چه مړی ته د هغه د خپلوي درجه نږدی وي . که د خپلوي په درجي کښې سره مساوي وو نوهغه څوك چه د فرض خاوند ته منسوب نه وي ، وراندي ګڼل کيږي ، که ددرجي د مساوات سره هيڅ يود فرض خاوند ته منسوب نه وي يا د اچه ټول د فرض خاوند ته منسوب وي ، نو د خپلوي پلوته اعتبار ورکول کيږي ، که د خپلوي په پلو کښې هم سره يو وو په ميراث کښې شريک دي . په هغې صورت کښې چه په پلو کښې اختلاف موجود وي نو دپلار د خپلوي د پلو خاوند ته دوه ثلثه او د مور د خپلوي د پلو خاوند ته دريمه حصه ورکول کيږي.

۲۰۴۶ - ماده:

(۱) درحم د خاوندانو په دريم صنف کښې دميراث په اخيستلو کښې هغه چاته ترجيح ورکول کيږي، چه مړی ته

در درجه مساوی باشند و ولد صاحب فرض وجود نداشته یا همه اولاد اصحاب فروض باشند، در میراث شریک می گردند.

مادۀ - ۲۰۴۵:

در صنف دوم ذوی الارحام، حق تقدم در ارث به کسی داده میشود که درجه قرابت او به متوفی نزدیکتر باشد ، درحالیکه دردرجه قرابت با هم مساوی باشند ، کسیکه به صاحب فرض منسوب میگردد ، مقدم شناخته میشود ، اگر با وجود تساوی درجه هیچ یک بصاحب فرض منسوب نباشد یا همه بصاحبان فروض منسوب گردند ، به جهت قرابت اعتبار داده میشود. در صورت اتحاد جهت، در ارث شریک شناخته میشوند و در صورت اختلاف جهت، دو ثلث بصاحب جهت قرابت پدر و یک ثلث به صاحب جهت قرابت مادر، پرداخته میشود.

مادۀ - ۲۰۴۶:

(۱) در صنف سوم ذوی الارحام به کسانی حق تقدم داده میشود که از لحاظ درجه قرابت به متوفی

د خپلوي په درجي کښي نږدی وي که مړی ته د خپلوي پـه درجـي کښـې مساوي وو نـو عصبه نسبت د رحم د خاوندانو اولاد ونوته وړاندي دي . که ددي پلوه يـي اخـتلاف نـه لرلـو ، نـو څوك چه مړی ته په خپلوي کښې ډير نږدی وو هغه ته اعتبار ورکول کيږي ، که څوك دپلار اومور څخه په يوه اصل کښې وي ، نسبت په پلارني اصل او د پلار نـي اصل خاونـد نسبت د مـورني اصل خاوند ته ترجيح لري.

(۲) که د خپلوي د نږديوالي په درجي کښـې مسـاوي وو، نـو ميـراث بـه د هغـوي تـرمنځ پـه مسـاوي ډول ويشـل کيږي.

۲۰۴۷ - ماده:

(۱) کـه د دي قـانون د (۲۰۴۳) مـادې درج شـوي څلـورم صـنف پـه لمړنـي طـايفي کښـې د پلارنـي پلـو خپلـوان ځانګړی شي چه عبارت دي: د مړی د مـورني ترونـو او عمـو څخـه اويـا د مورني پلو خپلوان ځانګړی شي چه د مـړی دمامـا ګـانو او ترورګـانو څخـه عبارت دي. نو د خپلوي نږدی والي تـه اعتبار ورکول کيږي . په دي اساس که څوك دمور او پلاره نسبت پلرنـي تـه او پلرنـي نسبت مـورني تـه وړانـدي ګڼل کيـږي. کـه پـه خپلـوي کښـې مسـاوي

نزديکتـر باشـند ، در صـورت تسـاوی درجـه قرابـت، اولاد عصـبه نسـبت بـه اولاد ذوی الارحــام مقــدم شــناخته ميـــشوند ودر صورت عـدم اختلاف ازيـن نــاحيه بـــه قــوت قرابـت بـه متـــــوفی اعتـــبار داده ميشـــود و کسيکه اصل از پدر و مادر باشــد ، نسـبت بـه صـاحب اصـل پـــدری و صـــاحب اصـــل پـــدری نســبت بـــه صـــاحب اصـــل مـــادری تـــرجيح داده ميشود .

(۲) اگـــر از لـــحاظ درجـه و قـــوت قـــرابت مـــساوی بـــاشند ، مساويـــانـــــه در ارث شـرکــــت مـــيورزند .

مادۀ - ۲۰۴۷:

(۱) در طايفـه اول از طوايـف صـنف چهـارم منـدرج مـادۀ (۲۰۴۳) ايـن قـانون اگـر اقـارب جهت پـدر منفـرد شوند که عبـارت از کاکاهـای مـادری وعمه های ميت است يا اقارب جهت مــادری منفردشـوند کـه عبـارت از ماماهای متوفی و خاله های او است، بقـوت بـه قرابـت اعتبـار داده ميشـود وبه اين اساس کسيکه از پدر و مـادر باشد ، نسبت به پدری و پدری نسبت به مادری مقدم شناخته ميشود . اگـر در قرابـت مسـاوی باشـند در ميـراث

وونو په میراث کښې شریک دي.

(۲) که د دواړو پلوونو خپلوان موجود وو نود پلار د خپلوانو پلوته دوه ثلثه او دمور د خپلوانو پلوته د میراث دریمه حصهٔ ورکول کیږي.ددی مادی د (۱) فقری د تفصیل سره سم دهرپلو حصی د هغوی ترمنځ ویشلی کیږی.

(۳) د دي مادې د (۱ او۲) فقرو درج شوي حکمونه پر دریمي او پنځمي طایفي هم تطبیقیږي.

۲۰۴۸ - ماده:

(۱) په دوهم طایفي کښې مړی ته د خپلوي د نږدیوالي درجې ته ترجیح ورکول کیږي، که څه هم دیوه پلوه نه وي. که په درجي او پلوکښې سره یو وو نو که عصبه یا د رحم د خاوندانو اولادونه وو، ډیره نږدی خپلوي په نظر کښې نیوله کیږي.

(۲) که ځینې د عصبه او ځینې د رحم د خاوندانو اولادونه وو، نو د عصبه وو اولادونوته ترجیح ورکول کیږي. د پلو د اختلاف په صورت کښې ، دوه ثلثه د پلارني پلو ته او دریمه حصه مورني پلوته ورکول کیږي. او د هر پلو حصه د هغوي ترمنځ د پورتني طریقي په اساس ویشله کیږي.

شریک می گردند.

(۲) اگراقارب هر دوجهت موجود باشد، به اقارب جهت پدر دو ثلث و به اقارب جهت مادر یک ثلث از میراث داده میشود و حصص هر جهت حسب تفصیل فقرهٔ (۱) این ماده در بین آنها تقسیم میشود.

(۳) احکام فقرات (۱) و (۲) این ماده بر طوایف سوم و پنجم نیز تطبیق میشود.

مادهٔ - ۲۰۴۸:

(۱) در طایفه دوم نزدیکی درجه قرابت با متوفی مدار اعتبار قرار داده میشود. گرچه از یک جهت نباشند و در صورت برابری درجه و اتحاد جهت قوت قرابت مد نظر گرفته میشود، اگر اولاد عصبه یا اولاد ذوی الارحام باشد.

(۲) اگر بعضی اولاد عصبه و بعضی اولاد ذوی الارحام باشند به اولاد عصبه ترجیح داده میشود و در صورت اختلاف جهت، دو ثلث به جهت پدری و یک ثلث به جهت مادری پرداخته شده و حصص هر یک از جهات حسب طریقه فوق بین آنها تقسیم میشود.

(۳) د دي مادې د (۱ او ۲) فقري درج شوي حکمونه، په ثلورمي او پنځمي طايفي هم تطبيقيږي.

(۳) احکام فقرات (۱) و (۲) این ماده بر طوایف چهارم و ششم نیز تطبیق میشود.

۲۰۴۹ - ماده:
که وارث د رحم د خاوندانو د پلو څخه وو نو د خپلوي درجي اعتبار نه لري، مګر دا چه د پلو اختلاف ثابت شي.

مادهٔ - ۲۰۴۹:
هرگاه وارث از ذوی الارحام باشد، تعدد درجات قرابت اعتبار ندارد. مگر در صورتیکه اختلاف جهت ثابت شود.

۲۰۵۰ - ماده:
د رحم د خاوندانو په ميراث وړلو کښي، ديو نارينه حصه د دوه مؤنثو د حصي په اندازي، تطبيقيږي.

مادهٔ ۲۰۵۰:
در ارث ذوی الارحام، قاعده ای حصهٔ ذکور دو چند حصهٔ اناث رعایت میشود.

شپږم جزء - چاته چه په نسب اقرار شوي وي

جزء ششم - مقرله به نسب

۲۰۵۱ - ماده:
(۱) که مړی د هغه چا په نسب اقرار کړی وي چه نسب ئي مجهول وي، او د ذکر شوي نسب دبل چا څخه ثابت نه شي او اقرار کوونکي هم د خپل اقرار څخه ونه ګرځی، نو چاته چه اقرار شوي دي د متروکي مستحق دي.

مادهٔ - ۲۰۵۱:
(۱) هرگاه متوفی به نسب کسیکه نسب او مجهول باشد، اعتراف نموده باشد ونسب شخص مذکور از غیر ثابت نگردیده و مقر نیز از اقرار خود منصرف نشود، مقر له مستحق متروکه شناخته میشود.

(۲) په دي حالت کښي شرط ده چی چاته اقرار شوي وي، د اقرار کوونکي د مړيني په وخت کښي او يا په هغي وخت کښي چه مړی ګڼل شوي او حکم

(۲) برای کسب استحقاق ارث، درین حالت حیات شخص مقر له حین وفات یا هنگام حکم به وفات حکمی شخص

پري صادر شوي ، ژوندي وي. او كه داسي نه وه نو د ميراث د موانعو څخه يو مانع ورباندي وړاندي كيږي.

اووم جزء - متفرقه حكمونه

لومړي - حمل

۲۰۵۲ - ماده:
كه حمل د نورو وارثانو سره شريک شي او يائي د كموالي په حجب ، حجب كي، نو حمل ته دمړي د تركي څخه د زوي يادلور چه د هريوه حصه زياته وي پرېښودله كيږي. كه حمل د محروميدو د حجب موجب شي ټوله تركه ورته ساتل كيږي.

۲۰۵۳ - ماده:
كه حمل ژوندي و زيگيږي او يا داچه زياته حصهٔ يي ژوندي راووځي نو د ميراث مستحق دي. او كه په جنايت راوستل شو نو په هر حال هم ميراث وړي او هم ورڅخه ميراث وړل كيږي.

۲۰۵۴ - ماده:
(۱) كه د مړي د مړيني وروسته د هغه ښځه يا معتده پيدا شي نو حمل ئي په هغې صورت كښې د ميراث مستحق

مقر حتمی است. در غير آن موانع ارث مقدم شناخته ميشود.

جزء هفتم - احكام متفرق

اول - حمل

مادهٔ - ۲۰۵۲:
هرگاه حمل با ساير ورثه شركت نمايد يا باعث حجب نقصان ورثه شود، حصهٔ يک پسر يا يک دختر هر يكی كه بيشتر باشد به او گذاشته ميشود و در صورتيكه حمل موجب حجب حرمان گردد، تمام متروكه به او گذاشته ميشود.

مادهٔ - ۲۰۵۳:
هرگاه حمل زنده وفعال تولد شود يا الی خروج اكثر حصهٔ بدن زنده باشد، مستحق ارث شناخته ميشود. اگر وضع حمل به اثر جنايت صورت گيرد، در هر حال مستحق ارث شده و هم از او ميراث برده ميشود.

مادهٔ - ۲۰۵۴:
(۱) هرگاه زوجه يا معتده متوفی بعد از مرگ او موجود باشد، حمل او در صورتی مستحق ميراث شناخته

ګڼل کیږي چه د مړیني د نیټې څخه یا د جدایي د نیټې څخه اکثراً د دري سوه او پنځه شپیته ورځو په موده کښې وزیږیږي.

(۲) حمل د پلار څخه غیر د بل چا څخه میراث نه شي وړلي ، مګر په دوه راتلونکو حالونو کښې:
۱ - چه د مړیني یا جدایي د نیټې څخه اکثراً د (۳۶۵) ورځو په اوږدو کښې وزیږیږي. او داسي حالت وي چه مورئي د مړیني یا جدائي معتده وي او مورث د عدت په وخت کښې مړ شوي وي.

۲ - که د مړي د مړیني په وخت کښې د زوجیت رابطه قایمه وي او د هغه د مړیني د نیټې وروسته اکثراً د (۲۷۰) ورځو په اوږدو کښې وزیږیږي.

۲۰۵۵ - ماده:
که حمل ته تخصیص شوي حصه د هغه د حق څخه کمه وي ، نو کمه شوي اندازه د هغه چاڅخه اخیستل کیږي چه د خپل استحقاق څخه یي زیاته اخیستي ده. که تخصیص کړه شوي حصهٔ د حمل د استحقاق څخه زیاته وه نو د استحقاق څخه زیاته اندازه په

میشود که حداکثر در خلال مدت سه صد و شصت و پنج روز از تاریخ وفات یا فرقت، زنده تولد شود.

(۲) حمل بغیر از پدر از شخص دیگری میراث برده نمیتواند ، مگر در دو حالت آتی:
۱ - حداکثر درخلال مدت (۳۶۵) روز از تاریخ وفات یا فرقت زنده متولد گردد ، درحالیکه مادر او معتده وفات یا فرقت بوده و مورث هنگام عدت وفات نموده باشد.

۲ - حداکثر درخلال مدت (۲۷۰) روز از تاریخ وفات مورث زنده متولد گردد ، مشروط بر اینکه زوجیت بین پدر و مادر او حین وفات پدر قایم باشد.

مادهٔ ۲۰۵۵:
هرگاه حصهٔ تخصیص داده شده به حمل، از حصهٔ مستحقه او کمتر باشد ، مقدار کمبود از حصهٔ کسانی که از استحقاق خود اضافه گرفته اند ، اخذ میشود و اگر حصهٔ تخصیص داده شده از استحقاق زیادتر باشد ، حصهٔ ما زاد استحقاق

مستحقينو ويشله کيږي.

دوهم - ورک شوي

۲۰۵۶ - ماده:

(۱) په کوم ورک شوي چه ددي قانون د (۳۲۶) مادې د حکم سره سم د هغه په مړيني حکم نه وي شوي ، نو د هغه د مستحقي حصي تخصيص د مورث د متروکي څخه ورکول کيږي. که ژوند يي ثابت شونو خپله مستحقه حصه به واخلي او که په مړيني ئي حکم صادر شوي وونو په نورو وارثانو باندي چه د مورث د مړيني په وخت کښې د ميراث مستحق وو ويشله کيږي.

۲ - که ورک شوي د مړيني د حکم د صادر ولو وروسته ژوندي پيدا شو، نو کوم شي چه د هغه د حصي څخه دوارثانو سره پيداشى همغه به اخلي.

دريم - خنثي

۲۰۵۷ - ماده:

د هغه خنثي چه نارينه توب او موٴنثيت توب يي نه پيژندل کيږي ، ددواړو حصو څخه د کمي حصي مستحق کيږي او پاتي متروکه نورو وارثانو ته ورکول کيږي.

به مستحقين توزيع ميشود.

دوم - مفقود

مادۀ - ۲۰۵۶:

(۱) حصۀ مستحقه مفقوديکه مطابق مادۀ (۳۲۶) مندرج اين قانون به وفات وى حکم نشده باشد از متروکه مورث تخصيص داده ميشود. در صورت ظهور حيات آنرا اخذ ودر صورت صدورحکم به مرگ او، بر ساير ورثه مستحق هنگام وفات مورث توزيع ميشود.

۲ - اگرمفقود بعد از حکم به مرگ او زنده ظاهر شود، آنچه که از حصۀ او نزد ورثه موجود شود اخذ مينمايد.

سوم - خنثى

مادۀ - ۲۰۵۷:

خنثائيکه ذکوريت و انوثت او فهميده شده نتواند ، اقل نصيبين را مستحق گرديده وباقيمانده متروکه به ورثه ديگر داده ميشود.

څلورم - د زنا او دلعان ولد

۲۰۵۸ - ماده:
د زنا او دلعان ولد د خپلي موراو د هغې د خپلوانو څخه او همدارنګه د هغه مور او د هغې خپلوان د هغه څخه د ميراث وړلو مستحق کيږي. مګر پلار او د هغه خپلوان د ذکر شوو اولاد ونو څخه ميراث نه شي وړلي.

پنځم - سوځيدل شوی ، غرق شوي او نړيدل شوی

۲۰۵۹ - ماده:
د غرق شوو، نړيدل شوو او سوځيدل شوو ترمنځ يو د بل څخه د ميراث وړل نه شته، خو په دي شرط چه معلومه نه شي چه کوم يو لومړي مړ شوي. د هغوي د ټولو حصي په ژونديو وارثانو ويشلي کيږي.

شپږم - تخارج

۲۰۶۰ - ماده:
تخارج دي ته ويل کيږي چه ديو ټاکلي شي په بدل کښي وارثان د ځينو وارثانو په ويستلو يو تربله صلحه وکي. که کوم وارث دبل کوم وارث سره تخارج وکي د هغه د حصي مستحق کيږي او په ترکي کښي د هغه

چهارم - ولد زنا و ولد لعان

مادهٔ - ۲۰۵۸:
ولد زنا وولد لعان از مادر و اقارب او و همچنان مادر و اقارب او از آنها مستحق ارث میشوند ، مگر پدر و اقارب او از اولاد مذکور ارث برده نمی توانند .

پنجم - حوادث غرق، حريق و انهدام

مادهٔ - ۲۰۵۹:
فوت شدگان حوادث غرق، حریق و انهدام که تقدم و تآخر وفات هیچ یک معلوم نباشد ، از همدیگر ارث برده نمیتوانند و حصص شان به ورثه احیای آنها تقسیم میشود .

ششم - تخارج

مادهٔ - ۲۰۶۰:
تخارج، آن است که ورثه به اخراج بعضی ازورثه بمقابل شی معیین مصالحه نمایند . اگر یکی از ورثه یا ورثه دیگر تخارج نماید ، قایم مقام او قرار گرفته مستحق حصهٔ او از متروکه

قايم مقام کيږي. که يوه وارث د پاتي نورو وارثانو سره تخارج وکه نوکه ورکول شوي شي د متروکي څخه ورکول شوي وونو د هغه حصه د نورو وارثانو ترمنځ د هغوي د حصو په اندازي ويشله کيږي . که ورکول شوي شي د هغوي د خپل مال څخه وو او د تخارج په عقد کښې د ويستلي د برخي د ويشلو په طريقه تصريح نه وي شوي، نو د ويستلي برخه د هغوي ترمنځ په مساوي توگه ويشله کيږي.

پنځمه فرعه - د متروکي تصفيه

۲۰۶۱ - ماده:
که مړی د خپلي ترکي د پاره وصي نه وي ټاکلی اويو وارث د متروکي د تصفيي غوښتنه وکي نو وارثان چه څوك د دي کار د پاره اختياره وي، محکمه به هغه ټاکي. که د وارثانو موافقه په چا را نه غله، نو قاضي به تصفيه کوونکي غوره کوي، خو ترڅو چه ممکنه وي د هغوي د دليلونو داوريدو وروسته به ئي پخپله د ورثانو څخه غوره کوي.

۲۰۶۲ - ماده:
(۱) که مورث د متروکي دپاره وصي ټاکلی وونو محکمه مکلفه ده چه د هغه ټاکل شوي وصي تائيدکي.

ميگردد ، اگر يکی از ورثه همراه باقی وارثين تخارج نمايد ، در حاليکه شی از جمله متروکه باشد ، حصۀ وی بين باقی وارثين به تناسب حصص هر يک در متروکه تقسيم ميشود و اگر شی مذکور از مال شخصی آنها بوده و در عقد تخارج به طريقه تقسيم شخص خارج تصريح نشده باشد ، حصۀ خارج شده، مساويانه در بين وارثين تقسيم ميشود .

فرع پنجم - تصفيه متروکه

مادۀ - ۲۰۶۱:
هرگاه مورث برای متروکه اموال خويش وصی تعيين نه نمايد و يکی از ورثه تصفيه متروکه را مطالبه نمايد ، محکمه شخصی را انتخاب می نمايد ، در صورت عدم توافق تمام ورثه در انتخاب شخص، محکمه ميتواند بعد از استماع دلايل ورثه، به انتخاب خود شخص را تعيين نمايد که تا حد امکان از جمله ورثه باشد .

مادۀ - ۲۰۶۲:
(۱) هرگاه مورث برای متروکه وصی تعيين نموده باشد ، محکمه مکلف است تعيين مورث را تائيد نمايد .

(۲) کوم حکمونه چه د متروکي په تصفیه کوونکي تطبیقیږي همغه حکمونه د ترکي په وصي باندي هم تطبیقیږي.

۲۰۶۳ - ماده:
د محکمې د مالي چارو مؤظف به د تصفیه کوونکو په باره کښې دمحکمې صادر شوي امرونه ورځ په ورځ په خاص دفتر کښې قیده وي او دترکي د وصیانو د شهرت په شمول د وارثانو د نومونو د ابجدو د حروفو په ترتیب په خاص سجل کښې ثبته وي. ذکر شوي مؤظف مکلف دي چه دعزل او تیریدو پوري ټول مربوط امرونه د سجل دملاحظاتو په ستون کښې ورسوي.

۲۰۶۴ - ماده:
د تصفیه کوونکي د ټاکلو په باري کښې د صادر شوو امرونو قیدول د هغه چا په باره کښې تاثیر لري چه د وارثانو سره د ترکي د عقارونو په هکله معامله کوي او دا تاثیر په همغي اندازي دي چه د دي قانون د (۲۱۰۲) مادي اجراآت ئي لري.

۲۰۶۵ - ماده:
(۱) تصفیه کوونکي به د ټاکلو سره سم د متروکي مالونه تسلیمیږی او د

(۲) تمام احکام متعلق به تصفیه کننده، بر وصی متروکه تطبیق می شود.

مادۀ - ۲۰۶۳:
مؤظف امور مالی محکمه، مرتباً اوامر محکمه را مبنی بر تعیین تصفیه کننده، در دفتر مخصوص قید نموده و شهرت وصی متروکه را به شمول اسمای مورثین بحروف ابجدی در سجل مخصوص ثبت می نماید. مؤظف مذکور مکلف است تمامی اوامر مربوط به عزل و تنازل را در ستون ملاحظات سجل برساند.

مادۀ - ۲۰۶۴:
قید اوامر صادره مبنی بر تعیین تصفیه کننده، در مورد اشخاصی که راجع به عقار متروکه با ورثه معامله میکنند، عین اثر آتی را بار می آورد که اجراآت مندرج مادۀ (۲۱۰۲) این قانون در قبال دارد.

مادۀ - ۲۰۶۵:
(۱) تصفیه کننده بمجرد تعیین اموال متروکه را تسلیم گردیده تحت نظر

محکمې د مراقبت لاندې به د هغې تصفيي ته اقدام کوي.

(۲) د تصفيي د کارونو مصرفونه او د تصفيه کوونکي حق الزحمه چه د محکمې له خوا ټاکل کيږي د ټولې ترکې څخه ورکول کيږي.

۲۰۶۶ - ماده:

محکمه مکلفه ده د اقتضا په وخت کښې د علاقي لرونکو يا د څارنوالي په غوښتنه يا پخپل تصميم د متروکې د ساتنې دپاره عاجلو اجراآتو ته اقدام وکې خصوصاً په هغې باندې مهر لګول، د نقدو پيسو، قيمتې پاڼو اوشيانو په بانک کښې په وديعت اېښودل.

۲۰۶۷ - ماده:

(۱) تصفيه کوونکي مکلف دي چه د مړي د تجهيزاتو او تعزيې د پاره د هغه د حالت سره مناسب، سمدستي د متروکې څخه يوه اندازه مال په نقدو پيسو بدل کې. همدارنګه مکلف دي چه د معجلې محکمې څخه د مړي د هغه وارثانو د کافي نفقې د پاره چه مورث ئې په عادي توګه ورکوله ددې مال څخه د امر د صادرولو غوښتنه وکې، او دا نفقه به د ترکې څخه تر

ومراقبت محکمه، به تصفيه آن مبادرت ميورزد.

(۲) مصارف امور تصفيه بشمول حق الزحمه تصفيه کننده ايکه از جانب محکمه تعيين ميشود، از مجموع متروکه پرداخته ميشود.

مادۀ - ۲۰۶۶:

محکمه مکلف است در وقت اقتضأ به اجراآت عاجل بنابر مطالبه اشخاص ذيعلاقه يا څارنوالی يا صوابديد خود اقدام نمايد، مخصوصاً در گذاشتن مهر بر اموال و امانت گذاشتن پول نقد و اوراق بهادار و اشياى قيمتى در بانک.

مادۀ - ۲۰۶۷:

(۱) تصفيه کننده مکلف است، فى الحال به تبديل مقدارى از مال متروکه به پول نقد بپردازد تا تکافوى مصارف تجهيز ومصارف تعزيه دار ميت را به تناسب حالت او بنمايد. همچنان مکلف است از قاضى امورمعجله صدور امر مبنى بر مصارف نفقه عيال متوفى که وارث باشند، به اندازه معتاد ازمال متروکه الى

هغې ورکوله کیږي ترڅو چه تصفیه پاي ته ورسیږي. د هر وارث نفقه د هغه د میراث د استحقاق څخه وضع کیږي.

(۲) د معجلي محکمې قاضي به ټولي هغه منازعي فیصله کوي چه ددي نفقي پوري مربوطي وي.

شپږمه فرعه - د ترکي تجرید ول

۲۰۶۸ - ماده:

(۱) کوم وخت چه د تصفیه کوونکي د ټاکلو ، قید شوي امر صادر شي، پور ورکوونکي نه شي کولي چه په ترکي کښې هیڅ نوع اجراآت وکي، همدارنګه نه شي کولي چه هغه اجراآتو ته دوام ورکي چه ترمخه یي پیل کړي دي مګر د تصفیه کوونکي په حضور کښې.

(۲) هره نوعه توزیع چه د مورث په ضد پرانیستل شوي وي او آخرني لست یي نه وي بند شوي، نو متوقف کول یي ترهغې پوري لازم دي ترڅو چه د ترکي د ټولو پورونو تسویه ترسره شي او داحکم په هغې وخت کښې دي چه کوم علاقه لرونکي ئې غوښتنه وکي.

زمان انتهای تصفیه مطالبه نماید. نفقه هر یک از ورثه از حصۀ مسحق ارثی او وضح می گردد.

(۲) تمام منازعات ناشی از این مصارف، توسط قاضی رسیدگی میشود.

فرع ششم - تجرید ترکه

مادۀ - ۲۰۶۸:

(۱) دائنین از تاریخ صدور امر مبنی بر تعیین تصفیه کننده به بعد، نمی توانند در برابر متروکه به هیچ نوع اجراآتی بپردازند و یا به اجراآت اتخاذ شده قبلی ادامه دهند، مگر بحضور تصفیه کننده.

(۲) اجراآت توضیح که به ضد مورث افتتاح گردیده و هنوز لست نهائی آن مسدود نشده باشد، در اثر تقاضای یکی از اشخاص ذیعلاقه تا زمان تسویه تمام دیون متروکه متوقف میشود.

۲۰۶۹ - ماده:
ترڅو چه وارث ته د میراث ورلو د استحقاق سند نه وي ورکول شوي، نه شي کولي چه په متروکي کښې تصرف وکي، همدارنګه نه شي کولي چه د ترکي پورونه واخلي یا دا چه کوم پورونه ورباندي دي هغه دترکي په پور مجراکي.

مادۂ - ۲۰۶۹:
وارث نمیتواند قبل از تسلیمی سند استحقاق ارث در مال متروکه تصرف نماید، همچنان نمی تواند دیون ترکه را بگیرد یا دینیکه بر او است، به دین متروکه مجرا نماید.

۲۰۷۰ - ماده:
تصفیه کوونکي مکلف دي چه دداسي وسیلو نیولو ته اقدام وکي چه د ترکي د مالونو ساتنه یې ایجابوي، همدارنګه هغې اجراآتو ته اقدام وکي چه د ذکر شوو مالونو داداري دپاره لازم دي. باید چه د هغې دعوو نیابت وکي چه په ترکي باندي دایري دي او هغه پورونه واخلي چه متروکه ئې په خلکو لري.

مادۂ - ۲۰۷۰:
تصفیه کننده مکلف است به اتخاذ تدابیری بپردازد که حفاظت اموال متروکه ایجاب نماید و به اجرای اعمالی قیام ورزد که اداره اموال مذکور مقتضی آن باشد. همچنان مکلف است در مقابل دعاوی دایر بر متروکه نیابت نموده ودر گرفتن دیون متروکه اقدام نماید.

۲۰۷۱ - ماده:
تصفیه کوونکي د اجوري اخیستونکي وکیل مسوئلیت لري، که څه هم اجوره وانه اخلي، قاضي مکلف دي چه د تصفیه کوونکي څخه په دوراني وختونو کښې د هغه د اداري حساب غوښتنه وکي.

مادۂ - ۲۰۷۱:
تصفیه کننده از لحاظ مسئولیت، حیثیت وکیل بالاجرت را دارد. گرچه در مقابل اجرت نگیرد، قاضی مکلف است از تصفیه کننده تقدیم حساب اداری در مواعید دورانی مطالبه نماید.

۲۰۷۲ - ماده:
تصفیه کوونکي مکلف دي د متروکي

مادۂ - ۲۰۷۲:
تصفیه کننده، مکلف است

پور ورکوونکي او پور وړي په متروکې باندې د هغوي د حقوق او وجيبو د بيانولو دپاره د خبرتيا په وسيلي چه په يوي ورځ پاڼي کښې خپره او د محکمې د اعلانونو په لوحي کښې او دپوليسو د مرکزونو په مدخل باندي زړ ول کيږي، را وبولي. پور ورکوونکي مکلف دي چه د خبرتيا د خپريدو د نيټې څخه د دوه مياشتو په اوږدو کښې، غوښتل شوي توضيحات ورکي.

دائنين و مديونين متروکه را به توضيح حقوق و وجايب شان در برابر متروکه توسط ابلاغيه ای که در يکی از روزنامه ها نشر و در لوحه اعلانات محکمه و مدخل مراکز پوليس تعليق ميشود، دعوت نمايد. دائنين مکلف اند در خلال دو ماه از تاريخ نشر ابلاغيه به توضيح مطلوب بپردازند.

۲۰۷۳ - ماده:

تصفيه کوونکي مکلف دي د ټاکلي نيټې څخه ددري مياشتو په اوږدو کښې په متروکې دپور ورکوونکو او پوروړو حقوق او وجيبي د محکمې د موظف په اختيار کښې کښيږدي او ټول علاقه لرونکي اشخاص ورباندي خبر کي، تصفيي کوونکي کولي شي د ايجاب په وخت کښې د محکمې څخه ددي مودی داوږ دوالي غوښتنه وکي.

مادهٔ - ۲۰۷۳:

تصفيه کننده ، مکلف است در خلال سه ماه از تاريخ معيينه لست توضيح حقوق و وجايب دائنين ومديونين متروکه را به اختيار مؤظف محکمه گذاشته و تمام اشخاص ذيعلاقه را به آن خبر نمايد، تصفيه کننده می تواند تمديد اين مدت را در صورت ايجاب از محکمه مطالبه نمايد.

۲۰۷۴ - ماده:

تصفيه کوونکي کولي شي چه د متروکې د تجريدولو او د متروکې د مالونو د قيمت د اندازي کولو دپاره دکار پوهانو څخه مرسته وغواړي.

مادهٔ - ۲۰۷۴:

تصفيه کننده، ميتواند در مورد تشريح متروکه و تقدير قيمت اموال آن از اهل خبره و اشخاص ماهر استمداد جويد.

۲۰۷۵ - ماده:

که څوك په غش سره دمتروکی په مال که څه هم وارث وی تسلط پیدا کی، په امانت کښی د خیانت په جزاء محکومیږی.

۲۰۷۶ - ماده:

د تجریدولو د صحت پوري مربوطي منازعي، محکمې ته د لست د تسلیمولو د اعلان د صادریدلو د نیټې څخه د دیرش ورځو په اوږدو کښې اقامه کیږي، که محکمه د تحقیق څخه وروسته، نزاع جدي و ګڼی، هغه به قبلوي او د مدني محاکمو د اصول د قانون د حکمونو سره سم به غور کوي.

اوومه فرعه - د متروکي د پورونو ورکول

۲۰۷۷ - ماده:

تصفیه کوونکې به دمنازعي د مودی د تیریدو وروسته د محکمې په اجازي د هغې پورونو ورکولو ته اقدام کوي چه د هغې په باره کښې نزاع موجوده نه وي، په کومو پورونو کښې چه نزاع موجوده وي هغه به دوروستني حکم د صادریدلو وروسته ورکول کیږي.

مادۀ - ۲۰۷۵:

هر شخصیکه از طریق غش، چیزی از اموال متروکه را بدست آرد. گر چه ورثه باشد، بجزای خیانت در امانت محکوم میشود.

مادۀ - ۲۰۷۶:

منازعات مربوط به صحت تشریح، در خلال سی روز از تاریخ صدور اعلان از تسلیمی لست به محکمه اقامه میشود. در صورتیکه محکمه بعد از تحقیق، نزاع را جدی تشخیص دهد، آنرا قبول نموده رسیدگی طبق احکام مربوط به اصول محاکمات مدنی صورت میگیرد.

فرع هفتم - تسویه دیون متروکه

مادۀ - ۲۰۷۷:

تصفیه کننده، بعد از انقضای میعاد منازع به اجازۀ محکمه بتهته تادیه دیونی می پردازد که در ختتتهصوص آن نزاع وجود نداشته باشد، دیون متنازع فیه بعد ازحکم نهائی تادیه میشود.

۲۰۷۸ - ماده:
که تصفیه کوونکي د متروکي په فقر متيقن شي او يا ئي د فقر تصور وشي، نو مکلف دي چه د متروکي د پورونو د مربوطو منازعو د وروستني حکم د صادريدو پوري د پورونو دور کولو چاري متوقفي کي ، که څه هم د ځينو پورونو په باره کښې نزاع موجوده نه وي.

مادۀ - ۲۰۷۸:
هرگاه تصفیه کننده به اعسار متروکه متیقن شده یا احتمال آن متصور باشد امور تادیه دیون را الی زمان صدور حکم نهائی در منازعات متعلق به دیون متروکه متوقف میسازد. گر چه در خصوص بعضی دیون نزاع وجود نداشته باشد.

۲۰۷۹ - ماده:
تصفیه کوونکي به په ترتیب سره د متروکي پورونه د متروکي د حقوقو د عایداتو څخه، متروکي ته د شاملو پیسو څخه او هغه منقول مالونه چه په ترکي کښې دي د هغې د ثمن څخه اداء کوي. که دا ټول د متروکي د پورونو دپاره کافي نه وو نو د متروکي د عقاري مالونو د ثمن څخه به ورکول کیږي.

مادۀ - ۲۰۷۹:
تصفیه کننده، دیوان متروکه را بالترتیب از عواید حقوق متروکه پول و ثمن اموال منقول شامل متروکه تادیه میکند، در صورت عدم کفایت دیون از ثمن اموال عقاری متروکه تادیه میشود.

۲۰۸۰ - ماده:
د حالونو سره سم به دمتروکي منقول او عقاري مالونه په علني مزايدي او په هغې مودی کښې چه د جبري بيعو دپاره ټاکل شوي، خرڅول کیږي، مگر دا چه ټولو وارثان موافقه وکي چه بیعه دي په بله طريقه صورت ونيسي. که متروکه په پور مستغرقه وه نو د پوروركوونكو موافقه هم هرو مرو ده،

مادۀ - ۲۰۸۰:
فروش اموال منقول و عقار متروکه در صورت ایجاب اموال به مزایده علنی مطابق قواعد مربوط به فروشات اجباری صورت میگیرد، مگر اینکه تمام ورثه بفروش آن از طریق دیگری موافقه نمایند. اگر متروکه مستغرق به دین باشد، موافقت دائنین نیز حتمی شمرده

وارثان كولي شي چه په علني مزايدي کی ګډون وکي.

۲۰۸۱ - ماده:
محکمه کولي شي چه د ټولو پور ورکوونکو په موافقي دمعجلو پورونو په تعجيل او د هغې پيسو په ټاکلو چه پور ورکوونکي يي مستحق دي حکم وکي.

۲۰۸۲ - ماده:
که ټول وارثان د مؤجلو پورونو د تعجيل په غوښتنه موافقه ونه کي، نو محکمه به د ذکر شوو پورونو د توزيع کار او دمتروکي د ما لونو توزيع کول په لاس کښې اخلي، هر وارث ته به دپور او د ترکي د مال څخه دومره اندازه تخصيصوي چه د ميراث څخه د هغه د خالصي حصی معادل وي.

۲۰۸۳ - ماده:
محکمه به دمترو کي د هريو پور ور کوونکي دپاره په عقار يا منقولو مالونو کافي تأمينات په داسي توګه ترتيبوي چه د هريو پور ور کوونکي پوري مختص تأمينات په همغي پخواني حالت وساتل شي ، که داکار ممکن نه وو ، نو محکمه به د متروکي په ټولو مالونو تأمين مرتبوي.

میشود ورثه در مزایده شرکت کرده می توانند.

مادهٔ - ۲۰۸۱:
محکمه میتواند، بنابر مطالبه تمام ورثه به تعجیل دیون مؤجل و تعیین مبلغی که داین مستحق میشود حکم نماید.

مادهٔ - ۲۰۸۲:
هرگاه تمام ورثه به مطالبه تعجیل دیون مؤجل موافقه نه نمایند، محکمه امر توزیع دیون مذکور و توزیع اموال متروکه را بدست گرفته بهر یک از ورثه مقداری از دین و مقداری از مال متروکه را طوری تخصیص میدهد که در نتیجه با حصهٔ خالص وی از میراث معادل گردد.

مادهٔ ۲۰۸۳:
محکمه برای هر یک از دائنین متروکه، تامینات کافی بر عقار یا اموال منقول طوری ترتیب می نماید که تأمینات مختص بهر یک از دائنین بهمان حالت قبلی حفظ شود. در صورت عدم امکان چنین تجویز محکمه بر همه اموال متروکه تأمین را مرتب می سازد.

۲۰۸۴ - ماده:
هـر وارث کـولي شـي چـه د مؤجلـو پورونـو د توزيع څخه وروسته، کومـه اندازه مؤجل پور چه هغه تـه تخصيص شوي په معجل صورت اداء کي.

مادهٔ - ۲۰۸۴:
هر يک از ورثه ميتواند بعد از توزيع ديون مؤجل اندازه که به او تخصيص يافتـه، قبل از رسيدن موعد تاديه ، بپردازد.

۲۰۸۵ - ماده:
کوم پور ورکوونکي چه خپل حقوق د تجريد ولو په لست کښې دنه داخليدو له امله تر لاسه نه شي کړی او د ترکي په مال باندي عيني تأمينات هم ونه لري نونه شي کولي چه کومو اشخاصو په ښه نيت سره په ذکر شوو مـالونو عينـي حقـوق کسب کـړی هغـوي تـه رجوع وکي، مگر په وارثانو د هغوي د شتمني په سبب رجوع کولي شي.

مادهٔ - ۲۰۸۵:
دائنيکـه حقـوق خـود را نسـبت عـدم انـدارج لسـت تشـريح بدسـت آورده نـــتواند و تأمينـات عينـی بـر مـال متروکه نـيز نداشته باشد، نميتواند بـر اشخاصيکه بـا حسـن نيت حقـوق عينـی را بـر امـوال مـذکور کسب نمـوده انـد مـراجعه نمايـد، مگـر بـر ورثـه بـه سبب غنـا آنهـا مراجعـه کـرده ميتواند.

۲۰۸۶ - ماده:
تصـفيه کـوونکي بـه د متروکـي د پورونـو دورکولـو وروسـته، د وصـيت تنفيـذ ول اونـور تکليفونـه پـه غـاړه اخلي.

مادهٔ - ۲۰۸۶:
تصـــفيه کـــننده، بعـــد ازتـاديـــه تـــسويـــه ديـون مـــتروکه، تـــنفيذ وصيت و تـکـاليف ديـگر را بـعهده مـــيگيرد.

اتمه فرعه - د متروکي د مـالونو تسليمول او دهغې ويشل

فرع هشتم - تسليم اموال متروکه و تقسيم آن

۲۰۸۷ - ماده:
د متروکي دالتزامـاتو د تنفيـذ څخـه وروسته، د هغې پاتي مـالونه د شرعي حصو سره د وارثانو پوري تعلق نيسي.

مادهٔ - ۲۰۸۷:
بعـد از تنفيـذ التزامـات متروکـه، باقيمانـده امـوال آن طبـق حصـص شرعی به ورثه تعلق ميگيرد.

۲۰۸۸ - ماده:
تصفيه كوونكي مكلف دي د متروكي كوم مالونه چه دهر يوه وارث پوري تعلق نيسي، ورته ئي تسليم كي.

۲۰۸۹ - ماده:
وارثان كولي شي د منازعاتو د هغې تاكلى مودي د تيريدو وروسته چه د تجريدولو په لست كښې درج شوي هغه شيان او پيسي چه د متروكي په تصفيي كښې ورته ضروروت نه احساسيږي، په موقتي توگه تسليم شي او يا د هغې څخه ځينې د تعويض په وركولو يابي له هغې په كار واچوي .

۲۰۹۰ - ماده:
كوم وارثان چه د خپل وراثت د ثبوت د پاره شرعي دليل يا داسي دليل چه د هغې قايم مقام كيداي شي، وړاندي كي نو محكمه به ورته داسي سند وركوي چه په ميراث كښې د هغه د حقوقو ثابتوونكى او دهغه د حصي د اندازي بيانوونكى او د تركي د هغو مالونو تاكل وكي چه دهغه پوري ئي تعلق نيولي دي.

۲۰۹۱ - ماده:
هر وارث حق لري چه له تصفيه كوونكي څخه په ميراث كښې د

مادۀ - ۲۰۸۸:
تصفيه كننده، مكلف است آنچه را كه از اموال متروكه بهر يک از ورثه تعلق ميگيرد، به او تسليم نمايد.

مادۀ - ۲۰۸۹:
ورثه ميتوانند بعد از انقضاى مواعيد معيينه، منازعات مندرج لست تشريح آنعده از اشياء و نقودى را كه در تصفيه متروكه به آن ضرورت احساس نشود بطور مؤقت تسليم گرديده يا بعضى از آنرا در مقابل اعطاء تضمين يا بدون آن بكار اندازد.

مادۀ - ۲۰۹۰:
محكمه به هر يک از ورثه كه دليل شرعى به وراثت خود را ويا آنچه قائم مقام آن باشد تقديم نمايد، سندى را اعطا مى كند كه حاوى تثبيت حقوق او در ارث و توضيحات مربوط بمقدار حصه و تعيين آنچه از اموال تركه به او تعلق گرفته ميباشد.

مادۀ - ۲۰۹۱:
هر يک از ورثه ميتواند از تصفيه كننده تقاضا نمايد تا حصۀ او را از

خپلي حصي په جلا شوي توگه غوښتنه و کي، مگر دا چه ذکر شوي وارث د موافقي يا د قانون د حکم په اساس په شراکت پاتي کيدو مکلف وي.

۲۰۹۲ - ماده:

که د ويشلو د غوښتنی قبلول لازمي وي نو تصفيه کوونکي به د ويشلو اجراآتوته په دوستانه توگه اقدام کوي، مگر تر څوچه داويش د ټولو وارثانو د خوا تائيد نه شي، اخرني نه گڼل کيږي.

۲۰۹۳ - ماده:

که وارثان په ټوله ايزه توگه په ويشلو موافقه ونه کي ، نو تصفيه کوونکي مکلف دي چه د متروکي څخه په مصرف کولو د قانون د حکمونو سره سم د ويشلو د عوي اقامه کي، ددعوي مصرفونه د ويشو نکو د حصو څخه کميږي.

۲۰۹۴ - ماده:

د ترکي په ويشلو د ويشلو پوري مربوطي قاعدي خصوصاً هغه څه چه د تعرض، استحقاق ، غبن او د ويشونکي د ضمان پوري تعلق لري تطبيقيږي.

ارث بصورت جداگانه به او تسليم نمايد ، مگر اينکه وارث مذکور بموجب موافقه قبلی يا حکم قانون به باقی ماندن طور مشترک مکلف باشد.

مادۀ - ۲۰۹۲:

هرگاه قبول مطالبه قسمت حتمی باشد ، تصفيه کننده به طريقه دوستانه به اجراآت تقسيم بپردازد ، مگر اين تقسيم الی زمانيکه بصورت دسته جمعی از طرف ورثه تائيد نشود ، نهائی شمرده نميشود.

مادۀ - ۲۰۹۳:

هرگاه ورثه بصورت دسته جمعی به تقسيم موافقت نه نمايد تصفيه کننده مکلف است به مصرف متروکه دعوی تقسيم را مطابق احکام قانون اقامه نمايد. مصارف دعوی از حصص تقسيم کنندگان کاسته ميشود.

مادۀ - ۲۰۹۴:

در مورد قسمت متروکه قواعد مربوط قسمت خصوصاً آنچه متعلق بضمان تعرض و استحقاق غبن است تطبيق ميشود.

۲۰۹۵ - ماده:
که د ویشلو په وخت کښې یو وارث د ترکې په پور مختص شي ، نوکه پوروړي د ترکې د ویشلو وروسته مفلس شي، نور وارثان دپور د تخصیص شوي شخص ضامن نه ګڼل کیږي، مګر دا چه د هغې په خلاف موافقه شوي وي.

۲۰۹۶ - ماده:
د وصیت کوونکي د وارثانو د پاره د متروکي د اعیانو په ویشلو وصیت صحیح دي په دي ترتیب چه د هر وارث دپاره یا د ځینو وارثانو دپاره د هغوي د حصو په اندازي وټاکی .

۲۰۹۷ - ماده:
کوم ویش چه د مړیني وروسته زماني ته مضاف وي، د هغې څخه په هر وخت کښې رجوع کول جواز لري. که وصي مړ شو او د وصیت څخه یي رجوع نه وه کړی نو لازمیږي.

۲۰۹۸ - ماده:
که د مورث د مړیني په وخت کښې د ویش وصیت د هغه ټولو مالونو ته شامل نه وو، نو کوم مالونه چه د ویش په وصیت کښې داخل نه دي د ټولو وارثانو ترمنځ د میراث د قاعدو سره سم شریک ګڼل کیږي.

مادۀ - ۲۰۹۵:
هرگاه یکی از ورثه در وقت تقسیم به دین متروکه تخصیص داده شود سایر ورثه در حالیکه مدیون بعد از تقسیم افلاس نماید ضامن شخص تخصیص شده شناخته نمیشوند مگر اینکه بخلاف آن موافقه صورت گرفته باشد.

مادۀ - ۲۰۹۶:
وصیت به تقسیم اعیان متروکه برای ورثه وصیت کننده به ترتیبیکه برای تمام ورثه باندازه حصۀ آنها تعیین نماید جواز دارد.

مادۀ - ۲۰۹۷:
تقسیمیکه به بعد ازمرگ منسوب شود رجوع از آن جواز دارد مگر بعد از وفات وصیت کننده لازمی شناخته میشود.

مادۀ - ۲۰۹۸:
هرگاه تقسیم هنگام وفات شامل،تمام اموال میراث نباشد. اموال خارج تقسیم بصورت مشاع مطابق قواعد میراث بتمام ورثه تعلق میگیرد.

۲۰۹۹ – ماده:
که يو يا څو احتمالي وارثان د ويش په وصيت کښې داخل وي او د مورث د مړيني ترمخه مړه شي، نو د هغوي د ويش په وصيت سره جلا شوي حصه د نورو وارثانو دپاره د ميراث د قاعدو سره سم شريکه ګڼل کيږي.

مادۀ – ۲۰۹۹:
هرگاه يکی يا چند نفر از ورثه احتمالی وصيت کننده شامل تقسيم باشند و قبل از وفات مورث فوت نمايد حصۀ معيينه ايکه به سهم او رسيده بصورت مشاع مطابق قواعد ميراث به ساير ورثه تعلق می گيرد.

۲۱۰۰ – ماده:
کوم ويش چه د مړيني و روسته زماني ته منسوب وي د غبن په استثني، نور دويش ټول عمومي حکمونه ور باندي تطبيقيږي.

مادۀ – ۲۱۰۰:
در مورد تقسيم منسوب به بعد از مرگ تمام احکام مربوط به تقسيم عمومی به استثنای احکام غبن تطبيق ميشود.

۲۱۰۱ – ماده:
که ويش په متروکي باندي پورونو ته شامل نه وو يا دا چه شامل وو خو پور ورکوونکي په ذکر شوي ويش موافقه ونه کي، نو که پورونه د پور ورکوونکو په موافقي اداء نه شي، هر وارث حق لري چه د ترکي د ويش غوښتنه وکي خو په دي شرط چه ترڅو امکان لري د هغې ويش مراعات وشي چه مورث پري وصيت کړی او هغه هدفونه د نظر لاندي ونيول شي چه د ويش وصيت ورباندي بنا دي.

مادۀ – ۲۱۰۱:
هرگاه تقسيم شامل ديون متروکه نبوده يا در صورت شموليت ديون، دائنين به تقسيم مذکور موافقه نداشته باشند هر يک از ورثه ميتواند در حاليکه ادای ديون باتفاق با دائنين صورت نگرفته باشد، رعايت تقسيمی را که مورث وصيت نموده و اعتباراتی را که به اساس آن تقسيم مذکور بنأ يافته در حدود امکان درتقسيم متروکه مطالبه نمايد.

۲۱۰۲ – ماده:
که متروکه د تيرو حکمونو سره سم نه وه تصفيه شوي د متروکي عادي پور

مادۀ – ۲۱۰۲:
هرگاه متروکه مطابق احکام گذشته تصفيه نشده باشد دائنين

ورکوونکي کولي شي چه خپل حقوق او یا هغه حقوق چه په هغې ورته وصیت شوی د ترکی په هغی عقارونو تنفیذ کي چه تصرف په کښې شوي او یا دا چه د بل د ښیګڼو د پاره ورباندي عیني حقوق مرتب شوي، په دي شرط چه خپل پورونه په هغې ترتیب واخلي چه قانون پري تصریح کړی.

دوهم مبحث - وصیت
لومړي فرعه - عمومي حکمونه

۲۱۰۳ - ماده:
وصیت په ترکي کښې د داسي تصرف څخه عبارت د ي چه اثر ئي د وصیت کوونکي د مړیني وروسته، زماني ته مضاف وي.

۲۱۰۴ - ماده:
وصیت د وینا یا لیک په وسیلي منعقد کیږي، که وصیت کوونکي د لیک او وینا توان نه لرلو نو د هغه په معلومو اشاروهم منعقد کیداي شي.

۲۱۰۵ - ماده:
د وصیت د صحت دپاره شرط ده چه په ګناه کولو دي نه وي، او د هغې

عادی متروکه میتوانند حقوق خود را یا آنچه به آنها رجعت شده است بر عقارات متروکه که تصرف بر آن حاصل گردیده یا عقاراتیکه حقوق عینی به مصلحت غیر بر آن مرتب شده است نافذ میسازند، مشروط بر اینکه توثیق دین مطابق به احکام قانون صورت گرفته باشد.

مبحث دوم - وصیت
فرع اول - احکام عمومی

مادۀ - ۲۱۰۳:
وصیت عبارتست از تصرف در ترکه بنحویکه اثر آن به مدت بعد از وفات وصیت کننده منسوب باشد.

مادۀ - ۲۱۰۴:
وصیت توسط قول یا کتابت منعقد میگردد. در صورتیکه وصیت کننده قادر به کتابت و گفتار نباشد به اشارت معروف نیز منعقد شده میتواند.

مادۀ - ۲۱۰۵:
شرط صحت وصیت آن است که بمعصیت نبوده و باعث بر

باعث دي د شارع د مقصدونو منافي نه وي .

آن منافی مقاصد شارع نباشد.

۲۱۰۶ - ماده:
د نامسلمان وصیت صحیح دي مگر هغه وصیت ئي صحیح نه دي چه د هغه په شریعت کښې یا د اسلام په شریعت کښې حرام وي. یا دا چه قانون د هغې په نه نافذیدو او نه صحت باندي تصریح کړی وي.

مادۀ - ۲۱۰۶:
وصیت غیر مسلمان صحت دارد مگر اینکه وصیت مذکور به اساس احکام شریعت او و شریعت اسلام حرام باشد و یا قانون به عدم صحت و نفاذ آن تصریح نموده باشد.

۲۱۰۷ - ماده:
ددي قانون د (**۲۱۰۵**-۲۱۰۶) مادو د حکمونو په نظر کښې نیولو سره مضاف وصیت یا د شرط پوري معلق یا د شرط سره یو ځای ، صحت لري.

مادۀ - ۲۱۰۷:
با رعایت احکام مواد (**۲۱۰۵** و ۲۱۰۶) این قانون وصیت منسوب یا معلق به شرط یا متصل بشرط صحت دارد.

۲۱۰۸ - ماده:
وصیت کوونکي باید چه د قانوني لحاظه د تبرع اهلیت ولري او د رشد عمر ته رسیدلي وي.

مادۀ - ۲۱۰۸:
وصیت کننده لازم است قانوناً اهل تبرع بوده و به سن رشد رسیده باشد.

۲۱۰۹ - ماده:
چاته چه وصیت کیږي باید چه معلوم وي او که ټاکل شوي وو نو باید چه د وصیت په وخت کښې موجود وي.

مادۀ - ۲۱۰۹:
شخصیکه به او وصیت میشود لازم است هنگام وصیت معلوم بوده و معیین باشد.

۲۱۱۰ - ماده:
د خداي دپاره وصیت او د نیکو کارونو د پاره بي له دي چه د نیکو کارونو د پاره پلو تصرف و ټاکل شي،

مادۀ - ۲۱۱۰:
وصیت در راه خداوند (ج) و اعمال خیریه بدون تعیین جهت صحت داشته و در امور خیریه

صــحيح دي. همدارنګــه وصــيت د جوماتونو، خيريه مؤسسو او د علمي او عمـومي ښـيګڼو د مؤسسـو نـورو پلوونو ته صحت لري، په دي حـالتونو کښې په وصيت کړه شوي مـال د هغې پـه عمـارتونو، ښـيګڼو ، فقيرانـو او د هغې په نورو مربوطو چارو مصرفيږي ، مـګر دا چـه د عـرف يـا د لالـت پـه اسـاس ، د مصـرف لاري ټاکـل شـوي وي.

۲۱۱۱ - ماده:

د نيکي د کارونو يو دا سي ټاکلی پلو تـه چـه پـه راتلـونکي وخـت کښـې پيداکيږي وصيت کول صحت لري، که ئـي وجود متعـذر شو نـو وصيت کړه شـوي مـال د هغـې ممـاثلو د نيکـي د چارو پلوونو ته ورکول کيږي.

۲۱۱۲ - ماده:

(۱) وصـيت د ديـن او مليـت د تـوپير سـره صــحيح دي . همدارنګـــه د هيوادونو تـوپير د وصيت د صحت نـه مــانع کيــږي. مګــر دا چــه وصــيت کوونکي د اسلامي هيـواد تـابع وي او وصيت کړه شوي نامسلمان او د غيـر اسـلامي هيــواد تــابع وي او د هغــه د هيــواد قــانون پــه داســي حــالونو کــي اجازه ورنه کي.

بمصرف می رســد ، همچنـان وصيت بـرای مسـاجد ، مـــؤسسات خيريـه و جهــات ديـــگر مؤسســات علمــی ومصــالح عامـه صـحت دارد در ايـن احـــوال مـــال وصـــيت شـده بـر عمـارت، مصـالح فقـراء وغيـره امـور مربــوط بــه آن بمـــصرف رســانيده ميشـود ، مگـر اينـــکه طـرق مصرف بـــاساس عـرف يـــا دلالـــت تعيـين شــده بتــواند .

مادۀ - ۲۱۱۱:

وصـيت بجهـت معيينـه از جهـات خـيريه که در آينده بوجود مى آيـد صــحت دارد در صـــورت تـــعذر وجـود آن مــــال وصـيت شــده بـه جـــهات خيريـــه مـــماثل آن داده ميشود .

مادۀ - ۲۱۱۲:

(۱) وصـيت بـا وجـود اخـتلاف ديـن و مليت صحيح بـوده همچنـان اخـتلاف مملکـت باعـث عـدم صـحت وصـيت نميشـود ، مگـر اينکـه وصيت کننـده تـــابع مملکـــت اســـلامی بـــوده وشخصيکه به او وصيت ميشود غيـر مسلمان و تـابع مملکت غيـر اسلامی باشد و قـانون مملکت او، وصيت او را در چنين احوال اجازه ندهد .

(۲) د نورو هیوادونو خلک ددي مادې د پورتني فقري د درج شوي وصیت په اساس نه شي کولي چه په افغانستان کښې په عقاري مالونو باندي د ملکیت حق پیدا کي.

۲۱۱۳ - ماده:

په وصیت کړه شوي شي کښې راتلونکي شرطونه هرو مرودي:

۱ - د هغه شیانو د جملي څخه وي چه میراث ورړل په کښې تطبیقیږي، یا دا چه د وصیت کوونکي په ژوند کښې عقد کول ور باندي صحیح وي.

۲ - که د وصیت موضوع مال وي نو باید چه د وصیت کوونکي په نزد دوام لرونکي وي.

۳ - که د وصیت موضوع بالذات ټاکل شوي وي نو باید چه د وصیت په وخت کښې د وصیت کوونکي په ملکیت کښې موجوده وي.

۲۱۱۴ - ماده:

(۱) وصیت په هغې حقوقو کښې چه په میراث وړلو نقلیږي، جواز لري.

(۲) وصیت د اجاري ورکړه شوو اعیانو په ګټو که څه هم د اجاري اخیستونکي د مړیني وروسته جواز لري.

(۲) اجانب نمی توانند بر اساس وصیت مندرج فقرۀ (۱) این مادۀ حق ملکیت را در اموال عقاری کسب نمایند.

مادۀ - ۲۱۱۳:

چیزیکه به آن وصیت میشود باید دارای شرایط آتی باشد:

۱ - از جملە اشیائی باشد که ارث در آن جاری شده یا قرار گرفتن آن بحیث موضوع عقد در حال حیات وصیت کننده صحت داشته باشد.

۲ - اگر موضوع وصیت را مال تشکیل میداد نزد وصیت کننده متقوم باشد.

۳ - اگر موضوع وصیت شی معین بالذات باشد باید هنگام وصیت در ملکیت وصیت کننده موجود باشد.

مادۀ - ۲۱۱۴:

(۱) وصیت به حقوقیکه توسط ارث انتقال می یابد صحت دارد.

(۲) وصیت به منافع اعیان اجاره داده شده، گر چه بعد از وفات مستاجر باشد صحت دارد.

۲۱۱۵ - ماده:

وصيت ، وصيت كړه شوي ته ديوه تاكلي مال په قرض وركولو جواز لري ، كه دا اندازه د تركي دريمي حصي څخه زياته شوه نو په هغي كښي وصيت نه تنفيذيږي ، مگر دو ارثانو په اجازي .

مادهٔ - ۲۱۱۵:

وصيت بقرض دادن اندازه معيين مال به شخصيكه به او وصيت ميشود صحت داشته و در مقدار مازاد آن از ثلث متروكه بدون اجازه ورثه هنگام وفات وصيت كننده كه به سن رشد رسيده باشند ، تنفيذ شده نميتواند .

۲۱۱۶ - ماده:

كه وصيت كوونكي په پوره ليونتوب اخته شي او په همدي ليونتوب كښي مړ شي نو وصيت باطليږي. همدارنگه كه وصيت كړه شوي د وصيت كوونكي څخه ترمخه مړشي، وصيت باطليږي.

مادهٔ - ۲۱۱۶:

هرگاه وصيت كننده به جنون كامل مبتلا گرديده و در جنون فوت شود وصيت باطل ميگردد همچنان در مورد شخصيكه به او وصيت شده است اگر قبل از وفات وصيت كننده، وفات نمايد وصيت باطل ميشود .

۲۱۱۷ - ما ده:

كه د وصيت موضوع يو تاكلي شي وو او د وصيت كړه شوي د قبلو ولو ترمخه هلاک شي ، وصيت باطليږي.

مادهٔ - ۲۱۱۷:

هرگاه موضوع وصيت شى معيين بوده و قبل از قبولى شخصى كه به او وصيت شده از بين برود وصيت باطل مى گردد .

۲۱۱۸ - ماده:

د هغه چا وصيت باطل دي چه مال يي په پور مستغرق وي، مگر دا چه پور وركوونكي ورته د پور څخه ابراء وكي يا داچه د هغوي په اجازي وصيت وكي.

مادهٔ - ۲۱۱۸:

وصيت كسيكه مال او مستغرق به دين باشد باطل شناخته ميشود مگرا ينكه دائنين از دين ابراء كرده يا به وصيت اجازه دهند .

۲۱۱۹ – ماده:

(۱) که وصیت کوونکي د وصیت کړه شوي له خوا عمداً ووژل شي نو وصیت باطلیږي عام له دي چه وصیت اختیاري وي او یا واجبي. او عام له دي چه قاتل اصلي فاعل وي یا شریک او یا د داسي دروغو او نا حقو شاهد وي چه د هغه شاهدي د وصیت کوونکي د اعدام د حکم موجب شي او حکم تنفیذ شي، خو په دي شرط چه قتل ناحقه او بي له عذره وي، قاتل عاقل او د اتلس کلني عمر یي پوره کړی وي.

(۲) د دي مادې د پورتني فقري درج شوي محرومیت د وارثانو په اجازي او د مقتول د مړیني ترمخه رضائیت باندي د منځه نه ځی.

۲۱۲۰ – ماده:

که په وصیت کوونکي باندي د هغه د سفاهت یا غفلت له امله ، حجر واقع شو ، نو وصیت یي نه باطلیږي.

دوهمه فرعه – د وصیت څخه رجوع کول

۲۱۲۱ – ماده:

وصیت کوونکي کولي شي چه د وصیت کولو وروسته د ټول یا ځیني

مادۀ – ۲۱۱۹:

(۱) وصیت بقاتل عمدی وصیت کننده اختیاری باشد یا واجبی باطل شمرده میشود اعم از اینکه قاتل فاعل اصلی یا شریک یا شاهد زوری باشد که شهادت او موجب حکم باعدام و صیت کننده گردیده و تنفیذ گردد، مشروط بر اینکه قتل بدون حق و بدون عذر بوده قاتل عاقل سن (۱۸) سالگی را تکمیل نموده باشد.

(۲) محرومیت قاتل از استحقاق وصیت مندرج فقرۀ یکم این مادۀ به اجازه ورثه و رضائیت مقتول قبل از وفات از بین نمیرود.

مادۀ – ۲۱۲۰:

حجر بر وصیت کننده نسبت سفاهت یا غفلت موجب بطلان وصیت او نمیشود.

فرع دوم – رجوع از وصیت

مادۀ – ۲۱۲۱:

وصیت کننده از تمامی یا بعضی وصیت صراحتاً یا

وصیت څخه په صراحت یا دلالت رجوع وکي.

دلالتاً عدول نموده می تواند.

دریمه فرعه - د وصیت قبلول یا رد ول

فرع سوم - قبول یا رد وصیت

۲۱۲۲ - ماده:

(۱) که د وصیت کوونکي د مړیني وروسته وصیت کړه شوي، وصیت په صریح یا ضمني ډول قبول که، نو وصیت لاژمیږي.

(۲) که وصیت کړه شوي جنین، قاصر یا حجر کړه شوي وي، نو د وصیت قبلول یا رد ول د هغه چا له خوا صورت مومي چه د محکمې د اجازي په اساس د هغه په مالونو د ولایت د حق لرونکي وي.

(۳) که وصیت مؤسسو، تصدیو، شرکتونو او داسي نورو ته شوي وو نو د هغې قبلول یا رد ول د هغې اشخاصو له خوا کیږي چه هغه تمثیلوي. که ئې ممثل نه لرلو نو وصیت بې له دي چه د قبلولو پوري متوقف شي ، لاژمیږی.

مادۀ - ۲۱۲۲:

(۱) وصیت یا قبولی صریح یا ضمنی شخصیکه به او وصیت میشود بعد از وفات وصیت کننده لاژم میگردد.

(۲) هرگاه شخصیکه به او وصیت میشود جنین، قاصر یا محجور علیه باشد، قبول یا رد وصیت از طرف شخصی صورت می گیرد که به اساس استیذان محکمه حق ولایت را بر مال او دارا باشد.

(۳) اگر وصیت به مؤسسات تصدیها، شرکتها و امثال آن باشد قبول یا رد از طرف اشخاصی صورت می گیرد که آنرا تمثیل می نمایند. در صورت عدم موجودیت ممثل وصیت بدون توقف به قبول، لاژم میشود.

۲۱۲۳ - ماده:

که وصیت کړه شوي د وصیت د

مادۀ - ۲۱۲۳:

هرگاه شخصیکه به او وصیت صورت

قبلولو یا ردولو ترمخه مړشي نو د هغه وارثان د هغه قایم مقام کیږي.

۲۱۲۴ - ماده:
که د وصیت کوونکي وارثان یا هغه څوك چه د وصیت د تنفیذ حق وصیت کړه شوي ته لري ، دیوه رسمي اعلان په وسیله چه د وصیت کړه شوي دپاره د وصیت پوري د ټولو مربوطو توضیحاتو مشتمل وي، خبرتیا ورکي او په هغې کښې ورڅخه و غواړي چه د وصیت د قبلولو یارد ولو په باره کښې خپله اراده ظاهر کي . خو ذکر شوي وصیت کړی شوي د اعلان د نیټې څخه د دیرش ورځو په اوږدو کښې بې د معقول عذر څخه لیکلي ځواب ورنه کي، وصیت باطل ګڼل کیږي.

۲۱۲۵ - ماده:
که وصیت کړه شوي ځیني وصیت قبول او ځیني نورئي رد کړلو ، نو وصیت په قبول کړه شوي کښې لازم او په رد شوي کښې باطل دي.

همدارنګه که ځیني هغه اشخاص چه ورته وصیت شوي هغه قبول او ځیني نورئي رد کي، نو چاچه وصیت قبول کړی د هغوي دپاره لازم او هغه

گرفته قبل از قبولی یا رد وصیت فوت شود ورثه موصی له قایم مقام او شناخته میشود.

مادۀ - ۲۱۲۴:
هرگاه ورثۀ وصیت کننده یا شخصیکه صلاحیت تنفیذ وصیت را دارد توسط اعلان رسمی مشتمل بر تمام توضیحات مربوط به وصیت به شخصیکه به او وصیت شده است ابلاغ نموده و در آن اظهار اراده او را مبنی بر قبول یا رد وصیت مطالبه نماید. اگر شخص مذکور در خلال سی روز از تاریخ اعلان بدون عذر معقول بصورت تحریری بجواب آن نپردازد، وصیت باطل شمرده میشود.

مادۀ - ۲۱۲۵:
هرگاه شخصیکه به او وصیت شده است بعضی وصیت را قبول و بعضی دیگر را رد نماید وصیت در مقدار قبول شده لازم گردیده و در مقدار رد شده باطل شناخته میشود.

همچنان در صورتیکه بعضی از اشخاصیکه به آنها وصیت شده آنرا قبول و بعضی دیگر آن را رد نماید وصیت برای اشخاصیکه آنرا قبول

اشخاصو چه رد کړی د هغوي په باره کښې باطل دي.

۲۱۲۶ - ماده:

(۱) وصيت د وصيت کوونکي د مړيني ترمخه ردولو باندي نه باطليږي.

(۲) که وصيت کړه شوي د وصيت کوونکي د مړيني وروسته، ټول يا ځيني وصيت ردکي، او د وارثانو څخه کوم يو د ارد قبول کي، وصيت فسخ کيږي او که يي هيڅ يو وارث قبول نه کي، نو چا ته چه وصيت شوي د هغه ردول باطل دي.

۲۱۲۷ - ماده:

(۱) که وصيت کړه شوي د وصيت کوونکي د مړيني په وخت کښې موجود وو نو د هغه د مړيني سره سم د وصيت کړه شوي شي مستحق کيږي، مگر دا چه په وصيت کښې تصريح شوي وي چه د مړيني وروسته دي په يو ټاکلي وخت کښې د وصيت کړه شوي شي استحقاق ورته ثابته شي.

(۲) د وصيت کړه شوي شي زوايد د قبلولو د وخته د وصيت کړه شوي ملکيت دي او د همغي وخت وروسته د وصيت کړه شوي شي په مصرفونو

نموده اند لازم و نسبت به اشخاصی که آن را رد نموده اند باطل میگردد.

مادهٔ - ۲۱۲۶:

(۱) وصيت به رد آن قبل از وفات وصيت کننده باطل نميگردد.

(۲) هرگاه شخصيکه به او وصيت شده بعد از وفات و صيت کننده تمام يا بعضی وصيت را رد نموده و يکی از ورثه رد را بپذيرد وصيت فسخ و اگر هيچ يک از ورثه آنرا قبول ننمايد، رد کردن شخصيکه به او وصيت شده باطل شناخته ميشود.

مادهٔ - ۲۱۲۷:

(۱) هرگاه شخصيکه به او وصيت شده هنگام وفات وصيت کننده موجود باشد از همان لحظهٔ وفات، شی وصيت شده را مستحق ميگردد مگر اينکه در متن وصيت استحقاق شی وصيت شده بوقت معيين بعد از مرگ تثبيت شده باشد.

(۲) زوايد شی وصيت شده از زمان قبول، ملک شخصيکه به وی وصيت شده تلقی ميشود و شخص مذکور از همان لحظه به بعد مکلف به مصارف

مکلف دي. د شي زوايد ددريمي حصي ثخه د وصيت د ايستلو په محاسبي کښېږ داخل نه دي.

ثلورمه فرعه - د وصيت آثارلومړي
جزء - وصيت کړه شوي
شخص

۲۱۲۸ - ماده:

(۱) وصيت بي شماره خلکو ته صحيح دي او يوائې د هغو محتاجو ته تخصيص پيدا کوي. په محتاجو باندي د وصيت کړه شوي مال توزيع کول د مختار وصي او يا د محکمې په واک کي دي.

(۲) د پورتني فقري په حالت کښې وصي يا مربوطه محکمه د تعميم يا مساوات د قيد په مراعات کولو مکلف نه دي.

۲۱۲۹ - ماده:

که وصيت د يوه قوم د پاره په داسي الفاظو وشو چه ټولو ته شامل وو او په نومونو ئي و نه ټاکل، او د هغوي ثخه ځينې داسي اشخاص وو چه د وصيت کوونکي د مړيني په وخت کښې يي د وصيت اهليت نه لرلو، نوټول وصيت شوي شيان د هغه اشخاصو پوري

شی وصیت شده میگردد. زواید شی در محاسبه اخراج وصیت از ثلث داخل نمی باشد.

فرع چهارم - آثار وصیت
جزء اول - شخصیکه بوی وصیت
شده

مادهٔ - ۲۱۲۸:

(۱) وصیت بعدهٔ غیر محصور صحیح بوده و به اشخاص محتاج تخصیص می یابد، امور توزیع مال وصیت شده بر محتاجان از صلاحیت وصی مختار و یا محکمه مربوطه می باشد.

(۲) در حالت فوق وصی و یا محکمه مربوطه به رعایت قید تعمیم یا مساوات مکلف نمی باشد.

مادهٔ - ۲۱۲۹:

هرگاه بیک قوم معین به الفاظی وصیت شود که بدون تخصص اسماء شامل همه افراد قوم مذکور گردد و در بین آنها افرادی موجود شود که حین وفات وصیت کننده اهل وصیت نباشد تمام اشیاء وصیت شده به

تعلق نیسي چه د وصیت کوونکي د مړینې په وخت کښې یې د وصیت اهلیت لرلو.

اشخاصی تعلق می گیرد که حین وفات وصیت کننده، اهل وصیت باشند.

۲۱۳۰ - ماده:
که وصیت د ټاکلو اشخاصو اویو جمعیت یایو پلو ترمنځ، یا دیو جمعیت او یو پلو ترمنځ، یا دټاکلو اشخاصو، جمعیت او پلو ترمنځ شریک وو، نو هر ټاکلی شخص او د جمعیت افراد عام له دي چه منحصر وي او که منحصر نه وي او هر پلو د وصیت شوي شي څخه خپله حصه اخیستي شي.

مادۀ - ۲۱۳۰:
هرگاه وصیت بین اشخاص معیین و یک جمعیت یا یک جهت یا بین یک جمعیت و یک جهت، یا بین اشخاص معیین و جمعیت و جهت مشترک باشد هر یک از اشخاص معیین و افراد جمعیت منحصر باشد یا غیر منحصر و هر جهت از شی وصیت شده حصه میگیرند.

۲۱۳۱ - ماده:
که وصیت د ټاکلو اشخاصو د پاره شوي وو، نو د هغو اشخاصو حصه چه د هغوي د جملي څخه د وصیت اهلیت ونه لري، متروکي ته اعاده کیږي.

مادۀ - ۲۱۳۱:
هرگاه وصیت برای اشخاص معیین صورت گرفته باشد حصۀ اشخاصیکه اهل وصیت نباشند به متروکه وصیت کننده، اعاده میشود.

۲۱۳۲ - ماده:
که وصیت د ټاکلو اشخاصو یا د جمعیت د پاره باطل شي، نو وصیت کړه شوي شي متروکی ته اعاده کیږي.

مادۀ - ۲۱۳۲:
هرگاه وصیت به اشخاص معیین یا یک جمعیت باطل شود آنچه وصیت شده است به متروکه متوفی اعاده میشود.

۲۱۳۳ - ماده:
په راتلونکو حالونو کښې د حمل د پاره وصیت صحیح دي:

مادۀ - ۲۱۳۳:
وصیت برای حمل در احوال آتی صحیح شمرده میشود:

۱ – په هغې حالت کښې چه وصيت کوونکي د وصيت په وخت کښې د حمل په وجود اقرار وکي او د وصيت کوونکي د مړيني د نيټې څخه د دري سوه او پنځه شپيتو ورځو په اوږدو کښې او يا د هغې څخه په کمي مودي کښې ژوندي فعال وزېږيږي.

۲ – په هغې حالت کښې چه وصيت کوونکي د حمل په وجود اقرار نه وي کړی، مگر د وصيت له وخته اکثراً د دوه سوه او اويا ورځو په اوږدو کښې ژوندي وزېږيږي، خو په دي شرط چه حامله د وصيت په وخت کښې د مړيني يا بائن تفريق په عدت کښې نه وي ، د هغې په غير که حمل د مړيني يا بائن جلاوالي د نيټې څخه د دري سوه او پنځه شپيتو ورځو په اوږدو کښې فعال ژوندي وزېږيږی نو وصيت صحيح دي.

۲۱۳۴ – ماده:

که وصيت حمل ته د يو ټاکلي شخص څخه وي نو د دي قانون د (۲۱۳۳) مادې په درج شوو شرطونو علاوه د همغې ټاکلي شخص څخه د هغه د نسب ثابتول هم د وصيت د صحت شرط دي.

۲۱۳۵ – ماده:

۱ – در حالیکه وصیت کننده بوجود حمل هنگام وصیت اقرار نموده و حمل در خلال مدت سه صد و شصت و پنج روز یا کمتر از آن از وقت وصیت زندهٔ فعال متولد شود.

۲ – در حالیکه وصیت کننده بوجود حمل اقرار نکرده مگر حمل حداکثر در خلال مدت دو صدو هفتاد روز از وقت وصیت زنده متولد گردد ، مشروط بر اینکه حامله هنگام وصیت در عدت وفات یا تفریق بائن نباشند در غیر آن اگر حمل در خلال مدت سه صد و شصت و پج روز از وقت وفات یا فرقت بائن زندهٔ فعال متولد شود وصیت صحیح تلقی میشود.

مادهٔ – ۲۱۳۴:

هرگاه وصیت بحمل از شخص معیین باشد علاوه بر شروط مندرج مادهٔ (۲۱۳۳) این قانون ثبوت نسبت آن از همان شخص معیین نیز شرط صحت وصیت شناخته میشود.

مادهٔ – ۲۱۳۵:

د وصیت کړه شوي شي حاصلات د حمل د فعال غوندي زیږیدو تر وخته پوري ساتل کیږي او ترهغې وروسته د هغه پوري تعلق نیسي.

۲۱۳۶ - ماده:

(۱) که حامله په یوه وخت کښې یا دشپږو میاشتو څخه د کمي مودي په اوږدو کښې دوه یا زیات ژوندي اولادونه وزیږو، نو وصیت د هغوي ترمنځ په مساوي توګه ویشل کیږي، مګر دا چه په وصیت کښې په صراحت سره د هغې په خلاف حکم شوي وي.

(۲) که د دوه ګانو یا د هغوي څخه زیاتو د جملي څخه یو مړ تولد شي، نو ټول وصیت ژوندي اولادونو پوري تعلق نیسي.

(۳) که کوم اولاد د زیږیدو وروسته مړ شي ، نوکه وصیت په اعیانو صورت موندلي وي نو حصه ئې د هغه د وارثانو پوري او که وصیت په ګټو اخیستلو باندي صورت موندلي وي نو د هغه حصه د وصیت کوونکي د وارثانو پوري تعلق نیسي.

دوهم جزء - وصیت کړه شوي شي (موصي به)

۲۱۳۷ - ماده:

حاصلات شی وصیت شده الی زمان زنده و فعال متولد شدن حمل نگهداشته میشود و بعداً به او تعلق میگیرد.

مادۀ - ۲۱۳۶:

(۱) هرگاه حامله همزمان یا در خلال مدت اقل از شش ماه دو یا زیاده اولاد زنده بدنیا آورد وصیت در بین آنها بطور مساوی توزیع میشود. مگر اینکه در وصیت صراحتاً بخلاف آن حکم شده باشد.

(۲) اگر یکی از دو گانگی یا زیاده، مرده متولد گردد تمام وصیت به اولاد زنده تعلق میگیرد.

(۳) در صورتیکه یکی از اولاد بعد از ولادت بمیرد اگر وصیت بر اعیان صورت گرفته باشد حصۀ او به ورثه وی و اگر وصیت بر منافع صورت گرفته باشد حصۀ او به ورثه وصیت کننده تعلق می گیرد.

جزء دوم – شی وصیت شده (موصی به)

مادۀ - ۲۱۳۷:

وصیت د متروکي د دریمي حصي په حـدودو کښـې دوارث او غیـر وارث دپـاره صحت لـري او بـي دوار ثـانو د اجـازي څخـه تنفیـذیږي. د متروکـي ددریمي حصي څخه په زیاتي اندازي کښـې هـم صحت لـري مگـر د وصیت کـوونکي د مړینـي و روسـته د هغـې نافذیـدل د وارثـانو د اجـازي پـوري موقوف دي. خو په دي شرط چه اجازه ور کـوونکي د تبـرع اهلیت ولـري او د هغه څخه چه اجازه یي ورکوي په هغـې علم ولري.

وصـــیت در حـدود ثــلث متـروکـه بــه وارث و غیــــر وارث صــحت داشته، بـدون اجازهٔ ورثـــه تنفیـذ میگــردد و در حــــدود زایــــد از ثلــــث مــــتروکه نــیز صــــحت داشـــته مــگر نفـاذ آن مــوقـــوف بــه اجــازهٔ ورثــه بعـد از وفـــات وصـیت کننـده می باشد مــــشروط بـــر اینکـه اجـــازه دهنـده دارای اهلـــیت تـبرع بـوده و بـــا آنـــچه کـــه اجـــازهٔ داده عـــلم داشـــته بـــاشد.

۲۱۳۸ – ماده:

د هغه چا وصیت چه وارث نـه لـري او پوروړي هم نه وي په ټول یا ځینې مـال کښـې نافـذیږی او د دولـت د خزانـي د ممثل د اجازي پوري موقوف نه دي.

مادهٔ – ۲۱۳۸:

وصـیت شخصـیکه وارث نداشـته و مـدیون هـم نباشـد بـه تمـام مـال یـا بعضی آن بدون توقف به اجازه ممثل خزانهٔ دولت نافذ میگردد.

۲۱۳۹ – ماده:

د هغه پـوروړي وصیت چه مـال یي په پـور مسـتغرق وي صـحیح دي، مگـر ترڅو چه د پور څخه بري الذمه شوي نه وي، نـه تنفیـذیږي. کـه پـوروړي د یـوي برخي پور څخه بري الذمه شي او یـائي مـال په پور مستغرق نه وي، نو وصیت د پور د اداء کولو وروسته په پـاتي مـال کښـې نافذیږي.

مادهٔ– ۲۱۳۹:

وصیت مـدیونی کـه مـال او مسـتغرق بـدین باشـد صـحیح بـوده مگـر بـدون برائت ذمـه او از دیـن تنفیـذ نمیگـردد در صـورتیکه مـدیون از یـک قسـمت دیـن بـری الذمـه گـردد. یـا مـال او مسـتغرق بـه دیـن نباشـد، وصـیت در مقـدار باقیمانـده بعـد از تادیـه دیـن تنفیذ میشود.

۲۱۴۰ – ماده:

مادهٔ – ۲۱۴۰:

که پور مستغرق نه وو او د وصیت کړی شوي مال څخه ټول یا ځینې اداء کړی شو وصیت کړی شوي کولي شي د اداء کړی شوي پور په اندازي د ترکي په دریمي پاتي حصي کښې د پور د اداء کولو وروسته رجوع وکي.

۲۱۴۱ – ماده:

که وصیت د وصیت کوونکي دیوه ټاکلی وارث د حصي په اندازي صورت موندلي وي، نو چاته چه وصیت شوي پخپلي ټاکلی حصي علاوه د هغه وارث د حصي په اندازي مستحق کیږي.

۲۱۴۲ – ماده:

که وصیت دیوه نا ټاکلی وارث د حصي په اندازي شوي وو، نو که وارثان په حصو کښې مساوي وو، وصیت کړه شوي پخپل استحقاقي حصي علاوه دیوه وارث د حصي مستحق کیږي. که د وارثانو حصو توپیرلرلونو د خپلي ټاکلی حصي علاوه د هغه شخص حصه اخلي چه په میراث کښې ئي حصهٔ کمه ده.

۲۱۴۳ – ماده:

که وصیت په ټاکلی اندازي پیسو یا عین شوي وي او په ترکي کښې غایب پور یا مال وي. که وصیت کړی شوي

هرگاه دین غیر مستغرق بوده و تمام یا بعضی آن از شی وصیت شده تادیه شده باشد شخصیکه به او وصیت شده است میتواند به اندازه دین تادیه شده بر ثلث ترکه بعد از پرداخت دین مراجعه نماید.

مادهٔ – ۲۱۴۱:

هرگاه وصیت به اندازه حصهٔ یکی از ورثه معیین وصیت کننده صورت گرفته باشد، شخصیکه بوی وصیت میشود علاوه بر استحقاق فرضی مستحق مقدار حصهٔ همان وارث شناخته میشود.

مادهٔ – ۲۱۴۲:

هرگاه وصیت به اندازهٔ حصهٔ یکی از ورثه غیر معیین صورت گرفته باشد در حال تساوی ورثه در حقوق شخص مذکور علاوه بر فرض مستحق حصهٔ یکی از آنها میگردد و در حال اختلاف حقوق علاوه بر فرض مستحق حصهٔ شخصی میگردد که در میراث حق او کمتر است.

مادهٔ – ۲۱۴۳:

هرگاه وصیت به اندازه معیین از پول یا عین صورت گرفته و در ترکه دین یا مال غایب باشد. اگر شی که به آن

مــال د متروكــي د دريمــي حاضــري حصي څخه اداء شي، نـو وصيت كړه شوي د هغې مستحق كيږي، د هغې په غير د همدي حاضر ثلث په اندازي مســتحق كيــږي او پــاتي دوه ثلثــه د وارثانو دي. او هر وخت چه غايب شي حاضر شو وصيت كړه شوي د هغې د دريمي حصي مستحق كيږي ترڅو چه خپل حق پوره واخلي.

۲۱۴۴ - ماده:
كه وصيت د تركي په شريكي حصي كښې وو او په هغې كښې غايب پور يا مال وو، نو وصيت كړه شوي به خپله حصه د حاضر مال څخه ترلاسه كوي او هر وخت چه كومه اندازه مال حاضريده په هغې كښې مستحق دي.

۲۱۴۵ - ماده:
كـه وصـيت د تركـي پـه ټـاكلى نـوعي كښـې د يـوي شريكي حصي په توګه صـورت مونـدلي وو او پـه هغـې كښـې غائب پور يا مال موجود وي نو وصيت كړه شوي د دي حاضري نوعي څخه د خپلي حصي مستحق كيږي. خو په دي شرط چه د هغه حصه د حاضري تركي د دريمي حصي څخه وويستله شي د هغې په غير وصيت كړه شوي د همدي ثلث په اندازي د خپلي حصي مستحق كيــږي او پــاتي د وارثـانو حـق دي، هـر

وصـيت صـورت گرفتـه از ثلـث مــال حاضـر متروكـه خـارج شـود. كسـيكه بــراى او وصــيت شــده مســتحق آن ميگردد و در غير آن به اندازه همين ثلث مستحق ميگردد و باقيمانده بر ورثه تعلق ميگيرد و هر وقت كه شى حاضر شد شخصى كه به او وصيت شده مستحق ثلث آن ميگردد تا حق او كاملاً تاديه شود.

مادۀ - ۲۱۴۴:
هرگاه وصيت صورت گرفته و در آن دين يا مال غايب وجود داشته باشد شخصيكه به او وصيت شده حصۀ خود را از مال حاضر بدست آورده و هر وقت كه مال غايب حاضر شد حق خود را از آن ميگيرد.

مادۀ - ۲۱۴۵:
هـرگــاه وصيت طور سهم مشـاع در نوع مـعيين مال تركه صورت گيرد و در آن ديـــن يـــا مـــال غايـــب وجـود داشــته باشــد شـــخصيكه بـــه او وصيت شده حــصۀ خــود را ازيـن نوع حاضر بدست مى آورد. مشروط بــــر اينكــه حــصۀ مـذكور از ثلث حاضر متروكه خارج شده بتواند در غيـر آن شخصيكه به او وصيت شده به اندازه اين ثلث مستحق حصۀ خود شده و باقيمانده حق ورثـه مـى باشد.

وخت چه غایب شي حاضر شونو وصیت کړی شوي د هغې نوعي د دریمي حصي مستحق کیږي چه ورته په کښې د حصي وصیت شوي خو په دي شرط چه وارثان ورڅخه ضرر ونه ګوري، که هغوي ورڅخه متضرر کیدل وصیت کړه شوي به د خپلي پاتي حصي قیمت د خپل حق د پوره کولو پوري د وصیت کړه شوي، نوعي د ثلث څخه اخلي.

۲۱۴۶ - ماده:

(۱) که د تیرو مادو په درج شوو حالونو کښې ، ترکه داسي پورته شامله وه چه په یوه وارث یي اداء کول لازم وو او داپور د ټولي یا ځینې ترکي د حاضر جنس څخه وو، نوپه هغې کښې د هغې پوروړي وارث د حصي په اندازي د همغي جنس څخه مجرائي صورت مومي او په دي ترتیب ذکر شوي پور د حاضرو مالونو د جملي څخه حسابیږي.

(۲) که هغه پور چه په وارث باندي ئي اداء کول لازم دي د حاضر مال د جنس څخه نه وو، مجرا يي صورت نه نیسي، په دي صورت کي که پور د متروکي په حاضر مال کښې د ذکر شوي وارث د حصي سره مساوي او یا

هر وقت که شی حاضر شد، شخصیکه برای او وصیت شده به اندازه ثلث از نوع وصیت شده مستحق حصۀ میگردد، مشروط بر اینکه ورثه از آن متضرر نگردند و اگرآنها از آن متضرر گردند شخصیکه به او وصیت شده قیمت باقیماندۀ حصۀ خود را تا تکمیل حق خود از ثلث نوع وصیت شده میگیرد.

مادۀ - ۲۱۴۶:

(۱) هرگاه در احوال متذکره مواد فوق متروکه شامل دین قابل تادیه بر یکی از ورثه بوده و دین مذکور از جمله تمام یا بعضی جنس حاضر متروکه باشد در آن به اندازۀ حصۀ وارث مذکور از همان جنس مجرائی صورت میگیرد و به این ترتیب دین مذکور از جمله اموال حاضر محسوب میشود.

(۲) اگر دین مستحق تادیه بر وارث از غیر جنس حاضر باشد مجرائی صورت نگرفته درین صورت اگر دین مساوی حصۀ وارث مذکور در مال حاضر متروکه یا کمتر از آن باشد در

د هغــې څخــه کــم وو، نــو د حاضــرو مــالونو په جملې کښې حسابیږی، او که د هغې څخه زیات وو نو په هغې انــدازې حاضــر حســابیږی چــه د ذکــر شوي وارث د حصې سره مساوي وي.

(۳) د دي مادې د (۲) فقرې په حـالت کښـې ترڅو چه وارث خپل پورنه وي اداء کـړی تـر هغـې پـوري د حاضـري متروکې په مـال کښې پخپلې حصې تسلط نه شي پیدا کولي، نوکه ذکر شـوي وارث خپـل پـور اداء نـه کـي ، قاضـي بـه د هغـه حصـۀ خرڅـوي او د هغې د ثمن څخه به پور اداء کوي .

۲۱۴۷ – ماده:

که چیرته وصیت دترکې په یوه عـین او یا د هغې په یوې ټاکلی نوعي صورت مونـدلي وو او وصیت کـړی شوي شي هلاک شي یا پـه استحقاق ویورشي، وصــیت کــړی شــوي د هــیڅ شــي نــه مستحق کیږي. که یي ځینې هلاک شو یـا پـه اسـتحقاق ویـوړ شو ذکـر شوي شخص د پـاتي مسـتحق کیـږي خو پـه دي شـرط چـه د متروکـي د دریمـي حصـي څخـه زیـات نـه وي، او کـه د متروکـي د دریمي حصي څخـه زیات وو، نو په هغې کښې د دریمي حصي

جــمله امــوال حاضـر محسـوب مــی گردد و اگـر از آن بیشتر بـاشد بــه آن انــدازه حاضر دانسته میشود که بــا حـــصۀ وارث مـــذکور مســاوی باشد.

(۳) در حـالت فقـرۀ (۲) ایـــن مــاده وارث تــا زمــان تادیه دیـن خود بـر حصۀ خود در مـال حاضـر و مـــتروکه تســلط پیــدا کــرده نمیتوانــد در حــالیکه وارث مـذکور دیـن خـود را تادیــه نکــنـد ، قاضــی حصــۀ او را فــروخته و از ثـمن آن دیـن را تــادیه مــینماید.

مادۀ – ۲۱۴۷:

هرگاه وصیت بعین از متروکه یـا نـوع معیــین از آن صـورت گرفتـه و شـی وصــیت شـده از بـین بـرود یــا بــه استحقاق برده شود شخصیکه بـوی وصیت شده است مستحق چیـزی شـــناخته نمیشـــود. در صــــورتیکه بعضــی از آن از بــین بــرود یـا بـه استحقاق برده شود، شخص مــذکور بـــاقیمانده را در حــالیکه از ثلـث متروکه تجاوز نکند مستحق میگردد و اگـر از ثـــلث متروکـه تجـاوز کنـد درآن بـــه انـــدازه ثلـث مســـتحق

په اندازې مستحق کيږي.

۲۱۴۸ - ماده:
که وصيت په شريکي حصې سره په تاکلې شي کې وو او ذکر شوي شي هلاک يا په استحقاق ويوړ شي وصيت کړی شوي د هيڅ شي نه مستحق کيږي. که ئې ځينې هلاک يا په استحقاق ويوړ شي نو وصيت کړی شوي به ټول وصيت د پاتي اندازې څخه په لاس راوړي، خوپه دي شرط چه پاتي حصه، وصيت پوره کې او د دريمي حصې متروکې څخه ووځی، او که داسي نه وه نو که پاتي اندازه د دريمي حصي څخه په لاس راتللي شو مستحق کيږي يا د هغې څخه په دومره اندازې مستحق کيږي چه دمتروکې ددريمي حصي څخه زيات نه وي.

۲۱۴۹ - ماده:
که وصيت په شريکي حصې سره د متروکې په يوي نوعي مالونو کښې وواو دانوعه هلاکه او ياپه استحقاق ويوړه شي ، وصيت کړی شوي د هيڅ شي نه مستحق کيږي . په هغې صورت کښې چه ځينې يې هلاکه او يا په استحقاق ويوړه شي نو وصيت کړه شوي به خپله حصه د پاتي اندازې څخه اخلي، خو په دي شرط چه د مال

میشود.

مادۀ - ۲۱۴۸:
هرگاه وصیت به حصۀ مشاع معیین صورت گیرد و شی مذکور از بین برود یا به استحقاق برده شود شخصیکه بوی وصیت صورت گرفته مستحق هیچ چیزی نمی گردد و اگر بعضی از آن از بین برود یا به استحقاق برده شود شخص مذکور تمام وصیت را از مقدار باقیمانده بدست می آرود مشروط بر اینکه باقیمانده آنرا تکافو نموده و در حدود ثلث مال متروکه باشد در غیر آن تمام مقدار باقیمانده را که از ثلث مال بدست آمده بتواند مستحق میشود و یا از آن به اندازه مستحق میگردد که از ثلث متروکه تجاوز نکند.

مادۀ - ۲۱۴۹:
هرگاه وصیت به حصۀ مشاع و نوعی از اموال متروکه بوده و از بین برود یا به استحقاق برده شود شخصیکه به او وصیت شده مستحق چیزی شناخته نمی شود و در صورتیکه بعضی از آن از بین برود یا به استحقاق برده شود شخص مذکور حصۀ خود را از باقیمانده حاصل میدارد ، مشروط بر اینکه از ثلث

د دريمي حصي څخه وويستل شي د هغې په غير به يي د دريمي حصي په اندازي اخلي.

مال حاصل شده بتواند در غير آن به اندازه ثلث از آن مستحق ميگردد.

۲۱۵۰ - ماده:

كه وصيت په څو شريكو حصو سره د متروكي په يوي نوعي مالونو كښې وو، نو دا وصيت د هغې وصيت په شان دي چه په هغې كښې په يوي شريكي حصي شوي وي.

مادۀ - ۲۱۵۰:

وصيت به عدد مشاع در يكنوع از اموال مانند وصيت به حصۀ مشاع در آن شمردهميشود.

دريم جزء - په گټو اخيستلو وصيت

۲۱۵۱ - ماده:

(۱) كه په گټې اخيستلو وصيت ديوه ټاكلى شخص دپاره ديوي معلومي مودى دپاره چه پيل او پاي ئي معلومه وي، شوي وي. وصيت كړه شوي په دي مودى كښې د گټې اخيستلو مستحق كيږي. كه د وصيت كوونكي د مړيني ترمخه ذكر شوي موده تيره شوه نو وصيت داسي فرض كيږي چه دسره نه وو شوي. كه د وصيت كوونكي د مريني ترمخه ځيني موده تيره شوي وه نو وصيت كړى شوي په پاتي مودى كښې دگټې اخيستلو مستحق كيږي.

(۲) كه دمودي اندازه ټاكل شوي وه خو پيل يي معلوم نه وو نو د وصيت

جزء سوم - وصيت به منافع

مادۀ - ۲۱۵۱:

(۱) هرگاه وصيت بمنفعت براى شخص معين براى مدتيكه آغاز و انجام آن معلوم باشد صورت گرفته باشد شخص مذكور از منفعت موصوف در خلال همان مدت مستفيد ميشود اگر معياد مذكور قبل از وفات وصيت كننده سپرى شود، وصيت كأن لم يكن شمرده ميشود، در صورت انقضاى بعضى از مدت مذكور شخص از مدت باقيمانده استفاده كرده ميتواند.

(۲) هرگاه مدت منفعت معين بوده مگر تاريخ آغاز آن غير معلوم باشد

کوونکی د مړينې د نيټې څخه پيل کيږي.

۲۱۵۲ - ماده:

(۱) که کوم يو وارث وصيت کړی شوي د عين د ګټې اخيستلو څخه په ټولي يا ځينې مودي کښې، منعې کړو، نو ذکر شوي وارث ورته د ګټې اخيستلو د بدل ضامن کيږي، مګر دا چه ټول وارثان په بل وخت کښې چه د وصيت شوي مودي مساوي وي د عين څخه د ګټې اخيستلو په تعويض موافقه وکي.

(۲) که ممانعت د ټولو وارثانو له خواوو نو وصيت کړی شوي اختيار لري چه د عين څخه په بلي مودي کښې ګټه اخلي او يا ورڅخه د ګټې اخيستلو په بدل کښې تضمين اخلي.

(۳) که د ګټې اخيستلو څخه ممانعت د وصيت کوونکي له خواوو او يا يي داسي عذر لرلو چه د وصيت کړی شوي او ګټې اخيستلو ترمنځ حائل وو، نو د ممانعت دليري کيدو له وخته ورته په بلي مودي کښې ګټه اخيستلو هرو مرو دي.

۲۱۵۳ - ماده:

(۱) که په ګټې اخيستلو وصيت د

مدت مذکور از تاريخ وفات وصيت کننده آغاز ميگردد.

مادهٔ - ۲۱۵۲:

(۱) هرگاه يکی از ورثه در طول مدت يا بعضی مدت از منفعت گرفتن بر عين، مانع شخص وصيت شده گردد بضمان بدل منفعت مکلف ميشود. مگر اينکه تمام ورثه به تعويض منفعت از عين بوقت ديگری مساوی به مدت وصيت شده موافقه نمايند.

(۲) اگر ممانعت از طرف عموم ورثه صورت گيرد شخصيکه بوی وصيت شده بين انتفاع از عين در مدت ديگری و تضمين بدل منفعت مختار ميباشد.

(۳) هرگاه ممانعت از منفعت از جانب وصيت کننده و يا به سبب عذری باشد که بين انتفاع از عين و شخصيکه به او وصيت شده است حايل واقع گردد تعويض آن بمدت ديگری بعد از رفع مانع حتمی است.

مادهٔ - ۲۱۵۳:

(۱) هرگاه وصيت به منفعت برای

داسي قوم د پاره وو چه تعداد ئي معلوم نه وو او د قطع کیدو گمان ئي نه کیدلو او د نیکو کارونو د پلوونو څخه په یو پلو کښې وو او په دایمي یا مطلق صورت وو، نو وصیت کړه شوي تر ابده پوري د گټې اخیستلو مستحق دي.

(۲) که وصیت دایمي یا مطلق وو او دداسي قوم دپاره وو چه تعداد یي معلوم وو او د قطع کیدو گمان ئي کیدلو نو وصیت کړه شوي چه ترڅو منقرض شوي نه وي ترهغې پوري د گټې اخیستلو مستحق دي.

(۳) که وصیت د معلومي مودي دپاره وو چه پیل او پاي ئي ټاکل شوي وه یا موده ټاکل شوي وه خو پیل او پاي ئي معلومه نه وي نو ددي قانون د (۲۱۵۱ - ۲۱۵۲) مادو د حکمونو مراعات لازم دي.

۲۱۵۴ - ماده:
که په گټې اخیستلو وصیت دیوي ټاکلي مودي او د ټاکلي قوم دپاره چه تعداد ئي معلوم وي او ترهغې وروسته هغو اشخاصو ته شوي وي چه د هغوي قایم مقام دي او دقطع کیدلو گمان ئي نه کیږي او یا د نیکو کارونو د پلوونو

قومی کـه تـحت حصر آمده نتوانند و انقـطاع ایشان متصور نباشد و یا بـه یـکی از طرق خـیریـه بصورت مـؤید یـا مطلـق صـورت بـگیرد. وصـیت شد گـان موصـوف بـصورت دائـمی از منفعت مستفید میشوند.

(۲) اگر وصیت به منفعت طور دایمی یا مؤقت برای یک قوم بدون حصر صورت گیرد که انقطاع آن متصور بـاشد استحقاق انتفاع وصیت شده گان الی زمان انقراض آنها ادامه می یابد.

(۳) اگـر وصـیت بـرای مـدت مـعلوم بوده بـاشد و تـاریخ آغاز و انجام آن تـوضیح شـده بـاشد یـا نباشـد احـکام مـواد (۲۱۵۱ و ۲۱۵۲) ایـن قـانون قابـل رعـایت مـیباشد.

مادهٔ - ۲۱۵۴:
هـرگـاه وصیت به مـنفعت برای مـدت معیـین و برای یـک قوم معیـین و بـعداً بـه کسـانی کـه قـایم مـقام آنـها میـگردند صـورت گـیرد و انقـطاع قـوم مـذکور متـصور نـباشد یـا بـرای

ځخه يو پلوته وصيت شوي وي او د وصيت کوونکي د مړيني د نيټې ځخه يو پلو ته وصيت شوي وي او د وصيت کوونکي د مړيني د نيټې ځخه د درې ديرش کلونو په اوږدو کښې او يا د ګټې اخيستلو په ټاکلی مودي کښې د ټاکل شوو افرادو ځخه يو هم پيدانه شو او يا د دي مودي په اوږدو کښې پيدا شو خود پاي ته رسيدو ترمخه منقرض شو، نو په ټولي دي مودي يا ځيني ګټه اخيستل د حالونو سره سم د هغه پلو پوري تعلق نيسي چه په نيکو کارونو کښې يي منفعت عام وي.

۲۱۵۵ - ماده:

هغه عين چه په ګټې اخيستلو ئي وصيت شوي که د هغې طريقي ځخه په غير چه پري وصيت شوي په بلي طريقي د ګټې اخيستلو او بهره برداري امکان ولري، نو وصيت کړی شوي کولي شي چه په هري طريقي ئي خوښه وي ورځخه ګټه واخلي، خو په دي شرط چه هغه عين ته چه په ګټې اخيستلو يي وصيت شوي ، ضرر ونه رسوي.

۲۱۵۶ - ماده:

که وصيت په غلي يا ثمر شوي وو نو

یکی از طرق خیریه وصیت شود مگر در خلال (۳۳) سال از تاریخ وفات وصیت کننده یا در خلال مدت معینه انتفاع هیچ یک از افراد تعیین شده، موجود نگردند یا در خلال مدت مذکور موجود شده و قبل از انتهای مدت منقرض گردند منفعت در تمامی این مدت و یا بعض آن حسب احوال بر جهتیکه نفع آن در طرق خیر عام تر باشد تعلق میگیرد.

مادۀ - ۲۱۵۵:

هرگاه عینی که به منفعت آن وصیت شده احتمال انتفاع و بهره برداری را بغیر از طریقیکه وصیت شده داشته باشد شخصیکه بوی وصیت شده است میتواند از آن بطریق مطلوب استفاده نماید مشروط بر اینکه از این ناحیه بعین مذکور ضرری عاید نگردد.

مادۀ - ۲۱۵۶:

هرگاه وصیت به غله یا ثمر

وصيت کړی شوي، د هغې غلي او ثمر مستحق کيږي چه د وصيت کوونکي د مړيني په وخت کښې موجود وو او يا په راتلونکي وخت کښې موجوديږي، مگر دا چه د دي په غير بل دليل اقامه شي.

۲۱۵۷ - ماده:

(۱) که چيرته وصيت کړی شوي ته په ټاکل ثمن د عين د خرڅولو، يا د ټاکلی مودي دپاره د هغې د اجاري ورکولو په مسمي شوي اجوري وصيت شوي وو او ثمن او اجوره په فاحش غبن سره د مثل څخه کمه وه خو د دريمي حصي څخه نه وتله ،يا په کم غبن سره دمثل څخه کمه وه، نو وصيت نافذيږي.

(۲) که فاحش غبن د دريمي حصي څخه وتلو او وارثانو د زيادت اجازه ورنه کړه، نو وصيت نافذيږي، مگر دا چه وصيت کړی شوي ددي زيادت ور کول قبول کي.

۲۱۵۸ - ماده:

د گټې اخيستلو ترلاسه کول د وصيت کړه شوي او د وصيت کوونکي د وارثانو ترمنځ د غلي ياثمر د ويشلو په اساس په هغې نسبت صورت مومي چه هريوه ته تخصيص شوي، يا د زماني

صورت گرفته باشد ، شخصيکه بوی وصيت شده مستحق غله يا ثمرهٔ ميگردد که در وقت مرگ وصيت کننده موجود بوده و آنچه در آينده موجود می گردد ، مگر اينکه دليلی بغير آن موجود شود .

مادهٔ - ۲۱۵۷ :

(۱) هرگاه وصيت بفروش يا اجارهٔ عين در مدت معيين و به اجوره مسمی برای وصيت شده صورت گرفته باشد و ثمن يا اجرت مذکور از مقدار ثمن مثل به غبن فاحش که از ثلث حاصل شده بتواند يا غبن بسيط باشد ، وصيت نافذ ميگردد .

(۲) هرگاه غبن فاحش از حدود ثلث متجاوز باشد وصيت بدون اجازه ورثه در مقدار زايد نافذ نميگردد مگر اينکه شخصيکه بوی وصيت شده تفاوت زيادت را بپردازد .

مادهٔ - ۲۱۵۸ :

حصول منفعت به اساس تقسيم غله يا ثمره بين ورثه و شخصيکه بوی وصيت شده به تناسب حصهٔ هر يک رعايت ميگردد يا از لحاظ تقسيم زمان و مکان يا از طريق

او ځای په اساس صورت مومي یا دعین د ویشلو په اساس صورت مومي خو په دي شرط چه بي له ضرره د ویشلو تحمل ولري.

۲۱۵۹ – ماده:

که د عین څخه ګټه اخیستل یوه تاکلی شخص ته ، او دبل شخص دپاره پخپله د عین وصیت شوي وي ، نو د مالیو تکلیفونه او هغه څه چه د عین څخه د ګټې اخیستلو دپاره لازم دي د هغه چا په غاړه دي چه ورته په ګټې اخیستلو وصیت کړی شوي وي.

۲۱۶۰ – ماده:

په ګټې اخیستلو وصیت هغه وخت ساقطیږی چه وصیت کړی شوي د تولي یا ځینې ګټې د اخیستلو څخه ترمخه مړشي، یا وصیت کړی شوي هغه عین واخلي چه د هغې څخه په ګټې اخیستلو ورته وصیت شوي وي یا په هغې کښې د خپل حق څخه د عوض په بدل کښې یا بي له عوضه د وصیت کوونکي وارثانو ته تیرشي او یا دا چه عین په استحقاق ویوړشي.

۲۱۶۱ – ماده:

د وصیت کوونکي وارثان کولي شي چه په عین کښې خپلي حصي د هغې

تقسیم عین صورت میگیرد مشروط بر اینکه عین مذکور بدون الحاق ضرر قابل قسمت باشد.

مادهٔ – ۲۱۵۹:

هرگاه منفعت عین به یکی و خود عین بدیگری وصیت شده باشد تکالیف مالیات عین مذکور و چیزیکه برای حصول منفعت از آن لازم شمرده میشود بر شخص میباشد که وصیت منفعت برای او شده.

مادهٔ – ۲۱۶۰:

وصیت به منفعت با وفات شخصیکه بوی وصیت شده قبل از حصول تمام یا بعضی منفعت وصیت شده و به خریدن عین مذکور از طرف شخصیکه به منفعت آن برای او وصیت شده و به اسقاط حق برای ورثه بمقابل عوض یا بدون عوض و همچنان به استحقاق بردن عین ساقط میگردد.

مادهٔ – ۲۱۶۱:

ورثه وصیت کننده میتوانند حصهٔ خود را از عین با منفعت آن بدون

د ګټوسره بي له دي چه د وصيت کړی شوي څخه اجازه واخلي. خرڅي کي.

۲۱۶۲ - ماده:

که په ګټې اخيستلو وصيت ديوه ټاکلی شخص دپاره د هميشه دپاره يا د هغه د ژونده پوري او يا په مطلق صورت، شوي وو ، نو وصيت کړی شوي د خپل ټول عمر د پاره د ګټې اخيستلو مستحق دي، خو په دي شرط چه د وصيت کوونکي د مړيني د نيټې څخه د دري ديرش کلونو په مودی کښې د هغه د ګټې اخيستلو استحقاق پيدا شي.

۲۱۶۳ - ماده:

(۱) که وصيت د عين په ټولو يا ځينو ګټو شوي وو او دا وصيت د هميشه دپاره يا په مطلق صورت يا د وصيت کړی شوي د ټول ژوند دپاره او يا د دومره مودي د پاره وو چه دلسو کلونو څخه زياته وه، نو د وصيت کړی شوي شي د عين په قيمت د هغې د ټولو يا ځينو ګټو سره سنجول کيږي.

(۲) که وصيت د دومره مودي دپاره وو چه دلسو کلونو څخه نه زياتيده نو په همدي مودي کښې د وصيت کړی شوي شي د عين په ګټو په قيمت سنجول کيږي.

اجازه شخصيکه به او وصيت شده است بفروشد.

مادۀ - ۲۱۶۲:

هرگاه وصيت به منفعت بصورت مؤبد يا مطلق يا مقيد به طول حيات شخص معيين صورت گيرد شخص مذکور در طول حيات از منفعت مذکور استفاده کرده ميتواند، مشروط بر اينکه استحقاق او بر منفعت وصيت شده در خلال مدت سی و سه سال از تاريخ وفات وصيت کننده نشئت نمايد.

مادۀ - ۲۱۶۳:

(۱) هرگاه وصيت بتمام منافع عين يا بعضی آن بصورت مؤبد يا مطلق يا طول مدت حيات شخصی که بوی وصيت م ی شود يا برای مدت اضافه از ده سال صورت گيرد به قيمت تمام يا بعضی منافع عين وصيت شده سنجش ميشود.

(۲) اگر وصيت برای مدت کمتر از ده سال صورت گرفته باشد به اندازه قيمت منفعت عين وصيت شده به اعتبار ارزش منفعت مذکور در خلال همان مدت سنجيده ميشود.

۲۱۶۴ - ماده:

که وصیت د عین د حقوقو څخه په یوه حق شوي وو، نو د هغې د قیمت سنجول په هغې توپیر سره کیږي چه په عین باندي وصیت کړه شوي حق وي قیمت یي څو مره دي او که وربانديوصیت کړی شوي حق نه وي نو قیمت یي څومره دي.

څلورم جزء - په معاش وصیت

۲۱۶۵ - ماده:

(۱) د پانګي څخه دیوي ټاکلی مودي د پاره د معاش وصیت صحیح دي. د وصیت کوونکي د مال څخه په هغې اندازي چه د وصیت تضمین وکي وقف کیږي خو په داسي ترتیب سره چه وارثانو ته ضرر ونه رسوي.

(۲) که هغه اندازه مال چه د وصیت د تنفیذ د پاره وقف شوي د ترکي د دریمي حصي څخه زیات وي او وارثانو د زیادت اجازه ور نه کړه، نو د هغې څخه د دریمي حصي په اندازي وقف کیږي ، او وصیت په همدي دریمي حصي او د هغې په حاصلاتو کښي نافذیږي ترڅو چه وصیت کړه شوي ته دترکي د هغې دریمي حصي د قیمت ورکول پوره شي چه د وصیت

مادهٔ - ۲۱۶۴:

هرگاه وصیت بحقی از حقوق عین راجع باشد ارزش آن به اساس فرق بین قیمت عین با حقوق و قیمت آن بدون حقوق وصیت شده تثبیت میشود.

جزء چهارم - وصیت به معاش

مادهٔ - ۲۱۶۵:

(۱) وصیت بمعاش از سرمایه برای مدت معیین صحت دارد و از مال وصیت کننده به اندازه ایکه تنفیذ وصیت را تضمین کرده بتواند و به ترتیبیکه ورثه از آن متضرر نگردند تادیه می گردد.

(۲) هرگاه آنچه برای تضمین تنفیذ وصیت موقوف گذاشته از ثلث متروکه بیشتر باشد و ورثه مقدار زاید را اجازه ندهد در حدود مقدار ثلث گذاشته میشود و وصیت در آن و در حاصلات آن تا زمانی نافذ میگردد که شخص وصیت شده تا مقدار قیمت ثلث متروکه

کوونکي د مړيني په وخت کښې يې لرلو، يا دا چه موده پاي ته ورسيږی او يا دا چه موده د وصيت کړی شوي په مړيني پای ته ورسيږی.

۲۱۶۶ - ماده:

کــه د معــاش وصــيت د ترکــي د حاصلاتو څخه او يا د ترکي ديوه عين د حاصلاتو څخه ديوي ټاکلی مودي د پاره صورت موندلي وو ، نو ذکر شوي متروکه يا عين به لومړي بي د ذکر شـوي معـاش څخـه قيمـت کيـږي او دوهـم کرتـي بـه د وصـيت کـړه شـوي معـاش سـره قيمـت کيـږي ، د دواړو قيمتونو د تـوپير اندازه د وصيت کړه شوي شي اندازه ټاکی، نو که د دريمي حصـي متروکـي څخـه زياتـه نـه وي، وصــيت نافــذيږی او کــه د متروکــي د دريمــي حصــي څخــه زياتــه وه او وارثانو د زياتي اندازي اجازه ورنه کړه نو د دريمي حصي په اندازي نافذيږی. د معاش زياته اندازه او هغه څه چه د متروکي يا عين څخه د هغې په مقابل کښې واقع شوي، د وصيت کوونکي د وارثانو حق دي.

۲۱۶۷ - ماده:

کــه پــه معــاش وصــيت ديــوه ټــاکلی شـخص دپـاره دپـانګي يـا د حاصـلاتو څخه په مطلق ، يا دايمي يا د وصيت

حــق خــود را بــگيرد يــا مــدت وصــيت ســپری گــردد و يــا شــخص وصــيت شــده فــوت شــود.

مادۀ - ۲۱۶۶:

هــر گــاه وصــيت بمــعاش از حاصل متـروکه يـا حـاصل عـينی از اعيـان مـتروکـه بـرای مـدت معيينــی صــورت گــرفته بــاشد مــتروکــه يــا عــين مــذکــور اولاً بــدون معــاش وصيت شده و ثــانيا بـا مـعاش مـذکور قيـمت شـده مقــدار تــفاوت هــر دو قــيـمت انــدازه شــی وصــيت شــده تثــبيت گــرديده در حــاليکه از ثــلــث مــال تــجـاوزنــکند وصيت نافـذ و در حـال تـجاوز از ثــلث و عــدم اجــازه ورثــه بــه انــدازه ثــلث نافــذ ميــگردد و مــقدار زايــد مــعاش و آنــچه از مــتروکــه يــا عــين در مــقابل آن قــرار مــيگيرد حــق ورثــه وصــيت کنــنده شــنـاختــه مــيشود.

مادۀ -۲۱۶۷:

هرگـاه وصيت بمعـاش بـرای شـخص معيينی از سرمايه يا حاصل بصورت مطلق يـا دايمـی يـا بـه طـول حيـات

کړه شوي د عمر پوري ، صورت موندلي وو ، نو ډاکتران به د هغه د ژوند سنجش کوي. که په معاش وصيت د پانګي څخه وونو د وصيت کوونکي د مال څخه به په دومره اندازي وقف کيږي چه ددي قانون د (۲۱۶۵) مادې په حدودو کښې د وصيت د تنفيذيدلو تضمين وکي او که په معاش وصيت د حاصلاتو څخه وو، نو ددي قانون د (۲۱۶۶) مادې په حدودو کښې به د ومره اندازه وقف کيږي چه د وصيت کړه شوي معاش د پاره کفايت وکي.

۲۱۶۸ - ماده:

که د دي قانون د (۲۱۶۷) مادې په درج شوي حالت کښې وصيت کړی شوي ترهغې مودي د مخه مړ شوچه ډاکترانو سنجولي، د وصيت پاتي برخه مستحقو وارثانو ته ورکوله کيږي او يا هغه چاته ورکوله کيږي چه د هغه د مړيني وروسته ورته وصيت شوي. که د وصيت د تنفيذ دپاره وقف کړه شوي مال خلاص شو يا وصيت کړه شوي د ډاکترانو د سنجش څخه د زياتي مودي دپاره ژوندي پاتي شو، نو وصيت کړی شوي په وارثانو باندي د رجوع کولو حق نه لري.

۲۱۶۹ - ماده:

شخصيکه بوی وصيت شده صورت گرفته باشد مدت حيات شخص از طرف اطباء سنجش شده در حاليکه وصيت از سرمايه باشد ازمال وصيت كننده در حدود حكم مادهٔ (۲۱۶۵) اين قانون تا مقداريكه تنفيذ وصيت را تضمين نموده ميتواند موقوف گذاشته و در حاليکه وصيت بمعاش از حاصلات باشد در حدود حکم مادهٔ (۲۱۶۶) اين قانون به اندازه که معاش وصيت شده را كفايت نمايد گذاشته ميشود.

مادهٔ - ۲۱۶۸:

در حالت مندرج مادهٔ (۲۱۶۷) اين قانون هرگاه شخصيكه بوی وصيت شده قبل از مدتی که از طرف اطباء سنجش شده وفات نمايد مقدار باقيمانده وصيت به ورثه مستحق او يا کسيكه بعد از خود به او وصيت نموده باشد ، اعطا ميشود. و در صورتيكه مال موقوف گذاشته شده باتمام برسد و يا شخص بيشتر از ميعاد تثبيت شده زنده ماند حق رجوع را به ورثه نه دارد.

مادهٔ - ۲۱۶۹:

که د پانګي ثخه په معاش وصيت د وصيت د تنفيذ دپاره د وقف کړه شوي متروکي حاصلاتو کفايت ونه کړ ، نو په هغې اندازي دي ورثخه خرثخه کړی شی چه د معاش دپاره کفايت وکي . که حاصلات د معاش ثخه زيات وو نو زياته اندازه د وصيت کوونکي وارثانو ته ورکوله کيږي.

هـر گاه حاصل متروکه موقوف گذاشته شده بمنظور تنفيذ وصيت معاش از سرمايه کفايت نکند در حدود کفايت معاش ازآن فروخته ميشود. و در صورتيکه حاصل مذکور از معاش افزود گردد مازاد به ورثه وصيت کننده تعلق ميگيرد.

۲۱۷۰ - ماده:

که په حاصلاتو کښې د وصيت کړه شوي معاش د اندازي ثخه زياتوالي راغي، نو زياته اندازه د نفعي اخيستلو د وخت تر پايه پوري ساتل کيږي. که د وصيت د تنفيذ د پاره وقف کړه شوي متروکه په وچو کلونو کښې دومره حاصلات ونه کي چه د هغې دپاره کفايت وکي، نو وصيت کړه شوي ته به د زياتي اندازي ساتل شوو حاصلاتو ثخه دومره ورکول کيږي چه د هغه کمه اندازه معاش پوره کي.

مادۀ - ۲۱۷۰:

هرگاه در حاصلات از اندازۀ معاش وصيت شده افزودی آمده باشد مقدار مازاد الی زمان انتهای مدت انتفاع نگهداشته ميشوددر صورتيکه متروکه موقوف گذاشته شده بمنظور تنفيذ وصيت نسبت خشک سالی يا عوامل مشابه در سالهای ديگر چنان حاصلی ندهد که وصيت را تکافو نمايد با قيمانده استحقاق شخص از حاصل نگهداشته شده تاديه ميشود.

۲۱۷۱ - ماده:

که په وصيت کښې تصريح شوي وي او يا قرينه په دي موجوده وي چه معاش دي کال په کال ورکول شي، نو کلني زيات والي دوصيت کوونکي وارثانو ته ورکول کيږي .

مادۀ - ۲۱۷۱:

هرگاه در وصيت تصريح شده باشد يا از قرينه چنين معلوم شود که معاش سال به سال پرداخته ميشود مازاد سالانه به ورثۀ وصيت کننده تاديه ميشود.

۲۱۷۲ - ماده:

(۱) کـه پـه معاشـونو بانـدي وصـيت دداسي پلو دپاره وي چه په مطلق يا ابدي صورت د دوام صفت ولري، نـو د وصـيت کـوونکي د مـال ثخـه دومـره وقـف کيـږي چـه د هغـې حاصـل د وصيت تنفيذ تضمين کي. خو په دي شرط چه وقف کړه شوي مال د وصيت کـوونکي ددريمـي حصـي مـال ثخـه زيـات نـه وي، او کـه زيـات وو نـو د وارثانو د اجازي پوري تعلق لري.

(۲) که وقف کړه شوي مال د وصيت کړه شوي معاش د اندازي ثخه زيات حاصل ورکـړ، نـو ذکـر شـوي پلوئي مسـتحق کيـږي او کـه حاصـلات د معـاش ثخـه کـم شـونو د وصـيت کوونکي په وارثانو درجوع کولو حق نه لري.

مادۀ - ۲۱۷۲:

(۱) هرگاه وصيت بمعاش براى جهتى صورت گرفته باشد که صفت دوام را طور مطلق با مؤيد دارا باشد از مال وصيت کننده به مقداريکه حاصل آن تنفيذ وصيت را تضمين کرده بتواند مـوقوف گذاشته ميشود، مشروط بر اينـکه از حدود ثلث تجاوز نکند. در صـورت تجاوز از ثلث در مقدار زايد از ثـلث اجازه ورثـه شرط مى باشد.

(۲) اگـر مـال موقـوف شـده بيـشتر از مـعاش وصـيت شـده حـاصل بـدهد جـهت مـذکـور آنـرا مسـتحق مـيگردد و در صـورت نـقصـان حـاصل، حـق رجـوع را بـر ورثـه نـدارد.

۲۱۷۳ - ماده:

د دي قـانون د (۲۱۶۵ تـر ۲۱۷۱) مـادو پـه درج شـوو حـالونو کښـې د وصيت کوونکي وارثان کولي شي چه په وقـف کـړى شـوي مـال بانـدي، پـه معـاش د وصيت د تنفيذ د پاره او يا پـه هغـې کښـې د تصرف کولـو دپـاره تسلط حاصل، خو په دي شرط چه د وصيت کـړى شـوي پـه رضـاء تـول معاشونه نقد په يو ځاى کښې او يا په

مادۀ - ۲۱۷۳:

در احـوال مندرج مـواد (۲۱۶۵ تـا ۲۱۷۱) ورثـه وصـيت کننـده ميتوانـد بـر امـوال مـوقوف گـذاشته شـده بمـنظور تنفيـذ وصـيت تسلط حـاصل، يـا بـرآن تصرف نـمايد مشروط بـر اينکـه برضـائيت شـخصى کـه بـراى او وصـيت شـده يـا بـه تعيين قـاضى تمـام معـاش وصـيت

هغې ځای کښې چه قاضي يي ټاکی په وديعت کښيږدی، او په وديعت ايښودل شوي پيسي د وصيت د تنفيذ د پاره تخصيص شي. که وصيت کړی شوي په وديعت ايښودل شوو پيسو د خلاصيدو ترمخه مړ شو، نو پاتي پيسي د وصيت کوونکي وارثانو ته ورکول کيږي.

۲۱۷۴ – ماده:
په وديعت ايښودلو او تخصيص سره په متروکي کښې د وصيت کړه شوي ټول حق زائليږي.

۲۱۷۵ – ماده:
که د وصيت کوونکي د مړيني په وخت کښې د وصيت کړی شوو د دوه لمړنيو طبقو څخه څوك موجود نه وو، نو د پانګي يا حاصلاتو څخه ورته په معاش وصيت صحيح نه دي، ډاکتران به د موجودو د ژوند سنجش کوي او وصيت به د هغه حکمونو سره سم چه د ټاکل شوو د پاره په وصيتونو کښې درج شوي تنفيذيږي.

پنځم جزء – په وصيت کړه شوي مال کښې زيات والي

۲۱۷۶ – ماده:
که وصيت کوونکي د وصيت کړه

شده را نقداً در جای طور امانت بگذارد که به تنفيذ وصيت تخصيص داده شود و اگر شخصی که برای او وصيت شده قبل از تمام شدن مبلغ امانت گذاشته شده وفات نمايد مبلغ باقيمانده به ورثۀ وصيت کننده رد ميگردد.

مادۀ – ۲۱۷۴:
تمام حقوق شخصيکه برای او وصيت شده بميرد، گذاشتن امانت و تخصيص در متروکه از بين ميرود.

مادۀ – ۲۱۷۵:
وصيت بمعاش در سرمايه با حاصل برای غير از اشخاص موجود از نظر طبقۀ اول اشخاصيکه برای آنها وصيت ميشود. هنگام وفات وصيت کننده صحت ندارد. مدت حيات اشخاص موجود از طرف اطباء سنجش گرديده وصيت مربوط طبق احکام وصيت به اشخاص معيين تنفيذ می يابد.

جزء پنجم – احکام زيادت در مال وصيت شده

مادۀ – ۲۱۷۶:
هرگاه وصيت کننده علايم عين

شـوي عـين پـه علامـو كښـې تغيير راوړي او يـا د هغې پـه عمـارت كښـې داسـي زيـاتوالي راوړي چـه پخپلـه ځانګړې وجود ونه لري لکه ترميمول، نو ټول عين وصيت ګڼل کيږي.

وصيت شده را تغيير دهد يا در آن زيادتی را از قبيل ترميم به عمل آرد كـه مسـتقل بنفسـه نباشـد ، عـين مذكور با زيادت وارده، مال وصيت شده شناخته ميشود .

۲۱۷۷ - ماده:

كـه پـه عـين كښـې داسـي زيـات راوړل شو چه پخپله ئي ځانګړې وجود لرلـو لكه ونـي او بنـا ، نـو وارثـان د وصـيت كـړې شـوي سـره پـه ټول عـين كښـې د هغې زيادت پـه انـدازي شـريكان كيـږي چه موجود دي.

مادۀ - ۲۱۷۷:

هرگاه زيادت در عـين مسـتقل بنفسـه باشد مانند درختـان و عمـارت، ورثـه وصـيت كننـده يـا شخصـيكه بـراى او وصـيت شـده اسـت در حـدود قيمـت زيـادت وارده در تمـام عـين مـذكور شريک ميشوند .

۲۱۷۸ - ماده:

(۱) كـه وصـيت كـوونكي وصـيت كـړه شــوي عــين و نـړ ولـو او پـه لمړنـي حالت يي د هغې بنا لوړه كړله، كه څه هم عـلامـوئي تـغيير كـړې وي، نـو عين پـخپل نـوي حـالت سره وصيت دي.

مادۀ - ۲۱۷۸:

(۱) هرگاه وصيت كننده عين وصيت شده را منهدم گردانيده و آنرا مجدداً بهمان حـالت سابقه ولو كه با تغيير علايم باشد اعمار نمايد عين مذكور حـالت جديـد مـال وصـيت شـناخته ميشود .

(۲) كه بنا په بل حالت جوړه كړې شوه نو د وصيت كوونكي وارثـان د وصيت كړې شوي سره په ټول عمارت كښـې د زيـادت د قيمـت پـه حـدودو كښـې شريكان كيږي.

(۲) اگـر بنـأ بغييـر از حـالت سـابقه اعمار شــود ورثــه در حدود قيمت زيــادت بــا شخصيـــكه بــــراى او وصيت شده در تمام عمارت شـريک شمرده ميشوند .

۲۱۷۹ - ماده:

كـه وصـيت كـوونكي د وصـيت كـړه

مادۀ - ۲۱۷۹:

هرگاه وصيت كننده عين وصيت شده

شوي شي عين رنګ او ځمکه ئي د خپل ملکيت دبلي ځمکې ئي سره يو ځای کي او په هغې کښې عمارت بناکي . نو وصيت کړی شوي د وصيت کړی شوي ځمکې د قيمت په حدودو کښې د وصيت کوونکي دوارثانو سره په ټوله ځمکه او بناء کښې شريک دي.

۲۱۸۰ – ماده:

د تيرو مادو د حکمونو په استثني، که وصيت کوونکي د وصيت کړه شوي عين ته څه شي ورکي او يا په کښې زيات والي راوړي او په عرف کښې په دي عادت جاري وي، نو زيادت د وصيت په عين علاوه کيږي. همدارنګه که عرف وربان‌دي جاري نه وي و ليکن د قرينو څخه داسي معلومه شي چه وصيت کوونکي ورسره دا زياتوالي يو ځای کړی نو ذکرشوی زياتوالی د وصيت سره يوځای کيږي.

۲۱۸۱ – ماده:

که وصيت کوونکي د وصيت کړه شوي بنا د عين څخه او د خپل ملکيت دبناء څخه، يوه داسي بناء جوړه کي چه د هغې سره د وصيت کړه شوي بنا خرڅول او تسليمول په ځانګړی توګه ممکن نه وي، نو وصيت

را منهدم گردانيده زمين آنرا با زمين ديگر ملكيت خود ضم و در آن عمارتى بنأ نمايد شخصيكه براى او وصيت شده با ورثه در تمام بنأ و زمين در حدود قيمت زمين وصيت شده شريک شمرده ميشود.

مادۀ – ۲۱۸۰:

به استثناى احكام مواد سابقه آنچه از طرف وصيت كننده بر عين وصيت پرداخته ميشود. يا بر عين مذكور افزود ميگردد و عرف بر آن جارى است و يا از قرائن چنين استنباط شود كه زيادت بر آن از طرف وصيت كننده صورت گرفته است زيادت مذكور با وصيت يكجا ميگردد.

مادۀ – ۲۱۸۱:

هرگاه وصيت كننده از بنأ عين وصيت و بنأ ديگر ملكيت خود بنأ واحدى را تشكيل دهد كه به اساس توحيد مذكور بيع و تسليم عين وصيت شده بتنهائى ناممكن گردد شخصيكه براى او

کړه شوي د وصيت کوونکي د وارثانو سره د وصيت کړه شوي بناً د قيمت په اندازي شريك پيژندل کيږي.

پنځمه فرعه - واجب شوي وصيت

۲۱۸۲ - ماده:
که مړی د خپلي فرعي هغې ولد ته چه د هغه په ژوند کښې حقيقتاً مړ شوي يا ورسره يو ځای که څه هم حکماً وي مړ شوي وي د هغې مثل په اندازي چه کـه چيرتـه د هغـه د مړينـي پـه وخـت کښې ژوندي وي نو د هغه په ترکي کی داولـد د ميـراث مستحق کيـده، نـو د فرعـي د پـاره پـه ترکـي کښـي ددي حصـي پـه انـدازي ددريمـي برخـي پـه حدو دوکي وصيت واجبيږي. دا په دي شرط چه ميراث وړونکي نه وي او په دي شرط چه مړی ورتـه بي لـه عوضـه دبـل تصرف دلاري دومـره شي نـه وي ورکړی چه د هغه د پاره واجبيږي. که ئي د واجـبي اندازي څخـه کم شـي ورکــړی وو، نــو دومــره انــدازه وصــيت ورتــه لاژمــيږی چه هــغه پـوره کړی.

۲۱۸۳ - ماده:
ددي قــانون د (۲۱۸۲) مــادې درج شوي وصيت دلومړي طبقي د اصلي لورگانو اولادونـو تـه او اصلی زامنـو

وصيت شده است بـا ورثه در حــدود قــيمت وصــيت شــريک شــناخته ميشود.

فرع پنجم - وصيت واجبه

مادهٔ - ۲۱۸۲:
هرگاه متـوفی بـرای فـرع ولـد خـود کـه در زندگی او فوت شده يـا بـا متـوفی يکجـا حقيقتـاً يـا حکمـاً وفـات نمـوده باشد به مثل آنچه ولد مذکور اگر در وقت مـرگ او زنـده ميبـود در متروکـه او مســتحق ميــراث ميگرديدوصــيت نکرده باشد برای فرع مذکور در ترکه بانــدازه اســتحقاق ارث مــذکور در حدود ثلث ترکه وصيت واجب ميگردد مشروط بر اينکه فرع غيـر وارث بـوده و متوفی در حيات خود بلا عـوض بـه او مـالی را از طريق تصرف ديگری بـه انـدازه حصهٔ واجبـه نـداده باشـد و در صـورتيکه مـال را بـه او اعطـا کـرده باشـد ، مگـر از انـدازه واجبـه کمتـر باشـد بانـدازه کـه حصهٔ مـذکور را تکميل نمايد به طريقـه وصيت واجبـه مستحق ميگردد.

مادهٔ - ۲۱۸۳:
وصيــت منـدرج مـادهٔ (۲۱۸۲) ايـن قـانون بـرای اهـل طبقـهٔ اول از اولاد دختـری و بـرای اولاد پسـری از اولاد

اولادونو دپاره چه د ملا څخه وي دي، که څه هم درجي ئي ټيټې شي، خو په دي ترتيب چه هر اصل خپله فرعه حجبوي نه دبل فرعه . او د هر اصل حصهٔ د هغه په فرعي باندي لکه د ميراث دويش په شان ويشله کيږي ، که څه هم درجي ئي ټيټې شي . او داترتيب داسي حکم لري چه هغه يا اصول چه د هغوي په وسيلي فرعي مړی ته منسوبيږي د هغه د مړيني وروسته مړ شوي وي او د هغوي مړيني د طبقو د ترتيب په شان مرتب صورت موندلي وي.

ظهور گـــر چه مــراتب آنــــها تــنزيل نمايد ميـــباشد به تــرتيبى که هر اصل فــرع خــود را بدون فرع ديـــگر محجـــوب گـــردانيده و حصهٔ هـــر اصل بـــر فرع او تقـــسيم ميگـردد گـــر چه تقســيم ميراث تـــنزيل نمـــايد مـــانند آنـــکه اصل بـــا اصوليـــکه بـواســـط آنهـــا شـــخص بـــه متـــوفى منـــسوب مـــيشود بـــعد از او وفــات نمـــوده بـاشـــند و وفـــات آنـــها مرتـب بتــــرتيب طـبقات صــورت گـــرفته بـــاشد .

۲۱۸۴ - ماده:

په واجب شوي وصيت کښي ددي قانون د (۱۹۹۹ - ۲۰۰۰) مـادو د حکمونو مراعات هرو مرودي .

مادهٔ - ۲۱۸۴:

در وصيت واجبه رعايت احکام مواد (۱۹۹۹ و ۲۰۰۰) ايـن قـانون حتمـى مى باشد .

۲۱۸۵ - ماده:

د واجب شوي وصيت په استحقاق کښې فرعه د هغې استحقاق د اندازي څخه چه د هغه مستقيم اصل د ژوندي اوسيدلو په شرط د خپل مورث د مړيني وروسته مستحق کيده ، زياته حصه نه شي اخيستي. همدارنگه د واجب شوي وصيت خاوند د هغو اشخاصو څخه زياته حصه نه شي اخيستلي چه د هغه سره د خپلوي په

مادهٔ - ۲۱۸۵:

در استحقاق وصيـــت واجـــبه، فرع از اســـتحقاق آنچـــه که اصل وى بـــــشرط حيـات بعـد از وفـــات مـورث مستحق ميـــگرديد ، ســـهم بيشـــتر گـرفــــته نمـــى تـــواند. هـــمچنان صاحب وصـيت واجـــبه ســـهم بيـــشترى را از اشـــخاصـى کـــه در درجـــه قـــــرابت بـــا وى يکســان بـــاشند مستحق شـــده

درجي كښېږ مساوي دي.

۲۱۸۶ - ماده:

(۱) كه مړی د هغه چا د پاره چه وصيت ورته واجب شوي د هغه د حصي څخه په زياته اندازه وصيت كړی وو، نو دا زيادت اختياري وصيت دي. او كه ئي ورته د هغه د حصي څخه په كمي اندازي وصيت كړی وو نو د هغه دپاره دومره اندازه وصيت واجبېږي چه د هغه حصه پوره كي.

(۲) كه مړی ځينو هغو اشخاصو ته چه وصيت ورته واجب دي وصيت كړی وواو ځينو نورو ته يي نه وو كړی، نو چاته چه وصيت شوي، د هغه د حصي په اندازي ورته واجبېږي.

(۳) دچا دپاره چه وصيت نه دي شوي او دهغه چا دپاره چه د هغه د واجبي حصي د اندازي څخه ورته كم وصيت شوي د پاتي دريمي حصي ميراث څخه د هغوي واجب شوي ميراث پوره كول كېږي . كه دريمي حصي پوره نه كه نو پاتي به د هغه څه نه وركول كيږي چه داختياري وصيت دپاره تخصيص شوي.

۲۱۸۷ - ماده:

نميتواند.

مادهٔ - ۲۱۸۶:

(۱) هرگاه شخصی برای کسی که وصیت با او واجب است بیشتر از حصهٔ او وصیت نماید مقدار زاید وصیت اختیاری تلقی می شود و اگر وصیت به کمتر از حصهٔ او صورت گرفته باشد به اندازه ایکه حصهٔ او را تکمیل نماید واجب میشود.

(۲) اگر برای بعضی از اشخاصی که وصیت برای آنها واجب است وصیت شده و به بعضی دیگر وصیت نشود باشخاصیکه وصیت شده، باندازه حصهٔ او واجب میشود.

(۳) حصهٔ کسیکه به او وصیت نشده است و اندازه باقیمانده حصهٔ کسانیکه به آنها کمتر از حصهٔ واجبه شان وصیت شده است از باقی ثلث پرداخته میشود و اگر ثلث تکافو نکند از ثلث و از آنچه برای وصیت اختیاری تخصیص داده شده باشد پرداخته میشود.

مادهٔ - ۲۱۸۷:

واجب شوي وصيت په نورو وصيتونو وړاندي دي.

۲۱۸۸ - ماده:
كه مړي د هغه اشخاصو دپاره چه وصيت ورته واجب شوي وصيت ونه كي او د نورو دپاره ئي وكي، نو د كومو اشخاصو دپاره چه وصيت واجب دي، كه د متروكي پاتي دريمه برخه واجب شوي وصيت پوره كوي ، واجب شوي وصيت به د هغي څخه اداء كيږي، كه د متروكي پاتي دريمي حصي واجب شوي وصيت پوره نه كړ، نو د پاتي دريمي حصي او د هغې څخه چه دبل چا دپاره پري وصيت شوي د هغوي حصه به پوره كيږي.

۲۱۸۹ - ماده:
ددي قانون د (۲۱۸۶،۲۱۸۷-۲۱۸۸) مادو په ټولو درج شوو حالونو كښې د اختياري وصيت د حكمونو په مراعت كولو سره هرڅه چه د اختياري وصيت څخه پاتي كيږي د ميراث د مستحقينو ترمنځ د هغوي د حصو په اندازو ويشل كيږي.

شپږمه فرعه - د وصيتونو تزاحم

۲۱۹۰ - ماده:
كه وصيتونه د تركي ددريمي حصي

وصيت واجبه بر ساير وصايا مقدم شناخته ميشود.

مادۀ - ۲۱۸۸:
هرگاه براى اشخاصيكه وصيت براى آنها واجب است وصيت نشده براى ديگرى وصيت شود اشخاصيكه وصيت براى آنها واجب است به اندازه حصۀ خود از ثلث باقيمانده متروكه اگر آنرا پوره كند به طريقه وصيت واجبه مستحق ميشوند و اگر ثلث باقيمانده حصۀ آنها را پوره نكند از ثلث باقيمانده و از آنچه به غير وصيت شده حصۀ آنها تكميل ميگردد.

مادۀ - ۲۱۸۹:
در تمام احوال مندرج مواد (۲۱۸۶ ۲۱۸۷ - ۲۱۸۸) اين قانون آنچه از وصيت اختيارى باقيمانده با مراعات احكام مربوط بوصيت اختيارى بين مستحقين مطابق به حصص آنها تقسيم ميشود.

فرع ششم - تزاحم وصايا

مادۀ - ۲۱۹۰:
هرگاه وصيت متجاوز از ثلث بوده و

څخه زيات وواو وارثانو د هغې اجازه ورکړه يا داچه ترکي د وصيتونو دپاره کفايت نه کولواو يائي وارثانو اجازه ورنه کړه او دريمی حصي وصيتونه، نه پوره کول نود حالونو سره سم دي ترکه يا دريمه حصه د وصيت کړه شوو ترمنځ د هغوي د حصو په اندازي وويشله شي. خو په دي شرط چه چاته په يوه عين وصيت کړه شوي وي د همغه وصيت کړه شوي عين څخه خپله حصه واخلي.

۲۱۹۱ - ماده:

که وصيتونه د ثوابونو دپاره شوي وي او ټول فرائض، واجبات يا نوافل وي او وصيت کوونکي د هر پلو د پاره خاصه حصهٔ نه وي ټاکلی، نو وصيت د پلو ونو ترمنځ مساوي ويشل کيږي. که ئي د هر پلو دپاره دومره اندازه حصه ټاکلی وه چه د نورو حصو سره يو برابر نه وه او ټول وصيت د هغې دپاره کفايت ونه کړ ، نو وصيت د هر پلو د حصي په تناسب ويشل کيږي.

۲۱۹۲ - ماده:

که وصيت د ثوابونو د مختلفو نوعو دپاره شوي وو او وصيت کوونکي ټولي يو برابر کړي وي، نو وصيت دي په مساوي ډول وويشل شي . که يي د ثواب د هري نوعي دپاره خاصي حصي

ورثه آنرا اجازه نمايد مگر متروکه تمام وصايا را تکافو نکند يا ورثه اجازه ندهد و ثلث مال، تمام وصيت را کفايت نکند ، حسب احوال ثلث يا متروکه بين اشخاصيکه به آنها وصيت شده است مطابق به حصص ، بين آنها تقسيم ميشود مشروط بر اينکه شخص وصيت شده بعين، از همان عين معيينه وصيت شده، حصهٔ خود را دريافت بدارد.

مادهٔ - ۲۱۹۱:

هرگاه وصيت به وجه ثواب صورت گرفته باشد و تماماً فرايض يا واجبات يا نوافل باشد ووصيت کننده براى هر يک از جهات حصهٔ را معيين نکرده باشد ، وصيت بين جهات مذکور بصورت مساوى تقسيم ميشود و اگر براى هر يک حصهٔ متفاوت تعيين نموده و تمام وصيت آن را تکافو نکند بتناسب حصهٔ هر جهت تقسيم ميشود.

مادهٔ - ۲۱۹۲:

هرگاه وصيت به انواع مختلف وجوه ثواب بصورت مساوى تقسيم شود واگر براى هر يکى انواع ثواب خاص تعيين گرديده و مال وصيت شده

تاکلی وی اووصیت کړه شوي مال د هغې دپاره کفایت ونه کړ نو فرائض دي په واجباتو او واجبات دي په نوافلو وړاندي شي او د هري نوعي حصه دي د هغې د افرادو ترمنځ په مساوي ډول وویشله شي .

۲۱۹۳ - ماده:

که د ثوابونو دپاره وصیت دنورو وصیتونو سره یو ځای شو ، او د هر پلو حصي یي نه وي تاکلی نو وصیت کړه شوي شي دي د هغوي ترمنځ په مساوي ډول وویشل شي.

۲۱۹۴ - ماده:

که په معاشونو باندي وصیتونو تزاحم وکړ او ځینې وصیت کړی شوي مړه شو او یا د وصیت کړی شوو پلوونو څخه یو پلو چه په معاشونو ورته وصیت شوي قطع شو، نو د هغه برخه د وصیت کوونکي وارثانو پوري تعلق نیسي.

اوومه فرعه - متفرقه حکمونه

۲۱۹۵ - ماده:

(۱) هر قانوني عمل چه د چا څخه دمړیني په رنځ کښې صادریږي او د هغې څخه تبرع مقصد وي نو

کفایت همه انواع را کرده نتواند فرایض نسبت به واجبات و واجبات نسبت به نوافل ترجیح داده شده و حصهٔ هر نوع بین افراد آن بصورت مساوی تقسیم میشود.

مادهٔ - ۲۱۹۳:

هرگاه وصیت به وجوه ثواب با وصیت بطرق دیگر بدون تخصیص حصص یکجا شود، مال وصیت شده بصورت مساوی بین جهات مذکور تقسیم میشود.

مادهٔ - ۲۱۹۴:

هرگاه در وصیت بمعاش مزاحمت ایجاد شود و بعضی اشخاص مستحق وفات نموده یا یکی از جهات مستحق انقطاع نماید حصص مذکور به ورثه وصیت کننده تعلق میگیرد.

فرع هفتم - احکام متفرق

مادهٔ - ۲۱۹۵:

(۱) هر عمل قانونی ایکه از شخص هنگام مرض موت او صادر گردیده و منظور از آن تبرع باشد نسبت آن به

دا عمل د مړيني څخه وروسته زماني ته مضافيږي که دا عمل هر نوم ولري، د وصيت حکمونه وربانـدي تطبيقيږي.

(۲) دچا څخه چه د مړيني په رنځ کښې قانوني عمل صادر شوي د هغې ثابتول دوارثانو په غاړې دي، هغوي کولي شي چه په دي باره کښي د اثبات د ټولو وسيلو څخه کار واخلي. په وارثانو باندي د سند په نيټې، که دانيټه ثابته نه وي ، تمسک نه شي کيدلي.

بعد از مرگ اعتبار داده شده و احکام وصيت بر آن تطبيق ميشود ، به صيغه و الفاظ اعتبار داده نميشود .

(۲) اثبات اينکه عمل قانوني هنگام مرض موت صورت گرفته است بدوش ورثه است و ميتوانند درين مورد از تمام وسايل و طرق اثبات استفاده نمايند . تمسک بر تاريخ سند عليه ورثه در صورتيکه اين تاريخ ثابت نباشد اعتبار ندارد .

۲۱۹۶ – ماده:

که وارثانو ثابته کړه چه قانوني تصرف د هغوي د مورث له خواد مړيني په رنځ کښې صادر شوي، نو ذکر شوي تصرف تبرع ګڼل کيږي، مگر داچه د هغه چا دپاره چه تصرف شوي د هغې عکس ثابت کي. ټول د احکم په هغې حالت کښې دي چه د هغې په خلاف حکمونه موجود نه وي.

مادهٔ – ۲۱۹۶:

هرگاه ورثه به اثبات برساند که تصرف قانوني از مورث آنها در مرض موت صادر گرديده تصرف مذکور تبرع شناخته ميشود ، مگر اينکه شخصيکه براى او تصرف صادر گرديده عکس آنرا به اثبات برساند ، اين امر در حالتى است که احکام ديگرى بخلاف آن وجود نداشته باشد .

۲۱۹۷ – ماده:

که څوك د خپل يوه وارث په ګټه يو تصرف وکي، او دعين د حيازت او د

مادهٔ – ۲۱۹۷:

هرگاه شخصى بنفع يکى از ورثه خود تصرفى را انجام داده و حيازت

هغې دګټې اخيستلو حق په هري طريقې چه وي پخپل ټول عمر کښې وساتي، دا تصرف د مرګ څخه وروسته زماني ته مضافيږي او د وصيت حکمونه ور باندي تطبيقيږي، مګر دا چه د هغې په خلاف کوم دليل قايم شي .

دريم محبث- نښليدل

لومړي فرعه- د غير دعقارپوري نښليدل

۲۱۹۸ - ماده:
که دسين د اوبو پورته کيدو په اثر نوي ځمکه پيدا شي او د بل چا د ملکيت لاندي ځمکې سره يو ځای شي نو نوي ځمکه د دولت ملکيت دي.

۲۱۹۹ - ماده:
کومي ځمکې چه دولاړو اوبو په شا او خوا کښې را ظاهريږي ، په هيڅ صورت د ګاونډيو مالکينو ملکيت نه کنګل کيږي . خو د هغه ځمکو ملکيت دلاسه نه ورکوي چه د اوبو دلوړوالی په اثر د اوبو لاندي شوي دي.

۲۲۰۰ - ماده:
هغه ځمکې چه د سيندونو په دواړو خواوو کښې ظاهريږي، د دولت

و انتفاع عين مذكور را بيكى از طرق الى زمان حيات خود حفظ نمايد ، تصرف مذكور به بعد از مرگ منسوب بوده و احكام وصيت بر آن تطبيق ميگردد مگر اينكه دليل ديگرى بر آن قايم گردد .

مبحث سوم - التصاق

فرع اول - التصاق بر غير عقار

مادۀ - ۲۱۹۸:
اگر از اثر آب خيزى دريا ، زمين جديدى بوجود آيد و بزمين مملوكه شخص ديگرى اتصال يابد زمين جديد ملكيت دولت شمرده ميشود .

مادۀ - ۲۱۹۹:
اراضى ايكه در اطراف آبهاى ايستاده جديداً مكشوف ميشود به هيچ صورت ملكيت مالكين همجوار شناخته نميشود مگر ملكيت زمينى را كه در اثر ارتفاع آب زير آب شده است از دست نميدهند .

مادۀ - ۲۲۰۰:
اراضى ايكه در دو طرف درياها منكشف ميگردد ملك دولت شناخته

ملکيت دي.

۲۲۰۱ – ماده:
د هغو ځمکو ملکيت چه د سيندونو د جريان د تغيير په اثر پيدا کيږي او کومي جزيري چه د هغې په جريان کښې پيدا کيږي، د خاص قانون په و سيلي تنظيميږی.

۲۲۰۲ – ماده:
ټولي بنا ګاني ، دونو کرهڼه او نور تاسيسات چه د ځمکې د مالک د کار کولو څخه پيدا کيږي ، د هغه ملکيت ګڼل کيږي.

۲۲۰۳ – ماده:
هره بناء يا دونو کرهڼه يا نور تأسيسات چه د نورو خلکو په موادو سره د ځمکې د مالک له خوانوي جوړيږي، د ځمکې د خاوند ملکيت ګڼل کيږي، د موادو د قيمت په ورکولو او د قانع کوونکي دليل دپيدا کيدو په صورت کښې د تعويض په ورکولو هم مکلف کيږي. خو په دي شرط چه د موادو ويستل بي له دي چه تأسيساتو ته لوي ضرر ورسيږی ممکن نه وي.

۲۲۰۴ – ماده:
که څوك د خپلو موادو په وسيلي

میشود.

مادۀ – ۲۲۰۱:
ملکیت اراضی ایکه در اثر تغییر مسیر دریا بوجود می آید و جزیره های که در مسیر آن تشکیل میگردد توسط قانون خاص تنظیم میشود.

مادۀ – ۲۲۰۲:
تمام بناءها ، اشجار غرس شده و تاسیسات دیگری که از عمل مالک زمین بوجود آمده باشد ملک او شناخته میشود.

مادۀ – ۲۲۰۳:
هر بنأ یا غرس اشجار یا تأسیساتیکه جدیدا از طرف مالک زمین بوسیله مواد مملوکه غیر احداث میگردد ملک صاحب زمین محسوب شده به تادیه قیمت مواد و در صورت موجودیت دلیل موجه به پرداخت تعویض نیز مکلف میشود. مشروط بر اینکه کشیدن مواد بدون الحاق ضرر بزرگ به تأسیسات مذکور ممکن نباشد.

مادۀ – ۲۲۰۴:
هرگاه شخص توسط مواد شخصی

دبل چاپه ملکیت کښې بې له دې چه هغه پرې راضي وي، بنأ یا تأسیسات جوړکي، د ځمکې خاوند کولي شي چه د جوړوونکي په مصرف د هغې دلیري کیدو غوښتنه وکي. په هغې صورت کښې چه د هغې لیري کیدل بې له دې چه ځمکې ته ضرر ورسیږي ممکن نه وي، د ځمکې خاوند کولي شي چه دلیرى کولوور شیان د قیمت دور کولو په بدل کښې پخپل ملکیت کښې راوړي.

۲۲۰۵ – ماده:

که ددي قانون په (۲۲۰۴) مادې کی مندرج دبنأ یا تأسیساتو جوړوونکی شخص په ښه نیت سره عقیده ولری چې د ذکر شوو بناګانو او تاسیساتو په جوړونوکی د حق خاوند دی نو د ځمکی خاوند د هغی دلیري کولو غوښتنه نه شي کولي، بلکه داسي کولي شي چه د موادو قیمت د کارګرانو د اجوري سره، یا د هغه قیمت چه د جوړ ولو په سبب د ځمکې په ثمن کښې زیات والي راغلي دي، ورکي. خوپه دي شرط چه د بنا یا تأسیساتو مالک د هغې دلیري کولو غوښتنه ونه کي.

۲۲۰۶ – ماده:

خود ، بنأ یا تأسیسات دیگری را با وجود علم به ملکیت غیر در زمین شخص دیگری بدون رضائیت او احداث نماید مالک زمین می تواند ازالۀ آنرا بمصارف احداث کننده مطالبه نموده در صورت موجودیت دلیل مؤجه تعویض را نیز مطالبه نماید . در صورتیکه ازالۀ آن بدون عائد شدن ضرر بزمین ممکن نباشد مالک زمین می تواند اشیاء قابل ازالۀ را در مقابل تادیه قیمت آن تصاحب نماید .

مادۀ – ۲۲۰۵:

هرگاه شخص احداث کنندۀ بنأ یا تأسیسات مندرج مادۀ (۲۲۰۴) این قانون با حسن نیت معتقد باشد که در احداث انشاآت مذکور ذیحق می باشد . مالک زمین ازالۀ آن را مطالبه کرده نتوانسته بلکه میتواند یا قیمت مواد را با اجرت کار کارگران یا آنچه که به سبب احداث در ثمن زمین افزایش بعمل آمده هر یک را که خواسته باشد بپردازد مشروط بر اینکه مالک تأسیسات ، ازالۀ آنرا مطالبه نه نماید .

مادۀ – ۲۲۰۶:

که ددي قانون د (**۲۲۰۵**) مادې درج شوي بنأ یا تأسیسات دومره لوي وي چه د هغې د استحقاق ورکول د ځمکی د خاوند په توان کښې نه وي ، نو د ځمکې خاوند کولي شي چه جوړوونکي ته د ځمکې د تملیک کولو د عادلانه تعویض په بدل کښې غوښتنه وکي.

۲۲۰۷ - ماده:
که تأسیسات د جوړوونکي په موادو او دځمکې د مالک په اجازي صورت موندلي وي ، که څه هم ددي تأسیساتو په مشخصاتو کښې موافقه نه وي شوي نو دځمکې خاوند نه شي کولي چه د هغې دلیري کولو غوښتنه وکي بلکه مکلف دي چه دپاتي کیدو په حالت کښې د هغې قیمت ورکي ، مګر داچه جوړوونکي د هغې دلیري کیدو غوښتنه وکي.

۲۲۰۸ - ماده:
که څوك دبل چا ځمکه بې د هغې د مالک د اجازي څخه وکري او په ځمکې کښې کرل شوي تخم راشین شي ، نوکرهڼه د ځمکې د مالک پوري تعلق نیسي.

دوهمه فرعه - دمنقولو پوري نښلیدل

هرگاه بنأ یا تأسیسات مندرجه مادهٔ (**۲۲۰۵**) این قانون بحدی بزرگ باشد که پرداخت استحقاق آن در توان مالک زمین نباشد ، مالک زمین می تواند تملیک زمین را در مقابل تعویض عادلانه برای احداث کنندهٔ تأسیسات تقاضاء نماید.

مادهٔ - ۲۲۰۷:
هرگاه تأسیسات بوسیله مواد احداث کننده به اجازه مالک زمین صورت گرفته باشد گر چه در مشخصات این تأسیسات موافقه به عمل نیامده باشد مالک زمین نمیتواند ازالهٔ آنرا مطالبه کند بلکه مکلف است قیمت آنرا بحال بقای آن بپردازد مگر اینکه احداث کننده ازالهٔ آنرا مطالبه نماید.

مادهٔ - ۲۲۰۸:
هرگاه شخص زمین شخص دیگری را بدون اجازه مالک آن بذر نماید و بذر مذکور سبز شود زرع به مالک زمین تعلق می گیرد.

فرع دوم - التصاق ، اتصال بر منقول

۲۲۰۹ - ماده:

که دوه منقول جنسونه چه ددوه مختلفو اشخاصو ملکیت دي ، په ښه نیت او بې له دي چه مالکینو وربانديي ترمخه موافقه کړې وي ، په داسي توګه سره يو تربله يو ځای شي چه د تلفیدو په غیر يو تربله نه شي جلاکیدي ، نو د منقول د زیات مال مالک دلږ منقول چه د مال سره يي يو ځای شوي د قیمت په بدل کښې مالک ګڼل کیږي.

مادۀ - ۲۲۰۹:

هرگاه دو جنس منقول ملکیت دو شخص مختلف با حسن نیت و بدون موافقه قبلی مالکین آن طوری با هم یکجا شود که بدون تلف شدن از هم مجزا شده نتواند مالک منقول اکثر در برابر قیمت منقول دیگر، مالک مال یکجا شده محسوب میگردد.

څلورم مبحث - عقد انتقال

مبحث چهارم - عقد انتقال

۲۲۱۰ - ماده:

د عقد په وسیلي ، په عقار او منقول کښې ملکیت او نور عیني حقوق انتقال پیدا کوي، خو په دي شرط چه عقد په صحیح، نافذ او قاطع صورت منعقد شوي وي .

مادۀ - ۲۲۱۰:

ملکیت و سایر حقوق عینی در عقار و منقول بوسیلۀ عقد انتقال می یابد مشروط بر اینکه عقد بصورت صحیح، قاطع، نافذ و لازم منعقد گردد.

۲۲۱۱ - ماده:

کوم منقول چه بي د نوعي د توضیح کولو څخه نه شي ټاکل کیداي نو د قانون د حکمونو سره سم بې د جلاوالي څخه د هغې ملکیت نه شي نقلیدلي.

مادۀ - ۲۲۱۱:

منقولیکه بدون توضیح نوع تعیین شده نتواند بغیر از افراز آن مطابق احکام قانون ملکیت آن انتقال نمی یابد.

۲۲۱۲ - ماده:

د عقار او نورو عيني حقوقو ملکيت چه په کښې د سندونو د ثبت د قانون ټاکل شوي شرطونه مراعات شوي نه وي ، نه نقليږي.

پنځم مبحث - د شفع
لومړي فرعه - عمومي حکومونه

۲۲۱۳ - ماده:

شفع په اخيستونکي باندي د ټول ياځينې خرڅ شوي عقار د تملک د حق څخه د ثمن او هغه مصرفونو په بدل کښې چه صورت يې موندلي عبارت ده ، که څه هم په جبري صورت وي.

۲۲۱۴ - ماده:

د شفعي سبب دادي چه د شفعي وړونکي ملکيت د خرڅ کړه شوي عقار سره متصل وي . عام له دي چه يوځای والي د شراکت له لاري وي او يا دګاونډيتوب.

۲۲۱۵ - ماده:

په شفعي کښې شراکت دوه نوعي دي، يو پخپله په خرڅ کړه شوي عقار کښې شرکت او بل د هغې په حقوقو کښې شرکت.

مادۀ - ۲۲۱۲:

ملکیت عقار و سایر حقوق عینی که در آن شرایط مقرره قانون مبنی بر ثبت اسناد رعایت نشود انتقال نمی نماید.

مبحث پنجم - شفع
فرع اول - احکام عمومی

مادۀ - ۲۲۱۳:

شفع عبارت از حق تملک تمام یا بعضی از عقار فروخته شده است بر مشتری بمقابل ثمن و مصارفیکه صورت گرفته ولو بصورت اجبار باشد.

مادۀ - ۲۲۱۴:

سبب شفع اتصال ملک شفیع است با عقار فروخته شده اعم از اینکه اتصال از رهگذر شرکت باشد یا جوار.

مادۀ - ۲۲۱۵:

شرکت در شفع دو نوع است، یکی شرکت در نفس عقار فروخته شده و دیگری شرکت در حقوق آن.

۲۲۱۶ - ماده:
پخپله په خرڅ کړه شوي عقار کښې شرکت دي ته وايي چه شفع وړونکي په هغې کښې شريکه حصه ولري.

مادهٔ - ۲۲۱۶:
شرکت در نفس عقار فروخته شده آن است که شفيع در آن حصهٔ مشترک داشته باشد.

۲۲۱۷ - ماده:
د عمارت د احاطي د ديوال په ځمکې کښې شريک، پخپله عقار کښې شريک ګڼل کيږي

مادهٔ - ۲۲۱۷:
شريک در زمين ديوار احاطه عمارت، شريک در نفس عقار شمرده ميشود.

۲۲۱۸ - ماده:
د خرڅ کړه شوي عقار په حقوقو کښې شرکت عبارت دي د خاصي حقابي او خاص لاري، د شرکت څخه عام له دي چه ذکر شوي تخصيص ديوه پوري منحصر وي او که د متعددو پوري.

مادهٔ - ۲۲۱۸:
شرکت در حقوق عقار فروخته شده عبارت از شرکت در حقابه خاص و راه خاص ميباشد، خواه تخصيص مذکور منحصر بيکی باشد يا متعدد.

۲۲۱۹ - ماده:
د خرڅ کړه شوي عقار متصل ګاونډی د شفعي وړونکي ګڼل کيږي.

مادهٔ - ۲۲۱۹:
همجوار متصل عقار فروخته شده شفيع شناخته ميشود.

۲۲۲۰ - ماده:
که لاندني منزل ديوه ملکيت او پاسني منزل د بل چا ملکيت وي، نويو دبل متصل ګاونډی ګڼل کيږي.

مادهٔ - ۲۲۲۰:
هرگاه منزل تحتانی ملک يکی و منزل فوقانی ملک ديگری باشد، يکی همسايه متصل ديگری شناخته ميشود.

۲۲۲۱ - ماده:
(۱) که د شفعي سببونه يو ځای شو، نو قوي سبب ته ترجيح ورکول کيږي، په دي اساس څوک چه پخپله عقار

مادهٔ - ۲۲۲۱:
(۱) در صورت اجتماع اسباب شفع به سبب قويتر ترجيح داده ميشود به اين اساس به

کښې شريک وي، ترهغې وروسته هغه شريک ته چه ترڅمکه شريکه احاطه ولري ترهغې وروسته چه د خرڅ کړه شوي عقار په خاصو حقوقو کښې شريک وي او ترهغې وروسته متصل ګاونډي ته د لمړی والي حق ورکول کيږي.

شـريک در نفس عقار، بعد از آن زمين احاطه مشترک، بعد از آن به شريک در حقوق خاص عقار فروخته شده و بعد از آن به همجوار متصل حق تقدم داده ميشود.

(۲) که د دي مادې د پورتني فقري کوم يو درج شوي شخص شفع پريږدی او يايي حق ساقط شي نو د هغه د شفعي حق بل چاته چه ترهغه وروسته مرتبې کښې بې له فاصلي څخه واقع دي نقليږي.

(۲) اگر يکی از اشخاص مندرج فقرۀ فوق اين مادۀ شفع را ترک نمايد و يا حق او ساقط گردد حق شفع به ديگری که در مرتبه بلافاصله بعد تر از آن قرار دارد انتقال مى نمايد.

۲۲۲۲ - ماده:

شريکانو ته د شفعي استحقاق د شريکانو د تعداد په اساس اعتبار ورکول کيږی نه په ملکيت کښې د هغوي د حصو په اندازي. په دي صورت کښې که کوم شريک خپله حصه په بل شريک خرڅه کي، نو ذکر شوي شخص د شريکانو د جملي څخه يو نفر دي او خرڅه کړه شوي حصه د هغوي ترمنځ ويشله کيږی.

مادۀ - ۲۲۲۲:

استحقاق شفع برای شرکاء به اساس تعداد شرکاء اعتبار داده ميشود نه به اساس مقدار حصص آنها در ملکيت. به اين صورت اگر يک شريک حصۀ خود را بيکی از شرکاء ديگر بفروش برساند، شخص مذکور يکی از جمله شرکاء شناخته شده و حصۀ فروخته شده در بين آنها تقسيم ميشود.

دوهمه فرعه - د شفعي ثبوت

فرع دوم - ثبوت شفع

۲۲۲۳ - ماده:

شفع د خرڅولووروسته او د موجبه

مادۀ - ۲۲۲۳:

شفع بعد از بيع و در حال

سببونو د موجودیت په حالت کښې، ثابتیږي.

۲۲۲۴ - ماده:
په کومې بیعې کښې چه شفع ثابتیږي باید چه راتلونکي شرطونه ولري:
۱ - باید چه عقار د یو چا ملکیت وي، که څه هم دویشلو وړ نه وي.

۲ - باید چه بیعه صحیح او نافذه وي یا داچه بیعه فاسده وي، خو د فسخ حق په کښې ساقط شوي وي او د خرڅوونکي په ګټه د شرط د خیار څخه خالي وي.

۳ - باید چه دمبیعې بدل مال وي.

۲۲۲۵ - ماده:
د کوم عقار په وسیلې چه شفع ثابتیږي په هغې کښې شرط دي چه د هغه عقار د اخیستلو په وخت کښې چه په شفعي وړل کیږي، د شفعي وړونکی ملکیت وي او همدارنګه شرط ده چه د شفعي وړونکی له خوا په بیعې باندې صراحتاً یا دلالتاً رضائیت نه وي صادر شوي.

۲۲۲۶ - ماده:
په لاندنیو مواردو کښې شفع نه شته:
۱ - په بې عوضه هبې، صدقې، میراث وړلو یا وصیت کښې او یا په

موجودیت اسباب موجبه آن، ثابت میشود.

مادۀ - ۲۲۲۴
بیعی که در آن شفع ثابت میشود، باید واجد شرایط آتی باشد:
۱ - باید عقار مملوک باشد، گرچه غیر قابل قسمت باشد.

۲ - بیع صحیح و نافذ بوده یا در صورتیکه بیع فاسد باشد، حق فسخ در آن ساقط گردیده و از اختیار شخص به نفع بایع عاری باشد.

۳ - بدل مبیعه مال باشد.

مادۀ - ۲۲۲۵:
در عقاریکه توسط آن شفع ثابت میگردد، شرط است که در وقت خریدن عقاریکه به شفع برده میشود، ملکیت شفیع باشد و شرط است که از شفیع رضائیت به بیع صراحتاً یا دلالتاً صادر نشده باشد.

مادۀ - ۲۲۲۶:
در موارد آتی شفع نیست:
۱ - در هبه بلا عوض یا در صدقه یا ارث یا وصیت یا

هغې عقار کښې چه بدل یې مال نه وي.

عقاریکه بدلهٔ آن مال نباشد.

۲ – په هغې منقولاتو کښې چه په ځمکې کښې نصب شوي وي، او په هغې ونوکښې چه په کومې ځمکې کښې ولاړې دي بې د ځمکې خرڅې شي که منقولات او وني د ځمکې په تبعیت خرڅ کړي شي نو شفع په کښې ثابتیږي

۲ – در منقولات منصوب در زمین و اشجار، بدون زمینیکه در آن ایستاده فروخته شود و اگر منقولات منصوبه و اشجار، بدون زمینیکه در آن ایستاده فروخته شود و اگر منقولات منصوبه و اشجار به تبعیت زمین فر وخته شود در آن شفع ثابت میشود.

۳ – په هغې بناء اوونو کښې چه د دولت په ملکیت کښې ولاړ وي.

۳ – در بناء و اشجاریکه در زمین ملکیت دولت استوار باشد.

۴ – په وقف کښې او د وقف د پاره.

۴ – در وقف و برای وقف.

۵ – د شریکانو ترمنځ د عقار په ویش کښې.

۵ – در تقسیم عقار بین شرکاء.

۶ – په هغې بیعې کښې چه خرڅوونکي په کښې د شرط خیار ولري، مگر دا چه خرڅوونکي خیار ساقط کړي وي او بیعه لازمه شي.

۶ – در بیعیکه در آن بایع خیار شرط داشته باشد. مگر اینکه بایع خیار را ساقط نموده و بیع لازم گردد.

۷ – په هغې مبیعي کښې چه په علني مزایدي یې صورت موندلي وي یا یې د قانوني مجوزاتو سره سم د دولت له خوا د هغې خرڅولو صورت موندلي وي.

۷ – در مبیعه ایکه به مزایده علني یا مطابق اجراآت مجوزه قانوني، از طرف دولت فروش آن صورت مي گیرد.

۸ – په هغې مبيعي کښې چه د اصولو او فروعو ترمنځ يا د زوجينو ترمنځ يا د څلورمي درجې پوري د خپلوانو ترمنځ او يا د دوهمي درجې پوري د خيخانو ترمنځ خرڅول کيږي.

۹ – په هغې مبيعي کښې چه د استملاک، د جومات جوړ ولو يا د هغې سره د يو ځای کيدو دپاره خرڅول کيږي.

۱۰ – په نورو ټولو هغو مواردو کښې چه خاص قانون يي پيش بيني کړي ده.

دريمه فرعه- د شفعي غوښتنه

۲۲۲۷ – ماده:
د شفعي غوښتنه په دريو طريقو صورت مومي:
۱ – د ټوپ وهلو غوښتنه.

۲ – د شاهدانو نيولو غوښتنه .

۳ – د تملک غوښتنه .

۲۲۲۸ – ماده:
د ټوپ وهلو غوښتنه داده چه شفع وړونکی په هغې مجلس کښې چه په خرڅولو، اخيستونکي او ثمن باندي

۸ – در مبيعه ايکه بين اصول و فروع يا بين زوجين يا بين اقارب تا درجۀ چهارم يا بين خويشاوندان تا درجۀ دوم، فروخته ميشود.

۹ – در مبيعه ايکه بمنظور استملاک اعمار مسجد يا الحاق به آن، فروخته ميشود.

۱۰ – ساير مواردیکه که قانون خاص پيش بينی نموده باشد.

فرع سوم – طلب شفع

مادۀ – ۲۲۲۷:
مطالبه شفع به سه طريقه صورت می گيرد:
۱ – طلب مواثبت (مبادرت)

۲ – طلب اشهاد (تقدير)

۳ – طلب تملک (دعوی)

مادۀ – ۲۲۲۸:
طلب مواثبت، آن است که شفيع در مجلسی که به بيع و مشتری و ثمن علم حاصل می

علم پیدا کوي سمدستي بي دهغه شي د صادریدلو چه په انصراف یي دلالت وکي د شفعي غوښتلو ته اقدام وکي او داخیستونکي د منکریدلو د ویري په منظور د خپلي غوښتنی د پاره شاهدان ونیسي.

۲۲۲۹ - ماده:

(۱) د شاهدانو د شهادت داداء کولو غوښتنه داده چه شفع وړونکی په خرڅوونکي باندي که عقار د هغه په لاس کښی وي یا په اخیستونکي باندي، که څه هم عقار د هغه په لاس کښی وي یا دبیعي په وخت کښی د شفعي د اخیستلو په غوښتنه شاهدان ونیسي، که څه هم دا غوښتنه په لیکلي توگه یا د استازي په وسیله په وسیلي نه وي شوي. که شفع وړونکی د شاهدانو په نیولو قادر شي او شاهدان ونه نیسي، شفع باطلیږي.

(۲) که شفع وړونکي د ټوپ وهلو په غوښتنه کښی د خرڅوونکي یا اخیستونکي په حضور، شاهد ونیسي، نو دا کار د دواړو نوعو غوښتنو معني افاده کوي.

۲۲۳۰ - ماده:

(۱) د تملک غوښتنه د محکمې په

نماید، فورا بدون صدور آنچه به انصراف او دلالت کند بطلب شفع مبادرت ورزد و به منظور خوف انکار مشتری برای طلب خود، شهود بگیرد.

مادۀ - ۲۲۲۹:

(۱) طلب اشهاد، آن است که شفیع بر بایع در صورتی که عقار در دست او باشد، یا بر مشتری گر چه عقار در دست او نباشد، یا هنگام بیع مبنی بر طلب اخذ شفع، شهود بگیرد. گر چه این مطالبه کتبی یا توسط فرستنده صورت نگرفته باشد و در صورتیکه به گرفتن شهود قادر شود و شهود نگیرد، شفع باطل میشود.

(۲) هر گاه شفیع در طلب مواثبت بحضور یکی از بایع یا مشتری شاهد بگیرد، این امر معنی هر دو نوع طلب را افاده میکند.

مادۀ - ۲۲۳۰:

(۱) طلب تملک عبارت از طلب

وړاندي دجګړی کولو د غوښتنی څخه عبارت دي.

(۲) که شفع وړونکی د ټوپ وهلو او د شاهدانو د شهادت د اداء کولو دغوښتنی په اساس د مبيعي په اخيستلو قادرنه شي، نو مکلف دي چه د مبيعي د خرڅولو د علم د نيټی څخه ديوي مياشتي په اوږدو کښی، خرڅوونکي او اخيستونکي ته رسمي خبرتيا صادره کي چه د شفعي د لاري غواړي چه مبيعه واخلم. او که يي دا کار ونه کړ نو د شفعي حق يي ساقطيږي.

مخاصمت است در پيشگاه محمکه.

(۲) هرگاه شفيع به اساس طلب مبادرت و طلب اشهاد به گرفتن مبيعه قادر نگردد ،مکلف است در خلال يکماه از تاريخ علم او براى هر يک از بايع و مشترى مبنى بر رغبت خود به خريدارى مبيعه به طريق شفع، اخطار رسمى صادر نمايد و الاحق شفع او ساقط ميشود.

۲۲۳۱ - ماده:

ددي قانون د (۲۲۳۰) مادې درج شوي رسمي خبرتيا بايد چه د راتلونکي غوښتنو ته شامله وي:

۱ - د هغې عقار کافي بيان چه په شفعي باندي د هغې اخيستل د نظر لاندي دي.

۲ - د ثمن او رسمي مصرفو نو، د بيعي شرطونه ، د خرڅوونکي او اخيستونکي نومونه، لقبونه ، کسبونه او د استوګنځيو بيان.

مادۀ - ۲۲۳۱:

اخطار رسمى مندرج مادۀ (۲۲۳۰) بايد شامل مطالب ذيل باشد:

۱ - بيان کافى عقاريکه اخذ آن به شفع مد نظر است.

۲ - بيان ثمن وعطوف رسمى و شروط بيع و اسم هر يک از بايع و مشترى با لقب و پيشه و سکونت آنها.

۲۲۳۲ - ماده:

په شفعي اخيستلو کښی د شخص د

مادۀ - ۲۲۳۲:

اعلان رغبت شخصى در گرفتن به

رغبت اعلام ترهغې پورې په بل چا حجت کيدلي نه شي ترڅوچه دا اعلام ثبت شوي نه وي.

که اخيستونکي د شفعي قبلول رد کړل نو شفع وړونکی مکلف دي، محکمې ته د دعوي د وړاندي کولو ترمخه، د اعلام څخه وروسته دديرش ورځو په اوږدو کښی هغه ثمن چه پري بيعي صورت موندلي په داسي خزانې يا بانک کښی په وديعت کښيږدي چه د نظر لاندي عقار د هغې په حوزې کښی موجود وي او که دا کارونه کي نو د شفعي په اخيستلو کښی د شفع وړونکی حق ساقطيږي.

شفع، تا وقتيکه اين اعلان به ثبت نرسيده باشد، بر غير حجت شده نيمتواند.

اگر مشتری قبولی شفع را رد نمود، شفيع مکلف است قبل از رفع دعوی به محکمه، در ظرف سی روز بعد از اعلان ثمنی را که به آن بيع صورت گرفته، در خزانه يا بانک طور امانت بگذارد که در حوزه آن عقار مورد نظر قرار دارد، و الاحق شفيع در اخذ شفع ساقط ميشود.

۲۲۳۳ - ماده:

(۱) په خرڅوونکی او اخيستونکي باندي د شفعي وړوني د عوي د دي قانون د (۲۲۳۲) مادې ددرج شوي اعلام څخه وروسته د ديرش ورځو په اوږدو کښی هغې محکمې ته وړاندي کيږی چه د نظر لاندي عقار د هغې دواک په حوزي کښی موجود وي. که دا کار ونه کي نو د شفعي وړونکی حق ساقطيږی.

(۲) د شفعي د عوي په عاجل صورت سره د غور لاندي نيوله کيږی.

مادهٔ - ۲۲۳۳

(۱) دعوی شفيع عليه بايع و مشتری در ظرف سی روز بعد از اعلان متذکره مادهٔ (۲۲۳۲) اين قانون به محکمه تقديم ميشود که عقار مورد نظر در حوزهٔ صلاحيت آن قرار دارد. در غير آن حق شفيع ساقط ميگردد.

(۲) دعوی شفع بصورت عاجل تحت رسيدگی قرار داده ميشود.

۲۲۳۴ - ماده:
که مبیعه د خرڅوونکي په لاس کې وي نو ترڅو چه اخیستونکي حاضر نه شي ، شهادت وربانديي نه اوریدل کیږي. په هغې صورت کښې چه شفع په ټولو شرطونو او سببونو ثابته شي، نو قاضي به داخیستونکي اخیستل فسخ کوي او په وړل شوي عقار حکم به شفعي وړونکی ته کوي.

۲۲۳۵ - ماده:
کوم حکم چه په آخرني صورت د شفعي د ثبوت دپاره صادریږي د شفعي وړونکی د ملکیت سند ګڼل کیږي، دا کار د سندنو د ثبت پوري مربوطي قاعدي نه اخلالو ي.

څلورمه فرعه - د شفعي حکمونه

۲۲۳۶ - ماده:
شفع وړونکی د خرڅوونکي په مقابل کښې په ټولو حقوقو او التزامونو کښې داخیستونکي قایم مقام ګرځی.

۲۲۳۷ - ماده:
عام له دي چه د عقار تملک قضائي وي یا رضائي د شفعي وړونکی په حق کښې نوي اخیستل ګڼل کیږي ، نو د لیدلو او د عیب د خیارونو څخه ګټه

مادۀ - ۲۲۳۴:
هرگاه مبیعه در دست بایع باشد ، تا زمانیکه مشتری حاضر نشود شهادت بر او شنیده نمیشود . در صورتیکه شفع با تمام شرایط و اسباب آن ثابت شود ، قاضی خرید مشتری را فسخ و عقار مشفوع را برای شفیع حکم میکند .

مادۀ - ۲۲۳۵:
حکمیکه بصورت نهائی برای ثبوت شفع صادر میشود ، سند ملکیت شفیع شناخته شده ، این امر قواعد مربوط به ثبت اسناد را اخلال نمیکند .

فرعه چهارم - احکام شفع

مادۀ - ۲۲۳۶:
شفیع در تمامی حقوق و وجائب در برابر بایع، قایم مقام مشتری قرار میگیرد .

مادۀ - ۲۲۳۷:
تملک عقار اعم از اینکه قضائی باشد یا رضائی در حق شفیع خرید جدید شمرده میشود ، از خیار رویت و خیار عیب مستفید شده

اخیستلي شي، که څه هم اخیستونکي د خپل خرڅوونکي سره د دي دواړو خیارونو څخه برائت شرط کړي وي.

۲۲۳۸ - ماده:

که د شفعي وړونکی دپاره په مبیعي حکم وشي او ثمن یي په اخیستونکي موٴجل وي ، په شفعي وړونکی مکلف دي چه هغه معجل اداء کي. په هغې صورت کښی چه ثمن خرڅوونکي ته ورکول شي، نو د اخیستونکي د ذمي څخه ساقطیږی او که اخیستونکي ته ورکول شي نو خرڅوونکي نه شي کولي چه د موافقه شوي مودي د رسیدو ترمخه یي د اخیستونکي څخه غوښتنه وکي.

۲۲۳۹ - ماده:

که عقار په شفعي اخیستلو څخه وروسته په استحقاق ویوړ شي نو شفع وړونکی یواځی په خرڅوونکي رجوع کولي شي.

۲۲۴۰ - ماده:

په شفعي وړونکی کولي شي د اخیستونکي ټول تصرفونه په شمول ددي چه په شفعي وړل شوي عقار د هغه له خوا وقف شوي وي یا د جمات د پاره ټاکل شوي وي نقض کي، مگر

میتواند ، گرچه مشتری یا بایع خود برائت از این دو خیار را شرط کرده باشد.

مادۀ - ۲۲۳۸:

هرگاه برای شفیع به مبیعه حکم شود و ثمن آن بالای مشتری مؤجل باشد ، شفیع مکلف است آنرا معجل بپردازد. در صورتیکه ثمن ببایع تادیه شود ، از ذمه مشتری ساقط میشود و در صورتیکه برای مشتری تادیه گردد ، بایع نمیتواند آنرا قبل از رسیدن موعد موافقه شده از مشتری مطالبه نماید.

مادۀ - ۲۲۳۹:

هرگاه عقار بعد از اخذ آن به شفع از طرف غیر به استحقاق برده شود ، شفیع تنها به بایع مراجعه کرده میتواند.

مادۀ - ۲۲۴۰:

شفیع میتواند تمام تصرفات مشتری را به شمول وقف نمودن عقار مشفوع یا قرار دادن آن بحیث مسجد نقض نماید. مگر اینکه عقد بیع در اول به

دا چه د اول څخه د بيعي عقد د همدي منظور دپاره شوي وي.

همين منظور صورت گرفته باشد.

۲۲۴۱ – ماده:

که اخيستونکي د شفعي وړونکی د رسمي خبرتيا وروسته په شفعي لاندي شوي ځمکی ياکور کښی آبادي وکي يا نيالگي کښيږدي شفعي وړونکی کولي شي چه د شفعي لاندي عقار پريږدي اويايي د مسمي شوي ثمن او د بناء د موادو يادونو د قيمت اداء کولو په بدل کښی واخلي، او يا داچه اخيستونکي دبناء په نړولو او د نيالگيو په ويستلو مکلف کي.

مادهٔ – ۲۲۴۱:

هرگاه مشتری بعد از ابلاغ رسمی شفيع در زمين يا خانه مشفوع، آبادی نمايد، يا نهال غرس کند، شفيع می تواند مشفوعه را ترک نموده يا آنرا در مقابل ثمن مسمی و پرداخت قيمت مواد بنأ يا اشجار بگيرد و يا مشتری را به قلع بنأ و اشجار مکلف نمايد.

۲۲۴۲ – ماده:

که اخيستونکي د شفعي وړونکی د رسمي خبرتيا تر مخه د شفعي لاندي شوي عقار کښی زيات والي راوړي، نو شفعي وړونکی اختيار لري چه عقار پريږدي او يايي د ثمن او دزيات د قيمت داداء کولو په بدل کښی اخلي.

مادهٔ – ۲۲۴۲:

هرگاه مشتری قبل از ابلاغ رسمی شفيع در عقار مشفوعه زيادتی بعمل آرد، شفيع در ترک عقار يا اخذ آن در مقابل ثمن و پرداخت قيمت زايد. مخير است.

۲۲۴۳ – ماده:

که اخيستونکي يا بل څوك د شفعي لاندي شوي عقار رنگ اويايي کيښودل شوي وني ونړوي نو د ذکر شوي عقار شفع وړونکی کولي شي چه

مادهٔ – ۲۲۴۳:

هرگاه مشتری يا شخص ديگری بناء عقار مشفوعه را منهدم نموده يا اشجار غرس شدهٔ آنرا قلع نمايد، شفيع عقار مذکور را به ثمن

د پاتي حصي د ثمن په معادل هغه واخلي.

۲۲۴۴ - ماده:

(۱) که دشفعي لاندي شوي ځمکه پخپله ړنګه شي یا د شفعي لاندي شوي باغ وني بي له قصوره وچي شي نو شفعي ورونکی کولي شي چه دمسمي شوي ثمن په بدل کښی یي واخلي.

(۲) په هغې صورت کښی چه اخیستونکي د هغې د خراب شوومواداو یا وچو شوو لرګیو څخه ګټه اخیستي وي نو د هغې د قیمت د معادل په اندازي د اصلي ثمن څخه کمیږي.

۲۲۴۵ - ماده:

که د شفعي لاندي شوي عقار یوه برخه د طبیعي حوادثو او د هغې د امثالو په سبب تلف شي، تلف شوي حصه د اصلي ثمن څخه کمیږي.

۲۲۴۶ - ماده:

که شفعي ورونکی وروسته له دي چه د شفعي لاندي شوي عقار په شفعي واخلي په هغې کښی بناء جوړه کي یا وني وکري ترهغې وروسته ذکر شوي عقار په استحقاق ویوړل شي، نو

معادل حصهٔ باقیمانده اخذ نموده میتواند.

مادهٔ - ۲۲۴۴:

(۱) هرگاه خانه مشفوعه خود بخود منهدم گردد یا درختان باغ مشفوعه بدون قصور خشک شود، شفیع آنرا در برابر ثمن مسمی اخذ نموده میتواند.

(۲) در صورتیکه مشتری از مواد تخریب شده یا چوب های خشک شده آن استفاده بعمل آورده باشد، به اندازه معادل قیمت آن از اصل ثمن تنقیص میشود.

مادهٔ ۲۲۴۵:

هرگاه قسمتی از عقار مشفوعه به اثر حوادث طبیعی یا امثال آن تلف شود، حصهٔ تلف شده از اصل ثمن کاسته میشود.

مادهٔ - ۲۲۴۶:

هرگاه شفیع در عقار مشفوعه بعد از اخذ آن به شفع بناء اعمار نماید یا اشجار غرس کند و بعداً عقار مذکور به استحقاق برده شود، تنها به طلب ثمن

يوائې د ثمن د غوښتلو مراجعه کولي شي نـه د هغـه نقصـان چـه د بنـا د ړنګيـدو يـا دونـي د ويسـتلو لـه درکـه ورته متوجه دي.

۲۲۴۷ - ماده:

(۱) شـفع تجزيـه نـه قبلـوي، شـفع وړونکی نه شي کولي چه اخيستونکي د شفعي لاندي شوي عقار ديوي برخي پـه اخيسـتلو او د ځينـی نـوري پـه پريښـودلو مجبور کي.

(۲) پـه هغـې صـورت کښـی چـه خرڅوونکي يو او اخيستونکي متعدد وي، شفعي وړونکی کـولي شی چه د ځينو حصه واخلي او د ځينو د حصي څخه صرف نظروکي .

پنځمه فرعه – دشفعي ساقطيدل

۲۲۴۸ - ماده:

شـفع د ټـوپ وهلـو د غوښـتني پـه پريښـودلو يـا د هغـې د صـحت د شرطونو څخـه ديـوه شـرط پـه اخـلال ساقطيږي.

همدارنګه د شاهدانو د شاهدي د اداء کولـو د غوښـتني پـه پريښـودلو يـا د خبرتيا يا ددعـوي د مـودی پـه تيريـدلو ساقطيږي.

مـراجعه کـرده ميـتواند نـه بـه نقـصانيکه از لحاظ قلـع و قمع بـناء و اشـجار بـه او متوجه مـی شـود.

مادۀ - ۲۲۴۷:

(۱) شـفع تـجزيه را نمـی پـذيرد، شـفيع نمـيتوانـد به اخذ قسمتی از عـقار مـشفوعه و تـرک بعضی ديگـر آن مشـتری را مجبـور سازد.

(۲) در صـورتيکه بـايع واحـد و مشـتری مـتعدد باشـد، شـفيع ميتوانـد حصـۀ بعضـی را اخـذ و از حـصۀ بـعضی ديـگری منصـرف شود.

فرع پنجم – سقوط شفع

مادۀ - ۲۲۴۸:

شـفع بـه تـرک طلـب مـواثـبت (مبـادرت) و يـا اخـلال شـرطی از شـروط صـحت آن سـاقـط ميـگردد.

همـچنان بـه تـرک طـلب اشـهاد و انقـضای مـيعاد اخطـار يـا دعـوی سـاقط مـيشود.

۲۲۴۹ - ماده:
کوم شفيع چه د سبب له پلوه پر نورو وړاندي وي په شفعي کښی خپل حق ساقط کي او د حکم د صادريدلو ترمخه هغه پريږدي، نو د هغه حق ساقطيږی، نور شفيعان چه د هغه وروسته درجي کښی قرار لري که يي د ټولو شرطونو سره د شفعي غوښتنه کړي وي . عقار اخيستلي شي په هغې صورت کښی چه په شفعي وړونکی خپل حق د حکم د صادريدو وروسته ساقط کي، نو حق نه ساقطيږی او نور شفيعان حق نه شي پيدا کولي .

مادۀ - ۲۲۴۹:
هرگاه شفيعی که از جهت سبب بر ديگران مقدم باشد، حق خود را در شفع ساقط نموده و قبل از صدور حکم آنرا ترک نمايد. حق او ساقط شده ساير شفعا که بعد از وی قراردارند ، ميتوانند در حاليکه با تمام شرايط طلب شفع نموده باشند، عقار را اخذ نمايند. در صورتيکه شفيع بعد از صدور حکم حق خويش را ساقط سازد، حق ساقط نگرديده و ساير شفعا کسب حق کرده نميتواند.

۲۲۵۰ ماده:
شفع د اخيستونکي په مړيني نه ساقطيږی.

مادۀ - ۲۲۵۰:
شفع بمرگ مشتری ساقط نمی گردد.

۲۲۵۱ ماده:
شفع د شفعي وړونکی په مړينه په شفعي لاندي شوي عقار د تملک ترمخه عام له دي چه د قضاء يا رضاء دلاري وي ، نه ساقطيږی. عام له دي چه شفع وړونکی د غوښتني ترمخه يا تر هغې وروسته مړ شوي وي. په دي صورت کښی د شفع وړونکی حق د هغه وارثانو ته انتقاليږي.

مادۀ - ۲۲۵۱:
شفع بمرگ شفيع قبل از تملک عقار مشفوع از طريق قضاء يا رضا ساقط نميشود، اعم از اينکه شفيع قبل از طلب يا بعد از آن فوت شده باشد. حق شفيع درين صورت به ورثه او انتقال مييابد.

۲۲۵۲ ماده:
که قوي شفع وړونکی د شفعي لاندي

مادۀ - ۲۲۵۲:
هرگاه شفيع قوی، عقار

عقار داخيستونكي شخه واخلي نو د هغه د شفعي حق او د هغه چا حق چه د شفعي په درجي كښي د هغه شخه وروسته دي يا د هغه سره مساوي دي ساقطيږي.

مشفوعه را از مشتری خریداری نماید، حق شفع او و کسانیکه در درجه شفع از او بعد تر اند یا مثل او اند، ساقط می گردد.

۲۲۵۳ ماده:

كه شفع وړونكى د شفعي لاندي عقار په اجاري واخلي يا د هغې د مزايدي په خرڅولو يا اجاري كښى ګډون وكي يا د اخيستونكي شخه د لمړني ثمن په مثل د هغې د خرڅولو غوښتنه وكي، نوشفع يي ساقطيږي.

مادهٔ - ۲۲۵۳:

هرگاه شفیع عقار مشفوعه را به اجاره بگیرد یا در مزایده فروش یا اجارهٔ آن شرکت ورزد یا فروش آنرا از مشتری به مثل ثمن اول مطالبه نماید، شفع او ساقط میشود.

۲۲۵۴ ماده:

(۱) كه شفع وړونكى د ثمن په هغې اندازي چه د واقعي اندازي شخه زيات دي، خبر كړي شي او هغه د شفعي شخه تير شي، بيا وروسته ورته ثابته شي چه حقيقي ثمن ترهغې ډيركم دي چه ترمخه ورته پري خبر ور كول شوي دي، نو د هغه د شفعي حق نه ساقطيږي.

مادهٔ - ۲۲۵۴:

(۱) هرگاه شفیع بمقدار ثمن بیش از حد واقعی مطلع ساخته شود و او از شفع صرف نظر نماید و بعداً به او ثابت شود که مقدار ثمن کمتر از آن است که قبلاً به او اطلاع داده شده حق شفع او ساقط نمیشود.

(۲) كه شفع وړونكى د اخيستونكي په نوم معرفت پيدا كي او د شفعي شخه تير شي بيا ثابته شي چه اخيستونكي غير دهغه چابل څوك دي

(۲) اگر شفیع به اسم مشتری معرفت حاصل نماید و از شفع صرف نظر کند و بعداً ثابت شود که مشتری غیر از آن شخصیست که قبلاً به او معرفی

چه ورته معرفي شوي دي . يا داچه د شفعي لاندې عقار ديوي برخې د خرڅولو څخه ورته خبرتيا ورکول شي ، بيا معلومه شي چه د شفعي لاندې ټول عقار خرڅول شوي دي، د شفعي حق نه ساقطيږي.

(۳) د دې مادې د پورتنيو فقرو په ټولو حالونو کښې د خبرتيا او د دعوې د وړاندې کولو ميعادونه چه په دې فصل کښې درج شوي مراعات کيږي.

۲۲۵۵ ماده:

په ټولو حالونو کښې، که دبيعې د ثبت په نېټې څلور مياشتې تيرې شوي، د شفعي حق ساقطيږي.

شپږم مبحث – حيازت

لمړی فرعه – د حيازت کسبول، نقلول او زا يليدل

۲۲۵۶ – ماده:

حيازت د اسې واقعي حالت دی چه د يو چا د سلطې څخه پر يوه شي يا داچه په شي باندې د حقوقو څخه يو حق لري په دې صفت سره چه شخص د شي مالک دی يا په شي باندې د حق خاوند دی ، پيدا کيږي.

شده بود ، يا از فروش قسمتی از عقار مشفوعه به او ابلاغ گردد و او شفع را واگذار شود و بعداً ظاهر شود که تمام عقار مشفوعه فروخته شده است، حق شفع ساقط نمی گردد.

(۳) در تمامی احوال مندرج فقرات فوق اين ماده، مواعيد اخطار و رفع دعوی مندرج اين فصل رعايت ميشود.

مادۀ – ۲۲۵۵:

در تمامی احوال حق شفع به انقضای مدت چهار ماه از تاريخ ثبت عقد بيع، ساقط ميشود.

مبحث ششم – حيازت

فرع اول – کسب انتقال و زوال حيازت

مادۀ – ۲۲۵۶:

حيازت، حالت واقعی است که از سلطه شخصی بر شی، يا بر حقی از حقوق بر شی بصفت مالک شی يا صاحب حق بر شی نشأت ميکند.

۲۲۵۷ - ماده:

که څوك يو شي مباح کي ، کولي شي چه ورڅخه رجوع وکي. دا اباحت د دي دليل نه دي چه مباح کوونکي په شي باندي حيازت دلاسه ورکوي .

مادهٔ - ۲۲۵۷:

کسیکه چیزی را مباح سازد ، میتواند از آن رجوع نماید. این اباحت دلیل عدم حیازت شخص مباح کننده شناخته نمیشود.

۲۲۵۸ - ماده:

که حيازت د زور سره يوځای شي يا په پټه واقع شي يا په کښی التباس موجود وي، نو پرهغه چا چه زور شوي ياور څخه حيازت پټ کړي شوي او ياور باندي حيازت ملتبس شوي وي هيڅ تاثير نه لري، مگر د دي عيبونو دليري کيدلو دوخته.

مادهٔ - ۲۲۵۸:

هرگاه حیازت با اکراه مقرون گردد یا بصورت خفیه واقع و یا در آن التباس موجود باشد ، اثر آن بر شخصیکه علیه او اکراه صورت گرفته یا حیازت از او اخفاء شده یا بر او التباس واقع شده است، مرتب نمی گردد ، مگر از تاریخ زوال عیوب مذکور.

۲۲۵۹ - ماده:

مميز صغير کولي شي د هغه چا د لاري حيازت کسب کي چه د هغه قانوني نائب وي.

مادهٔ - ۲۲۵۹:

صغیر غیر ممیز از طریق کسیکه قانوناً قایم مقام او شناخته میشود ، کسب حیازت نموده می تواند.

۲۲۶۰ - ماده:

که څوك په مستقيم ډول د حايز په نامه حيازت ته اقدام وکي ، حيازت پخپل حال پاتي کيږي او ذکر شوي شخص د تابع حيثيت لري ، کومي چاري چه د شي پوري يا د هغه حق پوري چه په حيازت وارديږي ، مربوطي وي په هغې کښی مکلف دي

مادهٔ - ۲۲۶۰:

هرگاه شخص دیگری بصورت مستقیم در حیازت به اسم حایز مبادرت نماید ، حیازت بحال خود باقیمانده ، شخص مذکور حیثیت تابع را داشته و متابعت اوامر حایز در امور متعلق به شی یا حقوق تحت حیازت مکلف می

چه د حایز د اوامرو پیروي وکي.

۲۲۶۱ - ماده:
که حایز او بل څوک د حیازت په نقلیدو موافقه وکي، نوکه هغه څوك چه حیازت ورته نقلیږی ددي قدرت ولري چه پرشي او یا په هغه حق چه حیازت پري مرتبیږي، تسلط پیدا کړي شي، د حیازت نقلیدل ورته صحت لري.

۲۲۶۲ - ماده:
د حیازت نقلیدل بي دمادي تسلیمي هم جواز لري، خو په دي شرط چه حایز خپلي ذوالیدي ته د هغه چا په حساب چه په حیازت کښی یي خلف کیږی دوام ورکي یا دا چه خلف پخپل حساب ذوالیدي ته دوام ورکي.

۲۲۶۳ - ماده:
د عقار ذوالید کولي شي چه د خپلي ذوالیدي دمودي سره د هغه چا د ذوالیدي موده یو ځای کي چه د هغه څخه ورته عقار انتقال شوي دي عام له دي چه دا انتقال په اخیستلو وي یا هبي یا وصیت یا په میراث وړلو یا په بل کوم سبب. په دي صورت کښی که دواړه مودي جمع شي او ددعوي دنه اوریدلو تاکلي مودي ته ورسیدله، نو په ذوالید باندي نه د مطلق ملکیت

باشد.

مادهٔ - ۲۲۶۱:
حیازت از شخص حایز به شخص دیگر، در صورتی انتقال مینماید که طرفین به آن موافقه نموده و شخص مذکور اهلیت تصاحب را بر شی یا حقوق مورد حیازت دارا باشد.

مادهٔ - ۲۲۶۲:
انتقال حیازت بدون تسلیم مادی هم جواز دارد. در صورتیکه حایز به ذوالیدی خود بحساب کسیکه از او نیابت میکند، دوام دهد یا شخصی که به او انتقال حیازت میشود، به حساب خود بذو الیدی ادامه دهد.

مادهٔ - ۲۲۶۳:
ذوالید عقار میتواند با مدت ذوالیدی خود مدت ذو الیدی کسی را که عقار از طرف او بوی انتقال نموده، ضم نماید. اعم از اینکه انتقال به سبب شرا باشد یا هبه یا وصیت یا ارث یا سایر اسباب. درینصورت اگر مجموع مدت ذوالیدی بحدی بالغ شود که مانع سماع دعوی گردد، علیه ذوالید دعوی ملک مطلق، دعوی

دعوي نه د میراث وړل اونه د وقف د عوي اوریدله کیږي.

ارث و دعوی وقف شنیده نمیشود.

۲۲۶۴ - ماده:

د مزایدي، و دیعت، اجاري، عاریت او هبي غوښتنه د غوښتونکی د مستقیم ملکیت په نشتوا لي، اقرار ګڼل کیږي نو دهغه د عوي د خپل ځان دپاره په ذوالید نه اوردیدله کیږي، که څه هم په ذوالیدي باندي د دعوي د نه اوریدلو تحدید شوي دعوي نه وي تیره شوي.

مادۀ - ۲۲۶۴:

طلب مزایده، ودیعت ، اجاره ،عاریت و هبه، اقرار بعدم ملکیت مطالبه کننده شناخته شده، دعوی موصوف برای نفس خود شی بالای ذو الید سمع نمیشود. گر چه بر ذو الیدی میعادیکه مانع سماع دعوی گردد، منقضی نشده باشد.

۲۲۶۵ - ماده:

(۱) که څوك د اجاري یا عاریت دلاري د عقار ذوالیدي او پري اقرار هم وکي، نونه شي کولي چه پخپلي دي ذوالیدي په اجاري ور کوونکي او عاریت ور کوونکي باندي د زماني په تیریدو ددعوي د نه اوریدلو تمسک وکي.

مادۀ - ۲۲۶۵:

(۱) ذو الیدیکه به اساس اجاره یا رعایت در عقار منصرف باشد، نمی تواند بمرور زمان ذو الیدی راجع بمنع استماع دعوی علیه اجاره دهنده یا عاریت دهنده تمسک نماید.

(۲) که څوك د ذوالیدي په دي ټوله موده کښی داجاري یا دعاریت څخه منکر وي سره د دي چه مدعي حاضروي او د امکاناتو او اقتضاء د موجودیت سره په ذوالید باندي دعوي ترک کي، نو د ذکر شوي مودي د تیریدو وروسته د هغه دعوي نه اوریدله کیږي.

(۲) در صورتیکه شخص از اجاره و عاریت در طول مدت ذو الیدی منکر بوده و مدعی با وجود حضور و امکانات و موجودیت مقتضی ترک دعوی نماید، بعد از انقضای مدت مذکور دعوی او شنیده نمیشود.

۲۲۶۶ - ماده:

که حایز د خپلي فعلي سلطي ځخه پر شي يا حق منصرف شي يا دا چه داسلطه دبلي لاري د لاسه ورکي، نو حيازت زايليږي.

۲۲۶۷ - ماده:

حيازت د موقتي مانع په سبب د مينځه نه ځی مگر دا چه ذکر شوي مانع پوره يو کال دوام وکي او د نوي حيازت ځخه پيدا شوي او دا نوي حيازت د حايز د ارادي په خلاف يابي د هغه د علم ځخه واقع شوي وي، کال د هغې وختـه ځخه پيل کيږی چه په کښی نوي حيازت په علني توگه پيل شوي وي ، که حيازت په پټه واقع شوي وي نو کال د هغې نېټې ځخه پيل کيږی چه لمړني حايز ورباندي علم پيدا کړي وي.

دوهمه فرعه – د حيازت ساتنه

۲۲۶۸ - ماده:

(۱) که ځوك د عقار حيازت د لاسه ورکي نو کولي شي چه د حيازت د لاسه ورکولو د نيټی ځخه ديوه کال په اوږدو کښی د هغې دبيرته رد ولو غوښتنه وکي. که د حيازت نشتوا لي په پټه شوي وي نو د کال پيل د هغې نيټی ځخه شروع کيږی چه د حيازت

مادۀ - ۲۲۶۶:

هرگاه حایز از تسلط فعلی خود بر شی یا حق منصرف گردد و یا این تسلط را به طریقه دیگری از دست بدهد ، حیازت زایل میگردد.

مادۀ - ۲۲۶۷:

حیازت به اثر مانع مؤقت از بین نمی رود ، مگر اینکه مانع مذکور مدت یکسال کامل ادامه پیدا کرده و نتیجه حیازت جدیدی باشد که بخلاف اراده حایز یا بدون علم او واقع شده باشد. آغاز سال در حالیکه حیازت بصورت عینی واقع شده باشد ، از تاریخ آغاز حیازت جدید و در حالیکه بصورت خفیه واقع شده باشد ، از تاریخ علم حایز اول به آن حساب میشود.

فرع دوم – حمایت حیازت

مادۀ - ۲۲۶۸:

(۱) هرگاه شخصی حیازت عقار را از دست بدهد ، میتواند در خلال یکسال بعد از فقدان حیازت رد آنرا مطالبه نماید. در صورتیکه فقدان حیازت طور خفیه بعمل آمده باشد ، شروع سال از تاریخ کشف فقدان حیازت شروع

نشتوالي كشف كي.

(۲) كه څوك د بل چا په نيابت سره حيازت په لاس كښې ولري، هغه هم كولي شي چه د حيازت د ردولو غوښتنه وكي.

۲۲۶۹ ماده:

كه څوك ديوه كال څخه د كمي مودي د پاره ديوه شي حيازت په لاس كښې ولري او هغه دلاسه وركي، نونه شي كولي چه د حيازت د رد ولو غوښتنه د هغه چا څخه وكي چه حيازت يي په قانوني سند متكي وي.

۲۲۷۰ – ماده:

(۱) كه د حايزونو څخه هيڅ يو د قانوني سند لرونكي نه وي يادا چه د هغوي سندونه يوبل معادل وي، نو د حيازت ترجيح هغه چاته وركول كيږي چه سندیې وړاندني تاريخ ولري.

(۲) دپورتني فقري په درج شوي حالت كښې كه قانوني سندونه د عين تاريخ لرونكي وي، نو هغه حيازت ته ترجيح وركول كيږي چه د تاريخ له لحاظه وړاندي والي ولري.

۲۲۷۱ – ماده:

ميشود.

(۲) شخصيكه بصورت نيابت از غير حيازت را بدست داشته باشد، نيز ميتواند رد حيازت را مطالبه نمايد.

مادهٔ – ۲۲۶۹:

شخصيكه هنگام از دست دادن حيازت كمتر از يک سال، حيازت را بدست داشته باشد، نمی تواند رد حيازت را از شخصی مطالبه نمايد كه حيازت او متكی به سند قانونی باشد.

مادهٔ – ۲۲۷۰:

(۱) هرگاه هيچ يک از حايزين دارای سند قانونی نبوده يا اسناد آنها معادل يكديگر باشد، ترجيح حيازت به شخصی داده ميشود كه سند او تاريخ مقدم داشته باشد.

(۲) در حالت مندرج فقره فوق، اگر اسناد قانونی دارای عين تاريخ باشد، به حيازتيكه از لحاظ تاريخ مقدم است، امتياز داده ميشود.

مادهٔ – ۲۲۷۱:

حایز کولي شي د حیازت دبیرته ردولو د عوي د قانوني میعاد په اوږدو کښې په هغه چا اقامه کي چه د غصب شوي شي حیازت یي کسب کړي وي که څه هم وروستني ذکر شوي شخص دښه نیت لرونکي وي.

۲۲۷۲ - ماده:

که څوك د عقار حیازت لاس ته راوړي او د هغه حیازت پوره یو کال دوام و کي او ترهغې وروسته یي په حیازت تعرض واقع شي، نو کولي شي چه دیوه کال په اوږدو کښې ددي تعرض د منع کیدو دعوي اقامه کي.

۲۲۷۳ - ماده:

که څوك پوره یو کال دیو عقار حیازت په لاس کي ولري او د معقولو سببونو په علت د نوي تعرض د اعمالو د اجراء کولو څخه چه حیازت یي تهدید وي وویریږي ، کولي شي چه موضوع واک لرونکي محکمې ته وړاندي کي ، او ددي اعمالو د توقف غوښتنه وکي ، خو په دي شرط چه ذکر شوي اعمال نه وي ترسره شوي او د ذکر شوو اعمالو په شروع چه د ضرر په پیدا کیدو منجر کیږي یو کال نه وي تیر شوي. د هغې په غیر کولي شي

حایز میتواند دعوی استرداد حیازت را در خلال میعاد قانونی علیه کسیکه حیازت شی غصب شده باشد ، کسب نموده است اقامه نماید. گر چه شخص اخیر الذکر دارای حسن نیت باشد.

مادهٔ - ۲۲۷۲:

شخصیکه حیازت عقاری را بدست آورده و حیازت او مدت یک سال کامل دوام نماید و بعدا بر حیازت او تعرض واقع شود ، میتواند در خلال مدت یکسال دعوی منع این تعرض را اقامه نماید.

مادهٔ - ۲۲۷۳:

شخصیکه حیازت عقاری را در ظرف یکسال کامل بدست داشته و به علت اسباب معقول از اجرای اعمال تعرضی جدید که حیازت وی را تهدید میکند بترسد ، میتواند موضوع را بمحکمهٔ با صلاحیت تقدیم نموده و توقف این اعمال را مطالبه نماید. مشروط بر اینکه اعمال مذکور به انجام نرسیده و از شروع بر اجرای اعمال مذکور که منجر بحدوث ضرر میشود ، یکسال منقضی نشده باشد ، در غیر آن

چه د تعرض د منع كيدو دعوي اقامه كي.

میتواند دعوی منع تعرض را اقامه نماید.

۲۲۷۴ - ماده:

كه څو متعدد اشخاص ديوه حق په حيازت كښې جګړه سره وكي، نوپه مؤقتي توګه د هغه چا حيازت ته اعتبار وركول كيږي چه په ذكر شوي حق مادي حيازت ولري، مګر داچه د هغه حيازت معيوب ظاهر شي.

مادۀ - ۲۲۷۴:

هرگاه اشخاص متعدد در حیازت حق واحدی تنازع نمایند، بصورت مؤقت بحیازت کسی اعتبار داده میشود که حیازت مادی بر حق مذکور داشته باشد، مگر اینکه حیازت او معیوب ظاهر شود.

۲۲۷۵ - ماده:

كه څوك ديوه حق حايز وي د هغې مالك ګڼل كيږي مګر دا چه د هغې عكس ثابت شي.

مادۀ - ۲۲۷۵:

شخصیکه حایز حقی باشد، مالک آن شناخته میشود، مگر اینکه عکس آن ثابت شود.

۲۲۷۶ - ماده:

(۱) كه څوك بي له علمه او تيري څخه د بل چا په حق ديو حق حايز شي، نو دَښه نيت لرونكي ګڼل كيږي، مګر داچه د هغه دا جهل د فاحشي خطا څخه پيدا شوي وي.

(۲) كه حايز حكمي شخصيت وي، نو د هغه د قانوني ممثل نيت ته اعتبار وركول كيږي.

(۳) دښه نيت موجوديت هميشه فرض كول كيږي، مګر داچه د هغې په نفي

مادۀ - ۲۲۷۶:

(۱) شخصیکه بدون علم از تجاوز بر حق غیر، حایز حقی گردد، دارای حسن نیت شناخته میشود. مگر اینکه این جهل او ناشی از خطاء فاحش باشد.

(۲) اگر حایز شخصیت حکمی باشد، به نیت ممثل قانونی او اعتبار داده میشود.

(۳) موجودیت حسن نیت همیشه فرض کرده میشود، مگر اینکه دلیلی

کوم دليل اقامه شي .

۲۲۷۷ - ماده:
ښه نيت هغه وخت نفي کيږي چه حايز پوه شي چه دهغه حيازت دبل چا په حق تيري دي يا داچه د هغه د حيازت دعيبونو د اعلان له وخته په خبرتيا سره يا مدعي ددعوي په صورت ورته ابلاغ شوي وي.

۲۲۷۸ - ماده:
حيازت په همغي صفت پاتي کيږي چه د هغې د کسبو لو په وخت کښي پري پيل شوي دي ، ترڅو چه د هغې په عکس دليل موجود شي.

دريمه فرعه- د حيازت آثار

۲۲۷۹ - ماده:
د ميراث په استثني که څوك بي له انقطاع څخه د پنځلسو کلونو په اوږدو کښي پرله پسي د عقار يا کوم بل شي ذواليد وي او په هغې کښي بي دجګړې او معارضي مالکانه تصرف ولري ، نو پرهغه باندي د ملکيت دعوي نه اوريدله کيږي.

۲۲۸۰ - ماده:
(۱) که څوك په عقار باندي ددري

به نفی آن اقامه شود .

مادۀ - ۲۲۷۷:
حسن نیت وقتی نفی میشود که حایز بداند که حیازت او تعرض بر حق غیر میباشد ، یا اینکه عیوب حیازت او بر اساس اخطار یا صورت دعوی مدعی به او ابلاغ شود .

مادۀ - ۲۲۷۸:
حیازت کماکان بهمان وصفی که ابتداء زمان کسب بوجود آمده باقی میماند ، تا اینکه دلیل عکس آن موجود شود .

فرع سوم - آثار حیازت

مادۀ - ۲۲۷۹:
دعوی ملکیت به استثنای ارث، بر شخصیکه در طول مدت پانزده سال متوالی بلا انقطاع ذو الید عقار یا اشیاء دیگر بوده و در آن بدون منازعه و معارضه تصرف مالکانه داشته باشد ، سمع نمیشود .

مادۀ - ۲۲۸۰-:
(۱) دعوی ارث بر شخصیکه ذو

دیرش کلونو په اوږدو کښې ذوالیدي
او بې له جګړې په کښې مالکانه
تصرف ولري نو په هغه باندي بې د
شرعي عذر څخه، د میراث دعوي نه
اوریدله کیږي.

(۲) ددولت د مالونو ، د تاریخي آثارو
او د وقف د مال تملک زماني دتیریدو
په اساس، جواز نه لري.

۲۲۸۱ - ماده:
که د ملکیت، میراث یا د وقف
ددعوي پرښودل د شرعي عذر په
اساس لکه غیابت، قصور یا
لیونتوب، صورت موندلي وي او ولي
او وصي موجود نه وي ، نو دارنګه
دعوي اوریدله کیږي. مګر په هغه
صورت کښې نه اوریدله کیږي چه
غایب حاضر، قاصر، بالغ اولیوني،
هوښیار شي او تر هغې وروسته په
ټاکل شوي مودي کښې دعوي
پریږدي.

۲۲۸۲ - ماده:
په ذوالید باندي د ملکیت دعوي
دخرڅوونکي د اولاد، خپلوانو، میړه او
ښځې چه د عقار د خرڅوولو په وخت
کښې د ذوالید دپاره حاضره وي او د
خرڅوولو څخه خبر شوي وي او چپتیا

الید عقار بوده، در صورت مدت
سی و سه سال بدون منازعه در
آن تصرف مالکانه داشته
باشد ، بدون عذر شرعی شنیده
نمیشود.

(۲) تملک اموال دولت ، آثار باستانی
وعامل وقف بر اساس مرور زمان
جواز ندارد.

مادۀ - ۲۲۸۱:
هرگاه ترک دعوی ملکیت یا ارث
یا وقف به اساس عذر شرعی
مثل غیبت، قصور یا جنون
بوده و ولی یا وصی وجود
نداشته باشد ، سمع میشود. مگر
در صورتی شنیده نمیشود که
غایب حاضر، قاصر
بالغ، مجنون هوشیار
شود و بعد از آن در مدت
تعیین شده دعوی را ترک
نمایند.

مادۀ - ۲۲۸۲:
دعوی ملکیت بر ذو الید از طرف
اولاد ، اقارب زوج و زوجه بایع که
هنگام فروش عقار برای ذو الید
حاضر بوده و از فروش مطلع
گردیده سکوت اختیار نموده

يـي اختيـار كـړي وي، نــه اوريدلــه كيـږي، كـه څـه هـم د خرڅوولـو دوختـه پنځلس كاله نه وي تير شوي.

باشند، سمع نـميشود. گر چـــه از وقت بيع مدت پـانـزده سـال سـپرى نشده باشد.

۲۲۸۳ - ماده:

كـه دڅـا ذواليـدي پـه تحديـد شـوي پخـواني وخـت كښـې ثابتـه شـي او پـه حــال كښــې هـم موجـوده وي، نــو دا ذواليــدي پــه دي قرينــه ده چــه ددي دواړو مودو په مينځ كښې هم ذواليدي موجوده وه، مگر داچه د هغې په خلاف دليل موجود شي.

مادۀ - ۲۲۸۳:

هرگاه ذو اليدى شخص در طول مدت محـدودى در سـابق ثابـت بـوده و در حال نيز ثابت باشد، ايـن وضع بـراى ابقـاء و قيـام ذو اليـد در طـول مـدت بـين دو زمـان مــذكور قرينـه شـمرده ميشـود، مگـر اينكـه دليـل بخـلاف آن موجود شود.

۲۲۸۴ - ماده:

هيڅوك نه شي كولي چه د خپل سند په خلاف د زماني د تيريدو په اساس حـق كسـب كـي. نـو هيڅـوك نـه شـي كـولي چـه پخپلـه د خپـل ځـان دپـاره دخپـل حيات سبب تـه تغيير وركي او همدارنگه نه شي كولي چه هغې اصل ته تغيير وركي چه دا حيـازت وربانـدي ولاړدي.

مادۀ - ۲۲۸۴:

هـــيچ كـــس نمى توانـد بـه اسـاس مـــرور زمـــان بخـلاف سـند خـود كسب حـق نمـايد، بـــه ايـن اساس هيـــچ كـس نمـى توانـــد شخـــصاً بـــمفاد خـــود ســـبب حيازت خـود يـــا اصـــلى را كـــه ايـــن حـــيازت بـــر آن اســـتوار اســـت، تغـــيير دهـد.

۲۲۸۵ - ماده:

د هغــې زمـاني د تيريـدو قاعـدي چـه ددعــوي ســاقطوونكي دي، د هغــې زمـاني پـه تيريـدو چه حق كسبوونكي دي او دمودي د حساب، توقف، قطع كيدو او ترقضاء ترمخه د تمسك پوري تعلق لـري تطبيقيـږي. همدارنگه چه د

مادۀ - ۲۲۸۵:

احكـــــام مـــــرور زمـــــان ســـــاقط كننـدۀ دعـــوى بـــر مـــرور زمــــان كسـب كننـده حـــق در آنـــچه بـــه حــــساب مـــدت و تـــوقـــف آن و انقـــطاع آن و اســتناد بـــه آن در پيـــشگاه قضاء و همچنان بـه تـــنازل

هغې شخه د تیریدو نکي او د هغې په تعدیل باندي په موافقي پوري متعلق وي تطبیقیږي، خو په دي شرط چه ذکر شوي قاعدي د حق کسبوونکي زماني د تیریدو د طبیعت سره او ددي قانون د (۲۲۸۶ - ۲۲۸۷) مادو په نظر کښی نیولو سره متعارض واقع نه شي.

کننده از آن و موافقه بر تعدیل آن متعلق باشد، تطبیق می شود. مشروط بر اینکه احکام مذکور با طبیعت مرور زمان کسب کننده حق و رعایت احکام مواد (۲۲۸۶ و ۲۲۸۷) این قانون متعارض واقع نشود.

۲۲۸۶ - ماده:

د حق کسبوونکي زماني د تیریدو موده چه هر څومره وي د موجبه سببونو د موجودیت سره متوقف کیږي.

مادهٔ - ۲۲۸۶:

مدت مرور زمان کسب کننده حق بهر اندازه که باشد، با موجودیت اسباب موجبه متوقف میشود.

۲۲۸۷ - ماده:

که حایز دخپل حیازت شخه منصرف شو او یایي هغه د لاسه ورکړو که څه هم د بل چا په فعل وي، نو د حق کسبوونکي زماني د تیریدو موده قطع کیږی مگر داچه حایز دیوه کال په اوږدو کښی د هغې نېټي شخه چه حیازت یي قطع شوي، خپل حیازت بیرته مستردکي یا داچه د هغې دبیرته ردولو په باره کښی د همدي مودي په اوږدو کښی دعوي اقامه کي.

مادهٔ - ۲۲۸۷:

هرگاه حایز از حیازت خود صرف نظر نماید و یا آن را از دست دهد، گر چه به فعل غیر باشد، مرور زمان کسب کننده حق قطع میشود. مگر اینکه حایز در خلال یکسال از تاریخ انقطاع حیازت خویش را مسترد نموده یا راجع به استرداد آن در خلال همین مدت اقامه دعوی نماید.

څلورم فرعه – د حیازت په اساس د منقولو شیانو حیازت

فرع چهارم – تملک اشیاء منقول به اساس حیازت

۲۲۸۸ - ماده:

(۱) که څوك په منقول مال يا په منقول مال باندي د عيني حق ياد داسي سند چه د هغه د حامل په نامه اعتبار ولري او صحيح سبب اوښه نيت ته مستندوي ، حايز شي ، د هغې مالک ګڼل کيږي.

(۲) د صحيح سبب په هغې سند اطلاق کيږي چه د مالک څخه په غير يا د حق د خاوند څخه په غير دبل چاله خوا صادر شوي وي.

۲۲۸۹ - ماده:

د منقول مال مالک يا دداسي سند خاوند چه د هغه د حامل دپاره اعتبار ولري، کولي شي چه که هغه ورک کي او يا ورڅخه غلاکړي شي دورکيدو يا غلاکيدو د نيټې څخه ددري کلونو په اوږدو کښي د هغه چاڅخه بيرته واخلي چه په ښه نيت سره د هغې حايز شوي.

۲۲۹۰ - ماده:

که غلاکړه شوي ياورک شوي مال دداسي شخص په حيازت کښي پيدا شي چه يي په بازار کښي يا يي په علني مزايدي کښي يا دداسي شخص څخه چه ددي په مثل شيانو کښي تجارت کوي اخيستي وي ، نو کولي

مادهٔ - ۲۲۸۸:

(۱) شخصيکه مال منقول يا حق عينی را بر مال منقول يا سنديکه بنام حامل آن اعتبار داشته باشند به استناد اسباب صحيح توام با حسن نيت حايز شود، مالک آن شناخته ميشود.

(۲) سبب صحيح به سندی اطلاق ميشود که از طرف غير مالک يا غير صاحب حق، صادر شده باشد.

مادهٔ - ۲۲۸۹:

مالک مال منقول يا صاحب سنديکه برای حامل آن اعتبار داشته باشد، می تواند در صورت فقدان يا سرقت از تاريخ ضياع يا سرقت يا استرداد آن از نزد شخصيکه با حسن نيت آنرا حايز گرديده است، بپردازد.

مادهٔ - ۲۲۹۰:

هرگاه مال مسروقه ياگم شده در حيازت شخص دستياب شود و مال مذکور را با حسن نيت از بازار به مزايده علنی يا از تاجريکه در امثال آن تجارت دارد، خريداری نموده باشد، ميتواند ثمن تاديه شده

شـي كـه مـال غـلا كـړه شـوي وو د خرڅوونكي څخه او كه مال ورک كړه شوي وو د هغـه چـا څخـه چـه د هغـې بيرته وركولو ته اقدام كوي ، وركول شوي ثمن وغواړي .

پنځمه فرعه – په حيازت باندي د ثمر تملک

۲۲۹۱ – ماده:

(۱) حـايز پـه ښـه نيت سره د ثمر او د هغه څه چه د هغه په حيـازت كښـی دي ، مـالک ګڼل كيږی .

(۲) طبيعـي يـا صـنعتي ثمـر د هغـې دراټولولو دنيټی څخه قبض شوي ګڼل كيـږی . خـو مـدني ثمـر ورځ پـه ورځ قبض شوي حسابيږي.

۲۲۹۲ – ماده:

كـوم حـايز چـه دبـد نيـت خاونـدوي لـه هغې نيټی څخه چه بد نيت مينځ تـه راغلـي د ټـول هغـه ثمـر چـه يـي قـبض كړي او يـا يي د هغـه پـه قبضـولو كښـی تقصير كړي دي مسئول ګڼل كيږی .

شپږم مبحث – دمصرفونو ، بيرته اخيستل

۲۲۹۳ – ماده:

كوم مـالک ته چه ملكيت بيرتـه وركـول

را در صـورتيكه مـال مسـروقه باشـد ، از فـروشــنده و در صــورتيكه مـال گـم شـده باشـد ، از شخصـيكه بـه اسـترداد آن مـی پـردازد ، مطالبـه نمايد .

فـرع پنجم – تملـک ثـمر به حيازت

مادۀ – ۲۲۹۱:

(۱) حـايز بـه حسـن نيت مـالک ثمر و آنچه كه در حيـازت او اسـت، شـناخته ميشود .

(۲) ثمر طبيعی يـا صـنعتی از تـاريخ جمـع آوری آن قـبض شـده تلقـی ميگـردد ، مگـر ثمـر مـدنی روز بـروز قبض شده شمرده ميشود .

مادۀ – ۲۲۹۲:

حايزيكـه دارای سـوء نيـت باشـد ، از تاريخ بميان آمدن نيت سوء از تمـامی ثمريكه قبض نموده و يا در قبض آن تقصـير بعمـل آورده اسـت، مسـئول پنداشته ميشود .

فـرع شـشم – اسـترداد مـصارف

مادۀ – ۲۲۹۳:

مـالكی كه ملكيت بـه او رد ميشود ،

کیږي ، نو مکلف دي چه د ښه نیت حایز ته ټول هغه ضروري مصرفونه چه په ښه نیت یې مصرف کړي دي، ورکي. د ګټورو مصرفونو په باره کښې ددې قانون د (۲۲۰۵-۲۲۰۶) مادو درج شوي حکمونه تطبیقیږي.

۲۲۹۴ - ماده:
حایزنه شي کولي چه د مالک څخه د هغې مصرفونو غوښتنه وکي چه دمالیاتو د جملې څخه حسابیږي، خو ددي حق لري چه کوم شیان یې نوي جوړ کړي وي لیري کي او شي خپل لمړني حالت ته بیرته وګرځوي ، مګر داچه مالک د قیمت په ورکولو سره د هغې په پاتي کیدو موافقه وکي .

۲۲۹۵ - ماده:
که څوك د مالک څخه یا د پخواني حایز څخه دیوشي حایز شوي وي او ثابته کي چه خپل سلف ته یې مصرفونه ورکړي دي، نو کولي شي چه ذکر شوي مصرفونه د هغه چا څخه وغواړي چه مال ورته بیرته ورکول کیږي.

۲۲۹۶ - ماده:
محکمه کولي شي چه د مصرفونو اندازه و ټاکي او د هغې داداء کولو لپاره دضروري تضمیناتو سره دوراني

مکلف است تمام مصارف ضروری را که حایز به حسن نیت بصرف رسانیده است به او بپردازد و در مورد مصارف نافع احکام مواد (۲۲۰۵ - ۲۲۰۶) این قانون تطبیق میشود .

مادۀ - ۲۲۹۴:
حایز نمی تواند مصارفی را که از جمله مالیات حساب میشود ، از مالک مطالبه نماید ، مگر حق آنرا دارد تا آنچه را جدیداً احداث نموده است دور ساخته و شی را بهمان حالت اولی آن بر گرداند ، مگر اینکه مالک به ایفای آن در مقابل تادیه قیمت، موافقه نماید .

مادۀ - ۲۲۹۵:
هرگاه شخصی حیازت را از مالک یا حایز سابق حایز شده باشد ، و اثبات نماید که مصارف را به سلف خود پرداخته است، میتواند مصارف مذکور را از شخصیکه مال به وی سپرده میشود ، مطالبه کند .

مادۀ - ۲۲۹۶:
محکمه میتواند اندازه مصارف را تثبیت و راجع به پرداخت آن اقساط دورانی را با تضمینات ضروری ،

قسطونه و تاكي.

اوومه فرعه – د حيازت لاندي شي د هلاكيدو مسئوليت

۲۲۹۷ – ماده:
که حایز په ښه نیت د شي څخه په هغې حدودو کښې چه خپل حق یي ګڼي ګټه واخلي نو د هغه شخص په مقابل کښې چه ورته د شي په ردولو مکلف کیږي، ددي ګټې اخیستلو په سبب د هر نوع تعویض مسئول نه دي. همدارنګه د ذکر شوي شي د هلاکیدو یا تلفیدو مسئول نه ګڼل کیږي مگر په هغې حدودو کښې چه ددي هلاکیدو یا تلفیدو څخه ورته ګټه رسیدلي ده.

۲۲۹۸ – ماده:
که حایز د بدنیت لرونکي وي نو دشي د هلاکیدو یا تلفیدو که څه هم د ناڅاپي پیښو څخه پیدا شوي وي مسئول دي، مگر داچه ثابته شي که ذکر شوي شي دخپل مالک سره هم وي نو هلاکیده یا تلفیده.

دریم فصل
د ملکیت د حق څخه متفرع حکمونه

تعیین نماید.

فرع هفتم – مسئولیت از بین رفتن شی تحت حیازت

مادهٔ – ۲۲۹۷:
هرگاه حایز با حسن نیت از شی در حدود یکه حق خود پندارد، استفاده نماید. در مقابل شخصیکه به رد شی به او مکلف میشود از هر نوع تعویض به سبب این استفاده مسئول شناخته نمیشود، همچنان از عواقب از بین رفتن و تلف شدن شی مذکور مسئول پنداشته نمیشود. مگر در حدودیکه از آن ناحیه به او مفادی تعلق گرفته باشد.

مادهٔ – ۲۲۹۸:
هرگاه حایز دارای سوء نیت باشد، از بین رفتن و تلف شدن شی گر چه از اسباب غیر مترقبه نشأت کرده باشد، مسئول شناخته میشود. مگر اینکه ثابت شود که اگر شی مذکور نزد مالک آن هم می بود، از بین می رفت و یا تلف می گردید.

فصل سوم
حقوق متفرع از حق ملکیت

لمړی قسمت
د ګټې اخیستلو حق

لمړی مبحث – عمومي حکمونه

۲۲۹۹ – ماده:
جایزه ګټه اخیستل، د ګټې اخیستونکي د حق څخه د عین د استعمال او پکار اچول څخه عبارت دي، خو په دي شرط چه پخپل حال باقي پاتي وي که څه هم پخپله عین مملوک نه وي.

۲۳۰۰ – ماده:
د اعیانو د ګټو کسبول بي د هغې درقبې څخه جواز لري، عام له دي چه دا اعیان عقاروي او که منقول.

۲۳۰۱ – ماده:
د ګټي کسبول د عوض په بدل کښې او بي له هغې جواز لري.

۲۳۰۲ – ماده:
د ګټې اخیستلو حق د قانوني عمل په سبب یا شفعي او یا د زماني په تیریدو ترلاسه کیداي شي.

۲۳۰۳ – ماده:
د ګټې اخیستلو په حق وصیت کول د وصیت د فصل د درج شوو حکمونو او

قسمت اول
حق انتفاع

مبحث اول – احکام عمومی

مادۀ – ۲۲۹۹:
انتفاع جایز ،عبارت از حق نفع گیرنده است در استعمال و بکار انداختن عین تا زمانیکه به حالت خود باقیمانده، گر چه رقبه آن در مالکیت او نباشد.

مادۀ – ۲۳۰۰:
کسب منافع اعیان عقار باشد یا منقول، بدون رقبه آن جواز دارد.

مادۀ – ۲۳۰۱:
کسب منفعت در مقابل عوض یا بدون آن جایز است.

مادۀ – ۲۳۰۲:
حق انتفاع به سبب عمل قانونی یا شفع یا مرور زمان، کسب میشود.

مادۀ – ۲۳۰۳:
وصیت کردن به حق انتفاع مطابق احکام و قواعد مندرج فصل وصیت

قاعدو سره سم جواز لري.

۲۳۰۴ - ماده:
په کومي تبرع چه د گټې اخيستلو حق مرتب کيږي نو په هغې کښې د تبرع د عقد د شرطونو مراعات هرو مرو دي او د دي سره سره گټې اخيستونکي د حقوقو او واجباتو مراعات حتمي دي.

۲۳۰۵ - ماده:
د کوم شي د ميوي څخه چه گټه اخيستل کيږي، د گټې اخيستلو د مودي په اوږدو کښې د گټې اخيستونکي حق گڼل کيږي، بي له دي چه دبل چا کسب شوي حق اخلال کي، مگر کوم ثمر چه د گټې اخيستلو په پاي کښې موجود وي د مالک حق دي ، خو په دي شرط چه يو دبل پوره مصرفونه اداء کي.

۲۳۰۶ - ماده:
(۱) که د گټې اخيستلو عقد مطلق وي او مقيد نه وي نو گټه اخيستونکي مکلف دي چه د کوم شي څخه گټه اخلي هغه په عادي توگه استعمال کي.

(۲) که عقد په کوم قيد مقيدوو نو گټه اخيستونکي به دمالک د تقييد

، جواز دارد.

مادۀ - ۲۳۰۴:
رعايت شروط عقد تبرعيکه بر آن حق انتفاع مرتب ميگردد، با مراعات حقوق و وجايب نفع گيرنده، حتمی است.

مادۀ - ۲۳۰۵:
ثمر شی که از آن نفع گرفته ميشود، در طول مدت انتفاع حق نفع گيرنده شمرده ميشود. همچنان ثمر طبيعی موجود هنگام آغاز مدت انتفاع حق نفع گيرنده شناخته ميشود، بدون اينکه حقوق کسب شدۀ غير را اخلال نمايد، مگر ثمری را که هنگام انتهای مدت انتفاع موجود باشد، حق مالک تلقی ميشود. مشروط بر اينکه هر يک مصارف يکديگر را بپردازند.

مادۀ - ۲۳۰۶:
(۱) هرگاه عقد منفعت بصورت مطلق غير مقيد صورت گرفته باشد، نفع گيرنده مکلف است از شی که منفعت ميگيرد آن را طور عادی استعمال نمايد.

(۲) در صورت مقيد بودن عقد ، انتفاع گيرنده طبق

سره سم یا د هغې په مثل یا د هغې څخه په کمه اندازه ګټه اخلي، خو د احق نه لري چه د هغې څخه تیری وکي.

دستور مالک یا مثل آن یا کمتر از آن حق استفاده را دارد و تجاوز از آن، جواز ندارد.

۲۳۰۷ - ماده:

که ګټې اخیستونکي شي په نامشروعه توګه یا په داسي توګه چه د هغې د طبیعت سره موافق نه وي استعمال کي نو دشي مالک کولي شي چه په دي استعمال اعتراض وکي، که ګټه اخیستونکي دا اعتراض وکي، که ګټه اخیستونکي دا اعتراض قبوله نه کي نو محکمه کولي شي چه ذکر شوي عین د ګټې اخیستونکي د تصرف څخه و باسي او بل چاته یي تسلیم کي چه اداره یي په غاړه واخلي، همدارنګه کولي شي چه د ګټې اخیستلو د حق په پاي ته رسیدو حکم وکي، بي له دي چه د نورو حقوق اخلال کي.

مادۀ - ۲۳۰۷:

مالک شی میتواند راجع به استعمال غیر مشروع یا مغایر طبیعت شی بر نفع گیرنده اعترتاض نماید، اگر نفع گیرنده آن را قبول ننماید، محکمه می تواند عین مذکور را از تتهصرف نفع گیرنده کشیده و به شخص دیگری آنرا تسلیم نماید تا اداره آنرا به عهده گیرد. همچنان میتواند به انتهای حق انتفاع بدون اخلال حقوق غیر، حکم صادر نماید.

۲۳۰۸ - ماده:

(۱) کوم مصرفونه چه د هغه عین د پالني او ساتني دپاره چه ورڅخه ګټه اخیستل کیږي لازم وي، د نفعې اخیستونکي په غاړه دي.

(۲) کوم تکلیفونه چه غیر عادي وي او هغه لوي اصلاحات چه د ګټې

مادۀ - ۲۳۰۸:

(۱) مصارف لازمۀ سرپرستی و حفاظت عینیکه از آن نفع گرفته میشود، به ذمه نفع گیرنده می باشد.

(۲) تکالیف غیر عادی و اصلاحات بزرگی که از قصور

اخيستونکي د قصور څخه نه وي پيدا شوي د مالک په ذمي دي او ګټه اخيستونکي د هغې ګټې په ورکولو چه ددي مصرف څخه حاصل شوي مکلف دي. که ذکر شوي مصرفونه ګټې اخيستونکي کړي وي، نو کولي شي چه د ګټې اخيستلو دمودي په آخر کښې د مالک څخه د هغې غوښتنه وکي.

۲۳۰۹ - ماده:

د کوم شي څخه چه ګټه اخيستل کيږي، نو که ګټه اخيستونکي د هغې په ساتنه کښې تيري او قصور ونه کي او هلاک شي، ضامن نه ګڼل کيږي.

۲۳۱۰ - ماده:

که ګټه اخيستل ديوي معلومي مودي پوري مقيدوي او ګټه اخيستونکي ددي مودي د تيريدو وروسته عين د ځان سره وساتي او مالک ته يي بيرته ور نه کي او هلاک شي ، نو ګټه اخيستونکي د هغې د قيمت په ورکولو مکلف دي که څه هم عين يي د ذکر شوي مودي د تيريدو وروسته نه وي استعمال کړي او مالک يي هم غوښتنه نه وي کړي.

۲۳۱۱ - ماده:

ګټه اخيستونکي مکلف دي چه د هغه

نفع گيرنده نشأت نکرده باشد ، به ذمه مالک بوده و نفع گيرنده به دادن مفاديکه از مصرف حاصل شده، مکلف ميشود و اگر نفع گيرنده مصارف مذکور را نموده باشد ، ميتواند در وقت انتهای مدت انتفاع استرداد آنرا از مالک، مطالبه نمايد.

مادهٔ - ۲۳۰۹:

هرگاه عينيکه از آن نفع برده ميشود بدون تجاوز و قصور نفع گيرنده در نگهداری آن از بين برود ، ضامن نمی گردد.

مادهٔ - ۲۳۱۰:

هرگاه منفعت به مدت معلوم مقيد باشد و نفع گيرنده بعد از گذشت مدت مذکور عين را نزد خود نگهداشته و بمالک آن رد نکند و از بين برود ، نفع گيرنده بپرداخت قيمت آن مکلف ميشود. گر چه عين را بعد از انقضای مدت انتفاع استعمال نکرده و مالک نيز رد آنرا مطالبه ننموده باشد.

مادهٔ - ۲۳۱۱:

نفع گيرنده مکلف است در حفاظت

عـين پـه سـاتنه كښې توجـه وكـي چـه ورڅخه ګټه اخلي.

۲۳۱۲ - ماده:

كـه شـي هـلاک شـي يـا داسـي لويـو اصلاحاتو ته محتاج شي چه جوړول يي پـه مـالک لازم وي يـا دداسـي اجراآتـو كولو ته لزوم پيدا شي چه عين ته دغير منتظره خطرونو څخه نجات وركي، نـو په دي صورت كښې ګټه اخيستونكي مكلف دي چه مالک تـه سمدستي خبر وركي. همدارنګه مكلف دي چه كـه بـل څوك په ذكر شوي عـين بانـدي دكـوم حـق دعـوي وكـي ، مـالک تـه خبرتيـا وركي.

۲۳۱۳ - ماده:

كـه ګټـه اخيسـتونكي منقـول مـال پـه عاريـت واخلـي او د هغـې څخـه ګټـه اخيستل بي د هغې د استهلاک څخه ممكنه نـه وي، نـو كـولي شي چه هغـه استهلاک كـي، پـه دي صـورت كښـې ګټـه اخيسـتونكي مكلـف دي چـه د ګټې اخيستلو څخه وروسته مـالک تـه د هغې مثل يا قيمت وركي. همدارنګه كـه ذكـر شـوي مـال د ګټـې اخيسـتلو ترمخـه هـلاک شـي نـو عاريـت اخيسـتونكي د ضـمان پـه وركولـو مكلف دي، كه څه هم د هغې هلاک د هغه د تيري په اثر نه وي.

عيـــنيكه از آن نفـع ميگيـرد، توجـه نمايد.

مادۀ - ۲۳۱۲:

هــر گاه شــی از بـين بـرود يــا بــه اصـلاحات بزرگـی محتـاج گـردد كـه اقـــدام بــه آن در وجـــايب مـــالک شـمرده شـود يـا اتخـاذ تـدابيری لازم افتـد كـه عـين را از وقـوع خطر غيـر منتظـره نجـات دهـد، در ايـن صـورت نفـع گيرنـده مكلـف اسـت بــه مـالک فـوراً اطـلاع دهـد، همچنـان مكلـف است در صورت ادعـای غيـر مبنـی بر حق بالای عين مذكور، مـالک را مطلع گرداند.

مادۀ - ۲۳۱۳:

نفــع گيـــرنده ميتوانـد مـال منقـولی را كـــه عـــاريت گـــرفته است، از بـين ببـرد، در حـاليكه انــتفاع از آن بـــدون از بــين بــردن آن ممكـــن نـباشد، درين صـورت نفع گيـــرنده بعـد از نـــفع گرفـــتن بـرد مثـل يـا قـيمت آن بمـالک مـكلف ميــشود، همچنان در صـــورتيكه مال مذكـــور قـــبل از نـفع گرفـتن از بـين بــرود، نـفع گـيرنده بپرداخت ضمان مكلف ميـــشود. گـــر چـــه از بـــين رفتن در اثـر قصـور وی صـــورت نگـــرفته باشد.

دوهم مبحث – ګټې اخيستلو دحق پای

۲۳۱۴ – ماده:
د ګټې اخيستلو حق د ګټې اخيستلو د ټاکلي مودي په تيريدو، د نفعي اخيستونکي په مړينه يا د هغه عين په هلاکيدو چه ورڅخه ګټه اخيستل کيږي، پای ته رسيږي.

۲۳۱۵ – ماده:
که د ګټې اخيستلو ټاکلي موده تيره شي او يا دا چه ګټه اخيستونکي د ګټې اخيستلو په مودي کښې مړ شي او ځمکه کښې داسي کرهڼه وي چه لا پخيدو ته نه وي رسيدلي، نو زراعت دي د هغې د پخيدو او لو کولو تروخته پوري د مثلي اجوري په بدل کښې ګټې اخيستونکي ته يا د هغه وارثانو ته پرښودل کيږي.

۲۳۱۶ – ماده:
که د نفعي اخيستلو حق پوره پنځلس کاله استعمال نه شو، نو حق پاي ته رسيږي.

دوهم قسمت
داوسيدلو او استعمال حق

۲۳۱۷ – ماده:
د ګټې اخيستلو حق کله د استعمال او

مبحث دوم – انتهای حق انتفاع

مادۀ – ۲۳۱۴:
حق انتفاع به انقضای مدت معیینه انتفاع و بوفات نفع گیرنده و یا به از بین رفتن عینیکه از آن نفع گرفته میشود، خاتمه می یابد.

مادۀ – ۲۳۱۵:
هرگاه مدت معیینه انتفاع سپری گردد یا نفع گیرنده در اثنای مدت مذکور وفات نماید و زمین بزرعی مشغول باشد که هنوز پخته نشده باشد، زراعت تا وقت پخته شدن زرع و درو آن در مقابل اجرت مثل به نفع گیرنده یا ورثۀ او گذاشته میشود.

مادۀ – ۲۳۱۶:
حق انتفاع بگذشت مدت پانزده سال در حال عدم استعمال حق، منتهی میشود.

قسمت دوم
حق استعمال و سکونت

مادۀ – ۲۳۱۷:
حق انتفاع گاهی منحصر به

کلـه داوسـيدلو پـوري منحصـر وي او کله دواړو ته شامل وي.

۲۳۱۸ - ماده:

د استعمال يا داوسيدلو د حق ساحه د حـق د خاونـد او هغـه فاميـل غـړو د احـتياج پـه انـدازي مقيـده ګڼل کيـږي بي له دي چه هغـه حکمونـه اخـلال کـي چه د حق انشـاء شوي سند يـي تائيـد کوي.

۲۳۱۹ - ماده:

(۱) که څوك د وصيت د عقد پـه اسـاس ديـوه کـور داوسـيدلو د حـق مسـتحق شي که د کور رقبـه د وصـيت کوونکي د دريمي حصي مـال څخـه زياتـه نـه وي نوکـه وصـيت مطلـق وو وصـيت کـړه شوي کولي شي چه د خپل ژوند تر پايه پوري دخپل فاميل سره پـه هغـې کښـی و اوسيږي، او کـه مـوده ټاکـل شـوي وه نو د ذکـر شـوي مـودي د تيريـدو پـوري پـه هغـې کښـی حـق نقليـږي، او کـه د کور رقبه د وصيت کوونکي د دريمي حصي مـال څخه زياتـه وي، وصيت کـړه شوي کولي شي پـه هغـې حدودو کښـی چه د دريمي حصي څخـه زياتـه نـه وي و اوسـيږي، او د دريمـي حصـي څخـه پـه زيـاتي انـدازي سـاحه کښـی وارثـان واوسـيږي. مگـر دا چـه وارثـان وصـيت

استعمـال يـا سـکونت و گـاهی هـر دو ميباشد.

مادۀ - ۲۳۱۸:

سـاحه حـق استعمـال يـا سـکونت بـانـدازه احـتياج صـاحب حـق و اعضـای فـاميل او مـقيد شـناخته ميشـود، بـا آنـهم آنـچه را سنـد انـشاء حـق احتـوا نـمايد، رعـايت مـيشود.

مادۀ - ۲۳۱۹:

(۱) کسـی کـه حق سکونت منزلـی را باساس عقد وصيت کسب نمايد، اگر رقبـه منزل از ثلث مـال وصيت کننده متجـاوز نباشـد، شـخص مـذکور ميتواند در صورت اطلاق وصيت در طول حيات خويش بـا فاميـل خود در آن سکونت اختيار نمايد و در صورت تعيين مدت الی زمـان انقضـای مـدت مذکور در آن سکونت کرده ميتواند و بعد از آن حق سکونت به ورثۀ وصيت کننـده انتـقال مـی يابـد و اگـر رقبـه منـزل از ثلـث مـال وصـيت کننـده متجـاوز باشـد، شخصـيکه بـه او وصيت شده، ميتوانـد در مقداريکـه از حدود ثلث تجاوز نکنـد، سکونت نمايد و از ساحه خارج از حدود ثلث ورثـه اسـتفاده بعمـل مـی آرد، مگـر

کړه شوي ته په ټول کور کښی د اوسيدلو اجازه ورکي.

(۲) ددي مادې د پورتني فقري په درج شوي حالت کښی وصيت کوونکي وارثان نه شي کولي د کور هغه برخه چه د هغوي په لاس کي ده خرڅه کي خو کولي شي چه د مودي په حساب د هغې څخه ګټه اخيستل په نوبت سره وويشي.

۲۳۲۰ - ماده:
په کوم کور چه داوسيدلو حق ثابت شوي وي ، او جوړ ولو ته ضرورت ولري ، نو جوړول يي د هغه چا په غاړه دي چه په هغې کښی اوسيږی او دا مصرف به هم د هغه د مال څخه وي، او کوم شي چه يي پخپل مال آباد کړي د هغه او دهغه دوارثانو حق ګڼل کيږی، که د حق خاوند د هغې د جوړولو څخه ځان وژغوره، نو علاقه لرونکي کولي شي چه د محکمې څخه وغواړي چه هغه په جوړولو مکلف کي او يا دا چه د محکمې څخه اجازه واخلي چه کور بل چاته په اجاري ورکي او د هغې د اجاري څخه هغه جوړکي او د اجاري د مودي په پاي کښی کور، داوسيدلو د حق خاوند ته

اينکه ورثه وصيت را در تمام منزل اجازه دهد.

(۲) در حالت مندرج فقره فوق، ورثه وصيت کننده نمی توانند آن قسمت منزل را که در دست دارند، بفروشند مگر تقسيم استفاده آنرا حسب زمان، بصورت نوبت کرده ميتواند.

مادۀ - ۲۳۲۰:
هر گاه منزليکه براى حق سکونت تثبيت شده باشد به اعمار ضرورت داشته باشد، تعمير آن به عهده کسی ميباشد که حق سکونت را در آن حايز است، تا از مال خود ، به آن مبادرت نمايد. و آنچه را که از مال خود بناء نمايد، ملکيت او و ورثه او شناخته ميشود. و اگر صاحب حق از اعمار آن امتناع ورزد شخص ذيعلاقه ، ميتواند از محکمه الزام او را به تعمير مطالبه و يا اجازۀ محکمه را در خصوص اجاره منزل مذکور بغير حاصل نمايد. تا از پول اجارۀ آن باعمار مذکور پرداخته و بعد از انتهاى مدت اجاره آنرا بصاحب حق سکونت رد

تسليم کي.

۲۳۲۱ - ماده:
د استعمال يا د اوسيدلو د حق څخه بل چاته تيريدل جواز نه لري، مگر د يو صريح شرط ياقوي دليل په اساس.

۲۳۲۲ - ماده:
د ګټې اخيستلو پوري خاص مربوط حکمونه ترڅو چه د دي قسمت د درج شوو حکمونو او استعمال او اوسيدلو د حق د طبيعت منافي نه وي هم د تطبيق منافي نه وي هم د تطبيق وړ دي.

دريم قسمت
د حکر حق

۲۳۲۳ - ماده:
د حکر حق د داسي عيني حق څخه عبارت دي چه د هغې څخه مقصد د يوي ټاکلي اجوري په بدل کښې ځمکه دغرس او بنأ دپاره يا د دي دواړو څخه ديوه دپاره پاتي کيدل وي.

۲۳۲۴ - ماده:
د حکر موده د پنځو سوکلونو څخه نه شي زياتيدلي. که د حکر موده د پنځوسو کلونو څخه زياته ټاکل شوي وي او يا دا چه بيخي نه وي ټاکل

نماید.

مادهٔ - ۲۳۲۱:
تنازل از حق استعمال یا حق سکونت برای غیر جواز ندارد، مگر به اساس شرط صریح یا دلیل قوی.

مادهٔ - ۲۳۲۲:
احکام مربوط بحق انتفاع تا وقتی که مغایراحکام مندرج این قسمت و منافی طبیعت این دو حق نباشد، در مورد حق استعمال و حق سکونت نیز تطبیق میشود.

قسمت سوم
حق حکر

مادهٔ - ۲۳۲۳:
حق حکر، عبارت از حق عینی است که منظور از آن ابقای زمین برای بنأ غرس یا یکی ازین دو در مقابل اجرت معیین می باشد.

مادهٔ - ۲۳۲۴:
مدت حکر، از پنجاه سال تجاوز نیمکند در حالیکه مدت حکر بیشتر از پنجاه سال تعیین و یا اصلاً تعیین نگردیده باشد، برای

شوي، د پنځوسو کلونو دپاره اعتبار لري .

۲۳۲۵ - ماده:

د حکر عقد جوازنه لري مګر دیو ضرورت او ښیګنی په اساس او یا د ولایت د هغې محکمې په اجازي چه د قیمت له لحاظه تولـه یا زیاته برخه ځمکه د هغې په حوزي کښی واقع وي. د حکر عقد د محکمې د رئیس په حضور کښی یا د هغه غړي په حضور کښی چه د محکمې د رئیس له خوا ټاکل کیږی، لیکل کیږی او ترهغې وروسته وثیقه د قانون د حکمونو سره سم ترتیبیږي.

۲۳۲۶ - ماده:

د حکر د حق خاوند کولي شي چه د خپل حکر لاندي ځمکی کښی د ملکیت د نقلولو یا ګټی اخیستلو تصرفونوه وکي. په دي ټولو حالونو کښی ځمکه د بناء ، ونو او نورو ټولو نامنقولو مالونو سره د حکر د حق د مودي په پای کښی د دي قانون د (۲۳۲۴) مادې د حکم په مراعات کولو سره، اصلي مالک یا هغه وارثانو ته بیرته ورکول کیږی.

۲۳۲۷ - ماده:

د حکر د حق خاوند کولي شي چه په

مدت پنجاه سال اعتبار داده میشود .

مادهٔ - ۲۳۲۵:

عقد حکر جو از ندارد ، مگر به اساس ضرورت یا مصلحت و اجازه محکمه ولایتیکه تمام زمین یا قسمت اعظم آن از لحاظ قیمت در حوزه آن محکمه قرار داشته باشد عقد بحضور رئیس محکمه یا عضویکه از طرف رئیس محکمه تعیین میشود ، تحریر میگردد . وثیقه بعداً طبق احکام قانون ترتیب میگردد .

مادهٔ - ۲۳۲۶:

صاحب حق حکر، می تواند در زمین تحت حکر خود تصرفات مبنی بر انتقال ملکیت یا انتفاع را بعمل آورد ، در تمام این حالات زمین یا بنأ اشجار و سایر اموال غیر قابل انتقال بعد از انتهای مدت حق حکر، به مالک اصلی یا ورثه وی با رعایت مادهٔ (۲۳۲۴) این قانون اعاده میشود .

مادهٔ - ۲۳۲۷:

صاحب حق حکر، میتواند در حیازت

حیـازت او غـرس کښـې یـواځې یـا د حکر د حق سره یو ځای تصرف وکي.

و غـرس بـه تنهائی یـا بـا حـق حکـر یکجا تصرف نماید.

۲۳۲۸ - ماده:

د حـکر د حق خـاوند مکلف دي چه مــوافقه شــوي اجــوره پــه موافقـه شـــوو میعـــادونو کـــښې مـــالک تـــه ورکي.

مادۀ - ۲۳۲۸:

صاحب حق حکر، مکلف است اجرت معیینـــه را در مواعیدیکـــه بـــه آن موافقـــه صـــورت گرفتـــه، بمـــالک بپردازد.

۲۳۲۹ - ماده:

د حکر عقد د مثلي اجوري څخه پـه کمي اجوري جواز نـه لـري، د اجوري زیاتوالي یا کموالي هغه وخت صورت مـومي چه پـه مثلـي اجـوري کښـې د زیاتوالي یا کموالي لـه حیثـه دپنځمی حصـې څخـه زیـات تغییـر راشـې او دآخرنی سنجش نیټی څخه پنځه کـاله تیر شوی وی .

مادۀ - ۲۳۲۹:

عقـد حکـر، بمقـدار کمتـر از اجـرت مـــثل جواز نـدارد، تزئید یا تنقیص اجـــرت زمـــانی صـــورت گـــرفته میتواند کـه در اجرت مـــثل متجاوز از خـــمس از حـــیث زیـــادت یـــا نقـصان تغییـر وارد شده و از تـاریخ آخرین سنجش پنج سال، سپری شده باشد.

۲۳۳۰ - ماده:

د سنجش پـه وخت کښې چه زیاتوالي یـا کمـوالي انـدازه کیـږی د ځمکـی د اجاري قیمت تـه مراجعـه کیـږی او پـه هغـې کښـې د ځمکـې موقعیـت او د خلکو تمایل هغې ته مراعات کیږی. د هغې بنأ، ونو یا هغه څه تـه چه د حکر خاوند په کښې جوړ کړي یا هغه څه تـه چه د حکر خاوند یي پـه ځمکـه بانـدي دضرر رسـولو حق لـري، د اجـوري پـه سنجولو کښې اعتبار نه ورکول کیږی.

مادۀ - ۲۳۳۰:

در ســنجش زیادت یا نقصان بقیمت اجـارۀ زمـــین در هنگـــام ســنجش مراجعـه میشــود و در آن مـــوقعیت زمـین و انـدازه تمایـل مـردم بـه آن رعـایت میـــگردد. بـه موجودیت بنأ، اشجار یا آنچه صاحب حق حکر در آن احداث نـــموده یا حـــقوق و اضـــرار صـاحب حق حکـر در زمـین مــذکور در ســـنجش اجـــرت اعتبـــار داده نـــمیشود.

۲۳۳۱ - ماده:
نوي سنجش د موافقي له وخته د تطبيق وړ دي او که موافقه نه وه شوي د هغې وخته اعتبار لري چه د سنجولو د غوښتنى دعوي اقامه شوي وي.

۲۳۳۲ - ماده:
د حکرد حق خاوند مکلف دي، هغې وسیلو ته اقدام وکي چه د ځمکى حاصل ورکولو د پاره ضروري وي، سره ددي هم موافقه شوي شرطونه، د ځمکى طبیعت، هغه غرض چه ځمکه د هغې دپاره تیاره شوي او د منطقي عرف مراعات کیږي.

۲۳۳۳ - ماده:
(۱) د حکر حق د هغې د ټاکلي مودي په سرته رسیدو سره پاي ته رسیږي.

(۲) د مودي د سرته رسیدو ترمخه د حکر حق هغه وخت پاي ته رسیږي چه د حکر د حق خاوند په ځمکى کښى د بنا یا ونو اینبودلو ترمخه مړ شي مگر دا چه ټول وارثان د حکر د پاتي کیدو غوښتنه وکي.

۲۳۳۴ - ماده:
که حکر په وقف کړه شوي ځمکى کښى صورت موندلي وي او د ځمکى ځخه د وقف کوونکي د رجوع په

مادۀ - ۲۳۳۱:
سنجش جدید از تاریخ موافقه طرفین یا از تاریخ اقامه دعوی مبنی به مطالبه سنجش، اعتبار داده میشود.

مادۀ - ۲۳۳۲:
صاحب حق حکر، مکلف است به اتخاذ وسایلی اقدام نماید که برای حاصل دهی زمین لازم باشد و با آنهم شروط موافقه شده، طبیعت زمین، غرضیکه زمین برای آن آماده شده و اقتضای عرف منطقه رعایت میشود.

مادۀ - ۲۳۳۳:
(۱) حق حکر به انتهای مدت معیینه، منتهی میشود.

(۲) قبل از انتهای مدت، حق حکر وقتی منتهی میگردد که صاحب حق حکر بیش از احداث بناء یا غرس اشجار در زمین مذکور وفات نماید. مگر اینکه تمامی ورثه بقای حکر را مطالبه نمایند.

مادۀ - ۲۳۳۴:
هرگاه حکر در زمین موقوفه صورت گرفته باشد و صفت وقف از زمین مذکور به اساس رجوع

اساس د وقف صفت ليري شي، نو حکر پاي ته رسيږي، که د وقف کوونکي له خوا د وقف موده کمه شي، نوکه پاتي موده د حکر دمودي څخه کمه وي نو د حکر حکم د وقف د سرته رسيدو تر وخته دوام کوي او د هغې په غير د حکر د حکم سره سم د حکر د مودي تر پايه پوري حکر ته دوام ورکول کيږي.

۲۳۳۵ - ماده:

که د حکر د حق خاوند د ځمکی د اجاري حق دوه پرله پسي کلونه اداء نه کي نو د ځمکی خاوندکو لي شي چه د عقد د فسخ کيدو غوښتنه وکي.

۲۳۳۶ - ماده:

د ځمکی مالک د حکر د فسخ کيدو په وخت کښی يا د حکر د مودي د پاي ته رسيدو په وخت کښی اختيار لري چه د حکر د حق دخاوند بنأ او ونې ليري کي او يا يي د ليري کولو د کم قيمت په بدل کښی پريږدی. مگر دا چه موافقه بل رنگه شوي وي.

۲۳۳۷ - ماده:

که د پنځلسو کلونو په مودي کښی د حکر د حق څخه گټه وانه خيستله

وقـف کننده از وقف زایل شود، حکر منتهی میگردد و اگر مدت وقف از طرف وقف کننده تنقیص یابد، در صورتیکه مدت باقیمانده از مدت حکر کمتر باشد، حکر الی زمان انتهای وقف ادامه می یابد و در غیر آن الی نهایت مدت حکر طبق حکر دوام داده میشود.

مادۀ - ۲۳۳۵:

هرگاه صاحب حق حکر حقوق اجاره زمین را در دو سال متوالی نپردازد، مالک زمین میتواند فسخ عقد را مطالبه کند.

مادۀ - ۲۳۳۶:

مالک زمین هنگام فسخ عقد یا انتهای مدت حکر، بین ازاله بناء و اشجار غرس شدۀ محتکر یا بقای آن در مقابل اقل قیمت مستحقه ازاله یا بقأ، مخیر است. مگر اینکه موافقه طور دیگری صورت گرفته باشد.

مادۀ - ۲۳۳۷:

هرگاه در ظرف مدت پانزده سال از حق حکر استفاده بعمل نیاید، حق

شي، نو د حکر حق پاي ته رسيږي.

۲۳۳۸ - ماده:
په دي قانون کښی د حکر د عقد درج شوي حکمونه د ځمکی په هغې حکر باندي هم تطبيقيږي چه ددي قانون د نافذيدو په وخت کښی ثابت وي.

۲۳۳۹ - ماده:
(۱) ددي قانون ددرج شوي حکر د حق څخه د باندنی اشخاص عام له دي چه حقيقي وي يا حکمي ، ګټه نه شي اخيستلي .

(۲) کومه رويه چه د افغانستان دولت يي د دوستو هيوادونو دسياسي نمايندګيو او په افغانستان کښی د اوسيدونکو بين المللي مؤسسوپه مقابل کښی د عقاري مالونو په باره کښی نيسي، د حکر د حق تابع نه ده .

ځلورم قسمت
مجرد حقوق

لمړی مبحث – د ارتفاق حق

۲۳۴۰ - ماده:
ارتفاق په عقار باندي د داسي حق څخه عبارت دي چه دبل شخص د عقار د ګټی دپاره وي.

حکر منتهی شناخته میشود.

مادۀ - ۲۳۳۸:
احکام عقد حکر مندرج این قانون، به حکر زمینیکه هنگام نفاذ این قانون ثابت باشد، نیز تطبیق میشود.

مادۀ - ۲۳۳۹:
(۱) از حق حکر مندرج این قانون، اشخاص خارجی اعم از حقیقی و حکمی، استفاده کرده نمی توانند.

(۲) رویۀ که دولت افغانستان در برابر نمایندگی های سیاسی دول متحابه و مؤسسات بین المللی مقیم افغانستان در مورد اموال عقاری اتخاذ میدارد، تابع احکام حق حکر نمی باشد.

قسمت چهارم
حقوق مجرد

مبحث اول - حق ارتفاق

مادۀ - ۲۳۴۰:
ارتفاق، عبارت از حقی است بالای عقار جهت منفعت عقار شخصی دیگر.

۲۳۴۱ ماده:
د ارتــفاق حق پــه عــام مــال واقــع کيـداي شـي، خـو پـه دي شرط چـه د هغې استعمال سره چــه ورتــه دا مـال تخصـيص شــوي معـارض واقــع نــه شي.

۲۳۴۲ - ماده:
د ارتفـاق حق پـه قـانوني عمـل يـا پـه ميراث کسبيدلي شي، خو د زمـاني پـه تيريدو نه شي کسبيدلي، مگر ظـاهري ارتفاقونه چه په هغې کښې د تلو راتلو حق هم شامل دي.

۲۳۴۳ - ماده:
ظــاهري ارتفاقونــه د اصـلي مــالک د تخصيص په اساس مرتبيدلي شي.

۲۳۴۴ - ماده:
د اصلي مـالک لـه خوا تخصيص هغـه وخت موجوديږي چـه د اثبات د طريقو څخـه پـه يـوي طريقـي ثابتـه شي چـه د دوه منفصلو عقـارونو مـالک د هغـوي تـرمنځ يـوه ظـاهري علامـه قايمـه کړي چـه د هغـې پـه اسـاس د هغـې دواړو عقارونو ترمنځ داسي تبعي علامه پيدا شي که ذکر شوي دواړه عقارونـه د دوه نفرو ملکيت فرض شي، نو د ارتفاق د حق په وجود دلالت وکي، پـه دي حـالت کښـې کـه د ذکـر شـوو دوه عقـارونو

مادهٔ ۲۳۴۱:
حق ارتفاق بالای مـال عـام مرتـب شده میتوانـد ، مشــروط بــر اینکــه بــه استعمــال مــال مــذکور کــه بــه آن تخصـیص یافتــه منافــات نداشـتـه باشد .

مادهٔ - ۲۳۴۲:
حق ارتفاق به اساس تعهد قـانونی یا ارث حاصـل شــده میتوانـد ، مـرور زمـان باعـث کسب حق ارتفـاق نمـی گـردد. مگـر در مـورد ارتفـاق از قبیـل حق مرور.

مادهٔ - ۲۳۴۳:
ارتفــاق ظـاهر بــه اســاس تخصـیص مـالک اصلی نیز مرتب شده میتواند .

مادهٔ - ۲۳۴۴:
تخصـیص از جـــانب مــالک اصـلی وقتـــی مـــوجـــود میشـود کـه مـالک دو عــقار منفصل از هم در بین دو عقار مذکور علایم ظاهری احداث نمایـد کـه بـه اسـاس آن بیــن آن دو عقار چنــین علامـــهٔ تبعی ایــجاد گردد که اگر دو عقار مذکور ملک دو نفـر فــرض شــود ، بوجـود حــق ارتــفاق دلالــت نــماید ، و ایــن امـر بیکی از طــرق اثـبات ثــابت گـردد. دریـن حـال اگــر ملکیت دو

ملکيت بې لـه کـوم تغيير څخـه د ارتفاق په همغه پخواني حالت ددوه مختلفو مالکينو لاس ته انتقال وکي، د دوه ذکـر شـوو عقارونو ترمنځ د ارتفاق حق دنوو مالکانو په ګټه او ضرر ثابت شمارل کيږي، مګر دا چه صريح شرط د هغې مخالف وي.

عقار مذکور بدون تغيير به همان حالت بدو نفر ديگر انتقال نمايد، حق ارتفاق بين دو عقار مذکور بنفع و ضرر مالکان جديد، ثابت شمرده ميشود. مگر اينکه شرط صريح مخالف آن باشد.

۲۳۴۵ – ماده:

(۱) که داسي تاکلي قيود وضع شي چه د عقار د مالک حق ورسره تحديد شي لکه دکور په لوړ والي کي تحديد يا د عمارت په ساحي کښې تحديد، نو ذکر شوي قيدونه په عقار باندي د ارتفاق د حقوقو په حيث د نورو عقارونو په ګټه چه د هغې دښه والي دپاره وضع شوي، ګڼل کيږي، مګر دا چه موافقه بل رنګه شوي وي.

(۲) که د وضع شوو قيدونو څخه مخالفت وشي نو د هغې اصلاح کول په عين شکل سره د محکمې څخه غوښتل کيداي شي او محکمه واک لري چه د موجبه دليلونو په صورت کښې په تعويض اکتفاء وکي.

مادۀ – ۲۳۴۵:

(۱) هرگاه قيودی وضع شود که حق مالک عقار را در بناء تعمير محدود سازد، از قبيل تحديد در ارتفاع منزل يا در ساحه عمارت، قيود مذکور بحيث حقوق ارتفاق بر عقار به منفعت عقارات ديگری که بمنظور بهبود آن وضع شده، شمرده ميشود. مگر اينکه موافقه طور ديگری صورت گرفته باشد.

(۲) اگر از قيود وضع شده تخلف بعمل آيد، اصلاح آن عيناً از محکمه مطالبه شده ميتواند و محکمه صلاحيت دارد در صورت دلايل موجبه بتعويض، اکتفاء نمايد.

دوهم مبحث – داوبو کولو حق

مبحث دوم – حقابه

۲۳۴۶ – ماده:

اوبه کول د ځمکی يا ونی يا کرهڼی د

مادۀ – ۲۳۴۶:

حقابه، عبارت از نوبت استفاده از

اوبه کولو دپاره په اوبو د ګټې اخیستلو د نوبت څخه عبارت دي.

آب است بمنظور آبیاری زراعت یا اشجار.

۲۳۴۷ - ماده:
ددریابونو او د هغې دفرو عو اوبه د عامو خلکو ملکیت ګڼل کیږي، هر څوك کولي شي چه ورڅخه خپلې ځمکې او به کې او یا ورڅخه ددي مقصد د پاره ویاله وباسي مګر دا چه دا کار د عمومي ښیګڼو یا خاصو قوانینو سره معارض واقع شي.

مادۀ - ۲۳۴۷:
آب دریاها و فروع آن ملک عامه شمرده شده، هر کس حق دارد از آن اراضی خویش را آبیاری نموده یا از آن به این منظور جوی بکشد. مگر اینکه این امر با مصلحت عامه یا قوانین خاص معارض واقع شود.

۲۳۴۸ - ماده:
که څوك دخپل مال څخه د خپلو ځمکو داوبه کولو دپاره خاصه ویاله و باسي، د هغې څخه دهري نوعي ګټې اخیستلو حق لري او بل څوك نه شي کولي چه بي دهغه د اجازي څخه ورڅخه ګټه واخلي.

مادۀ - ۲۳۴۸:
کسیکه از مال خود جوی خاص به منظور آبیاری زمین خود احداث کند، از آن حق هر نوع استفاده را داشته و شخص دیگر از آن بدون اجازۀ احداث کننده، استفاده کرده نمی تواند.

۲۳۴۹ - ماده:
د عمومي ویالي څخه د اوبو د استعمال او توزیع حق، عمومي ښیګڼو ته د ضرر نه رسولو په مراعات کولو سره د هغې ځمکو په اندازي صورت مومي چه اوبه کول یي اقتضاء کوي.

مادۀ - ۲۳۴۹:
حق استعمال آب از جوی عام و توزیع آن با رعایت عدم الحاق ضرر به مصالح عامه به اندازۀ اراضی صورت میگیرد، که آبیاری آن منظور نظر باشد.

۲۳۵۰ - ماده:
د هغې ځمکې خاوند چه خپله ځمکه د

مادۀ - ۲۳۵۰:
صاحب زمینی که توسط آلات و

آلو، وسیلو یا مستقیماً د ویالي څخه اوبه کوي، نه شي کولي چه داوبو لاندي ځمکو خاوندان د هغوي په ځمکو کښې د اوبو په جریان مجبوره کي، مگر دا چه په هغې کښې د اوبو د جریان حق ولري.

دریم مبحث – د تلو راتلو، داوبو د جریان اوسیل حق

۲۳۵۱ – ماده:

(۱) که د تلو راتلو د اوبو د جریان او سیل حق پخواني وي، پخپل حال پرښودل کیږی مگر داچه د اصل څخه نامشروع وي ، که د اصل څخه نامشروع وي هیڅ اعتبار نه لري نوکه په کښې ښکاره ضرر وو د مینځه وړل کیږی.

(۲) که دیوه کور سیل عامي یا خاصي لاري ته ویستل شوي وي او د هغې څخه خلکو ته ضرر عاید وي، نو ذکر شوي ضرر که څه هم قدیمي وي لیري کول کیږی.

۲۳۵۲ – ماده:

که دیوه شخص د تلو راتلو ، د اوبو د جریان یا مسیل حق د بل چا پر ځمکه وي د ځمکی خاوند نه شي کولي چه هغه د دي حقوقو څخه

وسایل یا مستقیماً از جوی آبیاری میکند نمی تواند صاحبان اراضی تحت آب را به مسیر آب در اراضی آنها مجبور سازد. مگر اینکه حق جریان آب را در آن داشته باشد.

مبحث سوم – حق مرور مجرا و مسیل

مادهٔ – ۲۳۵۱:

(۱) حق مرور، مجرا و مسیل اگر قدیمی باشد ، بحال خود گذاشته میشود ، مگر اینکه اصلا نامشروع باشد. در این صورت به قدامت اعتبار داده نمیشود و در صورت موجودیت ضرر واضح از بین برده میشود.

(۲) اگر مسیل منزلی در راه عام یا خاص کشیده شده باشد که از آن ضرری به مردم عاید باشد ، ضرر مذکور رفع ساخته میشود گرچه قدیمی باشد.

مادهٔ – ۲۳۵۲:

هرگاه حق مرور، مجرا یا مسیل شخصی بالای زمین شخص دیگری باشد ، صاحب زمین نمی تواند او را از این حقوق محروم

محروم کي.

۲۳۵۳ - ماده:
هیڅوك نه شي کولي چه د خپل نوي کور مسیل ته د بل چاکورته بي د هغه د اجازي جریان ورکي، خو په دي شرط چه په هغې کښې حق ونه لري .

۲۳۵۴ - ماده:
هیڅوك نه شي کولي چه عمومي لاري ته داسي ناوه یا بدرفت و باسي چه د هغې څخه خلکو ته ضرر متوجه وي. همدارنگه نه شي کولي چه بي د ښاروالي یا دکوڅې د خلکو د اجازي څخه ذکر شوي شیان په خاصي لاري کښې چه مجازه نه وي، جوړ کي.

ځلورم مبحث _ د ارتفاق حکمونه

۲۳۵۵ - ماده:
د ارتفاق د حق خاوند کولي شي د اسي کارونو ته اقدام وکي چه په ارتفاق کښې د هغه د حق د استعمالولو دپاره ضروري وي یا داچه د ذکر شوي حق د ساتني دپاره لازمي و گڼل شي او باید چه ذکر شوي حق د اسي استعمال کي چه د هغې څخه ضرر پیدا نه شي.

۲۳۵۶ - ماده:
د عقار مالک چه د ارتفاق د حق خاوند

نماید.

مادهٔ - ۲۳۵۳:
هیچ کس نمی تواند بدون حق مسیل محلی را که جدیداً احداث نموده بمنزل شخص دیگری بکشد ، مگر اینکه اجازهٔ او را حاصل کرده باشد.

مادهٔ - ۲۳۵۴:
احداث ناوه دان یا حفر بدر فت فاضله آب باران و غیره، در راه عام در حالیکه از آن ضرری به عام تولید شود ، جواز ندارد و همچنان احداث امور فوق در راه خاص که غیر نافذ باشد. بدون اجازهٔ شاروالی یا اهل کوچه، مجاز نمیباشد.

مبحث چهارم - احکام ارتفاق

مادهٔ - ۲۳۵۵:
صاحب حق ارتفاق، می تواند بچنان اعمالی مبادرت ورزد که برای استعمال حق او در ارتفاق ضروری باشد ، یا برای محافظت حق مذکور لازمی شناخته شود و باید حق مذکور را طوری استعمال نماید ، که از آن ضرری عاید نشود.

مادهٔ - ۲۳۵۶:
مالک عقار مرتفق به اجراء هیچ نوع

وي په هيڅ نوع کار نه مکلف کيږي مگر دا چه د ارتفاق استعمال يي په عادي توگه اقتضاء وکي.

۲۳۵۷ - ماده:
کوم کارونه چه د ارتفاق د حق د استعمال او ساتني دپاره لازم گڼل کيږي، د هغې مصرفونه د ارتفاق د حق د خاوند د عقار په مالک باندي دي، مگر دا چه د هغې په خلاف شرط اېښودل شوي وي. که چيرته ذکر شوي کارونه د ارتفاق کړه شوي عقار د مالک د پاره هم گټور وي، نو د صيانت مصرفونه په دواړه خواوو دي او دا مصرفونه د هغې گټې په تناسب دي چه دواړو خواوو ته رسيږي.

۲۳۵۸ - ماده:
که چيرته د دي قانون د (۲۳۵۷) مادې ددرج شوو کارونو په اجراء کولو د ارتفاق کړه شوي عقار مالک مکلف وي، هر وخت چه وغواړي کولي شي د خپل ټول يا ځينې ارتفاق کړه شوي عقار د ملکيت په نقليدو د ارتفاق د حق خاوند ته خپل ځان د دي تکليف څخه خلاص کي.

۲۳۵۹ - ماده:
د ارتفاق کړه شوي عقار مالک نه شي کولي چه د اسي کارونو ته اقدام وکي

عملى مکلف نمى گردد، مگر اينکه استعمال معتاد حق ارتفاق آنرا اقتضاء نمايد.

مادۀ - ۲۳۵۷:
مصارف اعمالى که بمنظور استعمال حق ارتفاق لازم شمرده شود يا تکاليف حفاظت آن به ذمه ای مرتفق می باشد، مگر اينکه بخلاف آن شرط گذاشته شده باشد و اگر اعمال مذکور براى مالک عقار مرتفق نيز نافع باشد تکاليف صيانت آن بتناسب مفادى که به هر يک عايد ميگردد، مى باشد.

مادۀ - ۲۳۵۸:
هرگاه مالک عقار مرتفق به اجراى اعمال مندرج مادۀ (۲۳۵۷) اين قانون بمصارف خود مکلف باشد، هر وقت که خواسته باشد، می تواند به انتقال ملکيت تمام يا قسمتى از عقار مرتفق به، براى صاحب حق ارتفاق، خود را از اين تکليف سبک دوش سازد.

مادۀ - ۲۳۵۹:
مالک عقار مرتفق به، نمى تواند به اجراى اعمالى بپردازد که منجر به

چــه د هغــې پــه اثــر د ارتفــاق د حــق استعمــال کم شي ، همدارنگه نـه شي کولي چه د هغې ځای ته تغيير ورکي، مگر دا چه ټاکل شوي ځای پـه داسي حـالت کښی واقع شي چه د هغې پـه اثـر د ارتفـاق مصرفونه زيات شي يـا داچــه د ارتفــاق کــړه شــوي عقــار د تحسيناتو د پيدا کيدو مانع و گرځی. پـه دي صـورت کښـی د عقـار مـالک کـولي شي چه بل ځای تـه د ارتفـاق د نقليدو غوښتنه و کي.

نقصــان استعمــال حـق ارتفـاق شـود ، همچنان نمی تواند موضع حق مـذکور را تغييــر دهــد. مگــر اينکــه موقــع مذکور به اثر حوادث طوری گردد که تکليف ارتفـاق را تزئيد بـــخشد يـا استعمـــال حـق از مـــوضع مـــذکور مـــانع آوردن تـــحسينات در عقـــار مرتفـق بـه شـــود ، در ايـــن صـورت مـــالک عقـــار، مـــی توانـد انتـــقال ارتـــفاق را بـه موضـع ديـــگر مطالبـه نمـــايد.

۲۳۶۰ – ماده:

(۱) کـه د ارتفـاق د حـق لرونکي عقـار تجزيه شي، ارتفـاق د هغې پـه هر جزء کښـی استحقاق پيـدا کـوي، خوپـه دي شرط چـه دا کـار پـه ارتفـاق کـړه شـوي عقـار، واقـع شـوي تکليفونـه زيـات نـه کي.

(۲) که د ارتفاق حق يواځی په يوه جزء کښی مفيد وي او تولو اجزاوو ته مفيد نـه وي، نـو د ارتفـاق کـړه شـوي عقـار مـالک کـولي شي چـه د ذکـر شـوي حق ليـری کيـدل د نـورو اجـزاوو څخــه وغواړي.

مادۀ – ۲۳۶۰:

(۱) هرگـــاه عقـــار دارای حـق ارتفـــاق تجـــزيه شـــود ، هـــر يـک از اجـزاء مســتحق ارتفـاق شـناخته مـی شـود. مشـروط بـر اينکـه ايـن امـر تکليـف اضافی را بـر عقـار مرتفـق بـه ، عـايد نسازد.

(۲) اگـــر حـــق ارتـــفاق در واقـــع تـــنها بـــرای يـک جـزء مفيـد بـوده و بـرای تمـام اجـزاء مفـــيد نبـاشد ، مـــالک عقـــار مـی تـواند زوا ل حـــق مـذکور را از ســـاير اجـزاء، مطالبـه نـــمايد.

۲۳۶۱ – ماده:

(۱) کـه ارتفـاق کـړه شـوي عقـار تجزيـه

مادۀ – ۲۳۶۱:

(۱) هرگاه عقار مرتفق به، تجزيه شود

شي ، د هغې په ټولو اجزاوو کښې د ارتفاق حق پاتي کيږي.

حق ارتفاق در تمام اجزاء آن باقی می ماند.

(۲) که د ارتفاق حق په واقع کښې د عقار په ځېنو اجزاوو نه استعماليدلو او د استعمال امکان يي کم نه وو، نو د ذکر شوو اجزاوو مالک کولي شي د خپل ملکيت د جزء څخه د ذکر شوي حق د ليرى کيدلو غوښتنه وکي.

(۲) اگر حق ارتقاق در واقع بالاى بعضى اجزاء عقار استعمال نمى گرديد و امکان استعمال آن هم نباشد، مالک اجزاى مذکور مى توانند زوا ل حق مذکور را از جزء ملکيت خود مطالبه نمايند.

پنځم مبحث – د ارتفاق پاى

مبحث پنجم – انتهاى ارتفاق

۲۳۶۲ – ماده:

(۱) د ارتفاق حقوق د ټاکلي مودي په تيريدو او د ارتفاق کړه شوي عقار په هلاکيدو يا د ارتفاق د حق د ټول عقار په هلاکيتدو يا د يوه شخص په ملکيت کښې د دواړو عقارونو په يو ځاى کيدو پاي ته رسيږي.

(۲) که د ملکيت د يوځاى کيدو حالت په داسي تاثير زوال پيدا کي چه تيري زماني ته راجع وي ، نو د ارتفاق حق عودت کوي.

مادهٔ – ۲۳۶۲-:

(۱) حق ارتفاق به انقضاى مدت معيينه يا از بين رفتن کامل عقار مرتفق به يا عقار مرتفق، وبه اجتماع هر دو عقار دو ملکيت يک شخص منتهى مى شود.

(۲) اگر حالت اجتماع ملکيت بنابر تاثيرى زايل گردد که به زمان گذشته راجع مى گردد، حق ارتفاق عودت مى نمايد.

۲۳۶۳ – ماده:

که د ارتفاق حق د پنځلس کلونو په اوږدو کښې استعمال نه شي، پاي ته

مادهٔ – ۲۳۶۳:

اگر حق ارتفاق در خلال مدت پانزده سال استعمال نشود، منقضى مى

رسيږي.

۲۳۶۴ - ماده:

کـه د ارتفـاق د حـق عقـار څـو نفـره شريکان په شريکه مالکان شي نو کـه يـوه شـريک د ارتفـاق دحـق څخـه ګټـه واخيسـتله، د نـورو پـه ګټـه دزمـاني تيريـدل قطـع کيـږي. همدارنګـه کـه دذکرشووشريکانوڅخه ديوه په ګټه د زمـاني تيريـدل متوقـف شـي، نـو دا متوقف کيدل د نورو شريکانو په ګټه هم موقوفيږي.

۲۳۶۵ - ماده:

که د شيانو وضع په داسي توګه تغيير و کي چه په هغې کښې د ارتفـاق د حق استعمال ناممکن وي، نو د ارتفاق حق پـاي تـه رسـيږي. کـه شـيانو داسـي وضـعي تـه عـودت وکـه چـه ورسـره د ارتفاق د حق استعمال ممکن وو، نـو د ارتفـاق حق هـم ورسـره عـودت کـوي، مګـر دا چـه د نـه استعمـال لـه امله د زماني د تيريدو لاندي راغلي وي.

۲۳۶۶ - ماده:

د ارتـفاق کړه شوي عقار مـالک هغه وخت کولـي شي چه خپل ځان د ټول يـــا ځينی ارتفــاق څخه خلاص کي

گردد.

مادهٔ - ۲۳۶۴:

هـر گـاه عقـار داراي حـق ارتقـاق در ملکيـت يـک عـده شـرکاء بصـورت مشترک داخل شود ، استفاده يکی از شرکاء از حق ارتفاق مرور زمان را در مـورد سـاير شـرکاء قطع مـی نمايـد. هـــمچنان تــوقف مـرور زمـان بـه منفعـت يکـی از شـرکاء بـه منفعـت شــرکای بـــاقيمانده ، موقـف مـی شود.

مادهٔ - ۲۳۶۵:

هـــرگـــاه وضـع اشـياء طوری تغييـر نـــمايد کـه اسـتفاده از حـق ارتفـاق غير ممکن گردد ، حق ارتفاق منقضی شـــناخته مـی شود. در صـورتی کـه اشياء به حـالتی بر گردد که استفاده از حـق مـذکور ممکـن شـود ، حـق ارتفاق نيز اعاده می گردد. مگر اينکه بـه اسـاس عـدم استعمـال تحت مـرور زمان آمادهٔ باشد.

مادهٔ - ۲۳۶۶:

مـــالک عقـار مـــرتفق بـه، وقـــتی مـی تـــواند کـه خـــود را از تمـام يـا بـــعضی ارتـــفاق خـــلاص کند که

چه د ارتفاق د حق د عقار توله ګټه د مينځه تللي وي يا دا چه د هغې ثخه محدوده ګټه پاتي وي چه په ارتفاق کړه شوي عقار واقع شوو تکليفونو سره متناسب نه وي.

منفعت عقار مرتفق کاملاً از بين رفته يا منفعت محدودی ازآن باقی مانده باشد، که باتکاليف واقع بر عقار مرتفق به، تناسب نداشته باشد.

دوهم باب
تبعي عيني حقوق

باب دوم
حقوق عينی تبعی

لمړی فصل
د مال د حبس حق

فصل اول
حق حبس مال

۲۳۶۷ – ماده:

د هغې حالونو په استثني چه په دي قانون کښې د حيازي او رسمي ګروي په مبحث کښې تصريح شوي لکه هغه عقد چه د تبعي عيني حقوقو د پيدا کيدو باعث کيږي. او د هغې حکمونو په استثني چه د مال د حبس په خصوص کښې چه د ضمان د تنفيذ د وسيلو ثخه ديوي وسيلي په حيث توضيح شوي، نو د مال د حبس د حق، د اختصاص د حق او د وړاندي والي د حقوقو په باره کښې راتلونکي حکمونه مراعات کيږي.

مادۀ – ۲۳۶۷:

به استثنای احوالی که در اين قانون در مبحث رهن حيازی و رسمی تصريح شده، مانند عقدی که باعث ايجاد حقوق عينی تبعی ميشود، و به استثنای احکاميکه در خصوص حق حبس مال بحيث وسيله از وسايل ضمان تنفيذ توضيح گرديده، در مورد حقوق حبس اختصاص و تقدم احکام آتی رعايتميشود:

۲۳۶۸ – ماده:

د مال د حبس حق داسي تبعي حق دي چه د پور د تضمين دپاره پر مال مرتب

مادۀ – ۲۳۶۸:

حق حبس مال، حق تبعی ای است که بمنظور تضمين دين بر مال مرتب

کيږي.

۲۳۶۹ - ماده:

خرڅوونکي کولي شي چه د اخيستونکی په مقابل کښی د حبس په حق احتجاج وکي، همدارنګه کولي شي چه د ټولو پور ورکوونکو په مقابل کښی په دي حق استناد وکي.

۲۳۷۰ - ماده:

اجاره اخيستونکی د اجاري د فسخ کيدو په صورت کښی کولي شي چه اجاره کړه شوي مال تر هغې پوري حبس کي ترڅو چه معجله اجوره بيرته واخلي.

۲۳۷۱ - ماده:

ګروی اخيستونکی حق لری چه ګرو کړه شوي مال د خپل هغه پور دپوره اخيستلو د پاره حبس کي چه د هغې دپاره ګرو کړه شوي دي ، که څه هم عقد فاسد وي. خو ګروی اخيستونکی نه شي کولي چه ګرو کړه شوي مال د بل پور په مقابل کښی چه په ګروی ور کوونکي يي تر ګروی د مخه لرلو او يايي د هغې څخه وروسته ورکړی وي، حبس کي.

میگردد.

مادۀ - ۲۳۶۹:

بایع، میتواند بحق حبس مبیعه در مراجعه به مشتری و در برابر تمام دائنین به این حق استناد نماید.

مادۀ - ۲۳۷۰:

اجاره گیرنده، میتواند در صورت فسخ اجاره و پر داخت اجرت و پیشکی مال اجاره شده را تا وقت رد اجرت، حبس نماید.

مادۀ - ۲۳۷۱:

رهن گیرنده، میتواند رهن را تا وقت استیفای دینیکه در برابر آن رهن اخذ نموده است، نزد خود نگهدارد، گرچه عقد رهن فاسد باشد. او نمیتواند مال مرهونه را در مقابل دین دیگری که سابق از عقد رهن بالای مال مرهونه گیرنده داشت، حبس نماید.

۲۳۷۲ - ماده:

كه دچاسره مال په امانت ايښودل شوي وي ، كولي شي چه په امانت ايښودل شوي مال ترهغې پوري حبس كي ترڅو چه هغه مصرف پوره واخلي چه د هغې په ساتنه ئی مصرف كړی.

۲۳۷۳ - ماده:

هغه شريک اجير چه دكار اثريي په عين كښی موجود وي ، كولي شي چه هغه د كار د خاوند څخه ترهغې حبس كي ترڅو چه يي اجوره وركي.

۲۳۷۴ - ماده:

كه څوك دچاله خوا ديو شي په اخيستلو وكيل وي ،نو كولي شي چه اخيستل شوي مال ترهغې پوري حبس كي ترڅو چه ورته وكيل نيوونكي د هغې ثمن وركي .

۲۳۷۵ - ماده:

د مال د حبس حق د قانون د حكمونو سره سم د حبس د موضوع يا د هغې د قيمت په اداء كولو پاي ته رسيږی.

دوهم فصل

داختصاص حق

مادهٔ - ۲۳۷۲:

شخصيكه نزد او مال به امانت گذاشته شده است، ميتواند مال را تا زمان حصول مصارفيكه در راه حفاظت آن بخرچ رسانيده، حبس نمايد.

مادهٔ - ۲۳۷۳

اجير مشتركی كه اثر عمل او در عين موجود باشد ، ميتواند عين مذكور را تا وقت حصول اجرت از صاحب عمل حبس نمايد.

مادهٔ - ۲۳۷۴:

شخصيكه وكيل به خريد باشد ميتواند مال خريده شد را تا وقت پرداخت سند آن از طرف مؤكل حبس نمايد.

مادهٔ - ۲۳۷۵:

حق حبس با پرداخت مورد حبس يا قيمت آن ، مطابق احكام قانون منتهی می شود.

فصل دوم

حق اختصاصی

لمړی قسمت
د اختصاص د حق پيدايښت

۲۳۷۶ - ماده:

(۱) هر پور ورکوونکی چه په لاس کښي داسي واجب النفاذ حکم ولري چه دهغې په موجب پوروړي په ټاکلي شي مکلف شي ، نوکولي شي چه د خپل پوروړي په عقارونو د اختصاص حق د اصلي پور او مصرفونو د تضمين د پاره حاصل کي.

(۲) پور ورکوونکي نه شي کولي د پوروړي د مړيني وروسته د متروکي په عقار د اختصاص په حق استناد وکي.

۲۳۷۷ - ماده:

د اختصاص د حق حاصلول دداسي حکم په اساس چه صلح ثابتوي يا دداسي موافقي په اساس چه د جګړې ددواړو خواوو له خوا شوي وي جواز لري ، مګر د اختصاص د حکم حصول چه د امضاء د صحت په باره کښي صادر شوي وي جواز نه لري.

۲۳۷۸ - ماده:

د اختصاص د حق حصول يوائی په هغې عقارونو جواز لري چه د ذکر شوي حق د قيد په وخت کښي ټاکلي

قسمت اول
انشاء حق اختصاصی

مادۀ - ۲۳۷۶:

(۱) هر داينی که حکم واجب التنفيذ را مبنی بر الزام مديون به شی معيين بدست داشته باشد ، می تواند حق اختصاصی را بر عقارات مديون خود بمنظور تضمين اصل دين ومصارف حاصل نمايد.

(۲) داين نميتواند بعد از وفات مديون بر عقار متروکه، بحق اختصاصی استناد نمايد.

مادۀ - ۲۳۷۷:

حصول حق اختصاص بنا بر حکم اصلاحی به اتفاق طرفين متخاصم جواز داشته، مگر حصول آن بنابر حکم در خصوص صحت امضاء جواز ندارد.

مادۀ - ۲۳۷۸:

حصول حق اختصاص ، تنها بر عقاراتی جواز دارد که هنگام قيد حق مذکور معيين و در ملکيت

وي، د پوروړي په ملکيت کښې وي اوخر څول يي د علني مزايدي د بيعي په صورت جواز ولري.

۲۳۷۹ - ماده:

کوم پور ور کوونکي چه اراده لري چه د خپل پوروړي په عقارونو اختصاص واخلي، مکلف دي چه په دي باره کښې د حکم د سوادو سره يوځای د هغې ولايت د محکمې رئيس ته عريضه وړاندی کي چه ذکر شوي عقارونه د هغه د ولايت په حوزي کښې واقع وي. عريضه به نوم ، لقب ، کسب ، او دپور ورکوونکي او د هغه دپوروړي داوسيدلو ځای ته شامله وي، همدارنګه به په کښې د حکم د صادريدو نيټه، حاکمه محکمه او دپور اندازه درجوي. د نظر لاندي عقارونه به په غور او تفصيل او وضاحت سره ټاکی، همدارنګه به د عقار موقعيت تثبيتوي او د هغې پاڼو سره به يي يو ځای وړاندی کوی. چه د هغې څخه د عقار د قيمت ټاکل ممکن وي.

۲۳۸۰ - ماده:

د محکمې رئيس به دعريضي لاندي اختصاص په باره کښې خپل امرليکی ، او مکلف دي چه

مدیون بوده و فروش آن بصورت بیع مزایده علنی جواز داشته باشد.

مادهٔ - ۲۳۷۹:

دائنیکه ارادهٔ اخذ اختصاص را بر عقارات مدیون خود دارد، مکلف است توام با سواد حکم در این خصوص عریضهٔ به رئیس محکمهٔ ولایتی تقدیم نماید. که عقارات مورد نظر د رحوزه آن ولایت قرار دارد . عرضه شامل اسم، لقب، کسب، اقامتگاه د این و مدیون او بوده تاریخ صدور حکم و محکمه حاکم و مقدار دین در آن درج و عقارات مورد نظر در آن با دقت بالتفصیل تعیین وتوضیح شده موقعیت عقار تثبیت با انضمام اوراقی که قیمت عقار از آن تعیین شده بتواند، تقدیم میشود.

مادهٔ - ۲۳۸۰:

رئیس محکمه در ذیل عریضه امر خویش را مبنی بر اختصاص تحریر می دارد و مکلف است در زمینه

دپور د قیمت او د عقارونو د قیمت مراعات وکي،د محکمې رئیس د اقتضاء په حالت کښی کولي شي چه اختصاص د ځینو عقارونو پوري منحصر کړی، خو په دی شرط چه هغه دپور او مصرفونو دتضمین دپاره کافي و ګڼی.

تناسب اندازه دین و قیمت عقارات مورد نظر را رعایت نموده، در صورت اقتضای احوال ، می تواند اختصاص را منحصر بر بعض از عقارات نماید. مشروط بر اینکه مقدار معیینه در نظر او برای تادیه دین و مصارف آن کافی شمرده می شود.

۲۳۸۱ - ماده:

(۱) د محکمې اداري دفتر مکلف دی چه صادر شوي امر، د هغې حکم په سواد کښی چه د عریضي سره یو ځای وړاندی شوي درج کي.

(۲) پور ورکوونکي مکلف دي چه داختصاص د ذکر شوي امر د موضوع څخه د هغې د صادریدلو د نېټې څخه د اووه ورځو په اوږدو کښی، پوروړي ته خبرتیا ورکي.

مادۀ - ۲۳۸۱:

(۱) هیئت تحریر محکمه، مکلف است امر صادره را در کاپی حکم که در ضم عریضه تقدیم شده است، درج نماید.

(۲) داین مکلف است موضوع امر مذکور را در خلال هفت روز از تاریخ صدور آن غرض اطلاع مدیون، اطلاع نماید.

۲۳۸۲ - ماده:

پوروړی کولي شي چه د اختصاص د امر په مقابل کښی هغه چاته چه امریي صادر کړی یا د ولایت اختصاصي محکمې ته اعتراض وړاندی کي، باید چه هر امر یا حکم چه د اختصاص د صادر شوي امر په لغو کیدو بناوي د ثبت په حاشیه کښی درج شي.

مادۀ - ۲۳۸۲:

مدیون، می تواند در برابر امر صادره به اختصاص به نزد شخصی که امر را صادر نموده یا به محکمه اختصاصی ولایت اعتراض نماید وتمام جریان در حاشیه ثبت امر رسانیده می شود، یا محکمه به الغای امر مذکور حکم صادر می نماید.

۲۳۸۳ - ماده:
پور ورکوونکي کولي شي کوم امر چه د اختصاص د غوښتنی په رد ولو صادر شوي وي په هغې باندي د مربوطه ولایت اختصاصی محکمې ته اعتراض وړاندی کي.

مادۀ - ۲۳۸۳:
داین می تواند در مقابل صدور امر مبنی به رد طلب اختصاصی به محکمه اختصاصی ولایت مربوط ، اعتراض نماید.

دوهم قسمت
د اختصاص آثار ، تنقیص او تیریدل

قسمت دوم
آثار تنقیص و انقضای اختصاص

۲۳۸۴ - ماده:
(۱) که اختصاص په داسي اعیانو مرتب شوي وي چه قیمت یي د کافي تضمین د حدودو څخه زیات وي ، نو علاقه لرونکي اشخاص کولي شي چه مناسبي اندازي ته د هغې د کموالي غوښتنه وکي ترڅو چه د عقار یا عقارونو یواځی یو جزء ته چه اختصاص ور باندي مرتب شوي ، منحصر شي یا بل داسي عقارته نقل ورکول شي چه قیمت یي د پور د تضمین دپاره کافي وي.

(۲) د تنقیص لازمي مصر فونه د هغې د غوښتونکی په غاړه دي.

مادۀ - ۲۳۸۴:
(۱) هرگاه اختصاص بر اعیانی مرتب شده باشد که قیمت آن از حدود تضمین مکفی بیشتر باشد ، اشخاص ذیعلاقه می توانند تنقیص آنرا بحدود مناسبی مطالبه نمایند ، تا تنها بر جزئی از عقار یا عقارات اختصاص یافته تخصیص داده شده یا بر عقار دیگری انتقال داده شود که قیمت آن برای ضمان دین ، کافی باشد.

(۲) مصارف لازمه مطالبه تنقیص بر طلب کننده آن می باشد.

۲۳۸۵ - ماده:
هغه پور ورکوونکي چه د اختصاص حق حاصلوي عیناً د هغه پور ورکوونکي د حقوقو لرونکي دي چه

مادۀ - ۲۳۸۵:
داینی که حق اختصاص را حاصل می دارد ، دارای عین حقوق دینی می باشد که رهن رسمی را بدست

رسمي ګروي ترلاسه کوي. د اختصاص د حق په باره کښی ټول هغه حکمونه مراعات کیږی چه د رسمي ګروی په باره کښی مراعات کیږی ، خو په دي شرط چه د اختصاص د حق پوري خاص حکمونه اخلال نه کي.

دريم فصل
دوړاندی والي حقوق

لمړی قسمت
عمومي حکمونه

۲۳۸۶ - ماده:
وړاندی والي د لمړيتوب دحق څخه عبارت دي چه قانون يي د هغې دصفت په اساس يوټاکلي حق دپاره حکم کوي. دلمړيتوب حق دقانون د صريح حکم په مقتضي ثابتيږی.

۲۳۸۷ - ماده:
که قانون په صراحت سره په وړاندی والي کښی د حق مرتبه نه وي تحديد کړی، نو د ټولو هغو حقوقو څخه چه په دي فصل کښی د هغې دوړاندی والي په درجي تصريح شوي وروسته والي لری.

۲۳۸۸ - ماده:
که هغه حقوق چه په قانون کښی د هغې دوړاندی والي په درجي تصريح

می آورد. در مورد حق اختصاص، تمام احکامی رعایت می شود که در مورد رهن رسمی رعایت می گردد. مشروط بر اینکه احکام مختص بحق اختصاص را اخلال ننماید.

فصل سوم
حقوق تقدم

قسمت اول
احکام عمومی

مادۀ - ۲۳۸۶:
تقدم ، عبارت از برتری است که قانون برای حق معیین به اساس وصف آن حکم می نماید . حق برتری به اساس حکم صریح قانون ثابت می گردد.

مادۀ - ۲۳۸۷:
هرگاه قانون تعیین حق از حقوق را از لحاظ تقدم تحدید نکرده باشد ، از تمام حقوقی که درجه تقدم آن در این فصل تصریح یافته ، متأخر شمرده می شود.

مادۀ - ۲۳۸۸:
هرگاه حقوقی که درجۀ تقدم آن در مرتبۀ واحد در قانون تصریح شده

شوي وي، په يوي مرتبه کښې وي، نو د هريوه د اندازي په تناسب ورکول کيږي، مگر داچه قانون د هغې په خلاف حکم کړی وي.

۲۳۸۹ - ماده:

دعامو خلکو دوړاندی والي حقوق د پوروړی د ټولو منقولو او نامنقولو مالونو پوري تعلق نيسي مگر د خاصو خلکو حقوق د ټاکلي مال پوري تعلق پيدا کوي.

۲۳۹۰ - ماده

(۱) که څوك په ښه نيت سره په منقول مال باندي حيازت پيدا کي، نو دوړاندی والي حق ور باندي هيڅ تاثير نه لری.

(۲) د عقار اجاره اخيستونکی نسبت هغه منقولو مالونو ته چه د اجاره کړه شوي په عين کښې موجود دي او د هوټل خاوند د هغې مالونو په نسبت چه د مسافر له خوا په هوټل کښې په امانت ايښودل کيږی، د ښه نيت حايز گڼل کيږی.

۲۳۹۱ - ماده:

که چيرته پور ورکوونکي ته د معقولو سببونو په اساس دپوروړی د تصرفونو څخه په هغې منقولو مالونو کښې چه

اجتماع نمايد، بتناسب اندازه هر يک تاديه می شود، مگر اينکه قانون بخلاف آن حکم نموده باشد.

مادۀ - ۲۳۸۹:

حقوق تقدم عام بر تمام دارايی منقول و غير منقول مديون تعلق می گيرد، مگر حقوق خاص بر مال معيين راجع می شود.

مادۀ - ۲۳۹۰:

(۱) حق تقدم بر کسی که با حسن نيت مال منقول را حايز شود، تاثير وارد کرده نمی تواند .

(۲) اجاره گيرنده عقار در خصوص اموال منقول موجود ، بعين اجاره داده شده و صاحب هوتل د رخصوص اشيايی که از طرف مسافر در هوتل امانت گذاشته می شود، حايز دارای حسن نيت تلقی می شود .

مادۀ - ۲۳۹۱:

هرگاه بالای داين از تصرفات مديون در اشياء منقولی که بنفع داين حق تقدم در آن تثبيت شده،

د پور ورکوونکي په ګټه د وړاندی والي حق په کښنی تثبیت شوي ویره پیداشي، کولي شي چه د هغې د حراست لاندي نیولو غوښتنه وکي.

۲۳۹۲ - ماده:

په هغې عقارونو باندي چه دوړاندی والي حقوق ور باندي واقع شوي وي د رسمي ګروی حکمونه ورباندي ترهغې اندازي تطبیقیږی چه ددي حقوقو د طبیعت معارض نه وي. په دي باره کښنی په خاصي نوعي سره دپاکولو او قید حکمونه سره د هغې آثارو چه په قید واردیږی او سره د هغې نو ی والي او محو کیدو چه د هغې پوري ارتباط پیدا کوي ، تطبیقیږی.

۲۳۹۳ - ماده:

(۱) دعامو خلکو د وړاندی والي په حقوقو کښنی د وثیقي اخیستل لازم نه دي که څه هم موضوع یي عقاروي او په هغه کښنی د تتبع حق نه ثابتیږی ، همدارنګه د وړاندی والي د حقوقو وثیقه اخیستل د هغه عقار دپاره چه ددولت د پیسو دپاره تضمین شوي وي ضرورت نه شته.

(۲) دا حقوق د نورو ټولو عقاري حقوقو په وړاندی والي او د هري نوعي رسمي ګروی د حق څخه چه په

بنابر موجبات معقول خوف تقسیم مال مستولی شود ، می تواند تحت حراست گرفتن آنرا مطالبه نماید.

مادۀ - ۲۳۹۲:

در مورد حقوق تقدم بر عقار، احکام رهن رسمی تا جائیکه با طبیعت حقوق مذکور معارض نباشد ، تطبیق می شود و در مورد به نوع خاص تقدم احکام پاک کردن (تطهیر) و ثبت آثاری که بر ثبت مرتب می گردد و آنچه از قبیل تجدید و امحاء بر آن وارد می شود رعایت می گردد.

مادۀ - ۲۳۹۳:

(۱) توثیق در حقوق تقدم عام لازم شمرده نمی شود گر چه مورد آن عقار باشد و نه در آن حق تتبع ثابت می گردد. همچنان توثیق حقوق تقدم عقاری که برای تضمین حقوق دولت وضع می شود. حتمی دیده نمی شود.

(۲) این حقوق در مرتبه، از همه حقوق تقدم عقاری دیگر واز هر نوع حق رهن رسمی بهر تاریخی که

هر تاريخ کښي ثبت شوي وي په مرتبه کښي ترمخه دي. مگر پخپل مينځ کښي هغه وړاندي والي په نورو عمومي حقوقو د لمړيتوب حق لري چه ددولت د حق د تضمين دپاره وضع شوي وي.

۲۳۹۴ - ماده:
کوم حکمونه چه په رسمي گروی کښي د شي د هلاک يا تلفيدو پوري تعلق لري د وړاندي والي په حقوقو تطبيقيږي.

۲۳۹۵ - ماده:
دوړاندي والي حق عيناً په هغې طريقي او حکمونو سره سم پاي ته رسيږي لکه چه د رسمي او حيازي گروی حق پري پاي ته رسيږي، مگر دا چه قانون په صراحت سره د هغې په خلاف حکم کړی وی.

دوهم قسمت
دوړاندی والي د حقوق نوعي

۲۳۹۶ - ماده:
په لاندنيو موادو کښي درج شوي حقوق، د هغو حقوقو په څنگ کښي چه په خاصو قوانينو کښي ورته دوړاندي والي حق ورکول شوي د وړاندی والي حق لری.

۲۳۹۷ - ماده:

قيد آن صورت گرفته باشد، مقدم شناخته مى شود. مگر در بين خود حق تقدمى كه براى تضمين حق دولت وضع شده و ساير حقوق تقدم عام مقدم شمرده مى شود.

مادۀ - ۲۳۹۴:
احكامى كه د رخصوص از بين رفتن شى يا تلف گرديدن آن در رهن رسمى رعايت مى شود، درمورد حقوق تقدم نيز مراعات مى شود.

مادۀ - ۲۳۹۵:
احكام متعلق به انقضاى حق رهن رسمى و رهن حيازى بعين طريقه در مورد حق تقدم تطبيق مى شود، مگر اينكه قانون صراحتاً بخلاف آن حكم نمود باشد.

قسمت دوم
انواع حقوق تقدم

مادۀ - ۲۳۹۶:
حقوق مندرج مواد ذيل در پهلوى حقوقى كه در قوانين خاص به آن حق تقدم داده مى شود، مقدم شمرده مى شود.

مادۀ - ۲۳۹۷:

(۱) د محکمې هغه مصرفونه چه د ټولو پور ورکوونکو د ښيګڼو دپاره دپوروړي د مالونو په ساتنه او خرڅولو مصرف شوي، ددي مالونو په ثمن باندي دوړاندی والي حق لري.

(۲) ددي مادې د (۱) فقري درج شوي مصرفونه دبل هر حق څخه که هم وړاندی والي ولری يا په ګروی باندي تضمين شوي وي په شمول د هغو پور ورکوونکو د حقوقو چه ذکر شوي مصرفونه د هغوي دښيګڼو دپاره شوي وي، ترمخه اداء کيږی او کوم مصرفونه چه د مالونو د خرڅولو دپاره مصرف شوي وي په هغې مصرفونو دوړاندی والي حق لری چه د توزيع په اجراآتو مصرف شوي وي.

(۱) مصارفی که محکمه جهت حفاظت اموال مديون و فروش آن بنفع داينين متحمل می شود، از ما حصل فروش اموال مذکور مقدم شناخته می شود.

(۲) مصارف مندرج فقره (۱) اين مادۀ قبل از هر حق ديگر ولو حق مذکور مقدم بوده يا به رهن رسمی تضمين شده باشد، تاديه می گردد. بشمول حقوق داينيکه مصارف مذکور بمنظور مصلحت آنها صورت گرفته است و مصارفی که در راه فروش اموال مذکور صورت گرفته، بر مصارفی که در اجراآت توزيع بعمل آمده است، حق قدامت دارد.

۲۳۹۸ - ماده:

(۱) هغه پيسي چه د محصولونو، ماليو او نورو حقوقو دلاري د دولت پوري تعلق نيسي د مربوطو قوانينو او مقرراتو په مراعات کولو سره دوړاندی والي حق لری.

(۲) ددي مادې د پورتني فقري درج شوي پيسي په استثني د هغې مصرفونو چه د دي قانون په (۲۳۹۷) مادې کښی درج شوي د ټولو پورونو ترمخه که څه هم وراندي والي ولري يا

مادۀ - ۲۳۹۸:

(۱) مبلغی که از طريق محصولات و ماليات و ساير حقوق به دولت تعلق می گيرد، با رعايت قوانين و مقررات مربوط، حق تقدم را دارا می باشد.

(۲) مبلغ مندرج فقره فوق اين ماده، قبل از تمامی ديون به استثنای مصارف مندرج مادۀ (۲۳۹۷) اين قانون ولو متقدم بوده يا به رهن

په رسمي ګروی تضمین شوي وي، د هغې مالونو د خرڅولو د ثمن څخه چه ددي ورانډی والي حق ورباندي دي ، اداء کیږی.

۲۳۹۹ - ماده:

(۱) کومي پیسي چه د منقولو مالونو دساتني او د هغې د لازمي ترمیمونو دپاره مصرف شوي وي په نورو ټولو پورونو د ورانډی والي حق لري.

(۲) ددي مادې د پورتني فقري درج شوي پیسي ددي قانون د (۲۳۹۷، ۲۳۹۸) مادو ددرج شوو مصرفونو څخه وروسته د ذکر شوو منقولو مالونو د ثمن څخه ورکول کیږی. دداسي حقوقو د تعدد په صورت کښی د مصرف د تاریخ د عکس په ترتیب ځینی په ځینو نورو د ورانډی والي حق لري.

۲۴۰۰ - ماده:

(۱) راتلونکي حقوق دپور وړي په ټولو مالونو عام له دي چه منقول وي او که نا منقول د ورانډی والي حق لري:

۱ - د هغې پیسو چه مؤظفین، کارګران، مستخدمین اونوراجیران د دولس وروستنیو میاشتو د معاش او اجوري دلاري مستحق وي.

رسمی تضمین شده باشد ، از مدرک فروش اموال درهر دستی که باشد ، تحصیل می شود.

مادۀ - ۲۳۹۹:

(۱) مبالغی که در راه حفاظت مال منقول و ترمیم آن بمصرف رسیده است از سایر دیون مقدم شناخته می شود.

(۲) مبلغ مندرج فقره فوق این ماده، بلافاصله بعد از حصول مصارف متذکره مواد (۲۳۹۷، ۲۳۹۸) این قانون، از ثمن مال مذکور پرداخته می شود و در صورت تعدد چنین حقوق، به ترتیب عکس تاریخ ، مصرف هر یک تادیه می گردد.

مادۀ - ۲۴۰۰:

(۱) حقوق آتی بر تمام اموال منقول و عقار مدیون ، مقدم شناخته می شود:

۱ - مبالغی که موظفین، کارگران، مستخدمین و سایر اجیران از رهگذر معاش واجرت دوازده ماه اخیر مستحق می گردند.

۲ - هغه پیسي چه د شپږو آخرنیو میاشتو د ضروري ارتزاقي موادو او لباس په مقابل کښې په پور وړي او په هغه چاچه پور وړي د هغوي د نفقي مسئول دي ، مستحقي وي.

۲ - مبالغ مستحقه در مقابل فعالیت شش ماهۀ اخیر اجناس ضروری مواد ارتزاقی ولباس مدیون و کسانی که مدیون مسئول نفقه آنها می باشد.

۳ - هغه نفقه چه د پورورې د خپلوانو دپاره د وروستنیو شپږو میاشتو له درکه د هغه په ذمي لاژمه وي.

۳ - نفقه شش ماه اخیر اقارب مدیون که در ذمه مدیون لاژم باشد.

(۲) ددي مادې د پورتني فقري درج شوي پیسي، ددي قانون د(۲۳۹۷-۲۳۹۸-۲۳۹۹) مادو د مصرفونو داداء کولو وروسته سمدستي تحصیلیږي، که پخپلو منځونو کښې متعدد وو . نو د هریو په تناسب اخیستل کیږی.

(۲) مبالغ مندرج فقرۀ فوق این ماده ، بلافاصله بعد از مصارف مندرج مواد (۲۳۹۷-۲۳۹۸-۲۳۹۹) این قانون تحصیل می شود و در صورت تعدد ، تناسب هر یک در نظر گرفته می شود.

۲۴۰۱ - ماده:

(۱)کومي پیسي چه په تخم، سره او د ځمکی د تقویه کولو په نورو موادو مصرفیږي، همدارنګه هغه پیسي چه د حشراتو او زراعتي او حیواني آفتونو په ضد یا په کرهڼه کښې مصرفیږي دوراندی والي په حق کښې په یوي مرتبي کښې دي.

مادۀ - ۲۴۰۱:

(۱) مبالغی که از لحاظ بذر، کود وسایر مواد تقویه زمین و مبالغی که از لحاظ ادویه ضد حشرات و آفات زراعتی و حیوانی و یا د رکار کشت و در و بمصرف می رسد ، بر محصولی که در تولید آن به مصرف رسیده، حق تقدم داشته و همه در یک مرتبه قرار می گیرد.

(۲) ددي مادې دپورتني فقري درج شوي پیسي د نورو پورتنیو حقوقو د

(۲) مبالغ مندرج فقره فوق این مادۀ، بعد از تادیه

اداء کولو څخه وروسته سمدستي د محصول د ثمن څخه اخيستل کيږي.

(۳) هغه پيسي چه د زراعتي آلاتو په مقابل کښي داداء کولو مستحقي دي په عين مرتبه کښي په دي آلاتو د وړاندي والي حق لري.

۲۴۰۲ - ماده:
د بناګانو او زراعتي ځمکو دوه کلنه اجوره او يا داجاري د ټولي مودي که دووه کلونو څخه کمه وه او داجاري ور کوونکي ټول هغه حقوق چه داجاري د عقد په اقتضاء داجاري اخيستونکی په ذمي ثابت وي، دا ټول حقوق پر هغه څه باندي دو ړاندي والي حق لری چه د اجاره کړه شوي شي په عين کښي موجود وي او د منقولو مالونو څخه وي او د اجاري اخيستونکی ملکيت وي او د حجز قابليت ولری او زراعتي محصول وي.

۲۴۰۳ - ماده:
ددي قانون د (۲۴۰۲) مادې په درج شوي حالت کښي دو ړاندي والي حق ثابتيږي که څه هم ذکر شوي منقولات د اجاري اخيستونکی د ميره يا ښځی ملکيت وي او يا د بل چا ملکيت وي، خو په دي شرط چه اجاره ورکوونکي د اجاري کړه شوي په عين کښي د ذکر

حقوق فوق پرداخته می شود.

(۳) مبالغی که در برابر آلات زراعتی قابل تاديه شناخته می شود در عين مرتبه بر آلات مذکور امتياز داده می شود.

مادۀ - ۲۴۰۲:
اجرت دو ساله بناها واراضی زراعتی يا اجرت تمام مدت اجاره آن اگر از دو سال کمتر باشد و تمام حقوق ديگر اجاره دهنده که بموجب عقد اجاره به ذمه اجاره گيرنده ثابت باشد، بر اشياء منقول قابل حجزکه ملکيت اجاره گيرنده بوده و بالای عين اجاره داده شده موجود باشد، بر محصولات زراعتی مقدم شمرده می شود.

مادۀ - ۲۴۰۳:
حق تقدم مندرج مادۀ (۲۴۰۲) اين قانون در حاليکه منقولات مذکور ملکيت زوجه يا زوج اجاره گيرنده يا ملکيت غير باشد، نيز ثابت پنداشته می شود. مشروط بر اينکه اجاره دهنده هنگام وضع اشياء مذکور

شوو شيانو دايښودلو په وخت کښې په هغې باندې د بل چا د حق په وجود علم ونه لرى. دا حکم هغه حکمونه نه اخلالوي چه د غلا کړه شوو يا ورک شوو منقولاتو پورې مربوط وي.

۲۴۰۴ - ماده:
که اجاري ورکوونکي په صراحت سره د باطن څخه د اجاري نه ورکول شرط کړې وي نو په هغې منقولاتو او محصولاتو باندې هم دوړاندى والي حق واقع کيږى چه د باطني اجاري اخيستونکى ملکيت وي. که د باطن څخه داجاري نه ورکول د اجاري ورکوونکي له خوا په صراحت سره نه وي شرط شوي ، نو دوړاندى والي حق يواځې په هغې پيسو کښې ثابتيږى چه د اصلي اجاري اخيستونکى استحقاق د باطني اجاري اخيستونکى په ذمې تثيت وي او اجاره ور کوونکي په دې باره کښې هغه ته خبر تيا ورکړې وي.

۲۴۰۵ - ماده:
ددې قانون د (۲۴۰۲) مادې درج شوي حقوق د دې قانون د (۲۳۹۷-۲۴۰۱) مادو د حقوقو دور کولو وروسته تحصيليږي، مگر دا چه ددې قانون د (۲۳۹۷-۲۴۰۱) مادو درج شوي حقوق د اجاري ورکوونکي په حق کښې په دې اعتبار چه د بنه

بالاى عين، بر وجود حق غير بر آن علم نداشته باشد. اين امر احكام متعلق بر منقولات مسروقه يا ضايعه را اخلال نمى نمايد.

مادۀ - ۲۴۰۴:
حق تقدم بر منقولات و محصولات ملكيت اجاره گيرنده از باطن ثابت مى گردد . مشروط بر اينكه اجاره دهنده صراحتاً اجاره از باطن را منع نموده باشد و اگر اجاره باطنى صراحتاً منع نشده باشد ، حق تقدم ، تنها در مبالغى عملى مى شود كه استحقاق اجاره گيرنده اصلى بر ذمه اجاره گيرنده باطنى تثبيت گردد ، آنهم بعد از اخطارى كه از جانب اجاره دهنده در اين خصوص به او صادر مى شود.

مادۀ - ۲۴۰۵:
حقوق مندرج مادۀ (۲۴۰۲) اين قانون بعد از پرداخت حقوق مندرج مواد (۲۳۹۷-۲۴۰۱) اين قانون از ثمن اموالى كه حق تقدم دارد تحصيل مى شود . مگر اينكه حقوق مندرج مواد (۲۳۹۷-۲۴۰۱) در حق اجاره دهنده به اعتبار اينكه حايز

نيت لــرونكي حايز دي نافذ نه ګڼل کيږي.

۲۴۰۶ – ماده:

(۱) په کومو مــالونو چه د تقدم حق ثابت وي ، که داجاره کړه شوي د عين څخه داجاري ورکوونکي د اعتـراض کولو سره يابي د هغه د علم څخه نقل کړي شي او په عين کښې د ذکر شوو حقوقو د تضمين دپاره کافي مـالونه پاتي نه شي، نو پـه نقل کـړه شوو مالونو باندي دوړاندی والي حق پاتي کيږي، مگر د وړاندی والي ددي حق پاتي کيدل د بل چا هغه حق چه په ښه نيت يي په ذکر شوو مـالونو کسب کړی نه متضرر کوي.

(۲) که اجاري ور کوونکي په قانوني ميعاد کښې استحقاقي حجز واقع کړ نو د مـالونو د نقليدو دورځی څخه تردري کلونو پوري د وړاندی والي حق قايم پاتي کيږي، سره ددي هم که دا مـالونه د ښه نيت پـه اخيستونکی باندي په عمومي بازار او يا په علني مزايده کښې يا د داسي تاجر له خوا چه په داسي شيانو کښې تجارت کوي خـرخ کـړی شـو، نـو پـه اجـاري ور کـووونکي لازمــه د ه چــه ثمن اخيستونکی ته رد کي.

دارای حسـن نيت است ، غيـر نافـذ شمرده شود

مادۀ – ۲۴۰۶:

(۱) هـر گاه امـوالی که حق تقدم بر آن ثــابت بــاشد ، از عـين اجـاره داده شده با وجــود اعتراض اجاره دهـنـده يـا بــدون عــلم او انتــقال نمايـد و در عـين مـذكور امـوال كـافی بـرای ضمان حقـوق متقدم باقـی نماند ، حـق تقـدم بـر امـوال نــقل شــده بــاقی مـی مــاند ، مــگر بقـای ايـن حق حقوق غـير را كــه بـــا حســن نيـت در امـوال مذكور كسب نموده، مــتضرر نـمی ســازد .

(۲) اگـــر اجـــاره دهـــنده در ميعـاد قـــانونی حـجز را حــاصل نــمود ، حــق تــقدم تـا مـدت ســه ســال بـاقی مــی مــاند ، بــا اين هـم اگـر مــال مـذكـور در بــازار عــام يــا در مــزايده عــلنی يـا بــتاجـر اختــصاصی چــنين امــوال بـر مشتری دارای حســن نـيت بــفروش رسـيده بــاشد ، اجـاره دهــند ه مــكلف اسـت، ثـمن را بــه مشــتری رد نــمايد.

۲۴۰۷ - ماده:
کومي پیسي چه د هوټل خاوند يي د مسافر په ذمي باندي د اوسیدني، کرايي ، خدمتونو او مصرفونو لـه درکه مستحق کيږي، نو په ذکر شوي هوټل یا د هغې په ملحقاتو کښې د مسافر په مالونو د وړاندی والي حق لري.

مادهٔ - ۲۴۰۷:
مبالغی را که صاحب هوتل بر ذمه مسافر از درک کرایه خدمات و مصارف مستحق می شود، بر امتعه مسافری که در هوتل مذکور یا ملحقات آن باشد، حق تقدم داده می شود.

۲۴۰۸ - ماده:
د هوټل خاوند په هر هغه مال چه د مسافر په وسیلي هوټل ته راوړل کيږي د وړاندی والي حق لري، که څه هم د ذکر شوي مسافر ملکیت نه وي ، خو په دي شرط چه هوټل ته د مالونو د وارد ولو په وخت کښې د هوټل د خاوند علم په دي ثابت نه شي چه هغه د بل چا ملکیت دي یا دا چه ذکر شوي مال غلاکړه شوي یاورک شوي نه وي. ترڅو چه د هوټل خاوند د مسافر څخه خپل حق پوره نه وي اخیستي، حق لری چه د هغه د مال په نقلولو اعتراض وکي، که مسافر څخه مال نقل کړ، نو دوړاندی والي د هغه د اعتراض سره بي د هغه د علم حق وړباندي قایم پاتي کيږي، مگر دا حق د بل چا هغه حقوق چه په ښه نیت يي کسب کړی نه اخلالوي.

مادهٔ - ۲۴۰۸:
صاحب هوتل بر هر امتعه ای که توسط مسافر در هوتل آورده شده باشد، حق تقدم دارد . گر چه در ملکیت مسافر مذکور نباشد ، مشروط بر اینکه علم صاحب هوتل به ملکیت غیر هنگام ورود مال ثابت نگردد یا امتعه مذکور مسروقه یا ضایعه نباشد ، تا وقتی که صاحب هوتل حقوق خود را کاملاً اخذ نکند، می تواند از نقل دادن امتعه مسافر مخالفت نماید. در صورتی که امتعه با وجود مخالفت او بدون علم او انتقال داده شود، حق تقدم صاحب هوتل در آن باقی می ماند ، مگر این حق حقوقی را که شخص ثالث باحسن نیت اکتساب نموده متاثر نمی سازد.

۲۴۰۹ - ماده:
د هوټل د خاوند دوړاندی والي حق عيناً په هغې مرتبي کی واقع دي چه د اجاري ورکوونکي حق په کښی واقع دي، کـه دواړه حقونـه سره يـو ځـای شونو هغه حق ته وړاندی والي ورکول کيږی چه تاريخ يي ترمخه وي ، مگر داچه د بل چا په نسبت نافذ نه وي.

مادۀ - ۲۴۰۹:
حق صاحب هوتل از لحاظ تقدم در عين درجه ای قرار می گيرد که اجاره دهنده در آن قرار دارد ، و در صورت يکجا شدن هر دو حق، به حقی ترجيح داده مـی شـود کـه تـاريخ آن مقـدم باشد ، مگر اينکـه بـه نسبت ديگـری غير نافذ باشد .

۲۴۱۰ - ماده:
د منقولو مالونو خرڅوونکي چه د ثمن او د هغې د ملحقاتو مستحق شوي وي ، نـو پـه خـرڅ کـړه شـوي شـي د وړاندی والي حق لری ، دا حق ترهغې وخته پوري قايم پاتي کيږی ترڅو چه ذکر شوي شي د خپل ذاتيت ساتونکي وي. دا حق د بل چا هغه حقوق چه په ښـه نيت يـي کسـب کـړی وي نـه اخلالوي او په دي باره کښی بايد چه د تجـارت پـه قـانون کښـی د خاصـو موادو مراعات وشي

مادۀ - ۲۴۱۰:
آنـــچه بـــايع شـــی منـــقول، از رهـــگذر ثمـــن و ملـــحقات آن مـــستحق مـی شــود. حق تـــقدم را بـــر شـــی مبيعه تـا وقـــتی داشـــته مـی بـــاشد کـه مبيـــــعه کيفيت خـــود را حـــفظ نمايـد. تقـــدم مذکـــور بـا در نـــظر گـرفتن مـواد خـــاص بـــه تجـــارت حـــــقوق شـــخص ثـالث که بـه حـسن نيت کسب نـموده بـاشد ، اخـــلال نـــمی کند.

۲۴۱۱ - ماده:
ددي قـــانون د (۲۴۱۰) مـــادې درج شـوي دوړانـدی والـي حق د وړانـدی والي د هغې ذکر شوو حقوقو څخه چه پـه منقولـو مـالونو واقـع دي وروسـته راځـي، مگـر سـره ددي هـم داجـاري ورکوونکي او د هوټل د خاوند پـه بـاره

مادۀ - ۲۴۱۱:
حـــق تـــقدم مندرج مـادۀ (۲۴۱۰) ايـن قـانون از لحـاظ درجـه بعـد از حقـــوق تقـــدم مـــندرج مـــواد قبل آن کـــه بـــر مـــنقول واقـع است مـی باشـد ، مگـر بـا وجـود آن در مـورد حقــوق اجاره دهنده و صاحب هوتـل

کښې چه که ثابته شي چه د اجاره کړه شوي په عين کښې يا په هوټل کښې د مبيعې د ايښودلو په وخت کښې په هغې عالم وو تطبيقيږي.

۲۴۱۲ - ماده:

(۱) هغه شريکان چه منقول مال پخپلو مينځونو کښې وويشي د هريوه د حق د تأمين دپاره په رجوع کښې په نورو باندې دويشلو په سبب او دخپلې حصې دپوره اخيستلو په اندازې په هغې دوړاندې والي حق لري.

(۲) يو تربله دويشلو، د وړاندې والي حق عيناً په هغې مرتبې کښې واقع دي چه د خرڅونکي د وړاندې والي حق په هغې کښې واقع دي ، نوکه دا دواړه حقونه يو ځاى شي، نوکوم يو چه په تاريخ کښې ترمخه وي هغې ته ترجيح ورکول کيږي.

دريم قسمت

دوړاندې والي هغه حقوق چه په عقار واقع کيږي

۲۴۱۳ - ماده:

(۱) د کوم ثمن او دهغې د ملحقاتو چه د عقار خرڅوونکي مستحق کيږي، هغه په ذکر شوي خرڅ کړه شوي عقار

که عالم بودن آنها به بيع هنگام گذاشتن مبيعه در عين اجاره داده شده يا هوتل ثابت شود تطبيق مى گردد.

مادۀ - ۲۴۱۲:

(۱) شرکائى که مال منقول را بين خود تقسيم نمايند ، بمنظور تأمين حق رجوع بر يکديگر به سبب تقسيم مذکور و استيفاء بدل ، حق تقدم را در آن دارا مى باشند.

(۲) تقدم متقاسم با تقدم بايع در عين درجه قرار مى گيرد و در يکجا شدن هر دو حق، به تاريخ سابق ترجيح داده مى شود.

قسمت سوم

حقوق تقدمى که بر عقار وارد مى شود

مادۀ - ۲۴۱۳:

(۱) ثمن عقار و ملحقات آن که بايع مستحق آن مى شود ، بر عقار مذکور حق تقدم

د وړاندی والي حق لري.

(۲) بايد چه د وړاندی والي حق قيد شي که څه هم مبيعه ثبت شوي وي او د هغې مرتبه د قيد له وخته اعتبار لري.

۲۴۱۴ - ماده:

(۱) دکومو پيسو چه قرار داد کوونکي او د معماري هغه مهندسين چه ورته دبناګانو او نورو تأسيساتو جوړول سپارل شوي او ياورته د هغې بيرته جوړول ، ترميمول او صيانت سپارل شوي وي ، مستحق شوي وي ، هغوي په دي تأسيساتو دوړاندی والي حق لري مگر په هغې اندازي چه د هغوي د کارونو په سبب د عقار په قيمت کښې د هغې د خرڅولو په وخت کښې زياتوالي راغلي وي.

(۲) بايد چه حق په رسمي سند کښې مقيدوي او د هغې په سبب د پاتي پيسو قيمت ثابت وي ، همدارنګه لازمه ده چه د اسنادو د ثبت د قانون د حکمونو سره سم ثبت شي ، نو ددي وړاندی والي مرتبه د هغې د ثبتولو د نېټي څخه اعتبار ليري.

۲۴۱۵ - ماده:

دارد.

(۲) بايد حق تقدم قيد گردد ، گرچه مبيعه ثبت گرديده باشد و مرتبۀ آن از تاريخ قيد اعتبار داده می شود.

مادۀ - ۲۴۱۴:

(۱) مبالغ استحقاق مقاوله کنندگان و مهندسين معماری ای که اعمار بنأ يا تأسيسات ديگر يا اعاده اعمار يا ترميم عمارت يا حفاظت آن به آنها تفويض می شود ، در حدود مقداری که از رهگذر اعمال مذکور در قيمت عقار در وقت بيع آن افزودی بعمل آيد ، حق تقدم بر بنأ يا تأسيسات مذکور داده می شود.

(۲) بايد حق در سند رسمی قيد بوده قيمت مبالغ در آن درج باشد ، همچنان بايد طبق احکام قانون ثبت اسناد ثبت گردد و مرتبه اين تقدم از تاريخ ثبت آن اعتبار دارد.

مادۀ - ۲۴۱۵:

که شریکان پخپلو مینځونو کښی شریک عقار وویشي نو هر یوه په هغې باندي دویشلو د حق له درکه یو په بل باندي په رجوع کښی د تأمین دپاره د وړاندی والي حق لری، په هغې کښی د غوښتنی حق دویش په معادل هم شامل دي. باید چه دا وړاندی والي قید شي او مرتبه یي د قید د نېټي څخه اعتبار لری.

۲۴۱۶ - ماده:

دا قانون په رسمي جریدي کښی (دیرش) ورځی وروسته د خپریدو څخه نافذیږي، ددي قانون د نافذیدو سره د زمري د میاشتي د (۱۷) نېټي د ۱۳۵۰ کال خپورشوي د ازدواج قانون لغو ګڼل کیږی.

هرگاه شرکاء عقار مشترک را بین خود تقسیم نمایند، برای هر یک بمنظور تأمین حصص آنها از رهگذر حق رجوع بر یکدیگر حق تقدم داده می شود، حق مطالبه به اندازه معادل قسمت نیز شامل این حق می باشد. باید این حق قید گردد و مرتبه آن از تاریخ قید اعتبار دارد.

مادهٔ - ۲۴۱۶:

این قانون (سی) روز بعد از نشر در جریدهٔ رسمی نافذ می گردد، به انفاذ این قانون، قانون ازدواج منتشرهٔ تاریخی ۱۷ اسد ۱۳۵۰ ملغی شناخته می شود.

تعدیلات
قانون مدنی

دجمهوري رياست مقام
د۱۳۵۶کال دمرغومي
دمياشتي دنهه ويشتمي
نېټې (۲۰۰۷) ګڼه فرمان

ښاغلي محترم عدليه وزير!

دوزيرانو مجلس د (۵۵۱) پريکړي لاندي د۱۳۵۶/۱۰/۲۷ نېټې په غونډې کي دعدليي دوزارت د(۴۴۱۴) ګڼي، د۱۳۵۶/۱۰/۲۶ نېټې عرض پاڼي ته په کتلوسره لاندي مراتب تصويب کړل:

«دمدني قانون يوه لمبر ضميمه په ځلورو فقروکي دننه او د جزاء د قانون يوه لمبر ضميمه په اوو فقروکي دننه چي په پيشنهاد کي درج شوي او د دارالانشاء مهر پرلګيدلي دي منظور ده.»

جمهور رئيس محمد داود

فرمان شماره (۲۰۰۷)
مؤرخ بيست ونهم جدی
سال ۱۳۵۶ مقام
رياست جمهوری

ښاغلی محترم وزير عدليه!

مجلس وزراء تحت فيصلۀ شماره (۵۵۱) درجلسۀ تاريخی ۱۳۵۶/۱۰/۲۷ با ملاحظۀ ورقۀ عرض شماره (۴۴۱۴) مؤرخ ۱۳۵۶/۱۰/۲۶ وزارت عدليه مراتب آتی را تصويب نمود:

«ضميمۀ نمبر يک قانون مدنی بداخل چهار فقره وضميمۀ نمبر يک قانون جزاء بداخل هفت فقرۀ مندرج پيشنهاد که به مهر دارالانشاء رسيده منظور است.»

محمد داود رئيس جمهور

دمدني قانون یوه لمبر ضمیمه

۱- د (۱۰۵) مادي تعدیل:

"کـه جـلا والـي ددخـول یـا صـحیحه خلوت څخه تر مخه واقع شي د تسمیي په صورت کښې ښځه د نیمایي مسمی مهر مستحقه ګڼل کیږي."

۲- د (۱۸۸) مـــادې د (۱) فقـــری تعدیل:

"کـه حکـم د میـړه او ښـځی تـرمنځ پـه اصلاح کولـو بریـالي نشـي نـو کـه د اختلاف منشاء میړه یا میړه او ښځه وي یـا داچـه بیخـی معلومـه نـه وی او محکمه پـه داسی حالت کې دمیړه او ښځی ترمنځ یو ځای اوسیدل ناممکن وګڼـی، نـو د هغـوی تـرمنځ بـه د جـلا والی حکم کوی."

۳- په (۲۳۹) مادې کې زیاتوالي:

پـه ۲۳۹ مـادې کښـې دی د (۱۴) ګڼـی څخـه وروسـته د "عمـی" کلمـه ونیـول شي.

۴- د (۲۰۳۲) مادي تعدیل:

" خوینـدي او ورونـه کـه سـکنی وی یـا پلارنـی یـا مـورنی د پـلار، ځـوی او د ځوی د ځوی په موجودیت کـه څـه هـم د هغوی درجی ټیټـی شـی د میـراث څخـه محرومیږي.

ضمیمه نمبر یك قانون مدنی

۱- تعدیل مادۀ (۱۰۵)

«هـرگـاه تفریـق قبـل از دخـول یـا خلـوت صـحیحه واقـع گـردد در صـورت تسـمیه زوجـه نصـف مهـر مسمی را مستحق میشود.»

۲- تـعدیل فـقرۀ (۱) مـادۀ (۱۸۸)

«هـرگـاه حکـم بـا صـلاح بـین زوجـین مـوفـق نشـود و منشـاء اخـتلاف زوج یـا زوجـین بـوده و یـا اصـلاً مـعلوم نـباشد و محکمه دوام مـعاشرت را در چـنین حـالت بـین زوجـین غیـر ممکن بـداند بـه تفـریق بیـن آنـها حـکم مینماید.»

۳- ایزاد در مادۀ (۲۳۹)

کـلمه «عـمه» در مـادۀ ۲۳۹ بـعد از شـماره (۱۴) گـرفته شـود.

۴- تعدیل مادۀ (۲۰۳۲)

«خواهران و برادران عینی باشند یا پدری یـا مـادری بـه موجودیـت پـدر وپسـر و پسـر پسـر گرچـه درجـه شـان تنزیـل یابـد از میـراث محـروم میشوند.»

همدا رنګه مورنی ورونه او خویندی دنیکه په موجودیت سره دمیراث څخه محرومیږي. "
دا ضمیمه په رسمي جریدي کي دخپریدو وروسته نافذیږي.
(د مدنی قانون لومړی ګڼه ضمیمه د ۱۳۵۶ هـ.ش کال دسلواغی په دیرشمه نېټه (۳۹۱) ګڼه رسمی جریده کې خپره شوی ده.)

همچنان برادران وخواهران مادری به موجودیت جد از میراث محروم میشوند.
این ضمیمه بعد نشر در جریدهٔ رسمی نافذ میگردد.
(ضمیمهٔ نمبر (۱) قانون مدنی درجریدهٔ رسمی شماره (۳۹۱) مؤرخ ۱۳۵۶/۱۱/۳۰ نشر گردیده است.)

د افغانستان دموکراتیك جمهوریت
د انقلابی شورا د رئیسه هیأت فرمان
کابل ښار
ګڼه: (۷۷)
نیټه: ۱۳۶۵/۴/۱۰
په مدنی قانون کې دزیاتوالی او بشپړتیا په هکله

د افغانستان دموکراتیک جمهوریت د انقلابي شورا رئیسه هیأت د افغانستان دموکراتیک جمهوریت د اساسي اصولو د (۴۴) مادې د حکم پر اساس تصویبوي:
۱- دمدني قانون (۱۳۵) ماده د لاندنیو ۳ او ۴ فقرو په زیاتولو سره بشپړیږي:
(۳) د طلاق دثبتولو مراتب دمیړه او

فرمان هیأت رئیسه شورای انقلابی
جمهوری دموکراتیک افغانستان
شهر کابل
شماره: (۷۷)
تاریخ: ۱۳۶۵/۴/۱۰
در بارهٔ ایزاد و تکمیل در قانون مدنی

هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیك افغانستان بتأسی از حکم مادهٔ (۴۴) اصول اساسی جمهوری دموکراتیك افغانستان تصویب میدارد:
۱- مادهٔ (۱۳۵) قانون مدنی با ایزاد فقرات ۳و۴ ذیلاً تکمیل می گردد:
(۳) مراتب ثبت طلاق بحضور

ښځی یا دهغوی دوکیلانو په حضور
کې صورت نیسي.
(۴) که د ښځی حاضریدل متعذره وي
یا له حاضریدو څخه ډډه وکړي د
زوجیت د ړنګیدو وثیقه د هغه د
استوګنې د سیمی اداری یا دهغه یو
نږدی خپلوان ته دی ولیږل شي.
۲- دمدني قانون (۲۵۱) ماده د
لاندینی پراګراف په زیاتولو سره
بشپړیږي:
کله چه د حضانت د دوهمی درجی
مستحق هم دقاضی په تشخیص سره د
ماشوم د ودی او سالمی روزنی لپاره د
قانونی شرطونو لرونکی نه وی،
محکمه کولای شی ماشوم هغه چاته
چه موافقه وکړی او یا د ماشومانو د
روزنی موسسی ته وسپاری.
۳- دا فرمان په رسمی جریده کی له
خپریدو و روسته نافذیږي.

ببرک کارمل
د افغانستان ددموکراتیک جمهوریت
د انقلابي شورا درئیسه هیأت صدر

(پورتنی فرمان د ۱۳۶۵ هـ.ش کال د
وږی د میاشتي د ۱۵ نېټي په (۶۱۵)
ګڼه رسمي جریده کې خپور شوی دی.)

زوجین یا وکلای آنها
صورت میگیرد.
(۴) هرگاه حضور زوجه متعذر
باشد و یا از حضور امتناع ورزد
وثیقهٔ انحلال زوجیت به اداره محل
اقامت وی یا یکی از اقارب نزدیك
آن ارسال شود.
۲- مادهٔ (۲۵۱) قانون مدنی با
ایزاد پراگراف ذیل تکمیل
میگردد:
هرگاه مستحق درجه دوم
حضانت نیز به تشخیص قاضی واجد
شرایط قانونی برای رشد و تربیه
سالم طفل نباشد محکمه میتواند
طفل را به شخصیکه موافقه کند و
یا بمؤسسه تربیوی اطفال تسلیم
نماید.
۳- این فرمان بعد از نشر در جریده
رسمی نافذ میگردد.

ببرک کارمل
صدرهیأت رئیسه شورای انقلابی
جمهوری دموکراتیک افغانستان

(فرمان فوق درجریدهٔ رسمی شماره
(۶۱۵) مؤرخ ۱۳۶۵/۶/۱۵ نشر
گردیده است.)

د افغانستان دموکراتیک جمهوریت دانقلابي شورا د رئیسه هیأت فرمان
کابل ښار
ګڼه: ۲۵۵
نېټه : ۱۳۶۶/۸/۷
دمدنی قانون د دریمی ګڼی ضمیمی په هکله

د افغانستان د موکراتیک جمهوریت د انقلابـي شـورا رئیسـه هیـأت د افغانسـتان د موکراتیـک جمهوریـت د اساسي اصولو د (۴۴) مادې د حکم پر بنسټ تصویبوي:

لومړی ماده:

که هغه ماشوم چې د حضانت او دهغی د اوږدولو دوره د مدنی قـانون د ۲۴۹ او ۲۵۰ مـادو سره سم پوره کړی وی پـلار ونلـری او دودی قـانونی سـن تـه رسـیدلی نـه وی محکمـه د ماشـوم د تمایل د په پام کې نیولو، په دقیقه او مدلله تشخیص سره او په دي باندي د محکمـي د ډاډه کیـدو چـې د ماشـوم مـیلان د هغـه پـه مصلحت دي ماشوم مورتـه یـې یا یـو دمحرمـو عصباتو تـه یـې چـې د ماشـوم د سالمی روزنـی، د ودی د تـامینولو او مصـلحت پـه غـاړه واخیستل شي تسلیموي.

فرمان هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان
شهر کابل
شماره: ۲۵۵
تاریخ: ۱۳۶۶/۸/۷
در بارۀ ضمیـمۀ شـماره سوم قانون مدنی

هیــأت رئیســۀ شــورای انقلابــی جمهــوری دموکــراتیک افغانســتان بتاسـی از حکـم مـادۀ (۴۴) اصـول اساســی جمهــوری دمــوکراتیک افغانستان تصویب میدارد:

مادۀ اول:

هــرگــاه طفلیکـه دورۀ حضــانت و تــمدید آنرا مطابق مواد ۲۴۹ و ۲۵۰ قــانون مــدنی تکمیل نــموده فاقد پـدر و بــه ســن قــانــونی رشــد نرسیده بـاشـد محکمه با تشخیص دقــیق و مــدلــل بــا رعایت تمایل طفـل واطمینـان محکـمه بـه اینکـه میلان طفل به مصلحت او میــباشـد طــفل را بــرای مــادر یــا یکــی از عصــبات محرم که از عهده تــربــیه ســالــم و تــأمین رشـد و مصـلحت طــفل بـدرشـده بـتواند تســلیم مینماید.

دويمه ماده:
كه ماشوم مور او پلار ونلري او په عصباتو كې له يو تن څخه زياتره ددې فرمان له لومړۍ مادې سره برابره وي محكمه كولاى شي كوم يو چې د طفل له مصلحت سره زياتره نږدى وى وټاكى.

دريمه ماده:
محكمه كولاى شى ددى فرمان د (۱ او۲) مادو دمندرجو شرايطو د لرونكى شخص دنه ميندلو په صورت كې ماشوم دماشومانو د روزنى مؤسسى ته وسپاري.

څلورمه ماده:
دا فرمان په رسمي جريده كې له خپريدو وروسته نافذيږي.

دكتور نجيب الله
د افغانستان دموكراتيک جمهوريت
د انقلابي شورا درئيسه هيأت صدر

(دمدنى قانون (۳) لمبر ضميمه د ۱۳۶۶ هـ.ش كال دليندى د مياشتى د لومړى نېټى په (۶۵۲) گڼه رسمى جريده كې خپره شوى ده.)

مادۀ دوم:
هرگاه طفل فاقد والدين بوده و در عصبات بيش از يكنفر حايز مادۀ اول اين فرمان باشد محكمه ميتواند هركدام را كه بيشتر به مصلحت طفل باشد انتخاب نمايد.

مادۀ سوم:
محكمه ميتواند در صورت عدم دريافت شخص واجد شرايط مندرج مادۀ (۱و۲) اين فرمان طفل را به مؤسسۀ تربيوى اطفال تسليم نمايد.

مادۀ چهارم:
اين فرمان بعد از نشر در جريدۀ رسمى نافذ ميگردد.

دكتور نجيب الله
صدرهيأت رئيسه شوراى انقلابى
جمهورى دموكراتيک افغانستان

(ضميمه نمبر سوم قانون مدنى درجريده رسمى شماره (۶۵۲) ۱۳۶۶/۹/۱ نشر گرديده است.)